

T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
2017-YL-067

DOKUZUNCU SINIF İNGİLİZCE DERS KİTABININ
ÖĞRETMEN VE UZMAN GÖRÜŞLERİNE GÖRE
DEĞERLENDİRİLMESİ

HAZIRLAYAN
Hasret GÜVEN

TEZ DANIŞMANI
Prof. Dr. Asuman Seda SARACALOĞLU

AYDIN-2017

T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
AYDIN

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Yüksek Lisans Programı öğrencisi Hasret Güven tarafından hazırlanan "Dokuzuncu Sınıf İngilizce Ders Kitabının Öğretmen ve Uzman Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi" başlıklı tez, 31.07.2017 tarihinde yapılan savunma sonucunda aşağıda isimleri bulunan jüri üyelerince kabul edilmiştir.

Unvanı, Adı ve Soyadı :

(Başkan) Prof. Dr. Asuman

Seda SARACALOĞLU

Yrd. Doç. Dr. Beste DİNÇER

Doç. Dr. Onur KÖKSAL

Kurumu :

Adnan Menderes Üniversitesi

Adnan Menderes Üniversitesi

Konya Gıda ve Tarım Üniversitesi

İmzası:

Jüri üyeleri tarafından kabul edilen bu Yüksek Lisans tezi, Enstitü Yönetim Kurulununsayılı kararıylatarihinde onaylanmıştır.

Doç. Dr. Ahmet Can BAKKALCI
Enstitü Müdürü V.

T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
AYDIN

Bu tezde sunulan tüm bilgi ve sonuçların, bilimsel yöntemlerle yürütülen gerçek deney ve gözlemler çerçevesinde tarafımdan elde edildiğini, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce, sonuç ve bilgilere bilimsel etik kuralların gereği olarak eksiksiz şekilde uygun atıf yaptığımı ve kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

31/ 07 / 2017

İmza

Hasret GÜVEN

ÖZET

DOKUZUNCU SINIF İNGİLİZCE DERS KİTABININ ÖĞRETMEN VE UZMAN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

Hasret GÜVEN

Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Tez Danışmanı: Prof. Dr. Asuman Seda SARACALOĞLU
2017, XXVI + 156 sayfa

Bu araştırmanın temel amacı devlet ortaöğretim okullarında dokuzuncu sınıf İngilizce ders kitabı olarak kullanılan *Power Up 9* ders kitabı, öğrenci çalışma kitabı ve öğretmen kılavuz kitabının Ortaöğretim dokuzuncu sınıf İngilizce öğretim programına uygunluğunun incelenmesidir. Çalışma, nitel araştırma yöntemi ile yürütülmüş ve görüşme ve doküman analizi teknikleriyle desenlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubu maksimum çeşitlilik örnekleme yapılarak belirlenmiş 15 dokuzuncu sınıf İngilizce öğretmeni ile değişik üniversitelerde görev yapmakta olan 5 İngilizce öğretmenliği ve eğitim programları ve öğretim alan uzmanından oluşmaktadır. Veriler araştırmacı tarafından geliştirilmiş yarı yapılandırılmış öğretmen görüşme formu ve uzman görüşme formu aracılığı ile elde edilmiştir. Bunlara ek olarak, araştırmacı tarafından *Power Up 9* ders kitabı, çalışma kitabı ve öğretmen kılavuz kitabının doküman analizi yapılmıştır. Görüşmelerden elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır.

Araştırma sonuçları 9. sınıf İngilizce ders kitabının fiziksel özellikleri ve öğretim programının hedef boyutu açısından kısmen yeterli olduğunu ortaya çıkarmıştır. Ancak kitabın içerik, öğrenme öğretme süreçleri ve değerlendirme boyutları bakımından birçok açıdan yetersiz olduğu belirlenmiştir. Öğrenci çalışma kitabının genel anlamda ders kitabını destekleyici, eğlenceli ve ilgi çekici olduğu; ancak öğretmen kılavuz kitabının öğretmen için destekleyici ve yönlendirici olmadığı belirlenmiştir. Bunlara ek olarak, aynı kitabın farklı seviyelerdeki okullarda kullanılmasının, öğrencilerin dil yeterlilik düzeyindeki farklılıklardan dolayı uygulamada sorunlar oluşturduğu belirlenmiştir. Elde edilen bu sonuçlar ışığında, ders kitabı ve çalışma kitabının programa uygun olarak geliştirilmesi ve etkin bir kullanım sağlanması için sistematik olarak değerlendirilmesi ve öğretmen kılavuz kitabının alternatif yol ve fikirler içeren, öğretmen için bir rehber olacak şekilde tasarlanması gerektiği önerileri sunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğretimi, Yabancı Dil Ders Kitabı, Yabancı Dil Ders Kitabı Değerlendirme, İngilizce Öğretim Programı, 9. Sınıf İngilizce Öğretim Programı

ABSTRACT

EVALUATION OF NINTH GRADE ENGLISH COURSE BOOK ACCORDING TO TEACHER AND SPECIALIST VIEWS

Hasret GÜVEN

M.A. Thesis, at Curriulum Instruction and Evaluation
Supervisor: Prof. Dr. Asuman Seda SARACALOĞLU
2017, XXVI + 156 pages

The main purpose of this study is to examine the compliance of Power Up 9 Course Book, Workbook and Teacher's Book with the 9th grade English curriculum, which is used in the ninth grade English course book in public secondary schools. The study was conducted with qualitative research method and designed with interview and document analysis techniques. The study group was determined by maximum variation sampling method and it consisted of 15 ninth grade English teachers, and five English language teaching and curriculum and instruction specialists who work at different universities. Data were collected through a semi-structured teacher interview form and an instructor interview form developed by the researcher. In addition to these, document analyses of the course book, workbook and teacher's book were carried out by the researcher. Content analysis method was utilized to analyze the data obtained from the interviews.

Research results showed that, the course book was found partly sufficient in terms of its physical properties and the goals defined in the curriculum. However, it was found insufficient in many respects in terms of content, learning and teaching process and evaluation items of the curriculum. The study also revealed that the workbook in general supports the course book, is enjoyable to study and interesting; but the teacher's book does not provide support and guidance to the teacher. In addition, it was found that using the same course book in different types of schools causes problems in practice due to the differences in the language proficiency levels of the learners. In the light of these results, it is suggested that the course book and workbook be designed in compliance with the curriculum and be evaluated systematically for high efficiency in use, and the teacher's book be designed as a guide with alternative ways and ideas for the teachers.

Key Words: Teaching English as a Foreign Language, Foreign Language Course Book, Foreign Language Course Book Evaluation, English Curriculum, 9th Grade English Curriculum

ÖNSÖZ

Dil insanlık var olduğundan beri kullanılan bir iletişim aracıdır. Hızla ilerleyen teknoloji ve gelişen dünyada, ulusların birbirleriyle iletişimi ve her türlü alış verişi şüphesiz bir ortak dil aracılığı ile yapılmaktadır. Bu ortak dil, tarihi, ekonomik ve siyasi birçok faktörden dolayı İngilizce olarak kabul görmüş ve yerleşmiştir. Dünya genelinde İngilizce konuşan insanların yaklaşık yüzde sekseninin İngilizceyi yabancı dil olarak konuşan insanlar olduğu düşünülünce, yabancı dil olarak İngilizce öğretiminin önemi ve boyutu neredeyse bütün insanları ilgilendiren bir kavram haline gelmiştir. Tüm ülkeler vatandaşlarının dünyaca kabul görmüş ortak dil olan İngilizceyi etkin bir şekilde konuşabilmeleri için uğraş vermektedirler. Türkiye de gelişmekte olan bir ülke olarak, milli eğitim sisteminde İngilizce öğretiminin önem olarak ilk sıralarda tutmakta ve İngilizce konuşma oranını arttırmak için devamlı bir çaba sarf etmektedir. 2013-2014 eğitim yılından itibaren, haftada 2 saat olmak üzere öğrencilere 2. sınıftan itibaren İngilizce dersi verilmeye başlanmıştır. Buna göre, bütün yabancı dil ders kitapları dilin iletişimsel olarak öğrenimine dayandırılan iletişimsel yaklaşıma göre tasarlanmış ve Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı tarafından belirlenen esaslara dayandırılmıştır. Ders kitaplarının değerlendirilmesi, İngilizce öğretiminin etkinliğini doğrudan etkileyen bir durumdur. Ders kitaplarının programa uygun geliştirilmesi ve sistematik olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu çalışmanın amacı kamu liselerinde kullanılan dokuzuncu sınıf İngilizce ders kitabını programa uygunluk açısından değerlendirmek ve yeni uygulamalara yönelik öneriler sunmaktır. 15 öğretmen ve 5 alan uzmanının ders kitabı ile ilgili görüşleri alınmış, çalışmanın sonunda gelecek çalışmalara ışık tutacağı düşünülen verilere ulaşılmış ve buna yönelik öneriler sunulmuştur.

Lisansüstü eğitimim ve tez çalışma sürecimde benden yardımını ve desteğini esirgemeyen, her konuda bana yol gösteren ve çok değerli bilgi ve deneyimlerinden yararlandığım, danışman hocam sayın Prof. Dr. Asuman Seda SARACALOĞLU'na sonsuz saygı ve teşekkürlerimi sunarım.

Çalışma boyunca en başından beri her adımda yanımda olan ve benden yardımını, ilgisini esirgemeyen çok değerli hocam Doç. Dr. Ruken Akar VURAL'a, yine değerli bakış açıları ve dönütleriyle bana tüm içtenlikleriyle yol gösteren hocalarım Prof. Dr. Kerim GÜNDOĞDU'ya, Yrd. Doç. Dr. Ayşe Elitok KESİCİ 'ye ve bana eşsiz bir destek sunan Yrd. Doç. Dr. Beste DİNÇER'e sonsuz teşekkürü borç bilirim.

Lisansüstü eğitimim süresince, birlikte unutulmayacak güzellikte dersler ve paylaşımlar yaşadığım, bana her anlamda destek ve dostluk gösteren sevgili sınıf arkadaşlarıma çok teşekkür ederim. Uzun araştırma sürecimde bana görüşmelerde gönülden yardımcı olan İngilizce öğretmeni arkadaşlarıma, kendi çalışmasıymış gibi özveriyle yardımcı olan değerli arkadaşım okutman Ali Ulus KIMAV'a, yoğun temposunun arasında bana zaman ayıran ve geniş ufkuyla çalışmama ışık tutan arkadaşım Yrd. Doç. Dr. Sercan SAĞLAM'a, engin bilgisi ve katkısıyla yardımını esirgemeyen Doç. Dr. Deniz ORTAÇTEPE'ye ve Öğr. Gör. Burcu Başak COŞKUN'a sonsuz teşekkürler.

Yolun en başından beri hep yanımda olan, bana güç ve destek veren sevgili eşim Çağrı GÜVEN'e, hayatımıza katıldıkları günden beri sevgi ve güç kaynağım olan çocuklarım Deniz ve Nehir GÜVEN'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Son olarak, her zaman yanımda olan, fedakarlıkları sayesinde çalışmamı tamamladığım, bana hep güvenen, en büyük desteğim, annem Hacer GÜRSOY ve babam Ahmet GÜRSOY'a en büyük teşekkürlerimi sunarım.

Hasret GÜVEN

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİM SAYFASI.....	iv
ÖZET	vi
ABSTRACT	viii
ÖNSÖZ.....	x
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xviii
TABLolar DİZİNİ.....	xx
GÖRSELLER DİZİNİ.....	xxii
EKLER DİZİNİ.....	xxvi
KISALTMALAR DİZİNİ	xxvi
GİRİŞ.....	1
1. BÖLÜM	3
1. ARAŞTIRMA HAKKINDA GENEL BİLGİLER.....	3
1.1. Problem.....	3
1.2. Araştırmanın Amacı.....	4
1.3. Araştırmanın Önemi.....	6
1.4. Sayılıtlar.....	7
1.5. Sınırlılıklar	7
1.6. Tanımlar.....	7
2. BÖLÜM	9
2. KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	9
2.1. Eğitim Programı.....	9
2.1.1. Hedef.....	10
2.1.2. İçerik	12
2.1.2.1. İçerik seçimi	12
2.1.2.2. İçerik düzenlenmesi.....	12
2.1.3. Öğrenme- Öğretme Süreci	14

2.1.4. Değerlendirme.....	14
2.2. Öğretim Programı.....	15
2.3. Yabancı Dil Öğretim Programı	15
2.4.Yabancı Dil Öğretimi	16
2.5. Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri	17
2.6. Yapılandırmacılık.....	22
2.7. Avrupa Ortak Diller Çerçeve Programı	23
2.7.1. Dil Pasaportu	24
2.7.2. Yabancı Dil Özgeçmişİ	24
2.7.3. Dosya.....	24
2.7.4. Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programında Yeterlik Düzeyleri.....	25
2.8. Ders Kitabı	25
2.9. Yabancı Dil Öğretiminde Ders Kitabının Rolü.....	26
2.10. Ders Kitaplarının Özellikleri.....	27
2.10.1. Görünüş	27
2.10.2. Renk	28
2.10.3.Malzeme	28
2.10.4. Üretim.....	28
2.11. Milli Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları İnceleme Yönetmeliği	28
2.11.1. Ders Kitapları ve Eğitim Araçları İnceleme Yönetmeliğinin Amacı	28
2.11.2. Ders Kitaplarının Nitelikleri ve Hazırlanması	29
2.11.2.1. Ders kitaplarının nitelikleri	29
2.11.2.2. Ders kitaplarının sağlanma usulleri	29
2.11.2.3. Ders kitaplarının hazırlanması.....	29
2.11.2.4. Öğrenci çalışma kitabının hazırlanması	30
2.11.2.5. Öğretmen Kılavuz Kitabının Hazırlanması	31
2.11.3. Taslak Ders Kitaplarının Başvurusu, Değerlendirilmesi ve Yayınlanması	31

2.11.3.1. Taslak ders kitaplarının başkanlığa teslimi	31
2.11.3.2. Ders kitaplarının yayımlanması	31
2.11.3.3. Uygunluk süresi	32
2.11.3.4. Eğitim ve öğretim program değişikliklerinin ders kitaplarına yansıtılması	32
2.12. Ders Kitaplarının Seçimi.....	32
2.13. Ders Kitaplarının Değerlendirilmesi	33
2.14. 9. Sınıf İngilizce Öğretim Programına Genel Bakış	36
2.15. Power Up-9 Ders Kitabına Genel Bakış	40
2.15.1 Power Up 9 Öğrenci Ders Kitabı	41
2.15.2. Power Up 9 Çalışma Kitabı	43
2.15.3. Power Up 9 Öğretmen Kılavuz Kitabı.....	43
2.16. İlgili Araştırmalar.....	44
2.16.1. İngilizce Ders Kitaplarının İncelenmesine İlişkin Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar	44
2.16.2. İngilizce Ders Kitaplarının İncelenmesine İlişkin Yurtdışında Yapılan Araştırmalar	46
3. BÖLÜM	49
3. YÖNTEM	49
3.1. Araştırma Yöntemi.....	49
3.1.1. Araştırma Modeli	49
3.1.2. Çalışma Grubu	50
3.1.3 Veri Toplama Araçları	52
3.2. Verilerin Analizi	53
4. BÖLÜM	56
4. BULGULAR VE YORUM	56
4.1. Öğretmenlerle Yapılan Görüşmelere İlişkin Bulgular	56
4.1.1. Öğretmenlerin Öğretim Programının Bir Ögesi Olarak Ders Kitabının Yeri ve İşlevlerine İlişkin Görüşleri	57

4.1.2. Öğretmenlerin Power Up 9 Kitabının Fiziksel Özelliklerine İlişkin Görüşleri	60
4.1.3. Öğretmenlerin Power Up 9 Ders Kitabının İngilizce Öğretim Programının Hedeflerine Uygunluğuna İlişkin Görüşleri	62
4.1.4. Öğretmenlerin Power Up 9 Ders Kitabının İngilizce Öğretim Programın İçeriğine Uygunluğuna İlişkin Görüşleri	66
4.1.5. Öğretmenlerin Power Up 9 Ders Kitabının İngilizce Öğretim Programının Öğrenme Öğretme Sürecine Uygunluğuna İlişkin Görüşleri	73
4.1.6. Öğretmenlerin Power Up 9 Ders Kitabının İngilizce Öğretim Programının Ölçme Değerlendirme Boyutuna Uygunluğuna İlişkin Görüşleri	78
4.1.7. Öğretmenlerin Power Up 9 Öğrenci Çalışma Kitabına İlişkin Görüşleri	80
4.1.8. Öğretmenlerin Power Up 9 Öğretmen Kılavuz Kitabına İlişkin Görüşleri...	81
4.1.9. Öğretmenlerin Ortaöğretim İngilizce Dersi Öğretim Programı Değişikliğine İlişkin Görüşleri	81
4.1.10. Farklı Seviyelerde Görev Yapmakta Olan Öğretmenlerin Power Up 9 Kitabı ile İlgili Görüşleri.....	84
4.2. Uzmanlarla Yapılan Görüşmelere İlişkin Bulgular.....	85
4.2.1. Uzmanların Power Up 9 Ders Kitabının Fiziksel Özelliklerine İlişkin Görüşleri	87
4.2.2. Uzmanların Power Up 9 Ders Kitabının İngilizce Öğretim Programının Hedeflerine Uygunluğuna İlişkin Görüşleri	91
4.2.3. Uzmanların Power Up 9 Ders Kitabının İngilizce Öğretim Programının İçeriğine Uygunluğuna İlişkin Görüşleri	96
4.2.4. Uzmanların Power Up 9 Ders Kitabının İngilizce Öğretim Programının Öğrenme Öğretme Sürecine Uygunluğuna İlişkin Görüşleri	102
4.2.5. Uzmanların Power Up 9 Ders Kitabının İngilizce Öğretim Programının Ölçme Değerlendirme Boyutuna Uygunluğuna İlişkin Görüşleri.....	106
4.2.6. Uzmanların Power Up 9 Öğrenci Çalışma Kitabına İlişkin Görüşleri.....	108
4.2.7. Uzmanların Power Up 9 Öğretmen Kılavuz Kitabına İlişkin Görüşleri	108
4.2.8. Uzmanların Ortaöğretim İngilizce Dersi Öğretim Programı Değişikliğine İlişkin Görüşleri	109
4.3. Power Up 9 Kitabının İçerik, Dilbilgisi ve Yazım Kurallarına İlişkin Doküman Analizi Bulguları	110
4.4. Öğretmen ve Uzman Görüşlerine İlişkin Bulguların Değerlendirilmesi ve Yorum	117

4.4.1. Öğretmenlerin Öğretim Programının Bir Ögesi Olarak Ders Kitabının Yeri ve İşlevlerine İlişkin Görüşlerinin Yorumlanması	117
4.4.2. Power Up 9 Ders Kitabının Fiziksel Özelliklerine İlişkin Bulguların Yorumlanması	117
4.4.3. Power Up 9 Ders Kitabının Hedef Boyutuna İlişkin Bulguların Yorumlanması	119
4.4.4. Power Up 9 Ders Kitabının İçerik Boyutuna İlişkin Bulguların Yorumlanması	121
4.4.5. Power Up 9 Ders Kitabının Öğrenme Öğretme Süreci Boyutuna İlişkin Bulguların Yorumlanması	124
4.4.6. Power Up 9 Ders Kitabının Ölçme Değerlendirme Boyutuna İlişkin Bulguların Yorumlanması	126
4.4.7. Power Up 9 Öğrenci Çalışma Kitabına İlişkin Bulguların Yorumlanması...	127
4.4.8. Power Up 9 Öğretmen Kılavuz Kitabına İlişkin Bulguların Yorumlanması	128
4.4.9. Ortaöğretim İngilizce Dersi Öğretim Programı Değişikliğine İlişkin Bulguların Yorumlanması	129
4.4.10. Öğretmenlerin ve Uzmanların Farklı Okul Türlerinde Power Up 9 Kitabının Kullanımı ile İlgili Görüşlerinin Yorumlanması	129
4.5. Power Up 9 Kitabının İçerik, Dilbilgisi ve Yazım Kurallarına İlişkin Doküman Analizi Bulgularının Yorumlanması.....	130
TARTIŞMA VE SONUÇ	131
KAYNAKÇA.....	141
EKLER	146
ÖZGEÇMİŞ	156

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 2.1.:	Eğitimde Program Geliştirme Süreci	10
Şekil 2.2.:	Şekil 2.2. Ortaöğretim İngilizce Dersi (9 - 12. Sınıflar) Öğretim Program Modeli	39
Şekil 2.3.:	9-12. Sınıf Öğrencilerinin Hedeflenen Dil Seviyeleri Gelişimi.....	40

TABLULAR DİZİNİ

Tablo 2.1.:	Milli Eğitim Bakanlığı Taslak Ders Kitaplarını Değerlendirme Ölçeği	25
Tablo 3.1.:	Öğretmen Çalışma Grubu	51
Tablo 3.2.:	Uzman Çalışma Grubu	52
Tablo 4.1.:	Öğretmen Görüşleri Tema Listesi	56
Tablo 4.2.:	Uzman Görüşleri Tema Listesi	86

GÖRSELLER DİZİNİ

Görsel 2.1.:	Ünite (Wild Life) Kapak Sayfası (Resim)	41
Görsel 2.2.:	“Everyday English” Bölümü (Resim)	42
Görsel 2.3.:	Ünite Öz Değerlendirme Kontrol Listesi Örneği (Resim)	43
Görsel 4.1.:	Yazım Hatası (Resim)	111
Görsel 4.2.:	Büyük/Küçük Harf Kullanım Hatası (Resim)	111
Görsel 4.3.:	Büyük/Küçük Harf Kullanım Hatası (Resim)	112
Görsel 4.4.:	Kullanım Hatası (Resim)	112
Görsel 4.5.:	Kullanım Hatası (Resim)	113
Görsel 4.6.:	Kullanım Hatası (Resim)	113
Görsel 4.7.:	Kelime Hatası (Resim)	114
Görsel 4.8.:	Kelime Hatası (Resim)	114
Görsel 4.9.:	Kelime Hatası (Resim)	115
Görsel 4.10.:	Noktalama İşareti Yanlışı (Resim)	115
Görsel 4.11.:	Noktalama İşareti Yanlışı (Resim)	116
Görsel 4.12.:	Dilbilgisi Hatası (Resim)	116
Görsel 4.13.:	Dilbilgisi Hatası (Resim)	116

EKLER DİZİNİ

EK 1.:	Milli Eğitim Müdürlüğü İzin Yazısı.....	146
EK 2.:	Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programında Yeterlik Düzeyleri.....	147
EK 3.:	Öğretmen Görüşme Formu.....	150
EK 4.:	Uzman Görüşme Formu	152
EK 5.:	Öğretmen Görüşmelerinden Elde Edilen Örnek Tema-Kod Tablosu	154
EK 6.:	Uzman Görüşmelerinden Elde Edilen Örnek Tema-Kod Tablosu.....	155

KISALTMALAR DİZİNİ

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

TTKB : Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı

ADOÇP : Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı

CEFR : Common European Framework of Reference for Languages

ADP : Avrupa Dil Portfolyosu

ELP : European Language Portfolio

TEOG : Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sistemi

EBA : Eğitim Bilişim Ağı

GİRİŞ

Günümüzde kültürler arası iletişimin sağlanması, küresel barış ve hoşgörünün devamlılığın sağlanması ve uluslararası insan özelliklerinin kazandırılması için birinci ve temel adım, ülkelerin vatandaşlarına etkili bir yabancı dil eğitimi sunmasıdır. Ülkeler arası güçlü ve sağlıklı iletişim dil ile sağlanabilir. Artık herkes tarafından bir ihtiyaç olarak kabul edilen dil öğrenimi ülkelerin eğitim politikalarına etki etmektedir. İngilizce, diğer dünya dillerinin arasında, tarihi, kültürel, ticari, uluslararası ilişkiler, turizm ve teknoloji alanlarındaki değişim ve ilişkiler göz önüne alındığında, baskın yani en çok kullanılan dil haline gelmiştir ve bugün dünya genelinde yüzü aşkın ülkede devletler tarafından ikinci dil ya da yabancı dil olarak öğretilmektedir. Bunda, en büyük paya dünyada baskın iki ülke olan İngiltere ve Amerika Birleşik Devletlerinin sahip oldukları ve yabancı dil olarak İngilizce öğretimi sektörünün öncüsü oldukları bilinen bir gerçektir.

Avrupa Konseyi tarafından yabancı bir dil öğrenmek, her Avrupa vatandaşının temel hak ve ödevlerinden biri olarak tanımlanmaktadır. Buna göre Avrupa Birliği'ne üye ülkelerde yaşayan her vatandaşın ortak dil iletişim dili (lingua franka) olarak İngilizceyi günlük gereksinimlerini karşılayabilecek düzeyde kullanabilmesi hedeflenmiştir (Gündoğdu, 2005:123). Türkiye'de dünyadaki hızlı değişim ve gelişime ayak uydurmak ve Avrupa Birliği adaylığı sürecinde benimsenen politikaları uygulamak için eğitim sisteminde birinci yabancı dil olarak İngilizceyi öğretmektedir. İngilizce öğretimi Türk eğitim sisteminde ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kademelerinde yapılmaktadır ve eğitim politikası olarak her bireyin en az bir yabancı dili konuşabilmeleri hedeflendiği için İngilizce öğretime çok büyük önem verilmektedir. Bu konuda eğitim sisteminin tüm paydaşları hem fikirdirler.

Etkili dil öğretimi için birçok önemli adım atılmıştır. 2006 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından, İngilizce programları revize edilmiş ve 2006-2007 öğretim yılında 4. sınıfta, 2007-2008 öğretim yılında 5. sınıfta, 2008-2009 öğretim yılında 6., 7. ve 8. sınıflarda kademeli geçiş yapılarak uygulanmak amacı ile dilin işlevini ön planda tutarak dilin birincil işlevinin etkileşim ve iletişim olduğunu esas alan iletişimsel yönetime göre yenilenecek düzenlenmiştir (TTKB, 2006). 2013 yılında tekrar değişikliğe gidilerek, yine kademeli olarak yeni İngilizce Dersi Öğretim Programının yürürlüğe girmesiyle beraber, 2013-2014 Öğretim yılında itibaren İngilizce dersleri 2. sınıftan itibaren uygulanmaya

başlamıştır (TTKB, 2013). Bu değişikliklerle birlikte, yeni ders kitapları hazırlanmış ve kullanımına yine kademeli olarak geçilmiştir.

Öğretim programlarının dört ana ögesi olan hedef, içerik, öğretim yöntemleri ve değerlendirmenin gerçekleşmesinde ders kitaplarının önemi çok büyüktür. Öğrencilerin gerçek dil gereksinimleri, uygun yöntemlerle saptanıp hangi becerilerin geliştirilmesi amaçlanmışsa, ortam, araç-gereçler, öğrenme durumları ve değerlendirme sisteminin de ona göre geliştirilmesi ya da seçilmesi gerekmektedir. Böylelikle, hedefler net bir biçimde ortaya koyulmuş olur ve neye, niçin çalıştığını bilen, dil öğrenmeyi çok isteyen öğrenci grupları ortaya çıkar (Alkan ve Kurt, 1998: 118). Programın hedefleriyle uyumlu bir ders kitabı, öğretmen ve öğrenenin işini kolaylaştırır, derse bir kaynak oluşturur, dil becerilerini geliştirmeye yardımcı olur, görselliği ve işitselliği ön plana çıkararak farklı öğrenme stillerine hitap edebilir ve dersin öğrenciler tarafından aynı anda takibini kolaylaştırarak öğrenciye yol gösterici bir araç işlevi görür. Hutchinson ve Torres (1994:315) yabancı dil ders öğretiminde ders kitabının önemini “*Yabancı dil ders kitabı, İngilizce dil öğretim programının evrensel bir elemanıdır. Dünyada milyonlarca kopyası satılıyor ve yazımı için de çeşitli ülkelerde pek çok proje yürütülüyor. Hiçbir eğitim-öğretim ortamı gerekli ders kitabı olmadan tamamlanmış değildir.*” şeklinde ifade etmişlerdir.

Bütün bu katkıları göz önüne alındığında, yabancı dil öğretiminde doğru ders kitabı seçimi ve kullanımı öğrencilerin etkili bir şekilde İngilizce öğrenmelerini sağlayacak kilit noktasıdır. Yabancı dil öğretiminde başarıyı artırmak ve etkin bir öğretim süreci sağlamak için kullanılan ders kitabının bahsedilen özellikleri taşıması gerekmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. ARAŞTIRMA HAKKINDA GENEL BİLGİLER

1.1. Problem

Eğitimin niteliği ve kalitesinin yükseltilmesinde öğretimin geliştirilmesi çok önemli bir yere sahiptir. Sönmez, eğitim durumlarını (2014: 149), hedef davranışları öğrenciye kazandırmak için gerekli uyarıcıların düzenlenip işe koşulması olarak tanımlamıştır. Öğrenme ortamlarının düzenlenmesi işi eğitimin nerede ve nasıl yapılacağıyla ilişkilidir. Uygun fiziksel ortamın sağlanmasının yanı sıra uygun öğretim araçlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Öğretim araçları, öğretimde kullanılması gereken strateji, yöntem ve tekniklerin başarılı bir şekilde uygulanması sırasında ihtiyaç duyulan materyallerdir (Kılıç ve Seven, 2007: 17). Ders kitapları bu materyallerin başında gelen, gelişen teknolojiye rağmen asırlardır sınıf içinde en yaygın kullanılan öğretim aracıdır.

Oğuzkan'a göre (1993) ders kitabı, belirli ölçülere göre incelendikten sonra belli bir okul, sınıf ve ders için öğretmen ve öğrencilere temel kaynak olarak önerilen bir kitaptır (Akt. Canpolat, 2010). Ders kitapları, öğretim açısından ekonomiktir, öğrenmeyi bireyselleştirir, öğretimi yapılandırır, çok miktardaki bilgiyi etkili bir şekilde sunabilir, uzmanlar tarafından özenli bir şekilde hazırlanmışsa öğrencilerin güdülenmesini ve derse olan ilgilerinin artmasını sağlar (Ceyhan ve Yiğit, 2004). Milli Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları yönetmeliğinde ders kitabı "*Örgün ve yaygın eğitim kurumlarında kullanılmak üzere, içeriği öğretim programları doğrultusunda hazırlanmış, gerektiğinde fasikül hâlinde de üretilebilen basılı eser*" olarak tanımlanmıştır (1.9.2006/26276 RG).

2016-2017 yılı Millî Eğitim İstatistiklerine göre Türkiye'de resmi ve özel olmak üzere toplam 10.596 lise ve toplam 5.513.731 öğrenci bulunmaktadır (sgb.meb.gov.tr, 2017). Bu öğrencilerin neredeyse tamamının birinci yabancı dilinin İngilizce olduğu düşünüldüğünde, İngilizce öğretiminde kullanılan ders kitaplarının etkin bir yabancı dil öğretimi açısından son derece önemli olduğu bilinen bir gerçektir. Cunningsworth'e göre (1995: 7), yabancı dil ders kitapları öğretim için gerekli olan yazılı ve sözlü materyalleri sunar, yabancı dilde iletişim kurmaya ve pratik yapma imkanı sağlar, öğrencilerin kelime, telaffuz ve dilbilgisi gibi konularda başvurabilecekleri kaynak işlevi görür, çeşitlilik sağlar

ve bireysel öğrenmeye olanak sağlar. Yabancı dil öğrenimini olabildiğince üst düzeye çıkarmak, dil öğretimini bütüncül bir yaklaşımla sunan etkili bir ders kitabı ile sağlanabilir. Dört dil becerisinin dengeli bir şekilde verilmesi, bütüncül bir yaklaşımla öğretim yapılması, öğretim programının öğelerine uygun tasarlanması, değerlendirme boyutunun sürece ve üretime dayalı sunulması bir yabancı dil kitabının işlevselliğini arttırabilir.

Milli Eğitim Bakanlığı, ders kitaplarını eğitimde fırsat eşitliği kapsamında öğrencilere ücretsiz olarak dağıtmaktadır. Ders kitaplarının değerlendirilmesi görevi 3797 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanuna dayanarak Talim Terbiye Kurulu tarafından komisyonca yapılmaktadır (12.04.2011/27903 RG). Ders kitaplarına ilişkin öğretmen ve alan uzmanlarından görüş alınması, kullanılan kitabın niteliğine ilişkin farkındalığın artmasına, yeni öğretim programı ve kitap yazım sürecine ve yapılacak yabancı dil öğretimi çalışmalarına kaynak oluşturması bakımından önemli bir unsur olarak düşünülmektedir. Bu nedenle, Anadolu liseleri, Anadolu İmam Hatip Liseleri, Mesleki ve Teknik Anadolu liselerinde dokuzuncu sınıflarda kullanılan yabancı dil ders kitabının öğretmen ve alan uzmanı görüşlerine göre incelenerek ne düzeyde verimli ve etkili olduğunun belirlenmesi, bu araştırmanın konusunu oluşturmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, ortaöğretim okullarında dokuzuncu sınıf İngilizce öğretiminde kullanılan Power Up 9 ders kitabı, öğrenci çalışma kitabı ve öğretmen kılavuz kitabını öğretmen ve alan uzmanı görüşleri doğrultusunda incelemektir. Bu temel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır;

1. İngilizce Öğretmenlerinin, öğretim programının bir ögesi olarak ders kitabının yeri ve işlevlerine ilişkin görüşleri nelerdir?
2. İngilizce Öğretmenlerinin, Power up 9 ders kitabının fiziksel özelliklerine ilişkin görüşleri nelerdir?
3. İngilizce öğretmenlerinin Power up 9 ders kitabının İngilizce öğretim programının hedeflerine uygunluğuna ilişkin görüşleri nelerdir?
4. İngilizce öğretmenlerinin Power up 9 ders kitabının İngilizce öğretim programının içeriğine uygunluğuna ilişkin görüşleri nelerdir?

5. İngilizce öğretmenlerinin Power up 9 ders kitabının İngilizce öğretim programının öğrenme öğretme sürecine uygunluğuna ilişkin görüşleri nelerdir?
6. İngilizce öğretmenlerinin Power up 9 ders kitabının İngilizce öğretim programının ölçme değerlendirme boyutuna uygunluğuna ilişkin görüşleri nelerdir?
7. İngilizce öğretmenlerinin Power Up 9 öğrenci çalışma kitabının işlevine ilişkin görüşleri nelerdir?
8. İngilizce öğretmenlerinin Power Up 9 öğretmen kılavuz kitabının işlevine ilişkin görüşleri nelerdir?
9. İngilizce öğretmenlerinin çalıştıkları okul düzeylerinin (alt-orta-üst) Power Up 9 ders kitabının kullanımına etkisine ilişkin görüşleri nelerdir?
10. Alan uzmanlarının Power up 9 ders kitabının fiziksel özelliklerine ilişkin görüşleri nelerdir?
11. Alan uzmanlarının Power up 9 ders kitabının İngilizce öğretim programının hedeflerine uygunluğuna ilişkin görüşleri nelerdir?
12. Alan uzmanlarının Power up 9 ders kitabının İngilizce öğretim programının içeriğine uygunluğuna ilişkin görüşleri nelerdir?
13. Alan uzmanlarının Power up 9 ders kitabının İngilizce öğretim programının öğrenme öğretme sürecine uygunluğuna ilişkin görüşleri nelerdir?
14. Alan uzmanlarının Power up 9 ders kitabının İngilizce öğretim programının ölçme değerlendirme boyutuna uygunluğuna ilişkin görüşleri nelerdir?
15. Alan uzmanlarının Power Up 9 öğrenci çalışma kitabının işlevine ilişkin görüşleri nelerdir?
16. Alan uzmanlarının Power Up 9 öğretmen kılavuz kitabının işlevine ilişkin görüşleri nelerdir?
17. Alan uzmanlarının Power Up 9 ders kitabının farklı düzeylerdeki okullarda kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

İngilizce bilmenin öneminin hızla arttığı dünyada ve ülkemizde, İngilizce öğretim programlarının, öğrencileri hedeflenen seviyeye ulaştırmak için en uygun yöntemleri ve buna uygun hazırlanmış kitapları sunması beklenmektedir. Bu durumda, ders kitabının çok büyük önemi ve rolü vardır. Ur (1996) ders kitabını, öğretmenin ve öğrencilerin elinde bulunması gereken, ders süresince sistematik olarak kullanılacak bir kaynak olarak ifade etmiştir. Ders kitabı kullanmak öğretmene zamanı yönetme ve etkin programlama imkanı tanır; öğrenciler bir amacı olduğu ve dil öğrenmeyi ciddiye aldığı için ellerinde bir ders kitabı olması onlara güven hissi verir; ders kitabı hazır okuma metinleri, alıştırmalar, projeler içerir; ekonomiktir; kolay ulaşılabilir; öğretmen ve öğrenciye rehberlik sağlar ve öğrencilerin kendi kendine öğrenmelerini destekler.

Ders kitabı seçimi, her bir öğrencinin ihtiyacına, ilgisine ve dil seviyesine hitap edecek tek bir kitap olamayacağından dolayı oldukça zorlu bir süreçtir. Milli Eğitim Bakanlığı, bu durumu göz önünde bulundurarak, belirlediği komisyonlara, Türk öğrenci profiline ve İngilizce öğretim programına uygun kitap yazdırmaktadır. Power Up 9 kitabı da komisyonca hazırlanmış kitaplardan birisidir.

Kullanılan kitapların nasıl işlediğine yönelik değerlendirme yapılması da dil öğretiminin kalitesi ve etkinliği açısından son derece önemlidir. Bu amaçla Milli Eğitim Bakanlığı, kitap inceleme komisyonları oluşturarak, mevcut kitapları çalıştaylarda öğretmen ve uzmanlarla beraber değerlendirmektedir. Ancak bu değerlendirmeler sistematik ve sahada kitabı kullanan öğretmenlerle birebir gerçekleştirilmemektedir. Cunningsworth (1995: 1) kitap değerlendirmesini süreç olarak “kullanımdan önce, kullanım sırasında ve kullanımdan sonra” olmak üzere üç grupta ve yaklaşım olarak “izlenimsel ve derinlemesine” değerlendirme olarak iki grupta sınıflandırmıştır ve gerçekçi ve faydalı bir değerlendirmenin derinlemesine değerlendirmeyle elde edilebileceğini belirtmiştir. Bunlar, kitap seçimi ve değerlendirme sürecinin ne kadar zahmetli ve önemli olduğunu göstermektedir.

Bir kitabın etkinliği ilk olarak öğretim programının öğeleri olan hedef, içerik, öğretme-öğrenme etkinlikleri ve değerlendirme boyutlarına uygun olup olmamasına göre değerlendirilebilir. Bu amaçla, bu çalışmada kitabın dokuzuncu sınıf öğretim programını ne ölçüde yansıttığı ile ilgili öğretmen ve uzmanlardan görüş alınarak, ders kitabından

kaynaklanan sorunların ortaya çıkarılması ve bu sorunların giderilmesine yönelik atılacak adımların belirtilmesi hedeflenmektedir.

Power Up 9 kitabı 2015-2016 Eğitim-öğretim yılında kullanılmaya başlanmış olup, kitaba ilişkin yapılmış bir çalışma bulunmamaktadır. Bu bağlamda, öğretmenlerin ders kitabı değerlendirmesi ile ilgili farkındalık kazanmalarına ve kitabı analitik bir bakış açısı ile incelemelerine olanak sağlayacağı düşünülmektedir. Uzmanlardan gelen görüşler doğrultusunda ise kitabın programa uygunluğunun teorik açıdan irdelenmesi ve geliştirmek için neler yapılabileceği konusunda veri sağlanacağı ve bunun yeni kitap yazım sürecine ışık tutacağı düşünülmektedir. Sonuç olarak, kitabın güçlü ve zayıf yönlerinin belirlenmesinin, verimli olarak kullanılabilmesi için ve yeni kitap yazım sürecinde, ders kitabı hazırlayan uzmanlara, öğretmenlere, komisyon üyelerine, yayınevlerine ve kitap yazarlarına bilgi ve örnek teşkil etmesi bakımından faydalı olacağı düşünülmektedir.

1.4. Sayıtlar

1. İngilizce öğretmenleri görüşme sorularını içtenlikle cevaplamıştır.
2. Alan uzmanları, görüşme sorularını içtenlikle cevaplamıştır.

1.5. Sınırlılıklar

1. Araştırma, 2016-2017 eğitim öğretim yılı Anadolu Liselerinde 9. sınıf İngilizce ders kitabı (Power Up 9) ve ek materyalleri olan öğretmen kılavuz kitabı ve öğrenci çalışma kitabının, öğretim programına uygunluğu açısından değerlendirilmesi ile sınırlıdır.
2. Araştırma, Aydın ili Efeler ilçesinde bulunan Anadolu Liselerinde görev yapmakta olan İngilizce öğretmenleri ile sınırlıdır.
3. Türkiye’de farklı üniversitelerin eğitim fakültesi ve yabancı diller yüksekokulunda görev yapmakta olan İngilizce öğretimi ve eğitim programları ve öğretim alan uzmanları ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Öğretim Programı: Okulda ya da okul dışında, bireye kazandırılması planlanan bir dersin öğretimiyle ilgili tüm etkinlikleri kapsayan yaşantılar düzeneğidir (Demirel, 2015: 6).

Ders Kitabı: Kurulca, örgün ve yaygın eğitim ve öğretim kurumlarında okutulması uygun bulunan kitaptır (MEB, 2015).

Öğrenci Çalışma Kitabı: İlgili eğitim ve öğretim programlarında yer alan kazanım ve açıklamalar doğrultusunda, dersin öğrenilmesini kolaylaştıracak, öğrencilere yardımcı olacak çeşitli örnek, alıştırma, işlenen ünitelerle ilgili internet adresleri, okuma kaynakları ve diğer etkinlikleri kapsayan, yaprakları ayrı ayrı da kullanılabilen basılı/PDF formatında eser ile üniteleri görsel ve işitsel yönden destekleyen kaset, disket, CD gibi elektronik kayıt ortamlarını kapsayan settir (MEB, 2015).

Öğretmen Kılavuz Kitabı: İlgili eğitim ve öğretim programlarında yer alan kazanım ve açıklamalar doğrultusunda ders kitabının daha etkili kullanımını sağlayacak çeşitli örnek, alıştırma, işlenen ünite, konu, tema, öğrenme alanlarıyla ilgili internet adresleri, okuma kaynakları ve diğer etkinlikleri kapsayan, öğretmenlerin yararlanması için hazırlanan basılı/PDF formatındaki eserdir (MEB, 2015).

İKİNCİ BÖLÜM

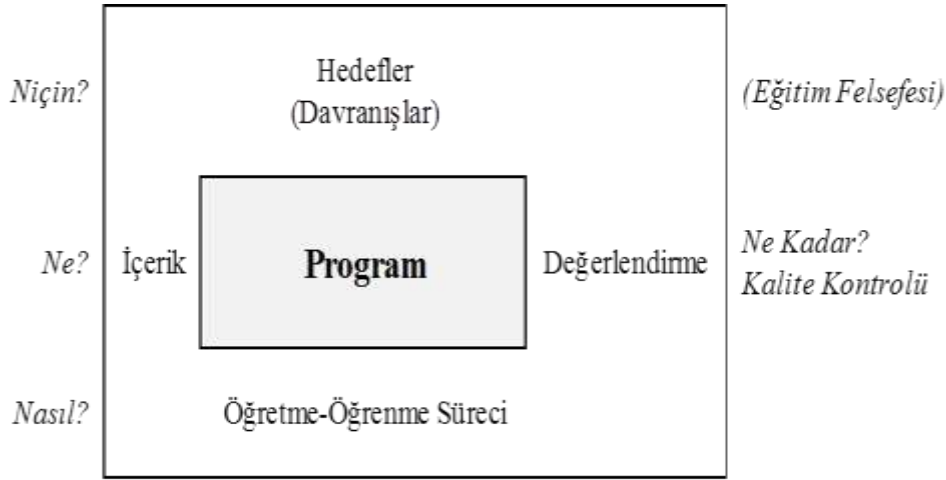
2. KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, araştırma konusu ile ilgili kuramsal bilgilere ve araştırmayı destekleyecek yurt içi ve yurt dışında yapılmış çalışmalara yer verilmiştir.

2.1. Eğitim Programı

Eğitim, en genel tanımıyla, belirlenmiş amaçlara göre bireyin davranışlarında istendik değişiklik oluşturma sürecidir (Yüksel ve Sağlam, 2014: 3). Sönmez (2014: 5) eğitimi “fiziksel uyarımlar sonucu, beyinde istendik biyo-kimyasal değişiklikler oluşturma süreci” olarak tanımlamıştır. Eğitim sistemi, girdi, işlem, çıktı ve dönüştürme oluşturan açık bir sistemdir ve toplumsal sistemin bir alt sistemidir. Bununla birlikte eğitim süreci, çıktıların değerlendirilmesi oldukça zor olan bir süreçtir. Eğitim sürerken bir birey için olumlu ya da olumsuz değerlendirmede bulunmak oldukça zordur. Değerlendirme yapılabilmesi için uzun yılların geçmesi gerekmektedir (Saracaloğlu ve Küçüköğlü, 2015).

Bir ülkede eğitimin niteliği, eğitim sisteminin çıktısı insanın niteliğinde de belirleyicidir. Bu sebeple, eğitimin niteliğinin yükseltilmesi, ülkenin eğitim ile ilgili karar uygulayıcılarının temel amacıdır. Eğitim ve öğretim faaliyetleri belli bir amaca ve plana göre yapıldığı için, eğitim kurumlarında düzenlenen etkinlikler, önceden hazırlanan plan ve programlar aracılığıyla yürütülmektedir. Bunun için de resmi yazılı eğitim programları kullanılmaktadır (Şeker, 2014: 10). Demirel (2015: 6) eğitim programını, öğrenciye okulda ve okul dışında planlanmış etkinlikler aracılığıyla sağlanan öğrenme yaşantıları düzeneği olarak ifade etmiştir. Eğitimde program geliştirme süreci, şekil 1’de görüldüğü gibi program öğeleri olan hedef, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme boyutları arasındaki dinamik ilişkiler bütününden oluşmaktadır.

Şekil 2.1. Eğitimde Program Geliştirme Süreci (acikders.hacettepe.edu.tr)

Yukarıdaki şekilde görülen açıklama doğrultusunda, “program” kavramı, bir işin niçin yapılacağını (hedef), bölümler ve bu bölümlerin sırasını (içerik), nasıl, nerede, ne zaman ve kimler ile yapılacağını (öğretme-öğrenme süreci) ifade eden, önceden hazırlanmış bir çizelge (izlençe) olarak tanımlanabilir. Program tasarlanıp uygulandıktan sonra hedeflere ne kadar ulaşıldığı da değerlendirme ile ölçülmektedir (Uşun, 2016: 2).

2.1.1. Hedef

Eğitim programları, öğrencilere bilgi, tutum ve beceriler kazandırmayı amaçlar. Hedef, eğitim programının uygulanması sonucunda, öğrencilerin kazanması beklenen özelliklerdir (Şeker, 2014: 11). Programın ilk ögesi olan hedef boyutu ile ilgili hazırlık aşamasında ilk olarak “bireyleri niçin eğitiyoruz?” sorusuna cevap bulunmaya çalışılır. Hedefler, öğretimi yönlendirici özelliği, öğretme-öğrenme sürecini belirleyici olması, ölçme aşamasında kılavuz rolü üstlenmesi nedeni ile önemli ve gerekli görülmektedir (Demirel, 2015: 95).

Hedefler, uzak hedef, genel hedef ve özel hedef olarak üç grupta sınıflandırılabilir. Özel hedefler de kendi içinde bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alan olarak sınıflandırılmıştır (Şeker, 2014: 129-130).

- a) *Uzak hedefler*, bir ülkenin eğitim hedeflerinin en üst seviyesini oluşturan, ülkenin siyasi hedeflerini ve yetiştirmeyi öngördüğü insan özelliklerini yansıtan genel ifadelerdir.

- b) *Genel hedefler*, uzak hedeflere göre belirlenen, belli bir eğitim ya da okul türünün ulaşması gereken noktayı belirleyen daha sınırlandırılmış özelliklerdir. Eğitimin genel hedefleri, uzak hedeflere daha yakından bağlıdır; okulun genel hedefleri de eğitimin genel hedeflerinin bir uzantısıdır.
- c) *Özel hedefler*, belli bir seviyedeki ders kapsamında bilgi, beceri, yetenek, tutum ve alışkanlık gibi öğrenciye kazandırılması öngörülen öğretim hedefleridir. Öğretim hedeflerinin açık ve net olarak yazılabilmesi için bir takım sınıflandırmaya ihtiyaç vardır. Buna göre hedefler, bilişsel, duyuşsal ve devinişsel (psikomotor) olmak üzere üç ana grupta sınıflandırılmıştır (Demirel, 2015: 96).
- *Bilişsel alan* (cognitive domain), zihinsel öğrenmenin ve yetilerin geliştirildiği alandır. Bilgi, kavrama, uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme alt basamaklarından oluşmaktadır.
 - *Duyuşsal alan* (affective domain), bireyin özelliklerinin ön planda olduğu sevgi, korku, ilgi, nefret ve tutum gibi duygusal yönlerin baskın olduğu alandır. Bu alanın alt basamakları, alma, tepkide bulunma, değer verme, örgütleme ve kişilik haline getirmedir.
 - *Devinişsel alan* (psychomotor domain) zihin ve kas koordinasyonu ile ilgili becerilerin baskın olduğu alandır. Algılama, kurulma, kılavuzla yapma, mekanikleşme, beceri haline getirme, uyum (duruma uydurma) ve yaratma alt basamaklarından oluşmaktadır.

Ders kitabı yazımında, öncelikli olarak bütün bu hedefler belirlenmekte ve bu doğrultuda yazılmaktadır. Etkili bir ders kitabı, bilgilerin sunarak, ilişkili etkenlerin fark edilmesini, farklılıkların öğrenilmesini, öğrencilerin gerçek yaşamda karşılaşacakları durumların sunulmasını sağlayarak bilişsel hedefleri gerçekleştirmeye çalışmaktadır. Devinişsel hedeflerin gerçekleştirilmesini sağlamak için, hareketsiz şekiller, hareket eden nesnelerin konumunu gösterebilecek şekilde düzenlenmektedir. Duyuşsal hedeflerin gerçekleştirilmesi için ise, kitapta kullanılan dilin ve resimlerin, duyguları harekete geçirebilecek şekilde etkili olması gerekmektedir (Kaya, 2005: 99).

2.1.2. İçerik

Eğitim programı geliştirmede, hedeften sonra gelen aşama içeriktir. Hedeflerin gerçekleştirilmesinde araç olan içeriğin belirlenmesinde, öğrencilere kazandırılmak istenen bilgi, beceri, değer, alışkanlık ve tutum gibi özelliklerin hangi ve ne tür konu ya da ders aracılığıyla verileceği konusunu kapsayan bölümdür (Şeker, 2014: 164).

2.1.2.1. İçerik seçimi

Varış (1994; Akt. Demirel, 2015: 122) içerik belirlemede toplumsal fayda, bireysel fayda, öğrenme ve öğretme, bilginin yapılandırılmasında içeriğin yeri şeklinde beş ölçüte dikkat edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Bu ölçütlere ek olarak, içerik seçiminde kişisel yeterlik, anlamlılık/önemlilik, geçerlilik, ilgi çekicilik, kullanılabilirlik, öğrenilebilirlik ve gerçekleştirilebilirlik ölçütleri de göz önünde bulundurulmalıdır (Şeker, 2014: 165-166).

2.1.2.2. İçerik düzenlenmesi

İçeriğin seçiminden sonraki aşama düzenleme aşamasıdır. İçerik düzenlemesi hedeflerle tutarlı, sanatsal ve felsefi bilgiyle donatılmış, öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyine uygun, somuttan soyuta, basitten karmaşığa, kolaydan zora ve birbirinin önkoşulu, bilinenden bilinmeyene ve kendi içinde mantıksal bir tutarlılığı olacak şekilde yapılmalıdır (Şeker, 2014: 167). İçerik düzenlemede ele alınan farklı yaklaşımlar aşağıda sıralanmıştır.

Doğrusal programlama yaklaşımı, birbiri ile ardışık sıralı, yakın ilişkili ve zorunlu ya da ön koşul öğrenmelerin ağırlıklı olduğu konuların düzenlenmesinde kullanılmaktadır.

Sarmal programlama yaklaşımı, daha öne öğrenilmiş konuların gerektiğe tekrar edildiği, her konunun kendi içindeki konuları arasında da bir ardışıklık olan yaklaşımdır. Dil öğretim programlarının içerik düzenlenmesinde kullanılmaktadır. Sarmallık, Ortaöğretim İngilizce Dersi Öğretim Programında, “kalıcı öğrenmeyi sağlamak için, materyaller ve görevlerin farklı üniteler ve düzeylerde sürekli olarak tekrarlanır” şeklinde ifade edilmiştir (MEB, 2014). Bu ifadeye dayanarak, Milli Eğitim Bakanlığı komisyonunca hazırlanan İngilizce ders kitaplarında sarmal programlama yaklaşımı uygulanması öngörülmektedir.

Modüler programlama yaklaşımı, öğretim sürecinde bireysel ve yeterliliğe dayalı öğrenme için kazandırılacak içeriğin, belli teknikler ve uygun ortamlar oluşturarak düzenlenmesi ile organize edilip modüller şeklinde bölünen ve kendi içerisinde bütünlüğü

olan birimler oluşturularak tasarlanan yaklaşımdır. Her modül kendi içinde anlamlı ve bütündür (Demirel, 2015: 127-128).

Piramitsel programlama yaklaşımı, ilk yıllarda geniş tabanlı konuların yer aldığı ve giderek küçük birimler içinde uzmanlaşmanın yer aldığı ve daraldığı bir yaklaşımdır.

Çekirdek programlama yaklaşımı, ortak konular belirlenerek, zamanla ihtiyaca göre Merkezde bulunan dersin etrafında yer alan dersler seçimlidir. Yan alan uygulamasında kullanılmaktadır. Piramitsel yaklaşıma çok benzer, ancak daha esnek ve öğrenci merkezlidir.

Konu ağı - proje merkezli program yaklaşımı, öğrencilere konuların ağının harita gibi çıkarılıp verilerek belli zamanlarda nerede olmaları gerektiğinin bildirildiği bir yaklaşım olup, konuların öğrencilerin kendi kendine ya da grup halinde karar vermesi şeklinde uygulanmaktadır.

Sorgulama merkezli programlama yaklaşımı, içeriğin öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda, sorularına göre oluşturulduğu öğrenci merkezli bir yaklaşımdır (Şeker, 2014: 170, 171).

Didaktik programlama yaklaşımı, öğretici bilgi, kural ve ilkeler çerçevesinde yapılandırılan bir yaklaşımdır.

Problem merkezli programlama yaklaşımı, bir yarışma ortamı içerisinde, öğrencilere bilimsel yöntemlere dayalı olarak problem çözme becerileri kazandırmayı amaçlayan bir yaklaşımdır.

Aktiviteye dayalı programlama yaklaşımı, öğrencilerin etkin katılımı ile etkinlik yapılarak kavramların öğrenilmesine dayanan, öğrenci merkezli bir yaklaşımdır.

Disiplinlerarası programlama yaklaşımı, iki ya da daha fazla bilgi disiplinlerini birleştirerek programın düzenlendiği bir yaklaşımdır. Öğrencinin bir derste işlediği konunun diğer derslerde de ele alınması ve içeriğin buna göre düzenlenmesi örnek verilebilir (Şeker, 2014: 172).

Ders kitabı seçiminde içerik çok önemlidir. Kitabın içeriğinin otantik (gerçek), ilgi çekici ve öğrenci ve öğretmen için bilinen kavramlar içeren metin ve etkinliklerden

seçilmesi gerekmektedir (Fredriksson & Olsson, 2006: 21). Ders kitaplarının içeriği, Milli Eğitim Bakanlığı'nın hazırladığı ve Tebliğler Dergisi'nde yayınlanan öğretim programlarına göre düzenlenmektedir.

2.1.3. Öğrenme- Öğretme Süreci

Program geliştirme sürecinin üçüncü boyutu olan öğrenme- öğretme süreci, öğrencilere istedik özelliklerin kazandırılmasını sağlayan öğrenme yaşantılarının düzenlenmesi, kısacası öğrenme sürecini kontrol etmek için yapılan düzenlemeler anlamına gelmektedir (Şeker, 2014: 173). Sönmez (2014: 149), öğrenme öğretme sürecini “hedef davranışları öğrenciye kazandırmak için gerekli uyarıcıların düzenlenip işe koşulması” olarak ifade etmiştir. Buna göre, öğrenme- öğretme yaşantıları, hedeflere ve içeriğe dayanarak yapılandırılmalı ve bu yaşantılar, öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor hedeflere ulaşmasını sağlamalıdır. Öğrenme öğretme sürecini etkileyen, pekiştirici, dönüt, düzeltme, ipucu ve öğrenci katılmanlığı olmak üzere beş değişken mevcuttur (Sönmez, 2014: 149-160). Ders kitabının içeriğinin öğrenciye etkili bir biçimde aktarılması, öğrenme- öğretme süreci ile ilişkilidir ve bu süreçte öğretmen ne kadar çok uyarıcıyı işe koşarak öğrencilerin ilgisini çekip aktif katılım sağlayabilirse, o denli yüksek kalitede öğrenme sağlanmış olur.

2.1.4. Değerlendirme

Eğitim programı geliştirmenin son aşaması olan değerlendirme, programın etkililiği hakkında karar verme sürecidir. Program değerlendirme, programa dayalı eğitim kaynaklarını kabul etme, değiştirme ya da ortadan kaldırma kararının verileceği bilgileri içeren süreçtir (Demirel, 2015: 172). Değerlendirme süreci, sistematik olarak verilerin toplanması ve karar verme süreci olmak üzere üç temel ögeden oluşmaktadır (Şeker, 2014: 184). Eğitim programının değerlendirilmesi sistemin öge ve özelliklerine göre ve eğitim bilim ilkeleri temelinde yapılmalıdır.

Program ile ilgili iki tür değerlendirme yapılmaktadır. Programın nasıl geliştirileceği ile ilgili kararlarda biçimlendirici değerlendirme (formative) ve programın uygulanmasına devam edilip edilmeyeceğine yönelik kararlarda sonuç, ürün veya durum değerlendirmesi (summative) yapılmaktadır. Değerlendirme ile hem bireyler hem de program hakkında veriler toplanmaktadır (Şeker, 2014: 214).

2.2. Öğretim Programı

Öğretim programı, okulda ya da okul dışında planlanmış etkinlikler yoluyla sağlanan öğrenme yaşantıları düzeneğidir. Eğitim programının öğeleri olan hedefleri, içeriği, öğrenme- öğretme etkinliklerini, yöntemi- materyalleri ve değerlendirmenin nasıl yapılacağını göz önüne alarak bir öğretim programı oluşturulmaktadır. Her ders ve kademe için ayrı öğretim programı hazırlanmak suretiyle okullarda uygulanmaktadır (Şeker, 2014: 13). Ders kitabının öğretim programı doğrultusunda itina ile hazırlanması, dersin hedeflerinin gerçekleştirilmesinde çok büyük önem taşımaktadır. Programın yansımaları ders kitabıdır ve ne kadar iyi ve programa yönelik hazırlanmışsa, o kadar yüksek kazanım sağlanmış olur.

2.3. Yabancı Dil Öğretim Programı

Günümüzde en az bir yabancı dil, tercihen İngilizce bilen öğrenciler yetiştirmek eğitim sisteminde ana hedefler arasında yer almaktadır. Yabancı dil eğitimi, sürece dayalı ve çok boyutlu bir deneyim sürecidir. Kesin ve tek bir doğru yöntem ya da belli bir süreden söz etmek imkansızdır. Çünkü öğrencilerin hangi seviyede oldukları, kullanılan yöntem ve tekniklere, uygulanan dil öğretim programına ve yabancı dil ders saatine göre değişiklik gösterir. Buna öğrenenlerin bireysel farklılıkları da eklenince çok boyutlu bir deneyim olduğu netleşmektedir. Yabancı dil öğrenim düzeyini en üst düzeye çıkarmak amacı ile Milli Eğitim Bakanlığı da çeşitli politikalar uygulamaktadır. Millî Eğitim Bakanlığı Yabancı Dil Eğitimi Ve Öğretimi Yönetmeliğine (2006) göre, yabancı dil eğitimi ve öğretiminin amacı, Millî Eğitimin genel amaç ve temel ilkelerine uygun olarak okul ve kurumların amaç ve seviyeleri de göz önünde bulundurularak eğitim ve öğretimi yapılan yabancı dilde bireylerin;

- a) dinleme-anlama,
- b) okuma-anlama,
- c) konuşma,
- d) yazma

becerileri kazanmalarını, öğrendiği dille iletişim kurmalarını ve yabancı dil öğretimine karşı olumlu tutum geliştirmelerini sağlamaktır. Yabancı dil öğretim programları ilköğretim ve

ortaöğretim programlarının birbirinin devamı ve tamamlayıcı nitelikte olması esastır. Eğitim araç-gereci, bilimsel ve teknolojik esaslara, yeniliklere, çevre ve ülke ihtiyaçlarına göre sürekli olarak geliştirilmektedir. Zorunlu ve seçmeli yabancı dil derslerinin öğretim programları, kurulun onayından sonra yürürlüğe konur. Okul ve kurumlarda uygulanan yabancı dil kurslarında, kurulca yürürlüğe konan ya da zümre öğretmenlerince programlar doğrultusunda hazırlanıp il/ilçe millî eğitim müdürlüğüne onaylanan öğretim programları uygulanmaktadır (MEB, 2006).

2006 yılında 4. sınıftan itibaren, haftada 3 saat olmak üzere zorunlu yabancı dil derslerine yer verilmeye başlanmıştır. 2012 yılında, yeni yasa gereği, okullar 4'er yıllık sürelerle ilkokul, ortaokul ve lise olarak üç kademeye ayrılmış olup, 2013-2014 eğitim yılından itibaren, haftada 2 saat olmak üzere 2. sınıftan itibaren İngilizce dersi verilmeye başlanmıştır (11.04.2012/ 28261 RG). İngilizce ders öğretiminde, öğrencilerin değişen ihtiyaç, istek, düşünce ve inançlarını karşılıklı olarak ifade edebilme becerisini kazandırmak amacıyla, yeni öğretim modelinde dilin iletişimsel olarak öğrenimine dayandırılan *iletişimsel yaklaşım* kullanılmaya başlanmıştır. Buna göre, ikili çalışmalar, grup çalışmaları, projeler, oyunlar öğretim içerisinde yer almakta ve olabildiğince şarkı, film gibi gerçeğe yakın materyal kullanılması önerilmektedir.

2.4. Yabancı Dil Öğretimi

Yabancı dil öğretimi, dil becerileri, kelime ve dil bilgisi öğretimini kapsamaktadır. Dil becerileri olan konuşma, yazma, dinleme ve okuma, modern ders kitabı içerik düzenlemesinde bütüncül bir anlayışla verilmektedir. Yabancı dil ders kitaplarında her becerinin dengeli bir şekilde ele alınarak, gerekli strateji öğretimi yapıldıktan sonra hedef kelime ve yapıların çalışılması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda, modern dil öğretim yaklaşımlarının öngördüğü biçimde, iletişime dayalı bir öğretim şekli tasarlanmaktadır. Ağırlıklı olarak dilbilgisi öğretimi yapılması, dilin konuşularak öğrenilecek bir süreç olmasından çok, kağıt üzerinde hedef yapıları doğru kullanıp kullanmadıklarına odaklanılmasına yol açarak, esas önemli nokta olan iletişim rolünü yok saymaktır. Türkiye'de yıllardan beri süregelen yabancı dil öğretimi bu şekilde gerçekleşmiş, ülkenin geneline bakıldığında çoğunluğun İngilizceyi yeterli düzeyde konuşma becerisine sahip olmadığı görülmüş ve İngilizce öğretim programı ve buna bağlı materyaller yeni yaklaşıma göre 2013 yılında düzenlenmiştir. Ders kitapları da buna göre komisyon tarafından yazılmıştır. Buna göre, İngilizce ders kitapları içerik bakımından gerçek hayattan

materyaller kullanılarak tasarlanmış, farklı öğrenme stillerine hitap eden, öğrencilerin ilgi alanına giren konulardan oluşan, kalıcı öğrenmeyi sağlamak için yapıların üniteler içinde tekrar edildiği, multimedya araçları ve teknoloji ile desteklenmiş ve dört dil becerisinin bir bütün olarak sunulduğu bir düzen içerisinde olmalıdır.

2.5. Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri

Geçmişten günümüze yabancı dil öğretimi, tek bir yol ve formüle dayanmadığı ve karmaşık bir süreç olduğu için, sürekli bir değişim ve yenilenme içinde olmuştur. Çeşitli dilbilimciler ve yabancı dil öğretimi alanında uzmanlar, ikinci dil öğreniminin nasıl gerçekleştiğini anlamaya ve buna yönelik yaklaşım ve yöntemler geliştirmeye çalışmışlardır. Yaklaşım, insanların nasıl dil bilgisi edindiğini tanımlar ve başarılı bir şekilde dil öğrenimine katkıda bulunacak durumları açıklar; yöntem ise bir yaklaşımın uygulamaya dökülmesidir (Harmer, 2001: 78). Yöntemi geliştiren kuramcılar etkinlik türleri, öğretmen ve öğrenci rolleri, kullanılacak malzeme ve izleni oluşturma konularında bir model oluştururlar (Richards & Rodgers, 2001).

1950'li yıllardan beri yabancı dil öğretimi ile ilgili çok sayıda yaklaşım ve yöntem geliştirilmiştir. Gelişen teknoloji ile birlikte, yabancı dil öğretiminde dil becerilerinin geliştirilmesi için, teknolojiye duyulan ihtiyaç artmıştır. Eğitimi daha verimli ve etkili hale getirme, yaygınlaştırma ve bireyselleştirme çabaları sonucunda ortaya çıkan bir yenilik de, bilgisayar destekli eğitim olmuştur. Bilgisayar destekli eğitim, öğrencilerinin bilgisayar sistemine programlanmış olan dersleri, etkileşimde bulunarak, doğrudan alabilmeleridir. Bilgisayar destekli eğitim öğrencilere kendi hızlarında ve düzeylerinde ilerleyebilme olanağı verir, dolayısıyla bireyselleştirilmiş, öğrenci merkezli bir öğretimin oluşmasına yol açar (Odabaşı, 1998: 135, 138). Bu yararları göz önünde bulundurularak, yabancı dil eğitiminde de bilgisayar destekli eğitim kullanılmış olup, kimi zaman faydalı bulunmuş, kimi zaman da eleştiri toplamıştır. Yabancı dil öğretiminde var olan yöntemlerin çeşitliliği, hangi yöntemin daha işe yarar olduğu sorusunu ortaya çıkarmaktadır. Bir öğrenci üzerinde faydalı olan bir yöntem, başka bir öğrenci üzerinde aynı ölçüde başarı sağlamayabilir, ya da tamamen başarısız kalabilir (Tarcan, 2004: 6).

Richards'a göre (2006:6) yabancı dil öğretimi yöntem ve program tasarımı, 1950'lerden bu yana üç aşamada gelişim göstermiştir. Bunlar; 1960'lı yılların sonlarına kadar geleneksel yaklaşımların hakim olduğu *ilk aşama*, 1970-1990 yılları arasında klasik

iletişimsel dil öğretiminin hakim olduğu *ikinci aşama* ve 1990'lı yıllardan günümüze dek süregelen günümüz iletişimsel dil öğretiminin sürdüğü *üçüncü aşama*dır. Yabancı dil öğretiminin kuramsal temellerini belirlemek ve ona göre öğretim modeli geliştirmek için, var olan yabancı dil öğretim yöntemlerinin iyi bilinmesi ve son gelişmelerin de takip edilmesi çok önemlidir (Demircan, 2012). Avrupa Konseyi Modern Diller Bölümü'nce kabul edilen yabancı dil öğretim yöntemleri aşağıdaki gibi açıklanabilir.

- *Dilbilgisi-çeviri yöntemi (grammar-translation method)*, orta çağdan başlayarak kullanılmaya başlamış ve batıda Latince'nin, doğuda Arapçanın öğretilmesinde kullanılmıştır. Dilbilgisi öğretimi, çeviri ve dil öğretiminde ana dilin kullanılması belirgin özellikleridir (Hengirmen, 2006: 18). Bu yöntemin temel amacı, dilin kurallarını öğretmek ve çeviri yapmaktır. İki dilin yapılarının birbiriyle karşılaştırılarak öğretim esastır ve özellikle klasik eserlerin okunması, işlenen parçalarının içerisinde geçen tüm kelimelerin öğrenilmesi hedeflenmektedir (Doğan, 2012: 79). Öğretmenin otoriter tutumu, öğrenci merkezli öğretim anlayışına uzaktır. (Larsen & Freeman, 2000: 18-20).
- *Direkt yöntem/dolaysız yöntem (direct method)*, dil bilgisi-çeviri yöntemine karşı bir tepki olarak geliştirilmiş ve 1950'li yıllarda kullanılmaya başlanmıştır. Öğrenilen dil ile yaşama arasında doğrudan bir bağlantı kurulur ve hedef dil öğrenilirken ana dil kullanılmadan, kesinlikle çeviri yapılmadan dolaysız bir şekilde yapılır. Direkt yöntemde, yabancı dil öğrenmenin anadili öğrenmeyle aynı olduğu ileri sürüldüğü için öncelikle sözlü öğretim yapılır (Demirel, 2010: 40). Bu yöntemde dinleme, konuşma, yazma ve okuma becerileri öğretimi hedeflenmektedir (Demircan, 2012: 197). Yapılar tümevarım tekniğiyle bağlam içerisinde öğretilir. Telaffuz önemlidir, hedef dilin kültürü ve günlük yaşamını yansıtan okuma parçaları kullanılır. Öğretmen merkezlidir. (Demirel, 2010: 40).
- *Doğal yöntem (natural method)*, dilbilgisi-çeviri yöntemine tepki olarak, hedef dilin ana dil öğrenimine bezer olması gerektiği görüşüne dayanarak ortaya çıkmıştır. Doğal yöntem; öğrencilere başından itibaren yalnızca, öğretmenin kendi anadili olan yabancı dili kullanarak, sürekli konuşma yoluyla iletişim kurmak ve dilbilgisi açıklaması yapılmaksızın anlaşılabilir ölçüde yalın bir cümle dizisiyle gerçekleştirmek biçiminde tanımlanabilir. Telaffuz çalışması, sesli okuma alıştırmaları ile yapılır (Demirel, 2010: 46).

- *İşitsel-dilsel yöntem (audio-lingual method)*, 1930'lu yıllarda Amerikan askerlerinin dil öğrenme ihtiyacını karşılamak amacıyla, Michigan Üniversitesi yardımıyla geliştirilmiş dil öğretim yöntemidir. Dilin öne dinleme yoluyla öğrenilmeye başlandığını, sonra konuşma ve yazma becerilerinin edinildiğini savunan bu yöntem davranışçı kurama dayanmaktadır. Hedef dil diyaloglar aracılığıyla öğrenilir. Yapılar önce koro olarak, sonra gruplar halinde, en son da bireysel olarak tekrarlatılır (Demircan, 2012: 215). Bu yöntemde öncelikli olarak dinleme konuşma becerilerine ağırlık verilmektedir (Demirel, 2010: 44).
- *Bilişsel yöntem (cognitive-code method)*, davranışçı kurama tepki olarak, 1960'lı yıllarda geliştirilmiştir ve dili iletişimsel ve üretimsel sistemlerin bir bütünü olarak tanımlamaktadır (Doğan, 2012: 172). Öğretim bağlam içerisinde yapılmakta ve dilbilgisi kuralları tümdengelim ve tümevarım yoluyla öğretilmektedir. Ezber yerine aktif hafıza oluşturan teknikler ve taklit yoluyla öğretim sağlanır (Doğan, 2012: 176). Öğretmen yönlendiricidir ve öğrenci merkezli bir öğretim esas alındığı için çağdaş öğrenme yöntemlerine daha yakındır (Hengirmen, 2006: 28).
- *İletişimsel yöntem (communicative method)*, dil öğreniminde edim ve yeti kavramlarının dilin doğasını açıklamada yetersiz kaldığı savıyla, bu kavramlara iletişim yetisini ekleyerek bu eksikliği tamamlanacağı öne sürülerek geliştirilmiştir (Hengirmen, 2006: 31). Asıl amaç, dilin iletişim olduğu görüşüyle, iletişim yetisinin geliştirilmesi ve gerçek yaşam iletişimine cevap verebilecek seviyede dil öğretimi gerçekleştirmektir. Dil bağlam içerisinde öğretilir, öğrenci merkezli öğretim yapılır ve işlevsellik esas alınır. Öğretmen, sınıf içinde öğrencilerin amaçlara uygun bir şekilde iletişim kurmalarını sağlayan yönlendiricidir (Demirel, 2010: 51). Karşılıklı diyaloglar, projeler, otantik materyaller ve oyunlar bu yöntemde kullanılan tekniklere örnektir (Larsen & Freeman, 2000:122-134).
- *Seçmeli yöntem (eclectic method)*, kendi başına bir yöntemden çok, var olan yöntemler arasından uygun olanını belirleyip yöntem seçme tekniğidir. Öğrencilerin ihtiyacına göre öğretim programı belirlenerek uygulanır. Dil öğrenimi anlamlı ve gerçek hayat dil ihtiyaçlarına göre gerçekleştirilir (Hengirmen, 2006: 37). Uygun yöntemi seçecek kişi öğretmen olduğu için, öğretmenin çok iyi yöntem ve teknik bilgisine sahip olması gerekir, eğer değilse, yanlış seçimler yapabilir. Kısacası, bu yöntem öğretmene çok fazla sorumluluk yüklemektedir (Doğan, 2012: 210).

- *Telkin Yöntemi (Suggestopedia)*, öğrencilerin olumlu motive edilerek, dili öğrenemeyecekleri inançlarının yok edilmesi ve dil bariyerlerini kaldırarak öğrenmeyi amaçlar. Ana felsefesi “istemek başarmaktır” (to want is to be able to”) olan bu yöntemde, olumlu öğrenme psikolojisinin iyi sonuçlar vermesine dayanarak öğretmen tarafından öğrencileri sürekli telkin etme durumu söz konusudur (Doğan, 2012: 306). Öğrencilerin rahat öğrenebileceği bir ortam sağlanır. Öğretim müzik eşliğinde diyalogların dinlenmesi, okunması ve akılda tutulması teknikleriyle gerçekleştirilir (Demirel, 2010: 60).
- *Danışmanlı (grupla) dil öğretim yöntemi (community language learning)*, 1960’lı yıllarda geliştirilmiştir ve öğrencilerin dil bariyerini ve kaygılarını aşmak için, öğretmen ve öğrencilerin ortak sorumluluklarının olması gerektiğini öne sürmektedir. Grup çalışması esastır; öğrenciler kendi aralarında, çalışma yapmak istedikleri konu ile ilgili tartışma yaparlar, öğrenci merkezli bir öğretim vardır (Demirel, 2010: 60-61). Öğretmenin öncelikli görevi öğrencilere danışmanlık yapmaktır (Richards & Rodgers, 2001: 90-91).
- *Sessizlik yöntemi (the silent way)*, 1970’lerde geliştirilmiştir ve öğretmenin sessiz kalarak öğrencilerin aktif olarak derse katılmasını sağlamaya çalıştığı bir yol izlemektedir. Öğrencinin sınıfta olup bitenleri sessizce ve dikkatli bir şekilde izlemesi, dinlemesi ve bunlardan bir anlam çıkarmaya çalışması esastır (Demirel, 2010: 61). “Fidel” adı verilen telaffuz tabloları kullanılır, dersler anadilde aynı biçimde kodlanarak hazırlanmış tabloların gösterimiyle başlar. Bunun gibi yardımcı materyal kullanımı, bu yöntemde oldukça önemlidir (Doğan, 2012: 274-276).
- *Tüm fiziksel tepki yöntemi (total physical response)*, yabancı dil öğreniminin aynı birinci dil öğreniminde olduğu gibi, önce dilin yapısını anlama, zihinde şemalar oluşturma ve ondan sonra üretime geçme aşamalarından oluştuğunu savunur. Konuşma becerisinin aynı bebeklerde olduğu gibi öne yavaş, eksik ve hatalı, zamanla da daha düzgün ve akıcı bir hale geleceği, bunun hazırbulunuşluk seviyesi ile orantılı olduğu düşünülmektedir (Larsen & Freeman, 2000: 107). Vücut dili, jest ve mimikler kullanılarak öğretmen tarafından verilen komutlar öğrenciler tarafından tekrarlanır. Yeni başlayanlar için materyal kullanılmaz, öğretmenin jest, mimik ve hareketleri takip edilerek öğrenciler tarafından taklit edilir. Dersler ilerledikçe, resim, poster gibi görsel materyallerden yararlanır (Demirel, 2010: 62).

- *İşitsel-görsel yöntem (audiovisual method)*, 1960'lı yıllarda geliştirilmiştir ve teknolojik aletler, öğretimde temel araçlar olarak kullanılır. Dersler bir film ya da ses sunumu ile başlatılır ve her film sahnesi onun karşılığı olacak şekilde bir cümle şeklinde belirlenir (Demircan, 2012: 233). Tüm duyu organlarından yararlanılarak, öğrencilere dilsel yapıların anlamları davranış, jest ve mimiklerle açıklanır, görseller kullanılarak sunulur ve telaffuzları dinletilir. Öğrenciye verdiği özgürlük alanı az olduğu için, öğrencinin kendini harekete geçirme ve hedefi gerçekleştirme ihtiyaçlarını karşılamada zorluk oluşturmaktadır (Doğan, 2012: 191).
- *Görev temelli yöntem (task-based method)*, dört dil becerisinin aynı derecede geliştirilmesini amaçlamaktadır ve bu yöntemde görev, dil öğrenimindeki hedeflerin anlamlı etkinliklere dönüştürülmüş hali olarak belirtilmektedir. Öğretim programı da dilin iletişim görevleri yoluyla öğretilmesi yaklaşımını temel alarak hazırlanır (Doğan, 2012: 382). Görevler, “Görev Öncesi İşlemler, Görev Döngüsü İşlemleri, Dile Odaklanma İşlemleri” şeklinde gruplandırılarak yapılır. İletişime odaklı olması, başlangıç seviyesinde olan öğrenciler için dilin etkin kullanım becerisini henüz edinemedikleri için, bu yöntem daha üst düzey gruplara uygulanabildiği için uygulanabilirliği sınırlı kalmıştır (Doğan, 2012: 401).
- *İçerik merkezli yöntem (content-based method)*, 1960'ların sonlarında geliştirilmiştir ve hedef dilin akademik yönü ile becerilerin öğretiminin eş zamanlı olarak, belirli bir içerik çerçevesinde yapılmasına dayanır. Hedef dilin konu içeriğini, iletişimin bir nesnesi olarak değil, öğrenilmesi gereken bir araç olarak algılar Dil öğretiminde bir konu seçilerek, alt başlıklara, haftalara ve ders saatlerine uygun bölümler halinde bir öğretim programı planlanır ve uygulanır. Hangi yaklaşıma dayandığı net olmayan bu yöntem, teknikleri yeteri kadar tartışılıp belirlenmediği için sistemleşmiş bir yöntem halini alamamıştır (Doğan, 2012: 404).

Sonuç olarak, yabancı dil öğretimi için geliştirilmiş tüm bu yöntemler, hedef dili en iyi şekilde öğretme amacı taşırlar ve geliştirdikleri yönteme sadık kalarak programı uyguladılar. Ancak, zaman akışı içerisinde sürekli yeni yöntemlerin geliştirilmesi, tek ve mükemmel bir yöntem olmadığının açık bir göstergesidir. Bir yöntemin etkili olmasında birçok parametrenin olduğu ve bunların hepsi dikkate alındığında, etkili bir yabancı dil öğretiminin gerçekleşmesinin mümkün olduğu anlaşılmaktadır. Hedef dilin yapısı, öğretimin yapıldığı sosyal çevre, ana dilin etkisi, bireylerin yaş ve bireysel özellikleri gibi

birçok etken göz önünde bulundurularak seçilen uygun yöntemler, çeşitli uyarlamalar ve değişiklikler yapılarak uygulanmalıdır. Burada, öğretimi gerçekleştiren öğretmenin donanımı ve yeniliğe açıklığı çok önemlidir. Bütün bu unsurlar bir araya geldiğinde, gerçekten doğru ve amaca yönelik bir dil öğretimi gerçekleştirilebilmektedir.

2.6. Yapılandırmacılık

Pozitivizm ötesi paradigmanın ürünü olan yapılandırmacılık, felsefecilerin ortak görüşüne göre, öğrenenlerin etkin katılımı ile bilgiyi zihinsel olarak yapılandırmalarıdır(Erdem ve Demirel, 2002: 82). Bireyin "zihinsel yapılandırması" sonucu gerçekleşen biliş temelli bir öğrenme yaklaşımı olan yapılandırmacılığa göre, bilgiyi almak ve duymak, bilgiyi zihinsel yapılandırma kavramı ile eş anlamlı değildir. Öğrenci yeni bir bilgi ile karşılaştığında, dünyayı tanımlamak ve açıklamak için ya önceden oluşturduğu kurallarını işe koşar ya da algıladığı bilgiyi daha iyi açıklamak ve anlamlandırmak için yeni kurallar oluşturur (Brooks & Brooks, 1993: 4).

Yapılandırmacılığın program geliştirme sürecindeki yerinde hedef boyutu ile ilgili, tek doğru yerine çoklu gerçekler olduğundan hedefler daha genel bir şekilde ifade edilmektedir. Davranış cümleleri ayrıntılı şekilde açıklanmaz ve davranışlar hedef ifadelerinin içinde belirtilmektedir. Hedefleri belirlemede öğrenenler de söz sahibidirler. Amaç öğrenenlerin derinlemesine araştırma ve soruşturma yaparak bilgiyi özümsemeleri olduğundan, içerik de bununla orantılı olarak, mekanik, tanıma düzeyinde sadece yönergelerde istenileni yapma değil, problem çözme, işbirlikli öğrenmeye dayalı grup çalışması, proje gibi etkinlikler şeklinde düzenlenmektedir. Öğrenme-öğretme sürecinde öğrenme ortamının temel ögesi öğrenen olduğundan, öğrenenler demokratik bir sınıf ortamında, yaşam boyu kullanacakları bilgileri karmaşık problemler çözerek, derinlemesine irdeleyip etkileşim içinde bulunarak oluşturmaktadır. Teknoloji önemli bir yere sahiptir ve etkin öğrenme, amaçlı öğrenme, özgün öğrenme ve işbirlikli öğrenme amacıyla kullanılmaktadır. Sınama durumları öğrenmede bir son değil, bir sonraki öğrenmeye yol göstericidir. Tümel, özgün, performans değerlendirme gibi değerlendirme teknikleri kullanılmakta ve öğretmen ile öğrenciler birlikte değerlendirilmektedir. Öğrencinin bilgiyi ne kadar hatırladığı değil, öğrenmenin nasıl gerçekleştiği esas alınmakta, kısacası sürece odaklanılmaktadır

Yapılandırmacılık yaklaşımında öğretmen, uygun öğrenme ortamlarını sağlayan, bireysel farklılıkları dikkate alarak öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamasını sağlayan, gerekli

öğrenme materyallerini sağlayan ve alanında çok iyi olan bir role sahiptir. Öğrenci ise mücadeleci, meraklı, girişimci ve sabırlı, merak eden, araştırmacı, sorgulayıcıdır. Girişimci öğrenen özelliği ile bilgiyi derinlemesine araştırır, inceler, analiz eder, eleştirel soru sorar, karşılaştırma yapar, bulduklarını tartışır, yorumlar ve yorumladıklarını nedenleriyle savunur. Kısacası, öğrenci kendi öğrenmesinden sorumludur ve özgürdür (Erdem ve Demirel, 2002: 84-86).

Yapılandırmacılık yaklaşımı ile birlikte tüm disiplinlerde değişimler yaşanmış ve eğitim programlarında da buna bağlı değişiklikler yapılmıştır. Türkiye’de de bu yaklaşım 2006 yılında MEB tarafından yapılan değişiklikle uygulanmaya başlanmıştır. Yapılandırmacı yaklaşımla beraber öğretim programlarının, bu yaklaşımın öngördüğü şekilde, öğrencilere birtakım bilgi ve becerilerin kazandırılırken, eğitimde bireylerin daha çok düşünmesini, anlamasını, kendi öğrenmelerinden sorumlu olmalarını ve kendi davranışlarını kontrol etmeyi öğrenmelerini sağlayacak şekilde tasarlanması planlanmıştır (Saban, 2000: 123). Ders kitapları da bu doğrultuda düzenlenmekte, öğrenci merkezli, işbirlikli öğrenmeye yönelik etkinlikler içeren ve teknoloji destekli olarak düzenlenmektedir.

2.7. Avrupa Ortak Diller Çerçeve Programı

Yabancı dil öğretimi, değişen siyasal, kültürel ve toplumsal olgu ve yapılarla göre değiştirilip geliştirilmeyi gerekli kılan bir alandır. Avrupa Birliği oluşumu, bu değişimlere göre yabancı dil öğretiminin temel öğelerinde yenilikler getirmek durumunda kalmış ve 2001 ‘Avrupa Diller Yılı’ etkinlikleri kapsamında en son proje çalışmaları olan ‘Ortak Dil Kriterleri Çerçeve Programı’nı (CEFR = Common European Framework of Reference for Languages) tanıtmışlardır. Üye ülkelerin dil ve kültür miraslarına sahip çıkmaları ve bunu diğer Avrupa ülkeleriyle paylaşma amacına ek olarak, Avrupa vatandaşlarının birden fazla yabancı dil öğrenme bilinci geliştirilmeye çalışılmaktadır. Bu uygulama da bu düşüncenin somutlaştırılıp standart bir uygulamaya dönüştürülmesinin bir adımı olarak düşünülebilir. Bu sayede çokdillilik ve çokkültürlülük düşüncesinin gerçeklik kazanması sağlanmış olup öğrenmeyi öğrenme, bağımsız öğrenme ve yaşam boyu öğrenme gibi uygulamaların ilk adımları da atılmıştır (Güler, 2005: 92). Türkiye, Avrupa’da ortak eğitim uygulamalarını oluşturan Socrates Projesine 24 Ocak 2000 tarihinde 253/2000/EC sayılı Avrupa Konseyi kararıyla katılmıştır ve buna bağlı olarak Avrupa ülkelerindeki yabancı dil öğretim uygulamaları Türkiye’de de uygulanmaktadır. ADP kullanımının temelinde yatan "Öğrenen Özerkliği", "Kültürel Çeşitlilik" ve "Öğrenenin Kendini Değerlendirmesi" kavramlarını,

yabancı dil öğretmenlerinin ve ders araç-gereçleri hazırlayanların göz önünde bulundurmaları gerektiği Milli Eğitim Bakanlığınca önemle vurgulanmıştır.

Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Programı (ADOÇP), yabancı dil öğretimi ve öğrenme düzeyleri için bir göstergeler tablosunu ve geçerliliği onaylanmış dil yeterliliği ölçütlerini içermektedir. ADOÇP yabancı dil öğretimini üç temel felsefeye dayandırmaktadır; öğrenen özerkliği, kendini değerlendirme ve kültürel çeşitlilik. Bu felsefeye dayalı olarak Avrupa Dil Portfolyosu (European Language Portfolio) geliştirilmiştir ve bununla birlikte ADOÇP'nın felsefesinin tüm ülkelerde aynı biçimde hayata geçirilmesi standart bir şekilde uygulanması sağlanmaya çalışılmıştır. Avrupa Dil Portfolyosu aşağıdaki üç bölümden oluşmaktadır (MEB, 2017).

2.7.1. Dil Pasaportu

Öğrencinin bildiği yabancı dil düzeylerini ADOÇP'nda yer alan yeterlilik düzeyleri ile tanımlayan (A1, A2, B1, B2, C1, C2), konuştuğu diller ve düzeyi ile ilgili bazı kişisel bilgiler (öz değerlendirme) ve Avrupa Konseyi Modern Diller Bölümü'nce geliştirilmiş dil düzeyi göstergelerini (standart değerlendirme) içeren dokümandır. Kişisel bilgiler bölümünde, öğrencinin kendini değerlendirdiği “yapabilirim” ifadelerinin yer aldığı öz değerlendirme (self evaluation) bölümü mevcuttur.

2.7.2. Yabancı Dil Özgeçmişi

Öğrencinin yabancı dil öğrenme sürecinin kendisi tarafından tanımlandığı ve dil öğrenme deneyimlerinin düzenlendiği kişisel bir bölümdür (Güler, 2005: 95). Bu belgede kendini fark etme (kendini değerlendirme/öğrenmeyi öğrenme/ özerklik), “yapabilirim” ifadeleri (öz değerlendirme), kültürlerarası deneyimler (kültürel çeşitlilik) ile ilgili bilgiler bulunmaktadır (MEB, 2017).

2.7.3. Dosya

Öğrencinin öğrendiği yabancı dilde ortaya koyabildiği her türlü çalışmanın yer aldığı bir dosyadır. Bu dosya, sertifika, diploma, proje örnekleri, makale, öykü ya da şiir gibi evraklardan oluşmaktadır (Güler, 2005: 95). Bu bölüm ADOÇP'nın kendini değerlendirme ve özerklik felsefelerini yansıtmaktadır (MEB, 2017).

2.7.4. Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programında Yeterlik Düzeyleri

Yabancı dili öğrenen bireyin, dil yeterlik düzeyleri 6 kategoride (A1, A2, B1, B2, C1 ve C2) sınıflandırılmış olup, her seviye altında, yeterlilik düzeyini açıklayan dinleme, okuma, karşılıklı konuşma, sözlü anlatım, yazılı anlatım dil becerileri bulunmaktadır. ADOÇP’nda yer alan kategorilerle ilgili öğrenen yeterliğinin tanımlanması, bu kategorilere göre farklı başarı düzeylerinde hangi beklentilerin olabileceğini somut bir şekilde sunabilmektedir (Council of Europe, 2001: 18). Üç ana bölüm olan, temel, bağımsız ve yetkin dil kullanım düzeyleri kendi içerisinde ikili aşamalara ayrılmaktadır. Buna göre, A1 (Breakthrough), A2 (Waystage) düzeyleri dili temel seviyede kullanan, B1 (Threshold), B2 (Vantage) düzeyleri dili bağımsız kullanan ve C1 (Effective Operational Proficiency), C2 (Mastery) düzeyleri de dili yetkin kullanan bireyleri ifade etmektedir (MEB, 2017). Her seviyenin dinleme, okuma, karşılıklı konuşma, sözlü anlatım, yazılı anlatım becerilerine ilişkin yeterlilik düzeyi açıklamaları Ek.1’de verilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan tüm yabancı dil kitapları yukarıda belirtilen seviyeler ve yeterlilik düzeylerine göre yazılmaktadır. Böylelikle, diğer Avrupa ülkeleriyle standart yapıda bir seviyelendirme sağlanmaktadır. Araştırmanın konusu olan dokuzuncu sınıf İngilizce ders kitabı Power Up 9, A-1 ve A-2 temel kullanıcı düzeylerine uygun hazırlanmıştır.

2.8. Ders Kitabı

Öğrenme-öğretme durumlarında kullanılan materyaller arasında, ilk olarak en yaygın kullanılan kaynak olarak ders kitabı gelmektedir. Ders kitabı bir dersin öğretiminde, öğretim programına uygun bir içeriğe sahip, incelemesi yapılmış ve onaylanmış temel eğitim materyalidir ve okullarda en çok kullanılan ve ulaşılması kolay ders kitaplarının seçimi ve değerlendirilmesi eğitim öğretimin hedeflerine ulaşmak için çok büyük bir önem arz etmektedir (Özdemir ve Ulaş, 2007). Milli Eğitim Bakanlığı ders kitabını Ders Kitapları Ve Eğitim Araçları Yönetmeliğinde “*taslak ders kitaplarından kurulca okullarda okutulması uygun bulunan kitap*” şeklinde tanımlamıştır (MEB, 2014).

Hedeflerin öğrencilere kazandırılması için bilgilerin amacına uygun şekilde verilebilmesi açısından öneme sahip olan ders kitapları, öğrencilerin öğrenmelerine, öğretmenlerin de yöntemlerini geliştirmelerini sağlaması açısından bir kaynak işlevi gören, öğrenme-öğretme süreci ile ilişkili bir araçtır. Kısacası, ekonomik oluşu, öğrenmeyi

bireyselleştirmesi, konuların belli bir düzene göre ele alınmasından dolayı öğretimi yapısallaştırması, konu sonunda bilgileri pekiştirmesi ve bir dersin öğretilmesinde resimlerin, şekillerin, haritaların etkili bir şekilde kullanılması, öğrencileri derse güdülemesi ders kitabının olumlu özellikleri arasında yer almaktadır (Ceyhan ve Yiğit, 2007: 19). Öğrenci seviyesine uygun, öğretim programına göre hazırlanmış ve ilgi çekici bir ders kitabı ile öğrenci ve öğretmen için eşsiz bir kaynak ve bütün bir öğretim yılı boyunca keyifle kullanılacak bir materyaldir.

2.9. Yabancı Dil Öğretiminde Ders Kitabının Rolü

İngilizce öğretiminde, bütün görsel, işitsel ve yazılı materyaller arasında, ders kitabı en yaygın kullanılan öğretim aracıdır. İngilizce ders kitabı, dil yeteneklerini ve becerilerini geliştirmeye yardımcı olmak için İngilizce öğrenenlere yardımcı olmak amacı ile açıklamalar, örnekler, alıştırmalar, görevler, etkinlikler ve grafiksel elemanlar dahil olmak üzere içerik, öğretme ve öğrenme faaliyetlerini sağlayan piyasada bulunan kitaptır (Byrd, 2001: 415). Ders kitabı öğrencilerin bütçesi, okulların fiziksel ortamı ve programı belli bir standartta takip etme boyutları düşünöldüğünde şüphesiz en kolay ulaşılır, ekonomik ve en elverişli kaynak olarak kullanılmaktadır. Dil öğretiminde ders kitabı kullanımının faydaları şöyledir (Ur 1996, Akt. Özdemir ve Ulaş, 2007):

- *Çerçeve:* hedef yapıların nasıl öğretilceğini ders kitabı belirgin bir çerçeveyle sağlar.
- *İzlenç:* Ders kitabı bir izlenç olarak kullanılabilir ve titizlikle planlanmış ve dil içeriğı dengeli bir şekilde hazırlanmış ders kitabı öğretme ve öğrenmenin sistematik olarak devam etmesini sağlamaktadır.
- *Rehberlik:* Ders kitabı öğretmenler için iyi bir rehber ve destek sağlayıcıdır.
- *Özerklik:* Öğrenciye, öğretmeni olmadan kendi başına ders kitabını kullanabilme imkanı sağlamakta ve bu sayede öğrenciye özerklik kazandırarak öğretmene bağımlılığı azaltmaktadır.
- *Hazır Metinler:* Ders kitabı sınıftaki çoğu öğrencinin seviyesine uygun metin ve alıştırmalar sunmaktadır. Bu sayede öğretmen zaman kazanmış olur.

- *Ekonomiklik*: Ders kitabı tüm öğrencilere öğrenme malzemelerini ulaştırma açısından en ekonomik yoldur.
- *Elverişlilik/Uygunluk*: Ders kitabı hafif ve küçük olduğundan kolayca taşınabilir ve kullanımı için ekstra bir donanım ya da elektrik gibi teknolojiye ihtiyaç duyulmaz.

Cunningsworth (1995: 7), yabancı dil öğretiminde ders kitaplarının önemini, gerekli yazılı ve görsel materyalleri sağlaması, pratik yapmaya olanak sağlaması, öğrencilere yapı ve kelime kullanımı ile ilgili kaynak görevi üstlenmesi, sınıfta çeşitlilik sağlaması, takip edilecek bir ders programı işlevi görmesi ve deneyimsiz öğretmenlere güven vermesi şeklinde ifade etmiştir.

Yabancı dil öğretiminde ders kitabı kullanımının yararları olduğu gibi bazı sınırlılıklardan da söz edilmektedir. Sıkı bağlılığa neden olması, sınıfta tek kaynak olarak kullanılarak bilgiyi tek yönlü sunması, öğretmenin öğretim sürecindeki bireysel katkısını azaltması ve esnekliği yok etmesi bu olumsuzluklardan bazılarıdır (Ceylan ve Yiğit, 2004: 21). Türkiye'deki yaşam koşulları göz önüne alındığında, yabancı yayınevleri tarafından piyasaya sunulan ders kitaplarının yüksek fiyatlarda satılması, bu kitaplara ulaşılabilirliği önemli ölçüde kısıtlamaktadır. Bu olumsuz yanlarına rağmen, dünyada ve Türkiye'de yabancı dil öğretiminde hedef dil ve kültürlerin öğretilmesinde ders kitapları yıllardan bu yana en yaygın kullanılan materyaller olmaya devam etmektedir. Ağır basan yararları bu yaygın kullanımın devam edeceğini göstermektedir.

2.10. Ders Kitaplarının Özellikleri

Ders kitapları, görünüş, renk, malzeme, fiziki özellikleri, üretimi ve boyutları ile ilgili özelliklerine göre aşağıdaki gibi sınıflandırılmaktadır (Kaya, 2006: 85-89).

2.10.1. Görünüş

Ders kitaplarının sayfaları düzgün olmalı; leke, delik, kırışik, yırtık, buruşukluk, katlanma gibi baskı hataları bulunmamalı baskı arka yüze geçmiş olmamalıdır. Kenarları düzgün kesilmiş olmalı, dikiş ve ciltleme kusurları olmamalıdır.

2.10.2. Renk

Ders kitabı basımında kullanılan kağıt beyaz ya da beyaz kağıt kullanmak şartıyla çok açık şekilde renklendirilmiş olmalıdır. Kapak kartonu da beyaz ya da açık renklerde olmak üzere renkli olabilir.

2.10.3. Malzeme

Ders kitabının yaprakları I. hamur ya da II. hamur kapağı ise bristol kartondan (%100 beyazlatılmış kimyevi selülozdan) üretilmiş olmalıdır.

2.10.4. Üretim

İlköğretim 1, 2, 3. sınıf kitaplarına basılan resimler renkli olmalıdır. Diğer ders kitaplarındaki resimler renkli ya da siyah beyaz olabilir. Kitap kapağı kitap yapraklarını tamamı ile örtecek ve aynı boyutta olacak şekilde kesilmiş olmalıdır.

2.11. Milli Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları İnceleme Yönetmeliği

Türkiye’de basılan ve okullarda kullanılan ders kitapları ve eğitim araçlarının kontrolü ve sürecin yönetimi Milli Eğitim Bakanlığının yetkisi ve sorumluluğundadır. Bu amaçla Milli Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları İnceleme Yönetmeliği, ilk olarak 1995 yılında hazırlanmış ve yürürlüğe girmiştir. Daha sonra yapılan ek ve değişikliklerle gerek görüldükçe güncellenmektedir. En son 14/10/2015 tarihinde güncellenen yönetmelik altı bölümden oluşmaktadır. Aşağıda yönetmeliğin amacı ve ders kitaplarının nitelikleri ve hazırlanması ile ilgili bölümlerden bahsedilmektedir (MEB, 2015).

2.11.1. Ders Kitapları ve Eğitim Araçları İnceleme Yönetmeliğinin Amacı

Ders Kitapları ve Eğitim Araçları İnceleme Yönetmeliğinin amacı, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı örgün ve yaygın eğitim kurumlarında okutulacak ders kitabı, öğrenci çalışma kitabı, öğretmen kılavuz kitapları ile Bakanlıkça hazırlanacak, satın alınacak veya hibe yoluyla sağlanacak diğer eğitim araç-gereçlerinin Türk millî eğitiminin genel amaç ve temel ilkelerine uygun olarak niteliklerinin belirlenmesi, hazırlanması, hazırlatılması, incelenmesi, incelenmesi, değerlendirilmesi, kabulü, uygunluk süresi, ilanı, yayımlanması, dağıtımı, inceletme ve inceleme ücretleri ve ders kitapları üreten yayınevlerinde aranacak kriterlerle ilgili usul ve esaslarının düzenlenmesidir.

2.11.2. Ders Kitaplarının Nitelikleri ve Hazırlanması

2.11.2.1. Ders kitaplarının nitelikleri

- Anayasa ve kanunlara aykırı hususları içermez.
- Bilimsel hata içermez.
- Eğitim ve öğretim programının amaçladığı kazanımları kapsar.
- Görsel tasarım ve içerik tasarımı, öğrenmeyi destekleyecek nitelikte ve öğrencilerin gelişim özelliklerini dikkate alarak yapılır.
- Z-Kitaplar, ders kitaplarının niteliklerine ilave olarak, kazanımları destekleyici nitelikte hazırlanır.

2.11.2.2. Ders kitaplarının sağlanma usulleri

Kitapların sağlanması aşağıda belirtilen dört şekilde gerçekleştirilmektedir.

- Yazma,
- Sipariş,
- Satın alma,
- Özel kesimce hazırlama.

2.11.2.3. Ders kitaplarının hazırlanması

Hizmet birimi veya yayınevleri tarafından hazırlanacak ders kitabı, içerik; dil, anlatım ve üslup; öğrenme, öğretme, ölçme ve değerlendirme; teknik, tasarım ve düzenleme açısından aşağıdaki hususlara göre hazırlanır.

İçerik;

- Dersin öğretim programını kapsayacak şekilde düzenlenir.
- Dersin özelliğine göre ünite, bölüm, tema ve konular arasında hacim bakımından eğitim ve öğretim programının içeriğine uygun bir denge kurulur.

Dil, anlatım ve üslup;

- Yaşayan Türkçe doğru, güzel ve etkili kullanılır.
- Konuların işlenişinde öğrencinin seviyesine ve gelişim özelliklerine uygun olarak doğru, anlaşılır, yalın bir dil ve anlatım kullanılır.

Öğrenme, öğretme, ölçme ve değerlendirme;

- Öğrenme yöntemleri ve stratejileri dikkate alınır ve üst düzey düşünme becerileri geliştirilir.
- Değerlendirmeye ilişkin unsurlar, ölçme ve değerlendirmenin ilke ve teknikleri dikkate alınarak düzenlenir.

Teknik tasarım ve düzenleme;

- Görsel ve içerik tasarımı, öğrenmeyi destekleyecek nitelikte ve öğrencilerin gelişim özelliklerini dikkate alarak yapılır.
- Metin kısımlarının başlıkları dışında kalan bölümlerinde resim altı yazıları, dipnotlar ve benzeri kullanılan yazılar hariç ilköğretim 1 inci sınıflar için yirmi, 2. sınıflar için on sekiz, 3. sınıflar için on dört, 4. sınıflar için on iki, 5. sınıflar için on bir, daha üst sınıflar için ise on puntodan daha küçük harfler kullanılmaz.
- Yabancı dil ders kitapları, dinleme becerisini kazandırmaya yönelik kaset ve elektronik kayıt ortamlarında verilen materyallerle birlikte takım hâlinde hazırlanır, yüklenir ve değerlendirmeleri birlikte yapılır.
- Takım hâlinde hazırlanması gereken diğer ders kitapları, ilgili dersin eğitim ve öğretim programına ait Kurul kararında belirtilir.

2.11.2.4.Öğrenci çalışma kitabının hazırlanması

- Eğitim ve öğretim programlarında yer alan amaçlar doğrultusunda öğrencilere bilgi ve beceri kazandırılmasına yardımcı olacak ve öğrenmeyi pekiştirecek unsurlara yer verilir.

- Dersin özelliğine göre her konu işlendikten sonra o konuda amaçlanan bilgi, beceri, değer ve tutumların kazandırılıp kazandırılmadığını ölçmeye yarayacak çalışmalara yer verilir.
- Öğrenci çalışma kitabı, kitabı oluşturan unsurların ders kitabı ile bütünleştirilmesi hâlinde ders kitabı ile birlikte de hazırlanabilir. Bu şekilde hazırlanan kitapların kapak ve iç kapağında “Ders Kitabı ve Öğrenci Çalışma Kitabı” ibaresi yer alır.

2.11.2.5.Öğretmen kılavuz kitabının hazırlanması

- Konuların işlenişinde ulaşılmak istenen kazanımlar/hedefler belirtilir.
- Eğitim ve öğretim programlarında yer alan kazanım/amaç ve açıklamalar doğrultusunda öğrencilere bilgi, beceri, tutum ve davranışların kazandırılmasında öğretmene yardımcı olacak ve öğretmeyi kolaylaştıracak bilgi, örnek ve uygulamalara yer verilir.
- Öğrencileri araştırmaya, günlük yaşamda karşılaşılan çeşitli sorunlara çözüm üretmeye yönelik ödev, proje ve benzeri örnek çalışmalara yer verilir.

2.11.3. Taslak Ders Kitaplarının Başvurusu, Değerlendirilmesi ve Yayımlanması

2.11.3.1. Taslak ders kitaplarının başkanlığa teslimi

- Eğitim ve öğretim programı doğrultusunda ilgili hizmet birimi veya yayınevinde hazırlanan taslak ders kitapları için inceleme yılda iki dönemde yapılır.
- Öğretimi yabancı dilde yapılan derslere ait Kurul kararıyla ders kitabı olarak kabul edilen ve uygunluk süresi devam eden ders kitapları, alanında eğitim görmüş uzman veya uzmanlarca tercüme edilerek, başvuru sahibince Başkanlığa sunulur. Bu kitaplar, Başkanlıkça oluşturulacak komisyon tarafından sadece tercümesi yönüyle incelenir.

2.11.3.2.Ders kitaplarının yayımlanması

- Kurulca kabul edilen ders kitabının karara bağlanmış orijinal nüshasının baskısı yapılır. Kitapların baskısı açık, net, renkli, görsel algıyı kolaylaştırıcı, kullanılabilir ve korunabilir nitelikte olur.

2.11.3.3. Uygunluk süresi

- Ders kitaplarının uygunluk süresi, Kurul kararında belirtilen öğretim yılından itibaren beş öğretim yılıdır.
- Alanda tek ders kitabı olması hâlinde, rekabet şartları oluşmadığından, ikinci bir kitap onay alıncaya kadar Kurul görüşü ve Bakan onayı ile ilgili hizmet birimince hazırlanan eğitim aracı okutulabilir.

2.11.3.4. Eğitim ve öğretim program değişikliklerinin ders kitaplarına yansıtılması

- Ders kitaplarının yeniden yazımını gerektirmeyen eğitim ve öğretim programı değişikliklerinde, değişikliklerin ders kitaplarına yansıtılması, ilgili hizmet birimi veya yayınevlerinden istenir. Gerekli durumlarda Başkanlık veya ilgili hizmet birimleri, yazarların görüşlerini almadan da yansıtma ve düzeltme işlemi yapabilirler.
- Ders kitabının yeniden yazımını gerektiren eğitim ve öğretim programı değişikliklerinde, başvurusu yapılmış, inceleme ve değerlendirme işlemleri sonuçlandırılmamış taslak ders kitapları ilgili hizmet birimi veya yayınevine iade edilir ve ders kitaplarının uygunluk süresi sona erer.

2.12. Ders Kitaplarının Seçimi

Piyasada çok sayıda yayınevi ve bunların satışa sunduğu ders kitabı bulunmaktadır. Uygun olanı seçmek birçok boyutu bir arada düşünerek değerlendirmeyi gerektirmektedir. Bu da şüphesiz ki deneyimsiz bir öğretmen için çok zor bir süreçtir. Ders kitabı seçiminde en temel nokta; kitabın öğrenci, öğretim planı ve öğrenme-öğretme ortamına uygunluğunun iyi bir şekilde araştırılmasıdır. Öğrenciye uygunluk, öğrenme koşullarına uygun, içerik açısından öğrenciye bilgiyi doğru ve güncel bir şekilde kazandıran ve bağımsız öğrenmeye teşvik eden, görsel tasarımı güncel, geçerli ve ilgi çekici olan ve öğrencinin alım gücüne uygun anlamına gelmektedir. Öğretim planına uygunluk, Milli Eğitim genel ilkelerine, öğretim programlarına ve kitabın okutulacağı okul türü ve ders saatine uygun anlamına gelmektedir. Öğrenme-öğretme ortamına uygunluk ile de öğretim kurumundaki derslik yapısına, sınıf içi çalışma biçimlerine (tekli, ikili, grup çalışması gibi), kitabı kullanacak öğretmenin kişiliğine, alan ve meslek bilgisine ve okullardaki mevcut araç gerece (tepegöz,

akıllı tahta gibi) uygunluk kastedilmektedir. Bunlara ek olarak, öğretmenlere, yenilenen öğretim programları ve ders kitapları konusunda öğretmenleri bilgilendirecek şekilde hizmetiçi eğitim seminerleri düzenlemesi gerekmektedir (Genç, 2002: 75-81). Öğrencilerin ihtiyaç ve beklentilerine uygun, çağdaş, gerçek yaşamdaki uygulama ve kullanımlar dikkate alınarak hazırlanmış ilgi çekici bir ders kitabı dersin hedeflerini gerçekleştirmede bir anahtar işlevi görmektedir.

2.13. Ders Kitaplarının Değerlendirilmesi

Eğitimde değerlendirme süreci, eğitim sisteminin geleceği açısından son derece değerli ve önemli bir süreçtir. Öğrenme-öğretme sürecinin en yaygın kullanılan kaynağı olan ders kitaplarının öğrencilerin ve öğretmenlerin ihtiyaçlarını ne derece karşıladığı ve öğretim programına uygunluğunun değerlendirilmesi belli ölçütlere göre yapılmalıdır. Bu noktadan hareketle, uzmanlar tarafından ders kitabı değerlendirmesi ile ilgili olarak çeşitli model, yöntem ve yaklaşımlar oluşturulmuştur.

Grant (1987) “CATALYST” testi adı verilen kısa ve özlü bir değerlendirme yaklaşımı geliştirmiştir; Kelimelerin baş harflerinin, İletişim (communicative), Hedefler (aims), Öğretilebilirlik (teachability), Uygunluk (availability), Seviye (level), İzleniminiz (your impression), Öğrencilerin ilgisi (students’ interest) ve Deneme ve Test etme (trying and testing) şeklinde birleştirilerek oluşturduğu bir kısaltmadan oluşan CATALYST testi, bu bölümlerden oluşan bir değerlendirmeyle ders kitabını incelemeyi esas almıştır.

McDonough ve Shaw (1993) ders kitaplarının kapsamlı bir değerlendirmesi için iki aşamalı bir model önermişlerdir. Buna göre, ders kitabının düzen yapısına genel bir bakış sağlamak için öncelikle kısa bir dış değerlendirme yapılmaktadır. Ardından, kitabın, belirli bir öğretim programının amaç ve hedeflerine ne kadar uyduğunu görmek için detaylı bir içsel değerlendirme yapılmaktadır (Akt. Demir ve Ertaş, 2014: 244).

Cunningsworth (1995: 14), değerlendirmenin amacına ve duruma bağlı olarak, kullanım öncesi (pre-use evaluation), kullanımda (in-use evaluation) ve kullanım sonrası (post-use evaluation) değerlendirmelerini önermektedir. Kullanım öncesi değerlendirme, bir ders kitabının potansiyel kullanılabilirliğini tahmin etmeyi amaçlamaktadır. Kullanımda değerlendirme, yeni kullanılmaya başlanmış bir ders kitabı incelenirken, ya da uzun zamandır kullanılan iyi bir kitabı değerlendirmek ve başka bir kitap kullanıp kullanmamakla ilgili karar vermek için yapılmaktadır. Kullanım sonrası değerlendirme ise bir ders kitabının

geriye dönük olarak değerlendirilmesini sağlamakta ve aynı ders kitabını gelecekte kullanıp kullanmamaya karar verirken yapılmaktadır. Cunningsworth (1995) hazırlamış olduğu 45 sorudan oluşan bir kontrol listesi aracılığıyla kitap değerlendirilmesi yapılmasını önermiştir.

Mikk'e (2002: 121-140) göre ders kitabının niteliği ile ilgili üç temel araştırma türü mevcuttur. Birincisi, ders kitabı ile ilgili öğretmen, öğrenci ya da velilerden veri toplamakla elde edilen değerlendirmedir. Ancak bu değerlendirme araştırmacı ya da katılımcı açısından göreceli olabileceğinden, çok objektif bir sonuç sunamama ihtimali yüksektir. İkincisi, ders kitabının belli özelliklerinin belli sıkı kurallara uyularak yapılan hesaplamalar sonucu bir değer ortaya çıkarılarak yapılan değerlendirmedir. (kitaptaki kelime ve cümle uzunluklarının sayılarak kitabın okunabilirlik seviyesinin belirlenmesi gibi) üçüncü değerlendirme yöntemi de genellikle okullarda yürütülen deneysel değerlendirmedir. Uzun zaman alması ve önemli bir bütçe gerektirmesine rağmen, bu değerlendirme üç tür arasından en güvenilir olanıdır ve kitabın ne derece etkili olduğunu en güvenilir şekilde ortaya koyan yöntemdir.

Ders kitabı değerlendirmesinde temelde üç çeşit yöntem vardır. Birincisi, kitabın genel bir izlenimle incelenerek tasarım ve içerik düzeninin nasıl olduğuna bakılması yoluyla yapılan izlenimsel bakış (impressionistic overview) olarak adlandırılmaktadır. Bu değerlendirme yöntemiyle kitap hakkında genel bilgi elde edilmektedir (Cunningsworth, 1995). İkinci yöntem, kitap ile ilgili genel izlenim edindikten sonra, ders programının gerektirdikleri, dilin hangi yönlerine değinildiği gibi detayların incelendiği detaylı değerlendirme (in-depth evaluation) olarak adlandırılmaktadır (Jumaily, 2005; Akt. Batdı, 2010: 23). Üçüncü yöntem ise alanyazında var olan ölçütlerden ya da sorulardan oluşturularak geliştirilen kontrol listesi kullanılarak yapılan kontrol listesi yöntemi (checklist method) olarak adlandırılmaktadır. Değerlendirme belli kriterlerin kategorilere ayrılarak düzenlenmesiyle yapıldığından, diğer iki yönteme göre daha pratik, sistematik ve zaman açısından ekonomiktir (Fredrikson ve Olsson, 2006). Birçok uzman (Cuningsworth, Grant, McDonough & Shaw) yabancı dil öğretiminde kullanılan ders kitapları ile ilgili değerlendirme çalışmaları yapmış ve çalışmaları ve değerlendirme yöntemleri birçok araştırmacı için kaynak teşkil etmiştir. Ders kitabı değerlendirmesi her daim önemli bir konudur ve değerlendirmede hangi yöntem ve ölçütlerin kullanılacağı değerlendirmenin yapıldığı zamana ve değerlendirmeyi yapanların ihtiyacı ve tercihlerine göre belirlenmeli ve seçilmelidir.

Türkiye’de ders kitaplarının incelenmesi Millî Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği’nin 19’uncu maddesi (4)’üncü fıkrasında Millî Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim kurumlarında okutulacak ders kitabının incelenmesinde aşağıdaki kriterlere yer verilmiştir (MEB, 2013).

1. İçeriğin Anayasa ve kanunlara uygunluğu
2. İçeriğin bilimsel olarak yeterliliği
3. İçeriğin eğitim ve öğretim programının kazanımlarını gerçekleştirme yeterliliği
4. Görsel tasarımın ve içerik tasarımının, öğrenmeyi destekleyecek nitelikte olması ve öğrencilerin gelişim özelliklerine uygunluğu

Taslak ders kitaplarının incelenmesinde kullanılacak ölçek Milli Eğitim Bakanlığınca yayımlanmış olup, aşağıdaki tabloda görülmektedir. Taslak ders kitabı aşağıdaki dört kriter için ayrı ayrı 3 (çok iyi), 2 (iyi) ve 0 (iyi değil) puanları verilerek değerlendirilmektedir (MEB, 2013).

Tablo 2.1. Milli Eğitim Bakanlığı Taslak Ders Kitaplarını Değerlendirme Ölçeği

Değerlendirme Kriteri	0 (iyi değil)	2 (iyi)	3 (çok iyi)
A. İçeriğin Anayasa ve Kanunlara Uygunluğu	Anayasa, kanunlar ve ilgili diğer mevzuata açıkça muhalefet ve aykırılık teşkil eden içerik ve öğeler var. İnsan haklarına aykırı, ayrımcılık ve önyargı niteliği taşıyan ifadeler var.	Anayasa, kanunlar ve ilgili diğer mevzuata açıkça muhalefet ve aykırılık olmamakla birlikte, eşitlik, insan hakları ve toplumsal kesimleri temsil açısından iyileştirilebilir.	Eşitlik ilkesine uygun, temel insan hak ve özgürlüklerini destekleyen, toplumsal kesimleri eşit ve önyargısız olarak temsil eden bir yaklaşım var.
B. İçeriğin Bilimsel Olarak Yeterliliği	Bilimsel olarak yanlış ve hatalı bilgiler var. İçerik bilimsel olarak genel kabul gören kaynaklara dayalı değil. Görüş/kanaat ile bilimsel bilgi ayrımı yapılmamış.	Bilimsel olarak yanlış ve hatalı bilgi bulunmamakla birlikte, bilimsel içerik geliştirilebilir, içeriğin oluşturulmasında öncelikli ve önemli bazı kaynaklardan yararlanılabilir.	Bilimsel olarak hatalı ya da eksik bilgi yoktur. İçerik önemli ve öncelikli kaynaklara dayandırılarak oluşturulmuş.
C. İçeriğin Eğitim ve Öğretim Programının Kazanımlarını Gerçekleştirme Yeterliliği	En az bir kazanım tamamıyla karşılanmamış ve/veya birden fazla kazanımda telafi edilemeyecek derecede eksik/hatalı/yanlış içerik var.	Tüm kazanımlar karşılanmış olmakla birlikte, bazı kazanımlarda telafi edilebilir, düzeltilebilir nitelikte iyileştirmeye ihtiyaç var.	Tüm kazanımlar eksiksiz olarak karşılanmıştır.
D. Görsel Tasarımın ve İçerik Tasarımının, Öğrenmeyi Destekleyecek Nitelikte Olması ve Öğrencilerin Gelişim Özelliklerine Uygunluğu	Görsel tasarım ve içerik tasarımı, öğrenmeyi destekleyecek nitelikte ve öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun değildir. Tasarımda özgünlük yoktur. Örneğin internet ya da başka kaynaklardan kes-yapıştır niteliğinde görseller kullanılmış.	Görsel tasarım ve içerik tasarımı, öğrenmeyi destekleyecek nitelikte ve öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun olmakla birlikte, bazı tasarım öğelerinin geliştirilmesi gerekir.	Görsel tasarım ve içerik tasarımı, öğrenmeyi destekleyecek nitelikte, öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun ve eksiksiz olarak düzenlenmiştir.

2.14. 9. Sınıf İngilizce Öğretim Programına Genel Bakış

Ortaöğretim İngilizce dersi 9-12. sınıflar öğretim programının temel amacında ilk olarak, öğrencileri İngilizceyi etkili, akıcı ve yanlışsız kullanabilmeleri için motive edici ve eğlenceli bir öğrenme ortamı ile buluşturmak ifadesi yer almaktadır. Bu amacı gerçekleştirmenin ve programın başarılı bir şekilde uygulanmasını sağlamanın, eğitimde en çok pay sahibi olan kişiler olan idareciler, öğretmenler, materyal tasarlayanlar ve öğrencilerin arasındaki işbirliğine bağlı olduğu belirtilmektedir. Materyal tasarlayanlar yeni programın ilkelerine uygun olarak ders kitapları ve/ya destekleyici kitaplar geliştirmekle yükümlüdürler. Bu bağlamda, öğretmen ve öğrencilerin ihtiyaçları ve istekleri, aynı zamanda Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı'nın beklentileri ve Türkiye'deki liselerde mevcut İngilizce sınıflarının genel kurumsal profiline uygun olmasına dikkat edilmesi gerekmektedir. Ortaöğretim İngilizce dersi 9-12. sınıflar öğretim programının gerekçesinde aşağıdaki kavramlara yer verilmiş ve uygulamada bunların gerçekleştirilmesi hedeflenmiştir (MEB, 2014).

Ortaöğretim İngilizce dersi 9-12. sınıflar öğretim programının düzenlenmesinin ardındaki temel gerekçe şu şekilde ifade edilmiştir:

- İngilizcenin ortak dil olarak görülmesi ve farklı kültürlerle iletişim ve etkileşimin ortak aracı olduğu için Türk öğrencilerin İngilizceyi aktif olarak kullanabilmeleri,
- Öğrencilerin iletişimsel dil becerilerinde yeterliliğe ulaştırılması,
- Dil becerileri ve işlevlerinin bir bütün halinde ve dengeli bir şekilde öğretilmesi,
- Öğrenciler arasında işbirliğine dayalı etkinliklerin kullanılması,
- Öğrenci özerkliğini kazandırmaya ve teşvik etmeye yönelik ve buna paralel yansıtıcı etkinliklerin kullanılması,
- Görev temelli, işbirlikli ve proje temelli aktivitelere yer verilmesi,
- Dilin üretiminin süreç içerisinde ölçüldüğü özgün ve otantik değerlendirme yöntemlerinin kullanılması.

İngilizce derslerinde teknoloji kullanımı ve karma öğrenme (blended learning) ile ilgili olarak öğretim programında aşağıdaki ifadelerle yer verilmiştir:

- İngilizce öğretiminde bilgi ve iletişim teknolojilerinin aktif şekilde kullanılması,
- Karma öğrenmenin yararlarından istifade edebilmeleri için, öğrencilerin internet üzerinden iletişim kurmanın doğru yolları ile ilgili eğitilmesi,
- Ergen öğrencilerin İngilizce derslerinde teknoloji kullanımından en üst düzeyde yararlanmalarını sağlamak amacı ile öğretim programındaki temalarda teknolojinin üstünlükleri ve sınırlılıkları, internet görgü kuralları ve dijital dünyanın sınırları gibi çağdaş konulara yer verilmesi.

Öğretim programının düzenlenmesi ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerle yer verilmiştir:

- İngilizce öğretiminin tek bir yönetime dayalı değil, eklektik (seçmeli) yaklaşıma göre yapılması,
- On üniteye bölünmüş olan program temalarının, yaş grubuna hitap edecek ve birbirleriyle ilişkili temalardan oluşması,
- Ünitelerde öğretilmek üzere seçilen işlev ve yapıların Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Programı (ADOÇP) doğrultusunda ve buna uygun şekilde dahil edilip sunulması,
- Yapıların ve kelimelerin kalıcı öğrenmeyi sağlamak için programda yer alan öğretim araçlarında sürekli tekrar edilmesi,
- Gerçek yaşam dil kullanımına hazırlık için dört dil becerisinden dinleme ve konuşmaya öncelik verilmesi,
- Kelime öğreniminin anlamlı olmasını sağlamak için, her derste yedi kelime ile sınırlı kalarak, bu kelimelerin öğretmen tarafından bağlam içinde değişik aktivitelerle öğretilmesi,
- Eklektik yaklaşıma dayalı, yapı, kelime ve telaffuz boyutlarının da dahil edildiği, işlevsel ve beceri tabanlı öğretim programının benimsenmesi.

Öğretim tasarımı boyutu öğretim programında şu şekilde ifade edilmiştir:

- Ortaöğretim İngilizce dersi 9-12. sınıflar öğretim programının, ilköğretimden farklı olarak seviye bazlı değil, net ayrımları olmayan ve birbirinin devamı şeklinde organize edilmiş seviyelerde dil öğretimi yapılacak şekilde düzenlenmesi,
- 9. Sınıf İngilizce öğretim programının, önceki sekiz öğretim yılının tekrarı niteliğinde düzenlenmesi,
- İngilizce dersinin 9. Sınıf için haftada altı, 10, 11 ve 12. sınıflar için de dört saat olarak öğretilmesi.

Öğretim materyalleri ile ilgili olarak öğretim programında aşağıdaki ifadeler yer verilmiştir:

- Öğretim materyallerinin kültürel açıdan duyarlı, Öğrenenlerin ve başkalarının kültürlerine ve cinsiyetlerine karşı tarafsız, içerik ve mümkün olabildiğince orijinal (değiştirilmemiş) olması,
- Materyallerin deneyimsel ve yaparak öğrenmeyi sağlayacak şekilde düzenlenmesi,
- Her ders ya da ünitenin, ilk dil ediniminin doğal sürecinde olduğu gibi dinleme ve konuşma aktiviteleri ile başlayıp ve ardından okuma ve yazma aktiviteleri sürdürülmesi,
- Sadece dinleme aktivitesi kullanmak yerine, öğrencilerin hedef kültür, yüz ifadeleri, jest ve mimikler gibi sözsüz iletişim öğelerini öğrenilebileceği film, kısa belgesel gibi materyallerin kullanılması,
- Öğretim materyallerinin gerçek yaşam dil kullanımını sağlamak için multimedya, internet siteleri ve teknoloji ile desteklenmesi.

Değerlendirme boyutu öğretim programında şu şekilde ifade edilmiştir:

- Alternatif, geleneksel ve elektronik değerlendirme türlerinin karışımı bir değerlendirme formatı oluşturulması,

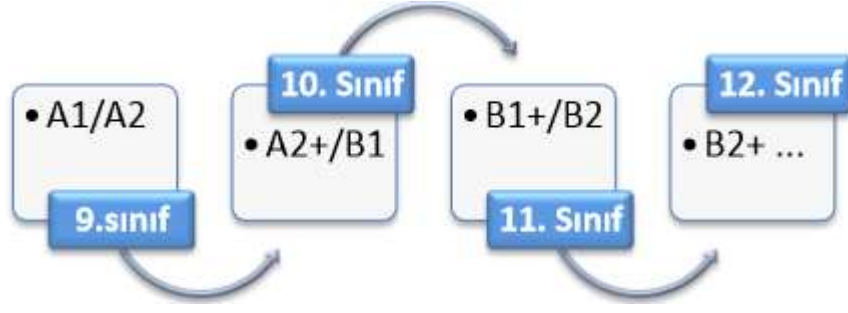
- Tartışma zamanı (discussion time) aktiviteleri, e-portfolyo, video günlüğü tasarlama gibi aktivitelerin değerlendirme materyali olarak kullanılması ve sınıf içi etkinliklere katılım, yazılı sınav notu ve öğretmen gözleminden oluşan değerlendirme yapılması,
- İletişimsel değerlendirme etkinlikleri kullanarak dil üretiminin değerlendirilmesi,
- Akran, öz değerlendirme, aile değerlendirmesi, öğretmen değerlendirmesi, e-değerlendirme gibi çok boyutlu değerlendirme kaynaklarının kullanılması.

Seviyeler (CEFR+) Haftalık Ders Saati	Öğrenci Yaşı	Beceri/Dilbilgisi/Kelime Bilgisi/Telaffuz Hedefi	Temel Aktiviteler (Tüm seviyelerde kullanılabilir)
9 (A1/A2) 6	14-14.5	Dört temel beceri birbiri ile bütünleşik olarak, Dinleme ve Konuşma, Ders başına en fazla yedi yeni sözcük bilgisi, Sınırlı Seviyede Telaffuz pratiği.	Rol-yapma/Canlandırma Grafikler/Tablolar Paragraf Okuma ve Yazma
10 (A2+/B1) 4	15-15.5	Dört temel beceri birbiri ile bütünleşik olarak, Dinleme ve Konuşma, Sınırlı Seviyede Dilbilgisi Yapısı, Ders başına en fazla yedi yeni sözcük bilgisi. Sınırlı Seviyede Telaffuz pratiği.	Bilgi Tamamlama Aktiviteleri/Rol-yapma Paragraf Okuma ve Yazma Genel Anlamaya Yönelik Okuma/Belli Bir Bilgiyi Bulmaya Yönelik Okuma
11 (B1+/B2) 4	16-16.5	Dört temel beceri birbiri ile bütünleşik olarak, Dinleme ve Konuşma, Ders başına en fazla yedi yeni sözcük bilgisi, Sınırlı Seviyede Telaffuz pratiği.	Anketler/Kısa ve Sözlü Sunumlar Drama/Kısa Okuma Parçaları ve Paragraf Yazma
12 (B2+) 4	17-17.5	Dört temel beceri birbiri ile bütünleşik olarak, Dinleme ve Konuşma, Ders başına en fazla yedi yeni sözcük bilgisi, Sınırlı Seviyede Telaffuz pratiği.	Karşılıklı Konuşmalar/Sözlü Sunumlar/Projeler Görev-bazlı Aktiviteler Tartışmacı/Betimleyici Metin Yazma

*CEFR = Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Programı

Şekil 2.2. Ortaöğretim İngilizce Dersi (9 - 12. Sınıflar) Öğretim Program Modeli (MEB, 2014)

9-12. Sınıflar ders programında Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Programı seviyeleri (CoE, 2011) lise öğrencilerinin İngilizce öğrenmede belirli ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla adapte edilmiştir. Bu programla öğrencilerin lise düzeyi İngilizce dersine Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Programı A1 seviyesinin tekrarı ile başlanıp, aşamalı olarak A2-B2 seviyelerine ilerlenmesi amaçlanmıştır. Son olarak da, öğrencilerin İngilizce hazırlık sınıfına gidip gitmemelerine bağlı olarak, en düşük B2+ ve/veya daha yüksek bir İngilizce seviyesi ile liseden mezun olmaları beklenmektedir. Aşağıdaki tablo İngilizce sınıflarında öğrencilerin geçeceği süreci göstermektedir.

Şekil. 2.3. 9-12. Sınıf Öğrencilerinin Hedeflenen Dil Seviyeleri Gelişimi (MEB, 2014)

9. Sınıfa A1/A2 seviyesinde başlanmasının temelindeki mantık, öğrencilerin 2-8. Sınıf İngilizce dersi programına göre 8. Sınıfın sonunda A2 seviyesinde olması beklense de 9. Sınıf İngilizce dersine farklı kapasite ve dil öğrenim geçmişi ile başlamalarından dolayı, daha önceki sınıflarda öğrenilen içeriğin tekrar edilmesi ve değerlendirilmesine ihtiyaç olmasıdır.

9. Sınıf İngilizce dersi öğretim programı, Avrupa Ortak Metninde açıklanan A1 ve A2 seviyelerine karşılık gelmektedir. Bu düzeydeki öğrencilerin basit konuşmaları kolaylıkla anlayabilmesi, kendini rahatça tanıtabilmesi ve günlük yaşamını hedef dille sürdürebilmesi hedeflenmektedir. Yaş grubuna uygun, güncel konular iletişimsel bir bağlamda ve birbiriyle ilişkili biçimde sunularak, temel fonksiyonlar tekrarlanarak kullanımlarının kalıcı olması amaçlanmaktadır. Her üniteye dört dil becerisi birbiri ile bütünleşmiş olarak sunulmuş, yoğun bir içerik yerine, sade ve sık tekrarlı bir içerik düzeni yapılmıştır.

2.15. Power Up-9 Ders Kitabına Genel Bakış

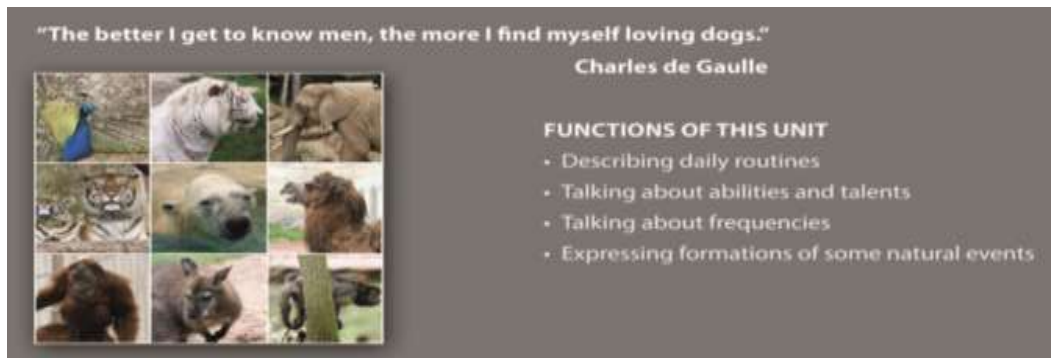
9. sınıf İngilizce dersinde kullanılan Power up-9, öğrenci kitabı, çalışma kitabı ve öğretmen kitabından oluşan bir kitap setidir. Milli Eğitim Bakanlığınca belirlenen komisyon tarafından yazılmış olan ders kitabı ilk kez 2015-2016 eğitim-öğretim yılında kullanılmaya başlanmış ve 2016-2017 eğitim-öğretim yılında da kullanılmıştır. Kitap modüler sisteme göre yazılmış olup, her ünitenin kendi içinde bir bütün olduğu, ünitelerin içeriğinde devamlılık olmayan bir düzene sahiptir.

2.15.1. Power Up 9 Öğrenci Ders Kitabı

Kitap 10 üniteden oluşmaktadır. Her ünite, “Lead In”, “Everyday English”, Module 1, Module 2 ve Module 3 olmak üzere beş bölümden oluşmaktadır. Ünitelerin temaları aşağıda belirtilmiştir.

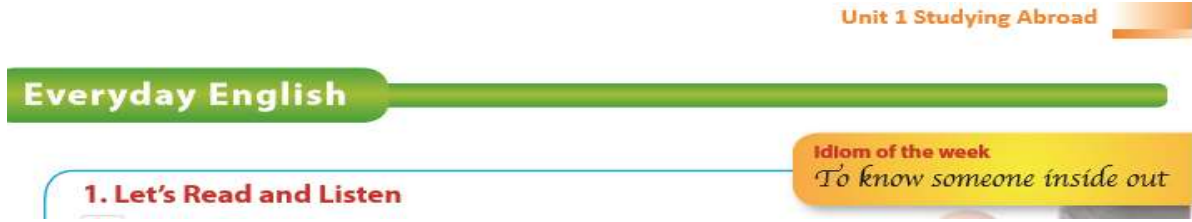
- Unit-1 Studying Abroad
- Unit-2 My Environment
- Unit-3 Movies
- Unit-4 Wild Life
- Unit-5 Celebrities
- Unit-6 Intercultural Topics
- Unit-7 Seven Wonders
- Unit-8 Health and Emergency Problems
- Unit-9 Party
- Unit-10 Television

Her ünitenin kapak sayfasında bir dünyaca tanınan insanların sözleri (quotation) alıntılanmıştır ve ünitenin dil işlevleri (functions of this unit) listelenmiştir. Aşağıda dördüncü ünitenin kapak sayfası görülmektedir.

Görsel 2.1. Ünite (Wild Life) Kapak Sayfası Örneği

“Lead In” bölümü bir sayfadan oluşmakta, üniteye giriş niteliğinde olup ünitenin içerdiği işlevlerle ilgili örnek diyaloglar ve kelimeler yer almaktadır ve bunlarla ilgili konuşma, dinleme ve yazma aktiviteleri mevcuttur. “Everyday English” bölümü de bir sayfadan oluşmakta ve sayfanın başında ünitenin bir atasözü (proverb) ya da deyim (idiom) mevcuttur. Her üniteye öğrencilerin dil becerilerinin yanı sıra kültürler arası yeterliliğini de geliştirmeyi amaçlayan bir deyim ya da atasözü (idiom/proverb of the unit) verilmiştir. Aşağıda birinci ünitenin deyimini görülmektedir.

Görsel 2.2. “Everyday English Bölümü” Örneği

“Lead In” ve “Everyday English” bölümlerinden sonra, her üniteye üç modül bulunmakta ve bunlar ünitenin temasının alt temalarını içeren ve belli bir dil konusuna odaklanan dinleme, konuşma, okuma ve yazma aktivitelerinden oluşmaktadır. Ünitelerde ayrıca telaffuz çalışmalarına da yer verilmiştir. Module 1 genellikle dinleme becerilerine dayalıdır. Dinlemenin kelime aktivitesi ile bütünleştirilmesi şeklinde çalışmalar mevcuttur. Öğrencilerin Module 1’de dinleme ve konuşma becerilerini çalışmaları amaçlanmıştır. Module 2 genellikle kelime aktiviteleri ile bütünleştirilmiş okuma becerileri çalışmalarına dayalıdır. Bu modülde öğrencilerin okuma ve anlama becerilerini çalışmalarına ağırlık verilmiştir. Module 3 genellikle üretimsel becerilerin çoğunlukla yazma becerileri aracılığı ile çalışıldığı bir bölüm olup, kelime aktiviteleri ile bütünleştirilmiş yazma becerilerine dayalıdır.

Her ünitenin sonunda öğrencilerin kendi öğrenmelerini değerlendirdikleri öz değerlendirme kontrol listesi (self-checklist) bulunmaktadır. Aşağıda ikinci ünitenin öz değerlendirme kontrol listesi görülmektedir.

SELF-CHECKLIST	Yes	Partly	No
I can name everyday objects.			
I can talk about locations of things.			
I can ask about and describe our neighborhood.			
I can do shopping.			
I can make comparisons.			
I can make preferences.			

Görsel 2.3. Ünite Öz Değerlendirme Kontrol Listesi Örneği

Ünitelerde ikili çalışma, grup çalışması, proje, yazma, dinleme, okuma, konuşma, kelime ve telaffuz çalışmalarına sıklıkla yer verilmiştir. İletişimsel yaklaşıma göre içerik düzenlemesi yapıldığı için dil bilgisi aktivitelerine çok fazla yer verilmemiştir. Bunun yerine işlevler ve günlük konuşma kalıpları sunulmuş ve aktivitelerle çalışılması amaçlanmıştır. Kalıcı öğrenmeyi sağlamak için dil işlevleri ve yapılarının tüm kitapta tekrarı sağlanmıştır.

2.15.2. Power Up 9 Çalışma Kitabı

Çalışma kitabında ünitelerde işlenmiş konular ile ilgili bulmaca, boşluk doldurma, eşleştirme, cümleleri doğru sıraya koyma, kelimelerin eksik harflerini tamamlama gibi eğlenceli aktivitelere yer verilmiştir. Çalışma kitabındaki alıştırmaların cevap anahtarı öğretmen kitabında verilmiştir.

2.15.3. Power Up 9 Öğretmen Kılavuz Kitabı

Öğretmen kitabının ilk bölümünde, öğrenci ders kitabında yer alan Lead In, Everyday English, Module 1, Module 2 ve Module 3 bölümlerinin tanıtımı yapılmıştır. Her ünitenin başında, 9. Sınıf İngilizce dersi öğretim programında da bulunan, ünitelerde çalışılacak dil işlevleri, dil becerileri ve örnek kullanımların yer aldığı tablo eklenmiştir. Kitaptaki aktivitelerin cevap anahtarı verilmiş ve bu aktivitelerin amacı hakkında bilgi verilmiştir. Bazı aktivitelerde öğretmene yardımcı olmak için, aktivitenin nasıl uygulanacağına yönelik yönlendirme amaçlı öneriler bulunmaktadır. Her ünitenin sonunda, o ünitenin çalışma kitabındaki aktivitelerin de cevap anahtarı bulunmaktadır.

2.16. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde, İngilizce ders kitaplarının değerlendirilmesine yönelik yurtiçinde ve yurtdışında yapılmış çalışmalara özetle yer verilmiştir.

2.16.1. İngilizce Ders Kitaplarının İncelenmesine İlişkin Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar

Yabancı dil öğretiminde kullanılan İngilizce ders kitaplarıyla ilgili Tekir ve Arıkan (2007) 7. sınıf öğretmen ve öğrencilerinin Let's Speak English 7 ders kitabı hakkındaki görüşlerine, öğretmen ve öğrencilere uygulanan iki farklı anket aracılığıyla ulaşımlardır. Anketlerde, tutum ve düşünce ölçümünde etkili olduğu bilinen Likert ve açık uçlu sorular kullanılmıştır. Araştırmaya, Ankara ilinin farklı ilçelerindeki ilköğretim okullarında yedinci sınıf İngilizce derslerini veren 50 İngilizce öğretmeni ve 80 yedinci sınıf öğrencisi katılmıştır. Anket sonuçlarının yüzdelik ve frekans hesaplamaları SPSS programının 13.0 versiyonunda T-testi ve Tek Faktörlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılarak yapılmıştır. Elde edilen verilere öğretmen ve öğrencilerin Let's Speak English 7 kitabı hakkında olumsuz görüşlere sahip olduğu ve öğretmenlerin kitap hakkındaki görüşlerinin öğrencilerin görüşlerine nazaran daha olumsuz olduğu belirlenmiştir. Çalışma sonucunda kitapla ilgili dilsel öğelerin anlamlı bağlamlar içerisinde sunulmadığı, anlamlı ve üretime yönelik aktivitelere yer verilmediği, öğrenci özerkliğini geliştirici proje ve konuşma aktiviteleri, günlük tutma gibi yazma etkinliklerine yer verilmediği gibi çeşitli problemler belirlenmiştir. Sonuç olarak da kitabın tam anlamıyla etkili bulunmadığı için önerilemediği, bu durumda öğretmenin uyarlama yaparak etkili hale getirmesi gerektiği, bunun için de öğretmenin ders kitabı uyarlama konusunda yeterince bilgi sahibi olması gerektiği vurgulanmıştır.

Canpolat (2010) yüksek lisans tez çalışmasında, ilköğretim 4. sınıfta okutulan İngilizce ders kitabına ilişkin öğretmen, öğrenci ve uzman görüşlerini ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Araştırmaya 820 öğrenci, 76 İngilizce öğretmeni 6 uzman katılmıştır. Veri toplama aracı olarak, öğretmen ve öğrencilere araştırmacı tarafından geliştirilmiş anketler verilmiş, uzmanlara yönelik yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Nicel verilerin analizinde betimsel istatistik yöntemleri (frekans ve yüzde); nitel verilerin analizinde ise betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, öğrencilerin 4. sınıf İngilizce ders kitabıyla ilgili olumlu; uzmanlar ve öğretmenlerin yardımcı kaynaklar, fiziksel görünüş, içerik seçimi ve düzenlenişi ile seviye konusunda olumlu; içerik, alıştırma

ve etkinlikler, dilbilgisi ve kelime bilgisi, açıklamalar ve yönergelerin açıklığı, öğrenci özerkliğini desteklemesi, farklı öğrenme tiplerine uygunluğu bakımından olumsuz görüşlere sahip olduğu verileri elde edilmiştir. Sonuçta ders kitabının geliştirilmesi, biçimsel olarak ve içerik açısından yeniden yapılandırılması gerektiği önerilmiştir.

Reinders ve Balçıklı (2011) ders kitaplarının öğrenci özerkliğini ne derece desteklediği ve geliştirdiğini belirlemek amacı ile, öğrencilere dil öğrenme süreciyle ilgili olarak verilen bilgilerin çeşitliliği ve sıklıklarını tespit etmek için tüm dünyada sıklıkla kullanılan Face to Face, New Cutting Edge, New Opportunities, The Interchange Series, ve New Headway adlı beş İngilizce ders kitabını incelemiştir. Bağımsız öğrenme sürecine ilişkin bilgileri belirlemek için değerlendirme çerçevesi kullanılmış ve incelenen ders kitaplarının öğrenen özerkliğini az geliştirdiği ve öğrencilerin bu süreci deneyimlemesi konusunda sınırlı fırsatlar sunduğu sonucuna ulaşmışlardır. Sonuçta kitap yazarları ve öğretmenlerin mevcut kaynaklardan faydalanarak bağımsız öğrenme kavramını iyi bir şekilde kavrayıp bunu kitaplara ve derse yansıtması gerektiği önerisi yapılmıştır.

Çelik (2011) yüksek lisans tez çalışmasında, ortaöğretim genel lise 9. sınıfta okutulan Milli Eğitim Bakanlığı İngilizce ders kitabı Breeze 9 ve takımının niteliğine ilişkin öğrenci, öğretmen ve müfettiş görüşlerini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmaya 120 İngilizce öğretmeni, 1160 öğrenci ve 4 İngilizce branş müfettişi katılmış ve araştırmacı tarafından geliştirilmiş öğretmen anketi, öğrenci anketi ve müfettişlerle yapılan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığı ile katılımcıların görüşleri elde edilmiştir. Veri toplama araçlarından elde edilen veriler yüzde, frekans ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile analiz edilmiştir. Görüşmelerde elde edilen verilerin analizinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda kitapların tasarım ve düzen açısından yeterli olmadığı, görsellerin uygun olmadığı, dört dil becerisini dengeli bir şekilde vermediği ve süreç değerlendirmesine yönelik etkinliklerin olmadığı tespit edilmiştir. Hedef dilin kültürle özelliklerine kitaplarda yer verilmesi gerektiği, dört dil becerisinin dengeli ve gerçek yaşam kullanımına yönelik verilmesi gerektiği, kitabın tasarımının ve görsel öğelerinin iyileştirilmesi gerektiği ve öğretmen kitabında daha çok öneri ve kaynak niteliğinde açıklamalara yer verilmesi gerektiği önerilmiştir.

Duymaz (2014) Turizm ve Otel İşletmeciliği Bölümü Öğrencilerinin Mesleki İngilizce Ders Kitabına İlişkin Algılarının İncelenmesi başlıklı yüksek lisans tezinde, Tourism 1-2 ders kitaplarının 3. ve 4. sınıf öğrencileri için ne kadar etkili olduğunu

kullanışlılık, amaçlar ve hedefler, dizayn ve organizasyon, dil içeriği, dil becerileri, ve metodoloji açılarından incelemeyi amaçlamıştır. Çalışma nicel yöntemle gerçekleştirilmiş ve 118 öğrenciye, toplam altı bölümden oluşan bir anket uygulanmıştır. Veriler SPSS Statistics 20 adlı program ile hesaplanmıştır. Çalışmanın sonucunda ders kitabının orta dereceli etkili olduğu konusunda ortak görüşün olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca, Tourism 1-2 ders kitaplarının okutmanlar tarafından belirli yerlerinin uyarlanması ve ek kaynaklarla desteklenmesi ve öğrencilerin kendi kendilerine çalışma imkânlarını arttırmak için strateji geliştirme ve farklı öğrenme stilleri bakımından desteklenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

2.16.2. İngilizce Ders Kitaplarının İncelenmesine İlişkin Yurtdışında Yapılan Araştırmalar

Yabancı dil öğretiminde kullanılan İngilizce ders kitaplarıyla ilgili Litz (2005) Güney Kore Suwon'daki Sung Kyun Kwan Üniversitesi'nde 2000–2001 eğitim-öğretim yılında kullanılan English Firsthand 2 ders kitabını değerlendirmeye yönelik bir çalışma yürütmüş ve kitabın belli bir dil programına göre kitabın pedagojik değer taşıyıp taşımadığı ve üniversitenin dil programına uygun olup olmadığını araştırmak amaçlamıştır. Veri toplama aracı olarak öğretmen ve öğrenci anketi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda kitapla ilgili bazı olumsuz yönlerine rağmen, kitabın olumlu yanları daha ağır basmıştır. Öğretmenler kitabın olumsuz yönlerine rağmen kitabın üniversite dil programına büyük ölçüde uyduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca, öğrencilerin büyük bir kısmı kitabın uyarıcı, ilgi çekici ve motive edici olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenlerin kitabı uyarlayarak daha etkin hale getirmeleri ile birlikte kitabın tekrar üniversitede kullanılabileceği sonuç olarak belirtilmiştir.

Al-Yousef (2007) yüksek lisans tez çalışmasında, Suudi Arabistan'da Milli Eğitim Bakanlığı tarafından seçilen Üçüncü Sınıf Orta Düzey İngilizce Ders Kitabının zayıf ve güçlü yönlerinin ortaya çıkararak kitabın kullanılabilir bir kitap olup olmadığını değerlendirmiştir. Araştırmada anket, görüşme ve doküman analizinden oluşan karma yöntem kullanılmış olup, çalışmaya toplam 184 öğrenci, öğretmen ve uzman katılmıştır. Veriler SPSS Statistics 20 adlı program ile hesaplanmıştır. Nitel verilerin analizinde içerik analizi yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda, kitabın içerik ve görsel öğeler açısından yeterli; dil seviyesi, destekleyici etkinlikler ve kalıcı öğrenme için içeriğin tekrarlanması açılarından yetersiz olduğu verisine ulaşılmıştır. Kitabın içeriğinin zenginleştirilmesi ve yapıların sürekli tekrar edilerek pekiştirme sağlanması önerilmiştir.

Hashemnezhad ve Maftoon (2011) İran Koleji Öğrencileri İçin İngilizce Dilbilgisi adlı kitap hakkında detaylı bir değerlendirme yapmak amacı ile, Daoud ve Celce-Murcia tarafından geliştirilen bir anket ve Bloom'un dil öğreniminde kullanılan taksonomisine dayanan araştırmacı tarafından hazırlanmış bir kontrol listesi kullanarak bir çalışma yapmıştır. Ankete 20 öğretmen katılmış ve kitabı içerik, kelime öğretimi, yapılar ve alıştırmalar, görseller ve fiziksel görünümü açısından değerlendirmiş ve araştırmacı, kitabı bilişsel, duyuşsal ve psikomotor boyutlardan oluşan kontrol listesi aracılığı ile detaylı bir şekilde incelemiştir. Verilerin analizinde Kruskal-Wallis ve Pearson Rank Order Correlation testleri kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda kitap, içerik, kelime ve fiziksel görünüm açısından yeterli, alıştırmaların çeşitliliği ve görseller açısından yetersiz bulunmuştur. Ayrıca araştırmacının değerlendirmesine göre, kitapta bilişsel alanın sadece ilk iki basamağına göre içerik düzenlenmiş, sentez ve değerlendirme alanlarının son basamaklarının göz ardı edilmiş olduğu ortaya çıkmıştır. Kitabın öğretmenler tarafından uyarlanması, içeriğin zenginleştirilmesi, bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlara yönelik aktivitelerin hazırlanması gerektiği önerilmiştir.

Zohrabi, Sabouri ve Behroozian (2012) İran'da lise 1. Sınıfta okutulan İngilizce ders kitabının güçlü ve zayıf yönlerini ders kitabı değerlendirme modeli kullanarak ortaya çıkarmayı amaçlamışlardır. Araştırmada karma yöntem kullanılmış olup, veri toplama aracı olarak 14 öğretmen ve öğrenci ile yapılmış görüşme ve 126 öğrenciye uygulanmış, farklı değerlendirme kontrol listelerinden uyarlanarak oluşturulmuş 13 kritere dayalı bir anket kullanılmıştır. Nicel verilerin analizinde SPSS kullanılmış, görüşmelerde elde edilen verilerin analizinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, ders kitabının dilbilgisi öğretimi odaklı olduğu, öğrencilerin ve öğretmenlerin ihtiyaçlarını karşılayamadığı ve içerik açısından zayıf olduğu tespit edilmiştir. Kitabın iletişimsel yönüne göre içerik açısından geliştirilmesi ve daha ilgi çekici hale getirilmesi gerektiği önerilmiştir.

İngilizce ders kitabı değerlendirmesi ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında, hiçbir çalışmanın sonucunda tamamı ile mükemmel bir ders kitabı olmadığı ve geliştirilmesi gereken öğeleri olduğu görülmektedir. Bu noktada, ders kitabının öğretmen tarafından uyarlanması önem kazanmaktadır. Yurt içi ders kitabı incelemesi çalışmalarında, çoğunlukla karma yöntem kullanılmış olup, alanyazında var olan anket ve kontrol listelerinden oluşturulan ölçme araçları ile alan uzmanları, öğretmen ve öğrencilerle yapılmış

görüşmelerden elde edilen veriler aracılığı ile belli sonuçlara ulaşılmıştır. Ders kitabının doğrudan İngilizce öğretim programına uygunluğuna ilişkin yapılmış nitel bir çalışma olmadığından, bu çalışmanın 9. Sınıf ders kitabının öğretim programına uygunluğu derinlemesine analiz edilerek değerlendirilmiş olacaktır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yöntemi, çalışma grubu, veri toplama araçları ve verilerin analizine yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Yöntemi

3.1.1. Araştırma Modeli

Bu çalışma, kamu ortaöğretim okullarında dokuzuncu sınıf İngilizce ders kitabı olarak kullanılan Power Up 9 ders ve çalışma kitaplarının Ortaöğretim Dokuzuncu Sınıf İngilizce Öğretim Programına uygunluğuna ilişkin, öğretmen ve alan uzmanı görüşlerinin incelendiği nitel bir çalışmadır. Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı; algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği bir araştırmadır. (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 45).

Araştırmada, dokuzuncu sınıf İngilizce ders kitabı olarak kullanılan Power Up 9 ders ve çalışma kitaplarının Ortaöğretim Dokuzuncu Sınıf İngilizce Öğretim Programına uygunluğuna ilişkin, öğretmen ve uzman görüş ve düşüncelerini ortaya çıkarmak için görüşme tekniği uygulanmıştır. Görüşme, sosyal bilimlerde ve özellikle de sosyolojide en sık kullanılan araştırma yöntemlerinden birisidir. Yirminci yüzyılın son çeyreğinde pek çok sosyal bilim alanında görüşme, etkili bir veri toplama yöntemi olarak yerini almıştır. (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 147). Cresswell'e (2015: 163) göre görüşme, bir prosedür içerisinde bir dizi adım olarak görülebilir. Görüşmeler, yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış ve yapılandırılmamış olmak üzere üç çeşittir. Yapılandırılmış görüşme tekniği yapı olarak kişinin kendine ait bilgiyi belirli kategorilere göre yanıtladığı anket çalışmalarına ya da tutum ölçeklerine benzemektedir. Yapılandırılmamış görüşme, diğer bir kişiyle yapılan sözel etkileşimin doğal akışı içerisinde herhangi bir görüşme protokolü olmaksızın spontane yapılan bir iletişim biçimidir (Karasar, 2014: 168). Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği sahip olduğu belirli düzeyde standartlık ve aynı zamanda esneklik nedeniyle eğitimbilim araştırmalarına daha uygun bir tekniktir (Türnüklü, 2000;546). Araştırmada yarı yapılandırılmış bireysel görüşme uygulanmıştır. Bireysel görüşmede, görüşmeci ile kaynak

kişi dışında kimse bulunmaz. Kişiyeye özel bilgiler, ancak bireysel görüşmelerde elde edilebilir (Karasar, 2014: 167).

Araştırmada 9. Sınıf İngilizce ders kitabı Power Up 9, çalışma kitabı ve öğretmen kitabı programa uygunluk açısından incelenerek yorumlanmıştır. Yıldırım ve Şimşek'e göre (2013: 217) doküman analizi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Nitel araştırmada doküman analizi tek başına bir veri toplama yöntemi olabileceği gibi diğer veri toplama yöntemleri ile birlikte de kullanılabilir. Bu çalışmada, doküman analizi yöntemine, görüşme yöntemiyle birlikte kullanılarak, elde edilen bulguları karşılaştırmak ve verileri çeşitlendirerek araştırmanın geçerliğini arttırmak amacı ile başvurulmuştur.

3.1.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Aydın ili Efeler ilçesinde görev yapmakta olan dört erkek, on bir kadın olmak üzere 15 İngilizce öğretmeni ve çeşitli üniversitelerde görev yapmakta olan 5 alan uzmanı oluşturmaktadır. Öğretmenlerden üçü yüksek lisans, on ikisi lisans mezunu olup, mesleki kıdemleri on iki yıl ile otuz altı yıl arasında değişmektedir. Araştırmaya katılan K-1 ve K-10 kodlu öğretmenler Milli Eğitim Bakanlığı kitap inceleme komisyonunda görevli öğretmenlerdir. Bu durumda araştırmada elde edilecek veriler için ayrıca bir avantaj oluşturmaktadır. Çalışma grubu oluşturulurken, amaçlı örneklem tekniklerinden maksimum çeşitlilik örnekleme tercih edilmiş, TEOG sınavı yerleştirme puanlarına göre alt, orta ve üst başarı düzeylerinden okullar belirlenmiştir. Bu okullarda görev yapan hem lisans hem de lisansüstü eğitim derecelerine sahip olanlardan, farklı cinsiyet ve mesleki kıdemlerden olmaları göz önünde bulundurulmuştur. Aynı zamanda, tüm okul türlerinin (Anadolu lisesi, İmam Hatip lisesi, mesleki ve teknik lise ve çok programlı lise) çalışmaya dahil edilerek, olabildiğince zengin veri elde edilmeye çalışıldığı için maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılmıştır. Maksimum çeşitlilik örnekleme tekniğinde amaç, görece olarak küçük bir örneklem oluşturmak ve probleme taraf olabilecek bireylerin çeşitliliğini maksimum derecede yansıtmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2013:136-140). Alan uzmanlarının belirlenmesinde de aynı örneklem alma tekniği kullanılmış, İngilizce öğretimi veya eğitim programları ve öğretim alanında en az doktora tez aşamasında olan farklı mesleki deneyim süresine sahip, farklı üniversitelerde görev yapmakta olan uzmanlar belirlenmiştir.

Uzmanların mesleki kıdemleri on dört ile on yedi yıl arasında değişmektedir. Uzmanlardan ikisi, eğitim programları ve öğretim alanında, birisi de İngilizce öğretmenliği alanında doktora yapmışlardır. Diğer iki uzmandan birisi İngilizce öğretmenliği, diğeri de eğitim programları ve öğretim alanında doktora tez aşamasında bulunmaktadır. Araştırmanın doküman analizi boyutu, dokuzuncu sınıf İngilizce ders kitabı Power Up 9, çalışma kitabı ve öğretmen kitabı oluşturmaktadır. Araştırmanın evreninde yer alan Power Up 9 kitap seti tümüyle çalışmaya dahil edilmiştir.

Bilimsel araştırma etiğine uygun olarak, okulların, öğretmenlerin ve uzmanların gerçek isimleri verilmemiştir. Bunun yerine okullar TEOG yerleştirme puanlarına dayandırılarak yapılan gruplandırma sonucu, düzeylerini sembol eden “alt, orta, üst” şeklinde, öğretmenler için “K-1, K-2...” şeklinde ve uzmanlar için de “U-1, U-2...” şeklinde kodlanmıştır. Araştırmaya katılan öğretmen ve uzmanlar ile ilgili bilgiler Tablo 3.1 ve Tablo 3.2’de sunulmuştur.

Tablo 3.1. Öğretmen Çalışma Grubu

Öğretmenin Kodu	Cinsiyet	Hizmet Yılı	Eğitim Düzeyi	TEOG Puanına Göre Çalıştığı Okul Düzeyi
K-1	Erkek	16	Yüksek Lisans	Üst
K-2	Kadın	21	Lisans	Üst
K-3	Kadın	19	Yüksek Lisans	Üst
K-4	Kadın	17	Lisans	Üst
K-5	Erkek	23	Lisans	Üst
K-6	Erkek	32	Lisans	Orta
K-7	Kadın	17	Lisans	Orta
K-8	Kadın	16	Lisans	Orta
K-9	Erkek	18	Lisans	Orta
K-10	Kadın	17	Lisans	Orta
K-11	Kadın	18	Lisans	Alt
K-12	Kadın	14	Yüksek Lisans	Alt
K-13	Kadın	36	Lisans	Alt
K-14	Kadın	16	Lisans	Alt
K-15	Kadın	12	Lisans	Alt

Tablo 3.2. Uzman Çalışma Grubu

Uzmanın Kodu	Cinsiyet	Hizmet Yılı	Eğitim Düzeyi/Bölüm	Görev Yaptığı Üniversite / Unvan
U-1	Kadın	15	Doktora Tez Aşamasında/ Çanakkale Onsekiz Mart Ü. İngilizce Öğrt.	Adnan Menderes Ü. İngilizce Öğretmenliği / Öğr. Gör.
U-2	Erkek	14	Doktora Tez Aşamasında/ Anadolu Ü.Eğitim Programları ve Öğretim	Anadolu Ü. Yabancı Diller Yüksekokulu / Okutman
U-3	Erkek	17	Doktora / Anadolu Ü. İngilizce Öğrt.	Anadolu Ü. Yabancı Diller Yüksekokulu Bölüm Başkanı / Yrd. Dç. Dr.
U-4	Kadın	14	Doktora / Adnan Menderes Ü. Eğitim Programları ve Öğretim	Adnan Menderes. Ü. Eğitim Programları ve Öğretim / Yrd. Doç. Dr.
U-5	Kadın	15	Doktora / USA State University of New York Curriculum and Instruction PhD	İhsan Doğramacı Bilkent Ü. MA TEFL / Doç Dr.

3.1.3 Veri Toplama Araçları

Nitel araştırmalarda en yaygın kullanılan veri toplama yöntemleri arasında görüşme ve doküman analizi sayılmaktadır. Bu araştırmada da veriler araştırmacı tarafından geliştirilmiş, açık uçlu sorulardan oluşan, yarı yapılandırılmış görüşme formu ve doküman incelemesi aracılığı ile toplanmıştır.

Öğretmen ve uzmanların Power Up 9 kitabına ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmak için, araştırmacı tarafından, ilgili alanyazın taraması yapılmış ve var olan anket, ölçek ve görüşme formları (Cunningsworth, 1995; Litz, 2005; Tekir & Arıkan, 2007; Çelik, 2011; Canpolat, 2010; Demir & Ertaş, 2014; Özdemir & Ulaş, 2007) incelenerek, dokuzuncu sınıf öğretim programı doğrultusunda, bir yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur. 18 adet taslak sorudan oluşan görüşme formu, öğretim programlarının hedef, içerik, öğrenme öğretme durumları ve değerlendirme boyutlarına göre düzenlenmiş olup, her bir öğeye yönelik sorular hazırlanmıştır. Taslak görüşme formuna ilişkin, Adnan Menderes Üniversitesinde görev yapmakta olan beş öğretim üyesinden dönüt alınmıştır. Bu

değerlendirmeler sonunda, gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra görüşmenin üç İngilizce öğretmeniyle pilot uygulaması gerçekleştirilmiş, sorularda anlaşılabilirlik ve soruların işlerliği deneyimlenmiştir. Pilot uygulamanın sonucunda, toplam 18 sorudan oluşan öğretmen görüşme formu; toplam 15 sorudan oluşan uzman görüş formu son halini almıştır. Görüşmenin yapılabilmesi için Aydın İl Milli Eğitim Müdürlüğünden gerekli izin yazı ile alınmıştır. Araştırmaya katılan on beş öğretmenden biri görüşme esnasında ses kayıt cihazı bulunmasını kabul etmediğinden, bu öğretmenle yapılan görüşme not tutma tekniğiyle gerçekleştirilmiştir. Uzmanların hepsi ses kaydı alınmasını kabul etmişlerdir. Görüşmeler sırasında katılımcıların tümüne aynı ortam sağlanmaya çalışılmıştır. Öğretmenlerle yapılan en uzun görüşme 50 dakika, en kısa görüşme 40 dakika sürmüştür ve toplam 50 sayfa öğretmen görüşme ham verisi elde edilmiştir. Uzmanlarla yapılan en uzun görüşme 76 dakika, en kısa görüşme de 50 dakika sürmüştür ve toplam 25 sayfa uzman görüşme ham verisi elde edilmiştir. Öğretmen görüşme formu ve uzman görüşme formu soruları Ek-2 ve Ek-3’ te verilmiştir.

Öğretmen ve uzman görüşlerine ilişkin verilerini başka bir açıdan tartışabilmek için doküman analizine de başvurulmuştur. Görüşme formunda yer alan sorular ve öğretim programının temel öğeleri olan; hedef, içerik, öğrenme öğretme durumları ve ölçme değerlendirme boyutları ile ders kitabı ve öğrenci çalışma kitabının içerik, yazım kuralları ve dilbilgisi kurallarına uygunluğunu incelemek amacı ile doküman incelemesi yapılmıştır. Bu kapsamda, dokuzuncu sınıf ders kitabı, çalışma kitabı ve öğretmen kılavuz kitabı incelenmiştir.

3.2. Verilerin Analizi

Araştırmada, doküman analizine ilişkin Power Up 9 kitabı; fiziksel özellikler, hedef, dil seviyesi, içerik düzeni, yeni program ilkelerine uygunluk, farklı öğrenme stillerine hitap etme, düzenleme ve içeriğin gerçeğe yakınlığı, açıklamalarının açıklığı ve anlaşılabilirliği ve değerlendirme boyutları ile içerik, yazım kuralları ve dilbilgisi kurallarına uygunluğu açısından incelenmiştir.

Araştırmada, görüşmelerden elde edilen verilerin analiz edilmesinde nitel veri analizi tekniklerinden “tümevarımsal içerik analizi” kullanılmıştır. Nitel araştırmalarda çözümlenmeler, nicel çalışmalara göre daha az yapılandırılmış, daha çok açıklayıcıdır. Nitel bir veri toplama yöntemi olan görüşmelerde genelleme kaygısı olmadığından,

sayısallaştırmaya da gerek yoktur. Bundan dolayı sonuçları verirken istatistiksel testlere ya da tablolara gerek yoktur. Verilerin analizinde içerik analizi en uygun yöntemdir (Çokluk ve diğerleri, 2011). İçerik analizinde temel amaç, elde edilen verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır.

Verilerin analizi sürecinde ilk aşamada elde edilen ham veri cümleleri kelime kelime tekrar okunarak anahtar kavramların açık kodlaması yapılmış, ikinci aşamada alanyazın doğrultusunda tipolojik analiz yapılmıştır. Bu analiz tekniğinin uygulanmasında amaç, kullanılan veri toplama yönteminin incelenmesinde sağladığı kolaylık ve ilk ve son görüşmeleri karşılaştırma olanağı sunmasıdır (Hatch, 2002: 153). Analiz sırasında her bir alt amaçla ilişkili olarak görüşme soruları birer tema/boyut şeklinde oluşturulmuş ve bu tema ve kodlamalar doğrultusunda bulgular, katılımcılardan birebir alıntı yapılarak, yorum yapılmaksızın raporlaştırılmıştır. Öğretmen ve uzman görüşmelerinden elde edilen örnek tema ve kod tabloları Ek-4 ve Ek-5’ te verilmiştir.

Araştırmanın iç ve dış geçerliliğinin sağlanmasına ilişkin alanyazında yer alan öneriler doğrultusunda belli işlemler uygulanmıştır. Katılımcıların görüşmelerde söyledikleri, olduğu gibi aktarılmıştır. Birebir alıntı yapılmasında amaç, iç geçerliliğin sağlanmasıdır. Böylelikle, Le Compte ve Goetz’in (1982, Akt.Yıldırım ve Şimşek, 2013:296) önerdiği gibi, elde edilen veriler herhangi bir yorum katmadan okuyucuya sunulmuş ve yorum daha sonraya bırakılmıştır. Görüşme yönteminde dış geçerliliğin sağlanmasına ilişkin, görüşmeden sonra elde edilen kayıtların çözümlenmesinde ortaya çıkabilecek yanlışların azaltılması için çözümlene tutarlılığına bakılması gerekmektedir. Bu amaçla, bu çalışmada rastgele seçilen iki görüşme formu başka bir uzman tarafından da kodlanmış ve Miles ve Huberman’ın formülü ($\text{Güvenirlik} = \frac{\text{görüş birliği}}{\text{görüş ayrılığı}} \times 100$) kullanılarak kodlar arasındaki uyum test edilmiştir (Miles & Huberman, 1994, s. 64). Bu çalışmalar sonucunda iki kodlayıcı arasındaki uyum katsayısı, öğretmen görüşme formu için .87, uzman görüşme formu için ise .89 olarak hesaplanmıştır. Miles ve Huberman’a göre .80’lik uyum yüzdesi kabul edilebilir orandır. Araştırmanın iç geçerliliğinin sağlanması için, yine alanyazında yer alan öneriler doğrultusunda (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 290-293), iki farklı özellikteki grupla görüşme yapılmış ve doküman analizi sonuçlarından yararlanarak doğrulama ve kontrol yapılarak verilerin çeşitliliği sağlanmıştır. Dış geçerliliğin sağlanmasına ilişkin ise, TEOG yerleştirme sonucuna göre alt, orta ve üst düzey okullarda çalışan on beş öğretmen ve çeşitli üniversitelerde görev yapan uzmanlar

seçilerek, araştırma örnekleminin genelleme yapmaya olanak verecek ölçüde çeşitlendirilmesi sağlanmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde İngilizce öğretmenleri ve uzmanlarla yapılan görüşmelere ilişkin bulgu ve yorumlara yer verilmiştir.

4.1. Öğretmenlerle Yapılan Görüşmelere İlişkin Bulgular

Çalışma kapsamında 15 İngilizce öğretmeni ile görüşmeler yapılmış ve yapılan görüşmelerden elde edilen içerik analizi sonuçlarına göre veriler tema altında toplanmıştır. Elde edilen temalar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.1. Öğretmen Görüşleri Tema Listesi

Temalar
Ders Kitabının Yeri ve İşlevi
Ders kitabının önemi
Ders kitabı kullanımı
Kitabın Fiziksel Özellikleri
Kapak
Baskı Kalitesi
Resim, Şekil, Tablo
Yazı Karakteri, Punto
Ünite Girişinde Hedef Ve İçerik İle İlgili Bilgilendirme
Kitabın Sonunda Ünitelerin Kelime Listesi
Kitabın İngilizce Öğretim Programının Hedeflerine Uygunluğu
Dersin Hedeflerini Gerçekleştirmeye Uygunluğu
Öğretmen İhtiyaç Ve Beklentilerine Uygunluk
Öğrenci İlgi Ve Beklentilerine Uygunluk
Kitabın Dil Seviyesinin A1/A2 Düzeyine Uygunluğu
Kitabın İngilizce Öğretim Programının İçeriğine Uygunluğu
Yeni Program İlkelerine Uygunluk (İletişimsel Dil Yaklaşımı, Eklektik Yaklaşım, İşbirlikli Öğrenme)
Öğrenci Özerkliğini Geliştirme ve Destekleme
Farklı Öğrenme Stillerine Hitap Edecek Şekilde Etkinlik İçerme
Düzenleme ve İçeriğin Gerçeğe Yakınlığı (Authenticity)
Gerçek Yaşam Dil İhtiyaçlarına ve İlgilerine Hitap Etme
Kalıcı Öğrenmeyi Sağlamak İçin (Sarmallık) Tekrar Sağlama
Multimedya, İnternet Siteleri ve Teknoloji ile Desteklenmesi
Tema Organizasyonu
Kitabın İngilizce Öğretim Programının Öğrenme Öğretme Sürecine Uygunluğu
Dört Dil Becerisinin Dengeli ve Bütünleşmiş Bir Şekilde Öğretimi
Anlama, Üretme ve Analitik Becerilerin Geliştirilmesini Hedefleyen Aktivitelere Yer Verme
Bağlamsal Dilbilgisi Öğretimi

Tablo 4.1. Öğretmen Görüşleri Tema Listesi (Devamı)

Temalar
Bağlamsal Kelime Öğretimi
Kelime Yüğü
Yönergelerin Açıklığı ve Anlaşılrlığı
Kitabın İngilizce Öğretim Programının Ölçme Değerlendirme Boyutuna Uygunluğu
Dilin Günlük Yaşamda Kullanımını Ölçen Etkinlikler İçermesi
Değerlendirme Etkinlik Türleri
Öğrenci Çalışma Kitabı
Ders Kitabını Destekleyici Aktivitelere Yeterince Yer Vermesi
Öğretmen Kılavuz Kitabı
Dersin Nasıl Gittiğini Değerlendirmede Rehberlik İşlevi Görmesi
11.02.2017 TTKB Onaylı Öğretim Programı Değişikliği
Ders Kazanımları ve Öğrenme Boyutlarına Etkisi
Farklı Seviyelerdeki Okullarda Görev Yapmakta Olan Öğretmenlerin Ders Kitabı ile İlgili Görüşleri
Alt Orta ve Üst Düzey Okullarda Kitabın Kullanımı

Öğretmen görüşlerinden elde edilen veriler, yukarıdaki tabloda görülen temalar çerçevesinde yorumlanmıştır. Öğretmen görüşmelerinden elde edilen örnek bir tema-kod tablosuna Ek-2’de yer verilmiştir.

4.1.1. Öğretmenlerin Öğretim Programının Bir Ögesi Olarak Ders Kitabının Yeri Ve İşlevlerine İlişkin Görüşleri

Ders kitabının yeri ve önemi ile ilgili olarak, görüşme yapılan öğretmenlerin hepsi, dersin etkili işlenmesi, öğretmene yardımcı bir kaynak görevi üstlenmesi ve öğrenme kaynağı olarak temel öge olması bakımından, ders kitabının çok önemli bir yeri olduğunu ifade etmiştir. Öğretmenlerin verdikleri yanıtlardan bazıları aşağıdaki gibidir:

K.3: *Yabancı dil öğretiminde İngilizce ders kitabı önemli. Çünkü sınıftaki öğrenme kaynağından bir tanesi öğretmen diğeri ders kitabı. Ders kitabı demişken elbette ki amaç değil araç olarak bakmak lazım. Bir başka önemi de organizasyon ve düzen içermesi sonra görsel ve işitsel araçlarla desteklenmesi, ilgi çekici olması, motivasyonu arttırması için bir destek. Öğretmenliğimizin ilk yıllarında yükümüzü azalttı çünkü. Ve son olarak diyebilirim ki düzen olduğu için öğretmenlerin daha verimli işler yapmaları için alan yaratıyor aslında.*

K.4: *Ders kitabı bence çok önemli bir araç. Bazı arkadaşlar ders kitabı değil de konuya göre, hedef, amaçlara göre istediğiniz kaynaktan bulmamızı söylüyorlar. Ama bence silahsız*

muharebe olmaz diye düşünüyorum. Yani eğer eğitim vereceksek gerekli araç gerecin olması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü daha düzenli olur, iyi organize olmuş, planlanmış bir kitap öğretmenin işini kolaylaştırır diye düşünüyorum.

K.5: İngilizce öğretiminde materyal olarak ders kitabını çok önemsiyorum. Çünkü görsellik noktasından olsun çocuğun üzerinde devamlı onu sevmeye, öğrenmeye bağlayan bir araç olarak olsun ders kitabını önemsiyorum. Bunun yanında akıllı tahta da var ama kitap daha önemli. Bir konuyu devam ettirme olsun, bağlantıyı sağlama noktasında olsun kitabı çok önemsiyorum.

K.7: Bence kitap önemli. Çünkü immm... reading (okuma) bölümlerinde öğrencilerin ellerinde okuma metinlerinin olması, görsellerle desteklenmesi, gramerle ilgili alıştırmaların olması cankurtaran gibi.

Bunun yanı sıra, 6 öğretmen (K.1, K.2, K.6, K.8, K.14, K.15) ders kitaplarının öğrencilerin ilgi ve motivasyonunu arttırdığını, öğrencilere sınıf dışında tekrar imkanı sağladığını ve ders işlenişinde düzen sağladığını vurgulamışlardır. Bu öğretmenlerden bazılarının görüşleri şöyledir:

K.1: Ders kitabı dersin etkili işlenmesi açısından çok önemli. Çocuklarda kitap olmazsa motivasyonları ve konsantrasyonları düşük oluyor. Dersi işlemek için mutlaka bir kaynak olmalı.

K.14: Öğrencilerin derse olan ilgisini arttırmak, dersin devamlılığını kontrol altında tutabilmek, öğrenilen konuların kalıcı olabilmesini sağlamak açısından ders kitabının önemli olduğunu düşünüyorum.

K.15: Öğrenciyi derse motive etme açısından, dersi önemsemesi açısından ders kitabı önemli. Aynı zamanda düzenli, müfredata uygun gitme açısından da çok önemli.

Ders kitabını derste ve ders dışında nasıl kullandıklarına ilişkin öğretmenlerin hepsi ders işlerken ders kitabını etkin bir şekilde kullandıklarını belirtmişlerdir. 13 öğretmen (K.1, K.2, K.3, K.5, K.6, K.7, K.8, K.9, K.10, K.11, K.12, K.13, K.14) ders dışında öğrenci çalışma kitabını ve bazen de ders kitabını ödevlendirme amaçlı kullandıklarını belirtmişlerdir. Ödev yapmanın, öğrencilerin tekrar yapması açısından ve yeni konu ile ilgili hazırbulunuşluk sağlaması açısından çok önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin ifadelerinden bazılarına aşağıda yer verilmiştir:

K.3: *Ders kitabını derste etkin olarak kullanıyoruz zaten software programım var. Ders kitabını aynı zamanda öğrenciler tahtada görüyorlar. Bunun dışında çalışma kitaplarında ödevlendirme de yapıyorum. Ödevlendirmede kullanıyorum ayrıca. Onları düzenli bir şekilde kontrol ettiriyorum. Özellikle çalışma kitabında ödev verdiğimde sınava yakın cevaplarını kontrol ediyoruz, genel bir tekrar ediyoruz.*

K.6: *Şu anki devlet kitabında önce hazırbulunuşluğunu sağlamak için ödevlendirme sonra da öğrencileri bilgilendirme şeklinde kullanmaya çalışıyoruz, ama öğrencilerdeki hazırbulunuşluğu sağlamak çok zor. Genellikle dışarıdan materyalle çok destek veriyoruz yoksa yeterli kalmıyor.*

K.10: *Öğrencilerin derse hazırlıklı gelmesi açısından, bir sonraki konuyu görmeleri en azından hazırbulunuşluk olarak dersi daha iyi öğrenmelerini sağlıyor. Daha sonra da tekrarlar yapıyor kitapla beraber. Ders dışında ödevlendirme yapıyoruz.*

K.13: *Ders dışında ünite geçişlerinde kullanıyorum. Neyi hangi ağırlıkta vermem gerekir, ünitelerin neleri içerdiğine bakarım ve her öğretmenin mutlaka bunu yapması gerektiğini düşünüyorum. Yeni üniteye geçtiğimizde öğrencilerin üniteye bakmasını istiyorum. Bilmedikleri kelimeler var mı bunlara bakmalarını, araştırmalarını, sözlük bakmalarını bekliyorum yani.*

İki öğretmen (K.4, K.15) derste kısmen ders kitabı kullandıklarını, ancak ödevlendirmede kullanmadıklarını belirtmişlerdir. Bunun sebebi olarak, aktivitelerin ilgi çekici olmaması ve kitabın dil seviyesinin zorlayıcı olduğunu belirtmişlerdir. Bu öğretmenlerin ifadeleri şöyledir:

K.4: *Ders içinde kullanmak istemesem de kullanıyorum. Çünkü bu kitabın akıllı tahta uygulaması yok. Sınıflar zaten çok kalabalık o kadar kalabalık sınıflarda dil öğretimi yapmak çok zor. Buradaki ödevlendirmeleri açıkçası beğenmiyorum. Ünitelerin sonuna Project time koymuşlar ama çok da ilgi çekici değil, motivasyonu sağlamıyor, çocuklar da yapmak istemiyor. Bu yüzden ödev vermiyorum.*

K.15: *Derste gramer konularını işliyoruz, gramer konularını işledikten sonra parçalara geçiyoruz onları yapıyoruz. Alıştırmalar varsa alıştırmaları yapıyoruz. Meslek lisesi olduğu için hazırlanıp gelin deme şansımız olmuyor, ne öğrenirlerse sınıfta öğreniyorlar. Ders dışında ödev vermiyorum, çünkü ağır geliyor onlara ve yapmıyorlar.*

4.1.2. Öğretmenlerin Power Up 9 Kitabının Fiziksel Özelliklerine İlişkin Görüşleri

Power Up 9 ders kitabının fiziksel özellikleri (kapak, baskı kalitesi, resim, şekil, tablo, yazı karakteri, punto, ünite girişinde hedef ve içerik ile ilgili bilgilendirme ve kitabın sonunda ünitelerin kelime listesi) hakkındaki görüşleri sorusuna ilişkin öğretmenlerin yanıtları bölümler halinde aşağıda belirtilmiştir.

Ders kitabının kapağına ilişkin 10 öğretmen (K.1, K.3, K.4, K.5, K.8, K.10, K.11, K.12, K.13, K.14) kapağın ilgi çekici olmadığı, yetersiz olduğu, otantik değil yapay göründüğünü belirtmişlerdir. 5 öğretmen (K.2, K.6, K.7, K.9, K.14) ise kapağın güzel ve yeterli çekicilikte olduğunu ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin ifadelerinden bazılarında aşağıda yer verilmiştir:

K.3: Power Up'ın kapağında ben şunu hissettim. Kitabın tanıtımı yine kitapla yapılmaya çalışılmış. O anlamda belki farklı bir tema ya da farklı bir kapak olabilirdi gibi hissettim açıkçası, ilgi çekici değil.

K.12: Kitap fiziksel olarak fena değil ama kapağı çok otantik durmuyor yapay duruyor.

K.15: Kapak biraz daha canlı ve ilgi çekici olabilir.

K.2: Kapak güzel ve yeterli bence.

K.6: Gençlere hitap ediyor gibi. Fena değil.

Ders kitabının baskı kalitesi ile ilgili 11 öğretmen (K.1, K.2, K.4, K.6, K.7, K.8, K.9, K.11, K.12, K.13, K.14) baskı kalitesini iyi ve yeterli olduğunu, 4 öğretmen (K.3, K.5, K.10, K.15) ise yetersiz olduğunu belirtmiştir. Bu öğretmenlerin ifadeleri şöyledir:

K.9: Fiziksel görünüm çok önemli değil ama zaman zaman albenisi olması açısından önemli olabiliyor. Yaprakların kuşe olması örnekleri yazma açısından sorun çıkarıyor, o yüzden baskı açısından sıkıntı yok.

K.12: Devletin verdiği bir kitap olduğu için kıyaslayabileceğim bir kitap yok. Devletin verdiği en iyi kaynaklardan diyebilirim baskı açısından.

K.14: Baskı kalitesi de güzel.

Ders kitabının resim, şekil ve tabloları ile ilgili soruya 5 öğretmen (K.2, K.3, K.7, K.9) ilgi çekici, güncel ve anlaşılır olduğu yanıtını verirken, 10 öğretmen (K.1, K.4, K.5, K.6, K.8, K.10, K.11, K.12, K.13, K.14, K.15) basit, yaş grubuna hitap etmeyen, anlaşılması güç olduğu yanıtı vermişlerdir. Öğretmenlerin ifadelerinden bazılarını aşağıda yer verilmiştir:

K.15: *Resimler anlaşılır ama arada gereksiz olan yerleri var. Genel olarak iyi.*

K.3: *Tablolar bakımından incelendiğinde zengin olarak gördüm. Şekil ve tabloları anlaşılabilir.*

K.1: *Çok zayıf. Hem ilgi çekici değil, hem de çizimler basit, çocuksu çizimler gibi ve gerçekçi değil, bu yüzden bizim öğrencilere çok basit ve komik görünüyor.*

K.10: *Basit ve yetersiz. Birazcık daha etkin, çocukları düşündürecek lise öğrencisine uygun çizimler verilirse daha iyi olur diye düşünüyorum.*

Ders kitabının yazı karakteri ve puntosu ile ilgili soruya tüm öğretmenler olumlu yanıt vermiş ve yazı karakteri ve puntunun okunabilir ve anlaşılır olduğunu ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin verdikleri yanıtlardan bazıları aşağıdaki gibidir:

K.3: *Gözü yormuyor, anlaşılır. Önemli kelime ve kelime grupları anlaşılır.*

K.12: *Puntolar iyi, yazı karakteri de iyi.*

K.1: *İyi, okunmasında bir sıkıntı yok, gayet anlaşılır.*

Ders kitabındaki ünite girişlerinde hedef ve içerik ile ilgili bilgilendirme ile ilgili öğretmenlerin tümü bu bilgilendirmenin var olduğunu ancak öğrenciler tarafından yeterli şekilde kullanılmadığı, dikkate alınmadığı ve okunmadığını belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmenler, işlevlerin yazılıp, becerilerin ayrı ayrı belirtilmemiş olmasını bir eksiklik olarak görmekte ve öğrencilerin ne öğreneceğini ünite başında işlevlerle birlikte görmesinin gerektiğini vurgulamaktadırlar. Öğretmenlerin ifadelerinden bazılarını aşağıda yer verilmiştir:

K.2: *Bilgilendirme var, fakat hiç okumuyorlar ama ben mutlaka ünite de neler öğreneceğimiz hakkında bilgilendiriyorum. Yoksa “bunları okuyun, bunları öğreneceksiniz” bunlar öğrenciyi pek cezbetmiyor.*

K.3: *Var, fakat sayfa numaraları yazılmamış yani speaking (konuşma) ya da writing (yazma) ile ilgili bunu işleyeceğiz şeklinde ayrılmamış. İçindekiler kısmına bakınca da sadece başlıkları görüyorum. İşlev ve beceriler hiç yok.*

K.10: *Ünitelerde işlenecek konular verilmiş ama verildikten sonra içerisine girdiğimizde işlev, beceri ve kelime konusunda yönergeler eksik. Her ünitenin ya da etkinliğin sonunda öğrenci ne öğrendiğini somut olarak hissedebilmeli. Öğrenciler bu bilgilendirmeyi okumuyor, fark etmiyorlar bile.*

Ders kitabının sonunda ünitelerin kelime listesi ile ilgili öğretmenlerin tümü kelime listesinin olmadığını ve bunun çok büyük bir eksik olduğunu ifade etmişlerdir. Öğretmenler, öğrencilerin her üniteye kullanılan kelimeleri bir bütün olarak görmeye ihtiyaç duyduklarını, ders içi ve ders dışında çalışma yaparken kelime listesinin onlara kaynak teşkil ettiğini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ifadelerinden bazılarına aşağıda yer verilmiştir:

K.2: *Kelime listesi yok. Öğrenciler soruyor üniteye bir sürü kelime var hangisinden sorumlu olacağız diye. O üniteye dahil edilen yeni kelimelerin listesi olursa “çocuklar arkada liste var oradaki kelimelerden sorumlusunuz” dediğimiz zaman çocukta bir rahatlama oluyor. Ben bu kelimeleri öğrenirsem sınavım daha iyi geçecek ama öbür türlü hangi birini çalışayım kaygısıyla hiçbirini çalışmıyor.*

K.3: *Kelime listesi yok, yani çocukların referans alıp bakabileceği bir yer yok.*

K.12: *Kelime listesi yok, olsa çok iyi olurdu. Mesela sınava çalışacakları zaman kelime listesi veriyoruz ona göre hazırlanıyorlar, kendilerine ait sözlük oluşturuyorlar.*

4.1.3. Öğretmenlerin Power Up 9 Ders Kitabının İngilizce Öğretim Programının Hedeflerine Uygunluğuna İlişkin Görüşleri

Power Up 9 ders kitabının, öğretim programının hedeflerine uygunluğuna ilişkin görüşleri aşağıda bölümler halinde açıklanmıştır.

Ders kitabının, dersin hedeflerini gerçekleştirmeye uygunluğu sorusuna 5 öğretmen (K.1, K.2, K.3, K.14, K.15) olumlu yanıt vermiştir. 10 öğretmen ise (K.4, K.5, K.6, K.7, K.8, K.9, K.10, K.11, K.12, K.13) kitabın dersin hedeflerini gerçekleştirmek için yeterli ve uygun etkinlik içermediğini, dil seviyesinin ağır olduğunu ve içeriğinin çok yoğun olduğunu

için hedef yapılarla ilgili yeterli etkinlik yapılamadığını belirtmiştir. Öğretmenlerin ifadelerinden bazılarında aşağıda yer verilmiştir:

K.1: Dersin hedeflerini gerçekleştirmeye uygun. A-1 seviyesini kazandırmayı, bunu yaparken de iletişimsel yaklaşımı kullanmayı amaçlamış, bu konuda bir sorun yok.

K.3: En temel hedef sözlü ve yazılı iletişime ne kadar olanak sunduğu aslında. Bu anlamda sözlü iletişimde yazılı iletişime göre daha başarılı olduğunu kesinlikle söyleyebilirim. Ama yine de öğrencinin iyi bir alt yapıya sahip olduğu düşünülerek hazırbulunuşluk hesaba katılmış. Yazılı iletişim içinse yazma başlıkları kesinlikle yeterli değil ve yazmalarda kontrollü yazma değil.

K.8: Müfredat hedefleri birebir göz önüne alınmış ama eksikleri var. Gramer öğretmeden öğretmeye çalışmış ama bazı şeyler havada kalıyor. Aynı ünitedeki iki konu arasında öğretmen ekstra bir çaba harcamak zorunda kalıyor. Ünitenin içerisinde geçen gramer, kelime yapılarından haberdar değil bazı çocuklar öğretmen bu açığı kapatmaya çalışıyor. Çocuklar ortaokuldan her şeyi bilerek gelmişler gibi bir beklentisi var kitabın ama çocukların üzerinde seviyesi.

K.10: Tam anlamıyla gerçekleştirdiğini düşünüyorum. İngilizce dersinin hedefleri biliyorsunuz günlük hayatta ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri öğrencilerin, ona hazırlamak en azından A1 düzeyinde öğrenci kendini ifade edebilmeli. Örnekler var ama birbirini bütünleyici egzersizler olmadığı için her sayfada farklı bir etkinlik yapılıyor bu da birbirini desteklemiyor, öğrenme gerçekleşmiyor.

Ders kitabının öğretmen ihtiyaç ve beklentilerine uygunluğu sorusuna tüm öğretmenler olumsuz yanıt vermiş ve kitabın ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde yeterli ve uygun etkinlik içermediğini ve bu eksikliği kendi çabalarıyla telafi etmeye çalıştıklarını belirtmişlerdir. Kitabın sadece PDF dosyasının mevcut olup, dijital ortama uygun bir araç ve internet sitesi gibi bir bağlantısı olmamasını da eleştirerek sınıflarda bulunan akıllı tahtaların bu anlamda etkin bir şekilde kullanılmadığını ifade etmişlerdir. Kitabın bilgi ve iletişim teknolojilerini entegrasyonu açısından tamamen eksik olduğu için öğretmenlerin ihtiyacına karşılık veremediğini vurgulamışlardır. Kitapta yer alan etkinlik, okuma parçası ve resimlerin bu yaş grubuna çok hitap etmediğini, öğrenciler için daha güncel içerik hazırlanması gerektiğini dile getirmişlerdir. Öğretmenlerin bu konuya ilişkin ifadelerinden örneklere aşağıda yer verilmiştir:

K.1: Öğretmenlerin beklentilerini tam olarak karşılamıyor. Güncel, fakat dijital ortama uygun değil. Yeterli ve uygun etkinlik yok. Etkinlik çok, ancak bu okullara göre tasarlanmamış. Hazırlık gibi yoğun İngilizce ders saati olan okullarda yapılabilecek aktiviteler çoğu. Ek kaynakla desteklemek gerekiyor, EBA'da yeterli aktivite yok, bu yüzden yetersiz. Zaten dijital ortama uygun hazırlanmamış. Bence tamamen akıllı tahtaya uyumlu olmalı kitap, bir şeyler yapılmalı mutlaka bu konuda.

K.3: Çok güncel diyemem. Mesela öğretmen olarak, özellikle kültürel ayrılıkların verildiği paragraflar görmeyi çok isterim ki ben de keyif alıp motive olabileyim. Bunun dışında dijital ortama uygun bir kitap değil. En büyük eksikliklerden biri de bu zaten. Piyasadaki kaynak kitapların dijital opsiyonlarına baktığımızda da alınması gereken çok yol var. Kesinlikle geliştirilmesi gerekiyor. Yeterli ve uygun etkinlikler de maalesef yok. Bu kitabı işlerken maalesef ekstra ne işleyebilirim diye sorarken buluyorsunuz kendinizi.

K.5: Listening (dinleme) uygulamalarını internetten indiriyoruz bu başlı başına bir eksiklik, güncellik bakımından bazıları güncel ama çok değil. Dijital ortama uygunluğu ile ilgilide ciddi anlamda eksiklikler var. Akıllı tahtaya entegre edemiyoruz kitabı. Bu çağda, neredeyse bütün çocuklarda akıllı telefon, tablet varken sınıflarda teknolojinin olmaması çok büyük bir eksiklik bence.

K.12: I-tool yok, zaten dinlemeleri EBA'dan indiriyoruz. Akıllı tahtaya uygun hiçbir aktivite yok. Güncellik bakımından biraz yenilenme var, ama mesela ünlüler ile ilgili ünitelerdeki ünlülerin güncellenmesi gerekiyor. Çünkü yaş grubuna uygun değil. A1, A2 için evet ama kitap dinleme ve konuşma ağırlıklı bir kitap olduğu için dilbilgisi kısmını bizim takviye etmemiz gerekiyor hep. Bu konuda eksik olduğunu düşünüyorum. Aktivite sayısı çok az.

Ders kitabının öğrenci ihtiyaç ve beklentilerine uygunluğu sorusuna 8 öğretmen (K.1, K.2, K.3, K.4, K.9, K.11, K.12, K.13) olumlu yanıt vermiş, kitabın güncel olduğunu, öğrenci gelişim seviyesine uygun olduğunu, ancak içeriğin daha ilgi çekici hale getirilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. 7 öğretmen ise (K.5, K.6, K.7, K.8, K.10, K.14, K.15) kitabı öğrenci yaş ve seviyesine uygun bulmadıklarını, içeriğin güncellenmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Genel anlamda kitabın güncel ama bazı görsel ve okuma parçalarının daha güncel hale getirilmesi gerektiğini vurgulamışlardır. Öğretmenlerin ifadelerinden bazılarına aşağıda yer verilmiştir:

K.1: *Diyaloglar ve kullanılan resimler öğrencilere basit geliyor. Otantik materyaller kullanılsa daha gerçekçi ve ilgi çekici olurdu. Diyaloglar çok sıradan ve yapay görünüyor. Yaş grubuna hitap ediyor, bunda bir sıkıntı yok.*

K.2: *Kesinlikle hitap ediyor. Film ve ünlüler konularını çok seviyorlar mesela. Ama ünlüler şu an öğrencilere hitap edecek şekilde güncellenmeli bence, mesela Selena Gomez, Justin Bieber gibi, yani daha güncel olmalı. Bazı ünlüleri ve filmleri tanımadılar; özellikle sosyokültürel, ekonomik durumdan kaynaklı olabiliyor bu tabii. Etkinlik açısından yetersiz buluyorum. Gramer açısından çok yeterli değil.*

K.3: *Öğrenci açısından baktığımızda interneti ve her şeyi çok güncel ve hemen elinin altında bulunan bir nesil var karşımızda bu yüzden onlar için kesinlikle güncel değil. Öğrenci gelişim seviyesini aştığını belki de bir üst seviyeye geçtiğini kelimeleri okuma ve bazen gramer bölümlerinde görebiliyoruz. Magazinsel kısımları var kitabın. Yaş grubuna hitap ediyor ama daha ilgi çekici olmalı.*

K.12: *Gelişim seviyesine uygun. Genel kültür anlamında bir şeyler katacak cinste bir kitap ama bu da seviyeye göre değişir. Kitap ilk başlarda ilgilerini çekmişti ama daha sonra ağır kaldığı için çok ilgilerini çekmedi.*

K.15: *Öğrenmek isteyen için güzel. Öğrencilerimiz şu an ergenlik çağında olduğu için biraz daha eğlenceli, dikkatlerini çekecek etkinlikler olması daha iyi olurdu. İlgi çekiciliği bakımından kitabın kapağı içindeki resimler vs. biraz daha canlı olması, konuların biraz daha güncel olması. Mesele futbolu çok seven çocuklar var ama kitapta futbolla ilgili çok bir şey yok. Açıkçası bütün etkinlikleri yapamıyorum. Seviyelerine ağır geldiği için bazı etkinlikleri yapamıyoruz. Sınıfın seviyesine göre uygun olanları seçip yapıyorum.*

Ders kitabının dil seviyesinin dört dil becerisi açısından A1/A2 (CEFR) düzeyine uygunluğu ile ilgili soruya 5 öğretmen (K.1, K.2, K.3, K.4, K.5) olumlu yanıt vermiş, 10 öğretmen ise (K.6, K.7, K.8, K.9, K.10, K.11, K.12, K.3-13, K.14, K.15) kitabın dil seviyesinin okullarındaki öğrenci seviyesinin üzerinde olduğunu belirtmişlerdir. Bu öğretmenler okul düzeylerine bakıldığında orta ve alt düzeydeki okullarda çalışan öğretmenler olup, diğer 5 öğretmen TEOG yerleştirme puanına göre üst düzey okullarda çalışan öğretmenlerdir. Öğretmenlerin bu konuya ilişkin ifadelerinden örneklere aşağıda yer verilmiştir:

K.1:Okuma parçaları ve kelimeler seviyedeki bir okul için iyi. Bir sorun yok. Dinleme parçalarında konuşmalar çok hızlı ve bu seviyedeki öğrenciler için anlaşılması zor. Çünkü çok hızlı konuşuyorlar. Konuşma açısından fena değil.

K.2: 9. Sınıflara biraz basit geldi yani birçoğunu biliyorlar belki birkaç kelimedede takılabiliyorlar ama onun dışında gramer açısından baktığımızda çok zorlanmıyorlar diyebilirim. Dinleme açısından çok temiz bir konuşma yok bu yüzden dinlemede anlamakta zorlanıyorlar.

K.6: Okula geliş puanlarını da dikkat edersek 350 puanın altında gelen öğrenci seviyelerine göre ağır. Yazma çalışmaları yapılamıyor. Dinleme; öğretmenlere cd ya da flaş bellek gibi kaynaklar verilmediği için bununla ilgili EBA'dan dinletmek durumundayız. Bu da EBA'nın açılması oraya bağlanması büyük bir zaman kaybı. Bu yüzden de zaten öğretmenlerin başvurmadığı bir yöntem çünkü dersin yarısı gidiyor bağlanıncaya kadar. Konuşmaya yöneltmiyor. Bu konuda da donanımlı değil zaten. Genel dil seviyesinde sorun var, mesela ilk konular present tense (geniş zaman) ile başlıyor, ama diyaloglar geçmiş zaman içeriyor. Bu öğrencilerin anlamasını güçleştiriyor.

K.11: Günlük konuşma için hazırlanmış bir kitap, ama okuma parçalarına baktığımızda içindeki kelimeler çok ağır, kompleks cümleler var o yüzden okuma seviyesi açısından bizim öğrencilere gerçekten çok ağır. Yazma becerilerini geliştirmesi içinde önceden yeteri kadar etkinlik yok strateji öğretmiyor direkt yazdırıyor. Dinleme metinlerini de biraz daha seviyesi yüksek olan öğrenciler anlıyorlar. Konuşma bakımından belli bir kalıbı öğrenciye öğretmeye çalışıyor ama onun dışında farklı kalıpları öğretmeye çalışayım derken biraz da öğrencilerin kafası karışıyor. Bir de konuşma bakımından çok kullanılmayan atasözlerine, deyimlere yer vermiş bu kitap o da bizim seviyemize uygun değil.

K.12: İyi bir devlet okulundan gelen bir öğrenci bunu kolaylıkla yapar, ama bu okulda benim öğrencilerim yapamaz. Mesela “need to, superlative, present simple” aynı anda veriliyor yani bir sürü (1. ünite, sayfa 22) kalıbı aynı anda bilinmesi gerekiyor.

4.1.4. Öğretmenlerin Power Up 9 Ders Kitabının İngilizce Öğretim Programının İçeriğine Uygunluğuna İlişkin Görüşleri

Power Up 9 ders kitabının yeni program ilkelerine uygun olarak tasarlanmasına (iletişimsel dil yaklaşımı, görev temelli yaklaşım, eklektik yaklaşım, işbirlikli öğrenmeyi

yansıtması) ilişkin, öğretmenlerin hepsi kitabın temelde bu ilkelere göre tasarlandığını ancak doğru yöntem ve tekniklerin kullanılmadığını belirtmişlerdir. Kitabın, bahsi geçen yaklaşımlara uygun etkinlik içerme konusunda eksik olduğunu ve bunun öğrenci dil seviyelerinin düşük olmasının da eklenmesi ile birlikte daha da zorlaştığını ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin ifadelerinden bazılarını aşağıda yer verilmiştir:

K.1: *Genel anlamda iletişimsel yaklaşım kullanılmış, ancak doğru yöntem ve teknikler kullanılmamış. Eklektik yaklaşıma göre tasarlanmaya çalışılmış, ancak, tam olmamış. Projeler ütöpik, uygulanması zor.*

K.3: *Aslında eklektik olma kaygısı güden bir kitap olduğu ortada ama yine de eksikleri var. Aslında söylediğimiz bütün yaklaşımlar kitapta var ama yeterli değil eksikleri var. Öğrenciyi konuşturma hedeflenmiş ama sadece bu şekilde de olmuyor yapı da bilmek gerekiyor. Kelime öğretiminin de çok yoğun olması gerekiyor, o yüzden her şey tam diyemiyoruz kitapta.*

K.8: *Eksik kalıyor bazı şeylerde. Gramer yok. İletişimsel yaklaşıma göre yazılmış kitap. Öğrenciler film izleyemiyor, güncel yayınları takip edemiyorlar ya da güncel bir şarkı olsa ama yok. Yani bu yaklaşıma göre tasarlanmış ama sunuş şeklinde eksiklikler var.*

K.11: *Yansıtıyor ama bunları yapabilmek için gerekli etkinlikleri içermiyor. Kitap iletişimsel yaklaşıma (communicative approach) göre yazılmış. Gramer hiç yok nerdeyse. Hep kelimeleri tekrar etsin, kalıpları öğrensin diye amaçlanmış. Problem bizim öğrencilerin seviyesinde, kitaptaki etkinliklerin çok uygulanabilir olmamasından kaynaklanıyor ve az etkinlik var.*

K.12: *İletişimsel evet, projeler, çalışmalar var kitapta ama pek uygulayamıyorum. Çünkü ağır kalıyor. Benim verebileceğim taskların (etkinliklerin) tek bir konu üzerinden ilerlemesi gerekiyor yani ben o taskların (etkinliklerin) içinde her şeyi birleştiremem bu mümkün değil. Çok daha basit şeyler veriyorum. Mesela “be going to”(gelecek zaman) işleyeceksem gelecekteki hayalleri ile ilgili bir şeyler yaptırmam gerekiyor. Geçmiş zaman işliyorsam mesela geçmişte onları derinden etkileyen bir olayla ilgili bir şey yaptırmam gerekiyor. Yani hem geçmiş zamanı hem gelecek zamanı. birleştirip bir şeyler yapın diyemem çocuklara.*

Ders kitabının öğrenci özerkliğini geliştirme ve desteklemesine ilişkin öğretmenlerin tümü çok az desteklediği yanıtını vermişlerdir. Ünitelerin sonunda bulunan öz

değerlendirme kontrol listesi (self checklist) dışında çok fazla etkinlik olmadığını belirtmişlerdir. Ünitelerde proje, grup çalışması gibi ders dışında hazırlık gerektiren, öğrencinin kendi öğrenme sorumluluğunu almasını sağlayan aktiviteler bulunduğunu, ancak bunları çok sınırlı sayıda gerçek anlamıyla yapabildiklerini ifade etmişlerdir. Buna sebep olarak da öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyinin düşük olmasını, dil seviyelerinin düşük olmasını, bu etkinliklerin çoğu zaman öğrencilerin ilgisini çekmediğini ve ders dışında araştırma yapma gibi görevleri çoğunun yerine getirmemesini göstermişlerdir. Öğretmenlerin bu konuya ilişkin ifadelerinden örneklere aşağıda yer verilmiştir:

K.1: Ünite sonlarındaki self-checklist (öz değerlendirme kontrol listesi) bölümleri dışında buna yönelik başka pek bir şey yok.

K.4: Ünite sonlarında self checklistler (öz değerlendirme kontrol listesi) var ama öğrenciler pek bakmıyorlar. 3. Ünite movies konusunda film review projesi güzel. Mesela burada film başlığı, poster, yazarı vs. bunlarla karton hazırlayacak bununla ilgili bir film yorumu yazdırdım. Bu kısım iyiydi. Yani başka kitaplardan film yorumu örneği getirdim o şekilde yazdılar.

K.6: Kendi kendini destekleyecek, kendini geliştirecek, kendini zorlayacak öğrenci grubunu bulmak çok zor. Öğrencilerimiz geçmişten beri özerk değil zaten. Kitapta destekleyecek etkinlikler var ama öğrenci gruplarıyla tezatlık var. Araştırmaya yönelik araştırma gruplarımız yok.

K.9: Öğrenciye direkt çalıştıracak bir ortam oluşturmuyor. Öğrencilerden farklı filmleri alıştırma bularını böyle bir proje istedim kitapta da vermiş. Kitaptakini ezber dayalı ve kalıp cümleler üzerine yaptılar. Benim verdiğim ödevde çocuklar daha bireysel çalıştı. Ben uyarladım. İstedikleri filmi tanıtımıyla beraber grup şeklinde film tanımı yaptılar çok da güzel oldu. Bu tarz alıştırma daha çok olmalı kitapta. Ünitelerin sonundaki self checklistler (öz değerlendirme kontrol listesi) var ama öğrenciler yapmıyorlar.

K.11: Ünitelerin sonlarında self checklist (öz değerlendirme kontrol listesi) bölümleri var. Araştırma bölümleri var. Mesela ben "seven wonders" konusuna geçtiğimde 7 harika var bunlar hakkında araştırma yapıp gelmelerini istedim. Öğrencinin ilgisini çekiyorsa, o konu ile ilgili ilgisi ve bağlantısı varsa, birkaç kelime veya bazı şeyleri öğrenip gelebiliyor.

Ders kitabının farklı öğrenme stillerine hitap edecek şekilde etkinlik içermesi ile ilgili soruya 9 öğretmen (K.2, K.3, K.4, K.5, K.6, K.7, K.8, K.9, K.13) yeterli derecede çeşitli etkinlik içermediği, 6 öğretmen ise (K.1, K.10, K.11, K.12, K.14, K.15) kitabın farklı öğrenme stillerine hitap ettiği yanıtını vermişlerdir. Bunun için, öğrencilerin farklı duyularına hitap edecek ve onları aktif şekilde işe koşacak interaktif aktivitelerin kitapta yer alması gerektiğini ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin ifadelerinden bazılarında aşağıda yer verilmiştir:

K.1: Genel anlamda ediyor diyebilirim, fakat etkinlikler yeterli ve çeşitli olmadığı için tam anlamıyla içeriyor diyemem. Daha interaktif, eğlenceli ve otantik materyallerle ve daha amaca yönelik etkinlikler olsa farklı öğrenme stillerine daha çok hitap edebilir.

K.3: Sadece görsel öğrenen öğrenciler için yeterli ama işitsel ve kinestetik öğrenciler için kesinlikle yeterli değil çünkü dediğimiz gibi CD ile desteklenmemiş dolayısıyla işitsel öğrencilere hitap etmemiş oyunlar ve aktif katılımın etkin olduğu etkinlikler yok, bu anlamda da kinestetik öğrencilere hitap etmemiş. Oyunlar çok önemli. Kitabın sonunda, öğretmen kitaplarında ya da kaynak kitaplarda görmeye alışkın olduğumuz bir sayfa aktivitenin nasıl yapılacağını anlatıyor öğretmene diğer sayfada da kullanacağınız materyali. Bunlar olduğunda şunu yakalyorsunuz hareket etmek isteyen öğrenciler, dans etmeyi, şarkı söylemeyi seven, şarkı dinlemeyi seven bütün hepsine hitap edebilmemiz için herkese yönelik bir kitap olması gerekir, ama sadece görsellere yönelik gibi geliyor.

K.8: Eksik buluyorum. Kitapları öğretirken temel eksikliği var. Warm up (giriş) aktivitelerine girdiğimizde sadece soru ve cevap var. Bir warm up (giriş) sadece böyle olmamalı. Yeri geldiğinde geçmiş konu ile ilgili bir video izletebilmeli. Yeri geldiğinde bir dinleme yaptırmalı yeri geldiğinde de oyun oynatabilmeli. Bu kitapta böyle değil, standart, daha çok okuma ve yazmaya hitap ediyor.

Ders kitabının düzenleme ve içeriğin gerçeğe yakınlığı (authenticity) ile ilgili soruya 13 öğretmen (K.3, K.4, K.5, K.6, K.7, K.8, K.9, K.10, K.11, K.13, K.14, K.15) kısmen olumlu yanıt vermiş; 2 öğretmen ise (K.1, K.12) otantik materyal bulunmadığını, sadece var olan resimlerle kitabın otantik materyal içerdiğine yönelik bir genelleme yapılamayacağını belirtmişlerdir. Gerçek hayattan çekilip alınmış, olabildiğince gerçeğe yakın durumlar, resimler, diyaloglar, okuma parçaları ve yazma aktiviteleri, dilin gerçek hayatta olduğu gibi gerçek amaçlara yönelik kullanımını sağlayarak öğrenme yaşantısını anlamlı hale

getirmektedir. 13 öğretmen bunun çok önemli olduğunu, Power Up 9 kitabında otantikliğin çok az olduğunu ifade etmişlerdir. 2 öğretmen ise kitabı bu bakımdan çok yetersiz ve yapay olarak nitelendirmiştir. Öğretmenlerin bu konuya ilişkin ifadelerinden örneklere aşağıda yer verilmiştir:

K.1: *Gerçeğe yakınlık sağlanamamış, çünkü kitap yazıcılara kültürel açıdan sınırlandırmalar yapıyor; Paskalya, Noel gibi Türk kültüründen farklı dini ya da kültürel temalar içerik olarak kabul edilmeyip kısıtlanıyor. Bu durumda, yazılan kitabın kültürel boyutta gerçeğe yakınlığını olumsuz etkileniyor. Bazı resimler dışında otantik materyal yok ve bu çok büyük bir eksik. Hedef dilin kültürü ve yaşamlarında var olan öğelerin kitaplarda yansıtılması kadar normal ve gerekli bir şey olamaz dil öğretiminde. Bu engellenince ortaya yapay diyaloglar ve görüntüler çıkıyor. Oysa resimler, kültürel temalar, şarkılar otantik materyal olarak sunulup kullanılmalı. Bu açıdan sadece bu kitap değil, diğer MEB kitapları da eksik ne yazık ki.*

K.3: *İçindekiler kısmına ve üniteye bakıldığında gerçeğe yakın konular seçilmiş fakat detaya inildiğinde bazı bölümlerde günlük konuşma kalıp seçimlerinde biraz otantik olmaktan uzak olduğu görülüyor. Gerçekten günlük konuşmalarda var mı böyle bir şey diyorsunuz ama genel anlamda baktığımızda görsel öğeler açısından otantik diyebiliriz. Fakat metin, şarkı vs. açısından otantik materyal yok, ben kendim destekliyorum dışarıdan.*

K.5: *Çok fazla otantik materyal yok maalesef. Şarkılar resimler metinler olabildiğince otantik olmalı.*

K.10: *Film review, şarkı, gazete haberleri vs. pek göremedim. Filmler var, ama öğrencilere çok hitap etmiyor. Resimler çok küçük görünmüyor. Daha parlak bir baskıda, öğrencilerin sevdiği karakterler ortaya konularak yapılabilir.*

K.12: *Authenticity (gerçeklik) yok. Kitaptaki film afişleri de hiç iyi değil öğrencilerin sevebileceği, hayran olduğu kişiler seçilebilir. Mesela “King’s speech” filmini ben bile sevmedim ki çocukların ilgisini hiç çekmez. Bir de güncel değil. Şarkı tarzı şeyler de içermiyor. Bunlar büyük eksiklik.*

Ders kitabının gerçek yaşam dil ihtiyaçlarına ve ilgilerine hitap etmesine ilişkin öğretmenlerin tümü olumlu yanıt vermiştir. 10 öğretmen ise (K.6, K.7, K.8, K.9, K.10, K.11, K.12, K.3-13, K.14, K.15) ders kitabının temel İngilizceyi iletişimsel bir yaklaşımla

öğretmeye çalıştığını, ancak birçok yerde A1 ve A2 seviyesinin üzerine çıktığını ifade etmişlerdir. Bu öğretmenler, TEOG puanına göre orta ve alt seviyedeki okullarda görev yapmakta olan öğretmenlerdir. Bu durum Power Up 9 kitabının var olan okul türlerinin birçoğunda öğrencilerin seviyesinin yukarısında kaldığını göstermektedir. Öğretmenlerin ifadelerinden bazılarına aşağıda yer verilmiştir:

K.1: Evet. Temel İngilizceyi öğretmeyi hedeflemiş. Bu bölümde bir sorun yok.

K.6: Önceki hazırlanan kitaplara göre daha iyiye doğru bir gidiş var ama dediğim gibi sadece parça ve diyaloglarla çözüleceğine inanmıyorum. Daha fazla etkinlikle, teknolojiyi daha etkin kullanması gerekiyor. İçerisinde kelime oyunları, dil bilgisi yarışmaları, resimlerle ilgili etkinlikler olmalı mutlaka. Günlük kullanılan cümleler var ama öğrencilerin seviyelerinin üzerinde. Temel İngilizceyi veriyor ama seviye birçok yerde yukarı çıktığı için bizim öğrenciler anlamakta zorlanıyor.

K.8: Özellikle okuma parçalarını düşününce A1 A2 seviyesinin biraz üstünde kalıyor. Çocuklar 8. sınıftan geldiklerinde daha temel bir tekrara ihtiyaç duyuyorlar. Hedefi biraz aşıyor bu kitap bu okul için.

K.11: Temel İngilizceyi öğretiyor. Öğrenciler bu durumdan çok dertli bende dertliyim o kadar çocuk her yıl görüyor İngilizceyi hocam hala İngilizce konuşamıyorum diye. Bu durumu değiştirecek bir kitap değil.

K.14: Evet, ama bu okul için dil seviyesi çok ağır. Gerçek hayattaki diyaloglar olsa daha iyi olurdu. Mesela bir alışveriş diyalogu, ortaokuldan beri kullandıkları kalıpları verebilirlerdi sürekliliği açısından.

Ders kitabının kalıcı öğrenmeyi sağlamak için (sarmallık) tekrar sağlamasına ilişkin öğretmenlerin tümü olumsuz yanıt vererek kitap içeriğinin sarmal olmadığını belirtmişlerdir. Bunun, kitabın modüler biçimde yazılması nedeniyle her ünitenin birbirinden bağımsız olmasından kaynaklandığını ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin bu konuya ilişkin ifadelerinden örneklere aşağıda yer verilmiştir:

K.1: Genel anlamda sarmal değil. Kelimeler tekrar ediliyor sadece. Modül olarak işlenmiş ve birbirinden bağımsız üniteler.

K.3: Maalesef yok orada öğrenilen orada kalıyor.

K.6: *Sarmallık zayıf. Konular birbirinden kopuk modüller şeklinde ve kelime ve yapılar çok da fazla tekrar etmiyor. Bu da öğrenilen yapıların kalıcılığını desteklemiyor.*

K.9: *Programda sarmal öğretimden bahsediyor ama kitapta bunu görmedim.*

K.15: *Çok fazla o şekilde değil. Her ünite kendi içinde işlenmiş.*

Ders kitabının gerçek yaşam dil kullanımını sağlamak için multimedya, internet siteleri ve teknoloji ile desteklenmesi ile ilgili soruya öğretmenlerin tümü olumsuz yanıt vermişlerdir. Bunun kitabın içeriği açısından çok büyük bir eksik olduğunu, yaşayan İngilizceye en kolay ve güncel ulaşım olan multimedya ve internet sitelerinin kitabın içeriğine dahil edilmesi gerektiğini ve kitabın bu açıdan güncellenip zenginleştirilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin ifadelerinden bazılarına aşağıda yer verilmiştir:

K.1: *Hayır, desteklenmemiş. Bu çok büyük bir eksik, teknoloji çağında, her şeyin çok hızlı işlendiği bir dönemde sadece sayfalarda sınırlı kalmak, çok yönlü destekleyici materyallerin olmaması, teknolojinin aktif bir şekilde entegre edilememesi bir dezavantaj.*

K.3: *Hayır, ne software desteği var ne EBA da yeterince destek var ne de ders kitabında teknolojik yönden bir destek var. Bazı kitaplarda görüyorum o konu ile ilgili bölüm sonu site isimleri veriyor, diyelim ki bu siteye git bununla ilgili okuma parçası olacak vs. o şekilde bile yok mesela.*

K.8: *Hayır, ama okullarda da internet sınırlı zaten. Olmayan bağlantıyla nasıl olacak ki...İki açıdan da eksiklik söz konusu.*

K.15: *Hayır. Sadece EBA'dan kitabın PDF dosyasını ve dinleme kayıtlarını indirebiliyoruz, ama interaktif bir şekilde yok. Olması gerekir kesinlikle. Bu yönde güncellenmeli kitap.*

Ders kitabının tema organizasyonuna ilişkin, öğretmenlerin tümü temaların öğrencilerin yaş ve ilgilerine göre seçilmiş, iyi konular olduğunu belirtmişler, ancak bu temaların ünitelerde işleniş şeklinin birbirinden bağımsız olduğu ve daha ilgi çekici içerikle zenginleştirilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Öğretmen görüşlerinden bazı alıntılar aşağıdaki gibidir:

K.3: *Başlıklara baktığımızda öğrencinin yaş seviyesine uygun ve özellikle ilgisini çekecek konular. Kültürel anlamda da bilgi sahibi olmaları için seçilmiş ama üniteyi işlemeye*

başladığımızda alt konular bölümünün birbirinden çok bağımsız devam eden başka yönlere gittiğini de böyle etkinliklerinde oluştuğunu görebiliyorsunuz. Yani yine genelde iyi detaya indiğinizde sıkıntılar yaşanıyor.

K.4: Evet “studying abroad” güzel bir konu. Çevre ile ilgili konular da güzel, “movies” , “human in nature” daha güzel verebilirdi. Doğal afetler konusu çok iyiydi. “Celebrities” ünitesinde çok gereksiz kişileri kullanmışlar. Mesela çocukların ilgisini çeken futbolcu, yönetmen, şarkıcı gibi kişileri kullanabilirlerdi. “Seven wonders” bu çocukların çok da ilgisini çeken bir konu değil bence. Bunun yerine Türkiye’deki coğrafi bölgelerden birini tanıtabilirdi. Aslında başlıklar güzel ama içeriği ona göre seçmemişler.

K.5: Çocukların ilgilerini çeken bölümler de var, çekmeyen bölümler de var. “Studying abroad” çok önemli ama çocukların çok fazla ilgilerini çekmedi. “Movies” ve “celebrities” konuları ilgilerini çekti. Bunların içeriğinin biraz daha zenginleştirilmesi daha iyi olur.

K.12: Evet yaş gruplarına hitap ediyor. “Seven wonders” bunlar bilinmesi gereken şeyler zaten. Ben her gün yabancı haberleri okuyorum Daily Mail, BBC vs. Orada hissettiğim kültür bu kitapta yok. Kültürel daha çok şey olmalı. Çünkü kültüre merak uyandırmazsan dili öğretemezsin. Dil ve kültür ayrılamaz. Hedeflediğimiz bizim kültürümüz değil, ama bizim kültürümüzden de bir şeyler olabilir. Öğrettiğimiz dilin kültürü daha fazla olmalı.

4.1.5. Öğretmenlerin Power Up 9 Ders Kitabının İngilizce Öğretim Programının Öğrenme Öğretme Sürecine Uygunluğuna İlişkin Görüşleri

Ders kitabının dört dil becerisini dengeli ve bütünleşmiş bir şekilde öğretilmesi ile ilgili soruya 10 öğretmen (K.1, K.2, K.3, K.5, K.6, K.7, K.9, K.13, K.14, K.15) dört dil becerisinin bütünleşmiş bir şekilde verilmeye çalışıldığını, ancak dengeli dağılımın olmadığını ve bazı becerilerin yeterli ve etkin bir şekilde çalıştırılmadığını belirtmişlerdir. 5 öğretmen ise (K.4, K.8, K.10, K.11, K.12) dört dil becerisinin dengeli ve bütünleşmiş bir şekilde verilmediğini, özellikle yazma becerilerinin iyi öğretilmediğini ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin bu konu ile ilgili görüşlerinden bazıları şöyledir:

K.1: Yüzeysel. Sırf etkinlik olsun diye, adı konuşma olup üretimin olmadığı aktiviteler var. Yani konuşma bölümü yüzeysel kalmış. Asıl hedef olan konuşturma yetersiz bence. Bütünleşik verilmiş, bunda bir sıkıntı yok, üretim kısımları hep sıkıntılı.

K.3: *Dört dil becerisi ünite içerisinde bütünleşmiş bir şekilde, ama kesinlikle bir düzen içinde verilmemiş. Her an karşınıza hangi becerinin çıkacağını bilmiyorsunuz ve kendinizle ne öğretmen olarak ne öğrenci olarak ona göre hazırlayamıyorsunuz. Bazı üniteler 13, bazı üniteler 14 bazıları da 15 sayfadan oluşuyor burada da o dengesizliği görebiliyorsunuz. Dolayısıyla dediğimiz gibi dengeli bir dağılım var asla diyemeyiz. Bütünleşmiş bir dağılım da yok. Örneğin 1. ünite kendini tanıtmaya yoğunlaşmış. 3. modülün konuşma bölümünde birden yol tarifi konusu karşımıza çıkıyor mesela bunu biz çok yadırgadık. Çok küçük bir bölüm halinde veriliyor böyle olunca da çok havada kalan bir konu oluyor ister istemez. Olması gereken aslında bir ünitenin tek bir konu etrafında tüm becerilerle dönmesi o konu ile ilgili öğrencinin bombardımana tutmaması bu şekilde en üst seviyede dile maruz bırakılması ve oradan alabileceği maksimum şeyi alması lazım.*

K.5: *Bütünlük açısından iyi görüyorum ama dediğim gibi bu bütünlük içerisindeki çekicilik, sadelik ve anlaşılabilirlik noktasında biraz eksiklik görüyorum. Özellikle dinleme ilgili uygulamaların biraz zenginleştirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Öğretmenin desteğiyle okuma, yazma uygulamaları bir arada gidebilir. Özellikle atasözleri bölümleri benim çok hoşuma gitti. Öğrencilerin geniş bir diyalog içinde olmaları ve belli konularda fikirlerini beyan etme açısından geliştirdi. Konuşma noktasında öğrenciler baya katılıyorlar.*

K.6: *Beceriler bütünleşmiş bir şekilde verilmiş, ama dengeli değil. Okumada bir sıkıntı yok ama kelime seviyesi okullar arasındaki farklılıkları gözetmemiş. İpuçları ile yazma çalışmaları var. Dinleme çok zor. Bunlar dengeli bir şekilde verilmemiş. Okuma içerisinde kelime öğretimi, dinleme, konuşma hepsi bir bütün olarak verilebilir.*

K.11: *Bence verilmemiş. Yazma becerilerinin geliştirilmesi için etkinlikler yetersiz. Bunun için öğretmenlere yönelik ayrı bir kılavuz kitap verilmesi daha uygun olur. Bu şekilde dengelenebilir. Okuma parçaları da biraz daha öğrenciler için sadeleştirilebilir.*

Ders kitabının, yapıların ve kelimelerin ezberlenmesinden çok, anlama, üretme ve analitik becerilerin geliştirilmesini hedefleyen aktivitelere yer vermesi ile ilgili soruya 8 öğretmen (K.3, K.4, K.8, K.10, K.12, K.13, K.14, K.15) kısmen yer verildiğini, 7 öğretmen de (K.1, K.2, K.5, K.6, K.7, K.9, K.11, K.12) yer verilmediğini ifade etmiştir. Öğretmenler daha çok kelime aktiviteleri olduğunu, bunların üretime dayalı şekilde çalıştırıldığını, ancak genel anlamda daha çok boşluk doldurma, eşleştirme gibi aktivitelere yer verildiğini belirtmişlerdir. Konuşma aktivitelerinin aslında daha çok kalıpları tekrar etme üzerine

olduğu, yazma aktivitelerinin de strateji öğretilmeden, model gösterilmeden yapıldığı için amacına ulaşamadığını vurgulamışlardır. Öğretmen görüşlerinden bazı alıntılar aşağıdaki gibidir:

K.1: *Çok fazla yok. Daha çok fill in the blanks (boşluk doldurma), matching (eşleştirme) gibi aktiviteler var. Çoğunlukla hedef yapı ve kelimeler tanıma düzeyinde kalıyor. Bunun yerine daha üretime dayalı olmalı.*

K.8: *Genelde tanıma düzeyinde. Ünitelerin altında kelime çalışmaları var ama kelimeler biraz ağır geldiği için yapmakta zorlanıyor çocuklar. Daha çok boşluk doldurma, eşleştirme şeklinde. Üretim daha az.*

K.9: *Kısmen var. Cümlelerin kalıplar halinde ezberlenmesi isteniyor. Kelime aktiviteleri ile ilgili ünitenin birinde boşluklara doldurulacak kelimeleri doğru sırasıyla vermişler, öğrenci de bunu fark etmişti. Böyle bir hata yapılması çok tuhaf. Yani bu şekilde olunca bir anlam ifade etmiyor etkinlikler. Kitabın doğru olması lazım önce.*

K.11: *Kelime bilgisine yer verilmiş, yazma becerilerini de geliştirmeye çalışılmış ama bunu geliştirebilmesi için öğrenciye yazma becerileri öğretmiyor. Konuşmada da pair workler (ikili çalışmalar) var ama bizim öğrenciler o soruları birbirine sorup cevaplayamıyor illa ki ben örnek olarak yapıp veriyorum ondan sonra diyorum ki siz buna kendinize uyarlayın arkadaşınıza sorun diyorum. Öğrencinin hazırbulunuşluğu olması gerekir olmadığı zaman da özellikle konuşma bölümlerinde zorlanıyoruz. Yazma bölümlerinde de zorlanıyoruz. Onu da ilgisi olan birkaç öğrenci yazıp geliyor.*

Ders kitabında bağlamsal dilbilgisi öğretimi yapılması ile ilgili soruya 15 öğretmenin hepsi kitabın iletişimsel yaklaşıma göre tasarlandığı için dilbilgisi öğretimi içermediğini belirtmişlerdir. Konuşma ve yazma aktivitelerini yapabilmek için o üniteye yer alan hedef yapıların doğru bir şekilde kullanılması, dilbilgisi kurallarını bilmeye ve doğru bir şekilde kullanmaya dayalıdır. Bu açıdan, öğretmenler kitapta hiçbir dilbilgisi aktivitesinin olmamasının eksikliğini kendilerinin telafi etmek durumunda kaldıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin bu konu ile ilgili görüşlerinden bazıları şöyledir:

K.1: *İletişimsel dil öğretimine dayalı olduğu için gramer öğretimi yok zaten.*

K.2: *Gramer yok biz takviye ediyoruz. Öğrencinin 8 yıl boyuna her şeyi öğrendiği ve kullanabildiğini varsaymış kitap. Ama gerçekler öyle değil tabi.*

K.7: *Gramer konuları ile ilgili hiç alıştırmaya yok. Tamam, gramer odaklı olmasın zaten, ama ünitelerde odaklanılan yapıları biraz çalıştırması lazım.*

K.13: *Gramer öğretimini göremedim. ben takviye ediyorum. Bazen de worksheet (çalışma kağıdı) veriyorum.*

K.14: *Kitapta gramer yok zaten biz takviye ediyoruz diğer arkadaşla beraber. Çocuğun yazacağı ve konuşacağı yapıları çalışması gerekmez mi öncesinde? Bu mantığı doğru bulmuyorum ben.*

Ders kitabında bağlamsal kelime öğretimi yapılması ile ilgili soruya öğretmenlerin tümü olumlu yanıt vermiş, ancak kelime aktivitelerinin çeşitlendirilmesi gerektiğini ifade etmiştir. 4 öğretmen (K.3, K.11, K.14, K.15) kelimelerinin bazılarının bu seviye için çok ağır olduğunu belirtmiştir. Öğretmen görüşlerinden bazı alıntılar aşağıdaki gibidir:

K.1: *Kelime öğretiminde bir sorun yok. Kelimeler bağlam içerisinde verilmiş ve genelde fill in the blanks (boşluk doldurma) ve matching (eşleştirme) şeklinde aktiviteler kullanılmış.*

K.3: *Kelime öğretimi bağlam içerisinde verilmeye çalışılmış ama bazı kelimeler öğrenci seviyesini aşıyor maalesef. Hedef kelime çok mesela bu da öğrenciyi boğuyor. Kelimeler de bağlam içinde verilmeye çalışılmış aslında ama üniteler ilerledikçe kelime yükü artıyor ve öğrencinin her an elinde bir sözlük olması gereken bir duruma geliyor. Daha önce kitapta çalışmadığı yapı ve kelimeler sürpriz bir şekilde karşımıza çıkıyor. Öğretmen ister istemez o yapıya da değinmek zorunda kalıyor bu defa da asıl yapması gereken şeyden sapsmış oluyor.*

K.5: *Kelime açısından iyi niyetli bir kitap, bağlam içinde verilmiş. Eşleştirme tarzı uygulamalar var o yönde bir çaba harcanmış ama öğrenci yaptığını bir sonraki derse geldiğimizde unutmuş oluyor. Aynı kelime bir sonraki derste karşımıza çıktığında sınıfın %80 i bilemiyor. Kitaptaki alıştırmalar kelime öğrenmeye yönelik etkili alıştırmalar ama başka alıştırmalar da eklenebilir. Çok farklı kelime öğretme alıştırmaları var. Özellikle interaktif ortamda kelime öğrenimi olabilir.*

K.11: *Kelime öğretimi bağlamsal diyebilirim. Ama çok fazla ağır kelimeler var. Genellikle boşluk doldurma, eşleştirme şeklinde yani etkinlikler iyi, ama cümle içerisinde kullanma şeklinde olmuyor. Öğrencinin öğrendiği kelimeleri yazma bölümünde biz kendimiz yazdırıyoruz.*

Ders kitabındaki kelime yükü ile ilgili soruya 5 öğretmen (K.1, K.2, K.10, K.13, K.15) kelime yükünün normal olduğunu, 10 öğretmen (K.3, K.4, K.5, K.6, K.7, K.8, K.9, K.11, K.12, K.14) kelime yükünün biraz fazla olduğunu belirtmiştir. Öğretmenlerin hepsinin ortak dile getirdiği nokta kelimelerin dengesiz bir dağılım gösterdiğidir. Bir üniteye çok basit ve sayıca az kelime verilirken, başka bir üniteye çok üst seviyede ve sayıca çok fazla kelime verildiğini, bunun dengeli bir şekilde olması gerektiğini ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin bu konu ile ilgili görüşlerinden bazıları şöyledir:

K.1: *Kelime yükü bu okul için normal, ağır değil. Bizim öğrencilerimiz zaten bu kelimelerin çoğunu öğrenmiş olarak geldikleri için onlara basit bile kalıyor.*

K.2: *Kelime yükü normal. Biz biraz destekliyoruz çünkü bizim okulumuz için mesela “doctor” (doktor) kelimesini biliyor onun yanına “surgeon”(cerrah) vs. gibi kelimeler ilave edip öğretiyoruz.*

K.3: *Bazen ağır. Mesela ben şunu gözlemledim sayfa 110 mesela kitabımızda hastalıklarla ilgili bir parça var 5 satır var ama 10 tane hedef kelime var veya kalıp var ki bu zaten öğrenciyi zorlayan bir durum haline gelmiş. Açıklayıcı değil hiçbir şekilde görsel anlamda örnek yok öğrenciye onlarca anlam arasından hangisinin uygun olduğunu buldurmaya çalışıyor.*

K.6: *Kelime yükü fazla. Burada da dengesizlikler var. Mesela “wild animals” ünitesinde resimlerle kelimeler verilmiş. 10 civarında kelime verilmiş, ama başka üniteye bakıyorsunuz 20 kelime verilmiş. Dengesizlik var yani.*

K.7: *Fazla. Mesela “film review, natural disasters ve wild life” ünitelerinde kelime yükü çok ağırdı.*

K.10: *Kelime yükü iyi, hatta az bile. Mesela mesleklerle ilgili ilkökul seviyesindeki meslekleri hala kitaplara koyuyorlar bu da öğrencileri sıkıyor. Biraz daha onlara hitap edecek, güncel meslekler olabilir.*

K.11: *Aşırı derecede fazla mesela wild life konusunda o kadar çok kelime yükü var ki (sayfa 52) bilimsel kaçmış seviyeleri için çok fazla ağır.*

Ders kitabında yer alan yönergelerin açıklığı ve anlaşılabilirliğine ilişkin 15 öğretmenin hepsi yönergelerin genelde anlaşılır olduğunu, ancak öğrencilerin bazen belirsizlik ya da

uzunluktan kaynaklanan zorlanmalar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bu durumu da kendileri ekstra açıklama yaparak anlaşılır hale getirdiklerini ifade etmişlerdir. Öğretmen görüşlerinden bazı alıntılar aşağıdaki gibidir:

K.1: Açıklamalar genel anlamda anlaşılır, daha önce dediğim gibi bizim öğrencilerimiz için gayet anlaşılır yönergeler. Ancak daha düşük seviyeli okullar için böyle olacağını düşünmüyorum.

K.3: Bazı yerler net değil. Anlaşılır kılmak için şöyle bir şey yapıyorum, okula ilk geldiklerinde ellerine çalışma kağıdı hazırlayıp veriyorum özellikle kitapta geçen soru köklerinden onu en başta öğretiyorum ki sonradan sürekli bu neydi ne yapacağız diye sormasınlar diye.

K.6: Açıklamalar genelde anlaşılır ama bizim öğrencilerimizin bazıları uzun kalabiliyor, ek açıklama yaparak anlaşılmasını sağlamamız gerekiyor.

K.13: Bazı kullanılan kelimeler uzun. Alt yapısı olan sınıf yapıyor ama diğer sınıflarda ben açıklama yapıyorum.

K.15: Yönergeler belli bir seviyede İngilizcesi olan öğrenci için yeterli. Ama çok uzun cümleleri bölüyoruz, mesela 64. sayfadaki anlaşılır bir yönerge “match the idioms with their definitions” (deyimleri tanımlarıyla eşleştirin) böyle olursa yapabiliyorlar. Ama uzun olursa zor yani. Bu yönergeler bu okulun seviyesi için biraz ağır. Daha kısa olursa anlaşılır olur diye düşünüyorum.

4.1.6. Öğretmenlerin Power Up 9 Ders Kitabının İngilizce Öğretim Programının Ölçme Değerlendirme Boyutuna Uygunluğuna İlişkin Görüşleri

Ders kitabının değerlendirme boyutunda dilin günlük yaşamda kullanımını ölçen etkinlikler içermesine ilişkin 15 öğretmenin hepsi ünitelerin sonlarında konuşma, yazma ve projeler gibi etkinliklerin olduğunu ve bunların dilin günlük yaşamda kullanımına yönelik olduklarını belirtmişlerdir. Ancak öğretmenler, bu aktivitelerin konularının öğrencilere ilgi çekici gelmediğini, uygulamasının çok zaman aldığını, bu sebeple çok fazla yapılamadığını ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin bu konu ile ilgili görüşlerinden bazıları şöyledir:

K.2: Pek içermiyor. Projeler var ama öğrenciler pek sevmiyor.

K.5: *En büyük sıkıntı zaten orada, yönlendirme yok aktivitelerde, zaman sıkıntısı var, bazen atlayarak işliyorum o kısmı yani kendi öğrencimin performansına uygun geliştiriyorum.*

K.8: *Yazma var, konuşma ama çok yapılmıyor. Projeler ve ödevler var ama uygulaması çoğunlukla zor ve zaman alıcı. Ders saatleri yetersiz kalıyor.*

K.9: *Çok ölçücü alıştırmaya yok. Belki çalışma kitabıyla desteklenebilir. Projeler var ama öğrenciler pek sevmiyor.*

K.15: *Kısmen içeriyor diyebilirim buna. Proje olarak 5. ünitenin sonunda ünlülere hayran olan birisinin mektup yazması var mesela, ama burada hangi aşamalardan gideceğiz, nelerden bahsedeceğimiz bunlar soru cevap gibi olsa en azından birkaç ünite de çocuklar alışkanlık kazansa biraz daha güzel olurdu.*

Ders kitabında yer alan değerlendirme etkinlik türleri ile ilgili soruya tüm öğretmenler ünite sonlarında öz değerlendirme (self checklist) bölümleri olduğunu, grup ve ikili çalışmalarda akran değerlendirmeleri olduğunu, öğretmen değerlendirmesi olduğunu belirtmişler; bilgisayar, anne/baba ya da e-portfolio gibi farklı dönüt sağlayıcıların değerlendirmelerinin bulunmadığını ifade etmişlerdir. Bunun zaten teknik olarak da mümkün olamayacağını, her öğrencinin evinde bilgisayar olmadığını ya da ailelerinde onlara yardımcı olabilecek eğitim seviyesinde birey olmayabileceğini eklemişlerdir. Öğretmenlerin bu konu ile ilgili görüşlerinden bazıları şöyledir:

K.2: *Öz değerlendirme var ama pek fazla yaptıklarını söyleyemem öğrencilerin. Yaptıkları ödevleri topluyorum zaman zaman sınıfta izletiyorum ve bu konuda hangisi daha iyi olur şeklinde kıyaslamalı yani 4 proje ödevi vermişimdir mesela bunları sıralamaya koyarak yapıyoruz öz değerlendirme gibi değil de akran değerlendirmesi yapıyoruz.*

K.4: *Öz değerlendirme bölümleri var. Aralarda akran değerlendirmeleri var ama az. Zaten arkadaşının çalışmasını değerlendirebilecek yetkinlikte çok öğrenci bulunmaz. Bu seviye için biraz zor bence. Bunun dışında farklı bir değerlendirme türü yok.*

K.9: *Pair work (ikili çalışma) yaptırmış, eşleştirme istemiş çocuklardan ama resimler anlaşılmadığı için çocuklar yapamıyorlar veya karşılıklı konuşma vermiş daha çok kalıp cümleler olduğu için sadece bir ya da iki kelimeyi değiştirerek bunu zaten yapıyorlar. O zaman da tek düze kalıyor. Öz değerlendirme bölümleri var. Aralarda akran değerlendirmeleri var, ama çok verimli yapıldığını söyleyemem.*

K.15: *Öz değerlendirme var, akran değerlendirmesi var, mektubuna düzeltme yaptırıyor. Seviyeleri iyi olursa yapabilirler, ama biz bunları pek yapmıyoruz okulun seviyesinden dolayı.*

4.1.7. Öğretmenlerin Power Up 9 Öğrenci Çalışma Kitabına İlişkin Görüşleri

Öğrenci çalışma kitabının ders kitabını destekleyici aktivitelere yeterince yer vermesi ile ilgili soruya 15 öğretmenin hepsi olumlu yanıt vermiş ve çalışma kitabının ders kitabını desteklediğini, hatta ders kitabından daha eğlenceli olduğunu, öğrencilerin çalışma kitabını daha keyifle işlediğini belirtmişlerdir. 5 öğretmen (K.5, K.7, K.10, K.12, K.15) çalışma kitabındaki aktivitelerinin biraz daha geliştirilmesi gerektiğini, özellikle ders kitabında hiç yer almayan dilbilgisi ile ilgili aktiviteler eklenmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin bu konu ile ilgili görüşlerinden bazıları şöyledir:

K.2: *Güzel. Öğrencinin bir daha tekrar etme şansı oluyor. Hatta ders kitabından daha eğlenceli aktiviteler var diyebiliriz.*

K.3: *Biraz destekleyici, öğrencinin de hoşuna gidiyor oyun havasında görüyorlar onu dolayısıyla onda da olumlu bir tablo çizebilirim.*

K.5: *Destekliyor fakat o da geliştirilebilir, çok kısa. Biraz daha arttırılabilir, özellikle gramer açısından. Ama oradaki aktiviteler çok net ve anlaşılır. Bazı yerlerde gereksiz aktivitelerde var ama ben çalışma kitabını severek işliyorum.*

K.7: *Birazcık daha zengin içerikli olabilir. Biz worksheet (çalışma kağıdı) aramak zorunda kalmayabiliriz. Mesela ilk ünite de günlük hayattaki konuşmalar ile ilgili hiç doğru düzgün alıştırmaya yok.*

K.12: *Egzersizlerin yeterli olduğunu düşünmüyorum. Özellikle gramer eksiği çok fazla. Kelime olarak iyi, kelime aktiviteleri güzel. Bunun dışında bir ünite de 3-5 fonksiyonun aynı anda isteniyor olması yine bizim için dezavantaj.*

K.14: *Workbook (çalışma kitabı) ders kitabına göre çok daha ilgi çekici ve daha rahat. Öğrenciler de zaten hep onu yapmak istiyorlar ders kitabından çok çalışma kitabı işlemek istiyorlar. Evet, orada daha çok verilmiş keşke ders kitabı da çalışma kitabı ayarında olsaymış daha iyi olurdu.*

4.1.8. Öğretmenlerin Power Up 9 Öğretmen Kılavuz Kitabına İlişkin Görüşleri

Öğretmen kılavuz kitabının dersin nasıl gittiğini değerlendirmede rehberlik işlevi görmesi ile ilgili soruya, 6 öğretmen okullarına hiç öğretmen kılavuz kitabı gelmediğini, bu nedenle kullanmadıklarını belirtmişlerdir. 9 öğretmen kılavuz kitabının yeterince yönlendirici ve rehberlik edici olmadığını, sadece cevap anahtarı gibi olduğu için cevap kontrolünde kullandıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmen kılavuz kitabının alternatif sunuş ya da etkinlik yollarını önerilerle birlikte sunması gerektiğini vurgulamışlardır. Öğretmenlerin bu konu ile ilgili görüşlerinden bazıları şöyledir:

K.1: *Amacına uygun evet ama bir rehber görevi görmüyor pek. Cevap anahtarı olarak iyi.*

K.2: *Öğretmen kitabı bize ulaşmadı.*

K.5: *Bazı egzersizlerde ikilemde kaldığımızda bize referans oluyor. Ünitelerde ve ünitelerin bölümlerinde bize neler yapmamız gerektiğini birkaç cümleyle ve nelerle süslememiz gerektiği konusunda etkinlik önerse yeterli ama çok karmaşık ve hacimli bir kitap.*

K.6: *Yeterli değil. Öğretmeni tam olarak yönlendirici nitelikte değil. Kullanılacak aktiviteleri nasıl kullanacağını daha net belirtmeliydi.*

K.11: *Öğretmen kitabını bazı konularda mesela "seven wonders" konusunda cevap anahtarı olarak kullanıyorum. Bunun dışında çok yönlendirici değil.*

K.13: *Dinleme bant komutlarını vermesi bize yardımcı oluyor. Ama yönlendiriciliği eksik, Cevap anahtarı olmanın ötesine geçmiyor. Dersin nasıl gittiği hakkında yardımcı olmuyor bir rehber görevi görmüyor yani.*

4.1.9. Öğretmenlerin Ortaöğretim İngilizce Dersi Öğretim Programı Değişikliğine İlişkin Görüşleri

11.02.2017 TTKB onaylı taslak öğretim programı değişikliğinin ders kazanımları ve öğrenme boyutlarına etkisine ilişkin, 15 öğretmenin tümü basit düzeyde yapılan bu sadeleştirme ve eklemelerin iyi olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenler, aslında mevcut ortaöğretim İngilizce dersi öğretim programının zaten kağıt üzerinde iyi olduğunu ve CEFR'a göre yazıldığını, asıl aksaklıkların ders kitabında ve programın uygulanışında olduğunu ifade etmişlerdir. Özellikle kitap seçimi konusunda farklı seviyelerde olan okul

türlerine tercih hakkı tanınması gerektiğini, mevcut kitaplarla ve aynı kitabın farklı okul türlerinde kullanılmasıyla tam anlamıyla başarıya ulaşamayacağını vurgulamışlardır. Öğretmen görüşlerinden bazı alıntılar aşağıdaki gibidir:

K.1: *“Long time, no see” gibi çok kullanılmayan kalıplar var örneğin. Bunların tekrar gözden geçirilmesi gerekir. MEB bir çatı program hazırlamalı ve kitap seçimini öğretmene bırakmalı bence. Zaten CEFR kapsamı ve hedefleri belli. Buna uyan alternatif kaynaklar arasından okul türüne ve seviyesine göre seçimler yapılabilirdi. Bence en ideal olanı budur. Yeni program taslağında içeriğin hafifletilmesi iyi. Bu açıdan olumlu bir değişiklik olduğunu düşünüyorum. Daha az içerikle daha çok odaklanma ve pratik yapma şansı sağlanabilir. Ancak, sonuçta program kağıt üstünde yazılı olan bir şey, onun yansıması olan kitap ve sınıf ortamının bunun uygulamasına uygunluğu ile başarıya ulaşabilir. Yani, programda zaten bir sorun yok, kitaplar ve mevcut sınıf ortamlarındaki olanakların geliştirilmesiyle başarıya ulaşabileceğine inanıyorum.*

K.3: *Arkadaşlarla inceledik onu birebir, yazılanlar o kadar güzel ki ama pratikte bunu göremiyoruz ders kitabı bunu yansıtmıyor. Belki şu olabilir Türk öğretmenlere ya da yazarlara yazdırmaktan vazgeçilebilir yabancılar devreye sokulabilir o zaman belki daha doğal bir kitap ortaya çıkar. Yine aynı şeyi söyleyeceğim ama konuşma ağırlıklı olması çok güzel fakat konuşmaya giderken ki yolda başka şeylerde var kitabın bunu gözetmemesi aslında en büyük eksikliklerinden bir tanesi. Aslında bakarsanız çok fazla yorum yapamayacağım pudingi yemeden tadını bilemiyorsunuz ya bir yaşayıp görmek lazım. Önceki örneklerine baktığımızda hep aynı oldu pek değişen bir şey olması öğretmeni de öğrenciyi de tatmin etmedi. Öğrenciler ilk hafta geldiklerinde diyorlar ki bize hocam bu çalışma kitabı gibi bütün bir yıl nasıl geçecek diyen çok öğrencim oldu. Öğrenciler de bu şekilde yaklaşıyorlar ama benim için diyebileceğim birkaç senede bir kitap değiştirmekten ziyade yabancılara görev verilip güzel bir kitap bastırılıp sadece onun kullanılması isteniyorsa ondan gitmeli o kitabın da her şeyine kefil olunmalı ve EBA ile teknoloji ile desteklenmeli.*

K.5: *Diğer öğretmen arkadaşlarımızın da görüşlerinin alınmasının çok iyi bir adım olarak görüyorum. Geç de kalınmış olsa atılması gereken bir adımdı bu. Bu noktada çok teşekkür ediyorum yetkililere. Değişiklikten sonra hala bir takım ihtiyaçlar var baştan beri konuştuğumuz noktalarda. Programda değil de uygulama ve materyaldeki eksiklikler. Akıllı tahtada da en güzel şekilde kendi özümüzden çıkan kendimizin oluşturduğu materyalleri*

görürse çocuk öğrenme oranı artacaktır. Bizim okulumuzun öğrencilerinin seviyesi yüksek olduğu için A2 seviyesinde başladığımız yıllarda verimin daha yüksek olduğunu gördük. Yani sadeleştirmeye her zaman taraftarım ama içerik fakirleştirilmeden.

K.6: Açıkçası, sorun program değil zaten, program CEFR'a göre yazılmış, belki minik birkaç maddenin revize edilebileceği bir program. Sorun bu programın kitaplarda ne derece yansıtılıp aktarıldığı. Yerli yayınevleri ve yazarlarla bu çok zor maalesef. Bizim Anadolu ve Süper liselerde hazırlık okutulduğu zamanlardaki program bundan kötüyse çocuklar neden daha iyi dil öğreniyorlardı bugünkü Anadolu Liselerine göre...Yani sorun program değil zaten, programın düzgün uygulanmayışı. Bu son değişiklik de bana kalırsa küçük birkaç değişiklikle hafifletme yapılmış. Bu açıdan bir sıkıntı yok, olumlu diyebilirim. Sorunun çözümü doğru kaynak kullanmakta...

K.10: Tüm beceriler ve işlevler programa iyi bir şekilde dahil edilmiş. Konu içerisindeki "naming everyday objects" gibi basit seviyedeki işlevler çıkarılmış, mazeret belirtme çıkarılmış onun yerine tercihleri ifade etme eklenmiş. Bu anlamada iyi ve yerinde buluyorum. Ders kazanımlarına olumlu etki edeceğini düşünüyorum. Öğretmenlerin uygulama aşamasında biraz daha zaman kazanacaklarını düşünüyorum.

K.12: Programda sıkıntı yok fakat uygulamada problem var. Çünkü her okulu aynı seviyede görüyorlar. Meslek liseleri için apayrı bir kitap olmalı. Meslek liseleri için ayrı bir kurul oluşturulmalı. Bu öğrencilerin gerçekten konuşması isteniyorsa ona göreler konular ve yapılar seçilsin. Ortak sınavların olması da çok kötü bir şey. Çünkü seviye olarak o kadar fark var ki. Ayrıca ders saatlerimiz de az bu ders için. Ben Anadolu Lisesi mezunuyum. 7 yıl İngilizce gördük bir yıl hazırlıkla beraber. O kadar iyi öğretiler ki bize dili.... Lisede okuduğum kitaplar gibi bir kitap olmalı. Ben İngilizce öğrenirken gerçekten o kültürü öğreniyordum. Sadece o kültürü değil başka kültürleri de öğreniyordum. Bu demek değil ki kendi kültürümü yok sayayım bizden de bir şeyler olsun. Mesela bu çocuklar İngilizce öğrenirken yurtdışına çıkma hayali kursunlar. Evrensel bir düşünme şekli oluşsun kafalarında...yani uygulamada olan sorunları düzeltmedikçe, 2. Sınıftan itibaren toplam 11 yıl İngilizce gören çocuklar adını söylemekten öteye geçemeyen bir seviyeye bitirmeye devam ederler okulu maalesef. Geçmişteki iyi örneklerle bakılırsa dil öğretme işinin imkansız olmadığı apaçık ortada. Yine de yapılan bu değişiklikler çok olumlu adımlar bence. Zamanla daha iyi olacağını düşünüyorum.

K.15: *Ben iyi olacağını düşünüyorum. Tabi ki eksikleri olursa onu biz telafi edip kapatırız. Aslında programda sıkıntı yok da kitabın pratiğe dökülmesinde sorunlar çıkabiliyor.*

4.1.10. Farklı Seviyelerdeki Okullarda Görev Yapmakta Olan Öğretmenlerin Power Up 9 Kitabı ile İlgili Görüşleri

Farklı seviyelerde görev yapmakta olan öğretmenlerin Power up 9 kitabı ile ilgili görüşleri sorusuna tüm öğretmenler kitabın TEOG puanına göre üst seviye okullar için basit, orta ve alt seviyedeki okullar için seviyelerinin üzerinde kaldığını belirtmişlerdir. Özellikle meslek liselerinde çok yoğun bir içeriğin öğrencileri çok zorladığını, her okul türünün kendi seviyesine uygun kitap seçerek öğretim yapması gerektiğini, en büyük sorunun kitabın seviyesinin uygunsuzluğundan kaynaklandığını vurgulamışlardır. Bir öğretmen (K.10) öğrencilerin İngilizce seviyelerinin çok farklı olduğunu ve sınıfına bakılmaksızın, İngilizce derslerinde seviyelerine göre ayrılması gerektiğini önermiştir. Bu durumda, kitabın etkin kullanımı okul seviyesine göre değişmektedir. Öğretmenlerin bu konu ile ilgili görüşlerinden bazıları şöyledir:

K.1: *Bence TEOG'a göre düşünürsek, üst seviyedeki okullara bu kitap basit kalıyor, orta seviyeye uygun, alt seviyeye ise ağır bir kitap. Bu okul için bu kitap çok basit düzeyde kalıyor. Bu öğrenciler TEOG sınavında İngilizce'den ortalama 18 net yapıp gelmiş oldukları için basit kalıyor. Zaten tüm okullara hitap eden bir kitap olamaz. Bu yüzden, bu kitap da bu sıkıntıların yaşanmasını kaçınılmaz kılıyor.*

K.2: *Kitap düzeyimize göre biraz basit düşebiliyor, ama tabi ki bir meslek lisesini düşündüğümüzde onlara göre biraz ağır bile olabilir. Kitabın tek seviyede olması çok anlamsız.*

K.3: *TEOG sınavı gerçeğini göz ardı eden, öğrencinin çok iyi bir iletişimsel alt yapıya sahip olduğunu öngören yapısı var maalesef kitabın o yüzden genel profile hiç uygun değil. Bütün öğrenci türlerine uygun olamaz. Çünkü genelde bahsettik Türkiye'nin kaç yüzü var dedik. Dolayısıyla, içinde bile ilkokulu kıyaslarsanız çok farklı nitelikte okullar var. Hem sosyoekonomik anlamda hem iklimi, öğretmenleri vs. çok farklı boyutlar var. Dolayısıyla asla ve asla bütün öğrencilere bütün okullara hitap edebilecek bir yapısı maalesef yok. Amaca hizmet eden farklı kitaplar olmalı.*

K.4: Kesinlikle uygun değil mesela bizim okula yetersiz ve hafif kalırken bazı okullara çok ağır gelebilir. Aynı kitabı farklı yerlerde göstermek MEB' de birlikteliği sağlayacağını düşünmüyorum. Çünkü seviyeler aynı değil.

8: Uymuyor. Mesela bir dönem endüstri meslek lisesinde görevlendirildim. Aynı kitabı okutmamız bekleniyor ama mümkün değil. Anadolu Liselerine farklı meslek liselerine farklı kitap olmalı.

K.9: Eski programa göre hazırlıklar kaldırıldığı için seviyemiz düştü ders saatlerimiz azaldı. 24 saatten 6 saate düştük. Ona göre düşündüğümüz zaman şu an da zaten gelen öğrenciler de zayıf geliyor. TEOG'dan gelen çocuklar kelime ağırlıklı geliyorlar. Çok uygun değil o yüzden.

K.10: İngilizce bir dildir. Ben ders olarak görmüyorum. Okullarda değerlendirme şeklinin farklı olması gerektiğini düşünüyorum. Ben lisedeyken komisyonlar vardı yazılı sınavdan sonra dinleme ve konuşmamız test ediliyordu. Hocaların önünde kendimizi ifade ediyorduk ona göre bir üst seviyeye geçiyorduk. Öğrencilerde seviyeler var. Liseye geldiklerinde A2 seviyesinde oldukları söyleniyor ama onların bence seviye sınavlarına alınması gerekiyor. 12. Sınıftaki bir çocuk A2 düzeyinde olabiliyor mesela. Onun A2 düzeyinde 9. Sınıf öğrencisiyle derse girmesini ben tercih ederim. Bu kitap tek düzeye hitap etmiyor. Farklı okul türleri var. Okulların türlerinin farklı olması kitapların kullanılabilirliğini güçleştirmektedir.

K.15: Genel olarak aslında kitap güzel. Biraz daha pratik üzerine geliştirilmesi lazım. Ama bizim okulumuzda meslek lisesi olduğu için ağır kalıyor. Bu açıdan bütün okul türlerinde farklı kitaplar olabilirse aslında çok iyi olur.

4.2. Uzmanlarla Yapılan Görüşmelere İlişkin Bulgular

Çalışma kapsamında 5 uzman ile görüşmeler yapılmış ve görüşmelerden elde edilen veriler içerik analizi sonuçlarına göre veriler tema altında toplanmıştır. Uzmanlarla yapılan görüşmelere, öğretmenlerden farklı olarak, *ders kitabının yeri ve önemi* teması ile *farklı seviyelerde görev yapmakta olan öğretmenlerin ders kitabı ile ilgili görüşleri* teması dahil edilmemiştir. Bu iki tema dışında kalan temalar birebir aynıdır. Elde edilen temalar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo. 4.2. Uzman Görüşleri Tema Listesi

Temalar
Kitabın Fiziksel Özellikleri
Kapak
Baskı Kalitesi
Resim, Şekil, Tablo
Yazı Karakteri, Punto
Ünite Girişinde Hedef Ve İçerik İle İlgili Bilgilendirme
Kitabın Sonunda Ünitelerin Kelime Listesi
Kitabın İngilizce Öğretim Programının Hedeflerine Uygunluğu
Dersin Hedeflerini Gerçekleştirmeye Uygunluğu
Öğretmen İhtiyaç Ve Beklentilerine Uygunluk
Öğrenci İlgi Ve Beklentilerine Uygunluk
Kitabın Dil Seviyesinin A1/A2 Düzeyine Uygunluğu
Kitabın İngilizce Öğretim Programın İçeriğine Uygunluğu
Yeni Program İlkelerine Uygunluk (İletişimsel Dil Yaklaşımı, Eklektik Yaklaşım, İşbirlikli Öğrenme)
Öğrenci Özerkliğini Geliştirme ve Destekleme
Farklı Öğrenme Stillerine Hitap Edecek Şekilde Etkinlik İçerme
Düzenleme ve İçeriğin Gerçeğe Yakınlığı (Authenticity)
Gerçek Yaşam Dil İhtiyaçlarına ve İlgiğine Hitap Etme
Kalıcı Öğrenmeyi Sağlamak İçin (Sarmallık) Tekrar Sağlama
Multimedya, İnternet Siteleri ve Teknoloji ile Desteklenmesi
Tema Organizasyonu
Kitabın İngilizce Öğretim Programının Öğrenme Öğretme Sürecine Uygunluğu
Dört Dil Becerisinin Dengeli ve Bütünleşmiş Bir Şekilde Öğretimi
Anlama, Üretme ve Analitik Becerilerin Geliştirilmesini Hedefleyen Aktivitelere Yer Verme
Bağlamsal Dilbilgisi Öğretimi
Bağlamsal Kelime Öğretimi
Kelime Yüğü
Yönergelerin Açıklığı ve Anlaşılabilirliği
Kitabın İngilizce Öğretim Programının Ölçme Değerlendirme Boyutuna Uygunluğu
Dilin Günlük Yaşamda Kullanımını Ölçen Etkinlikler İçermesi
Değerlendirme Etkinlik Türleri
Öğrenci Çalışma Kitabı
Ders Kitabını Destekleyici Aktivitelere Yeterince Yer Vermesi
Öğretmen Kılavuz Kitabı
Dersin Nasıl Gittiğini Değerlendirmede Rehberlik İşlevi Görmesi
11.02.2017 TTKB Onaylı Öğretim Programı Değişikliği
Ders Kazanımları ve Öğrenme Boyutlarına Etkisi

Uzman görüşlerinden elde edilen veriler, yukarıdaki tabloda görülen temalar çerçevesinde yorumlanmıştır. Uzman görüşmelerinden elde edilen örnek bir tema-kod tablosuna Ek-3'te yer verilmiştir.

4.2.1. Uzmanların Power Up 9 Ders Kitabının Fiziksel Özelliklerine İlişkin Görüşleri

Power Up 9 ders kitabının fiziksel özellikleri (kapak, baskı kalitesi, resim, şekil, tablo, yazı karakteri, punto, ünite girişinde hedef ve içerik ile ilgili bilgilendirme ve kitabın sonunda ünitelerin kelime listesi) hakkındaki görüşleri sorusuna ilişkin uzmanların yanıtları bölümler halinde aşağıda belirtilmiştir.

Ders kitabının kapağına ilişkin 2 uzman (U.3, U.4) kapağın yeterli çekicilikte olduğunu, ancak geliştirilmesinin daha iyi olacağını ifade etmişlerdir. 3 uzman (U.1, U.2, U.5) ise kapağın ilgi çekici olmadığı, yetersiz olduğunu ve tam bir anlaşılabilirliğin olmadığını belirtmişlerdir. Uzmanların ifadelerinden bazılarına aşağıda yer verilmiştir:

U.1: *Öğrencilerin ilgilerini çekeceğini düşünmüyorum. Farklı bir metafor kullanılarak öğrencilerin farklı alanlarda düşünmesini sağlayabilirdi.*

U.2: *Bence baskı kalitesinde çok ciddi bir problem yok ama kapak noktasında eğer bu Türk öğrencilere hitap eden bir kitap ise Türk öğrenciler olmalıydı ben bu konuda biraz hassasım. İnternette belli bir kaynaktan alınmış resimler ve iyi tasarlanmamış, fotomontaj yapılmış, ama iyi çalışılmamış kitabın kızın elinde tutuş görüntüsü. Kapak sayfasının çekiciliği hiç yok.*

U.5: *Çekici bir kapak değil. Kapakta duran birkaç kişinin İngiliz mi nereli olduğu belirsiz ve bir anlam yok tabloda.*

Ders kitabının baskı kalitesi ile ilgili 3 uzman (U.2, U.3, U.4) baskı kalitesinin iyi ve yeterli olduğunu, 2 uzman (U.1, U.5) ise yetersiz ve kalitesiz görüldüğünü belirtmiştir. Ancak uzmanların hepsi kitabın MEB tarafından ücretsiz dağıtılmasından dolayı, maliyet yaratabilecek bu noktalarda daha esnek olmak gerektiğini, bu açıdan kitabın gayet yeterli bir kalitede basıldığını ifade etmişlerdir. Bu konuda uzmanların ifadeleri şöyledir:

U.2: *Türkiye standartlarında bakarsak maliyet açısından iyi, baskısı iyi bir de MEB' in bu kitabı ücretsiz verdiğini düşünürsek daha iyi bir kalite çok daha pahalı olurdu. Daha fazla maliyet olmaması için standart beyaz kağıt kullanılmış. Bence baskı kalitesinde çok ciddi bir problem yok. Elbette ki yabancı yayınevlerinininki gibi değil kalitesi, ama bu şartlarda iyi denebilir.*

U.4: *Baskı kalitesi de orta derece, iyi. Rahatsız edici bir görüntü yok.*

U.5: *Çok basit görünüyor. Baskı kalitesi ve çözünürlük olarak çok iyi değil, kağıt kalitesi de yabancı yayınevlerinin kitaplarından çok uzak bir kalitede, vasat yani.*

Ders kitabının resim, şekil ve tabloları ile ilgili soruya 2 uzman (U.2, U.3) resimlerin kabul edilebilir seviyede olduğu ve şekillerin iyi ve renkli olduğu yanıtını verirken, 3 uzman (U.1, U.4, U.5) resim ve şekillerin basit olduğu, yaş grubuna hitap etmediği ve ilgi çekici olmadığı olduğu yanıtı vermişlerdir. Uzmanların ifadelerinden bazılarına aşağıda yer verilmiştir:

U.1: *Resimlere biraz daha vurgu yapılabilirdi. Bir de resimlerin bu yaştaki çocuklar için ilgi çekici olmadığını düşünüyorum. Bu konuda daha fazla araştırma yapıp öğrencilerin ilgisini çekecek resimler kullanılabilirdi diye düşünüyorum. Şekil ve tablolar daha anlaşılır, fena değil.*

U.2: *Resimler ilgi çekici diyebiliriz ama mesela sayfa 7 de iki futbolcu var. Buna bu kadar önem vermek ya da popüler kültürden Selena Gomez gibi ünlülere, yabancıların yaptığı kitaplarda artık yer vermemeye başladılar. Çünkü onlar bugün varlar yarın yoklar gibisinden. Burada mesela doktor var futbolcu yerine bilim adamı koysa daha iyi olur. Erkeklerle hitap ediyor sanki. Resimlerde hep ataerkil toplumun yansımaları var gibi geliyor bana. Şekil ve tablolar gayet renkli, gayet açık ama materyal tasarımı açısından bakarsak tablolarda sayfa 9 da olduğu gibi gradyan tonlama var açıktan koyuya doğru gidiyor gereksiz bunlar yani. Ekstradan göz yoruyor bence. Mesela sayfa 8 de çok güzel hepsi tek renk. Ama büyüklük açısından, yazılış açısından, öğrenciye not alam açısından hepsine bir yer bırakılmış. O konuda hoşuma gitti diyebilirim.*

U.5: *Çok basit görünümlü resimler var. Örneğin, sayfa 44'de elinde telefon tutan bir kız çizimi var, bu yine 5. Sınıf kitabı görünümü verdi bana, itici ve basit görünüyor. Genel anlamda resimler bana çok basit göründü. Şekil ve tablolar basit görünüyor ama fena değil.*

Ders kitabının yazı karakteri ve puntosu ile ilgili soruya tüm uzmanlar olumlu yanıt vermiş ve yazı karakteri ve puntunun okunabilir ve anlaşılır olduğunu ifade etmişlerdir. İki uzman (U.3, U.5) sayfalarda çok fazla yazı yükü olduğunu, bunun etkinlik sayısının fazlalığından ve sayfa sayısından tasarruf etme amacından kaynaklandığını ifade etmişlerdir. Uzmanların verdikleri yanıtlardan bazıları aşağıdaki gibidir:

U.2: *Hepsi yerinde yazı karakterleri gözü yormuyor. Puntolar da bence büyük ve iyi. Dediğim gibi öğrenciye not alması için alan bırakılmış.*

U.3: *Punto olarak, kitap çok dolu genel olarak çok dolu sürekli bir etkinlik var o yüzden puntoların seçimi mantıklı çok büyük değil çok küçük de değil.*

U.5: *Punto iyi. Yazılar bazı yerlerde çok net değil. Mesela sayfa 71’de beyaz fontta yazılmış yazılar, çok anlaşılır ve okunabilir değil bu yüzden. Bazı bölümlerde yazılar çok yüklü ve sıkışık görünüyor, okunup anlaması zor. Genel olarak yazı karakterini düz ve sade buldum.*

Ders kitabındaki ünite girişlerinde hedef ve içerik ile ilgili bilgilendirme ile ilgili uzmanların tümü bu bilgilendirmenin var olduğunu belirtmişlerdir. 2 uzman (U.1, U.3) bu bilgilendirmenin yeterli olmadığını, işlev ve becerilerin ayrı ayrı belirtilmemiş olmasının bir eksiklik olduğunu, öğrenci kazanımlarının yazılması gerektiğini ifade etmişlerdir. 1 uzman (U.5) bu bilgilendirmenin işlevinin önemli olduğunu, öğrencinin okuyup okumadığı ve öğretmenini öğrencileri bilgilendirip bilgilendirmediğine göre net bir işlevsellikten bahsedebileceğini vurgulamıştır. Ayrıca uzmanlar, işlevlerin yazılıp, becerilerin ayrı ayrı belirtilmemiş olmasını bir eksiklik olarak görmekte ve öğrencilerin ne öğreneceğini ünite başında işlevlerle birlikte görmesinin gerektiğini vurgulamaktadırlar. Uzmanların ifadelerinden bazılarına aşağıda yer verilmiştir:

U.1: *Bu kısım çok yetersiz. Bununla ilgili çok büyük sıkıntılar var. Özellikle her ünitenin başında kazanımların açık bir şekilde yazılması gerekiyordu. Her öğrencinin yapabilecekleri şeyler “by the end of this unit, students will be able to....” (ünitenin sonuna kadar öğrenciler.....) şeklinde belirtilmeliydi. Daha sonra ünitenin sonunda öğrencilerin kendilerini değerlendirmesi açısından aynı biçimde hazırlanmış bir bölümün olması gerekiyordu. Şu an kitaba baktığımızda sadece ünitelerin başında functions (işlevler) olarak belirtilmiş ama onun dışında modüllere baktığımızda onlarda herhangi bir functions (işlevler) ya da objectives (amaçlar) verilmemiş. O açıdan onların da verilmesi gerekiyordu. Bu konuda eksik olduğunu düşünüyorum.*

U.2: *O çok güzel bence olması gereken bir şey. Çocuklar bunu neden öğreniyoruz diye sorduğunda burada niye öğrendiğini hem kendisi bilecek hem de öğretmenin yardımıyla bilecek. Öğretmenin de ünitenin içinde kaybolmaması açısından odağını kaybetmeme açısından güzel. Bunlar (functions - skills) bence öğretmen kitabında olması gereken şeyler. Ders kitabında öğrenci o kadar detayı görünce ürkebilir. Ünitenin kapak sayfasında olursa*

da görsel öğelerden uzaklaşılacak o zaman hoş olmaz, ama detaylı bir içindekiler tablosu kesinlikle gerekli.

U.3: “*Functions of this unit*”(ünitenin işlevleri) diyor, ama aslında çok da amacı yansıtmıyor. Öğrencinin kazanması gereken “*learning outcomes*”(öğrenme çıktıları) çok fazla yansıtılmamış ama o ünite içerisinde öğrencinin öğrenmesi gereken temel başlıkları veriyor. Hatta düşünmüştük kendi içinde bunlar bir “*function*” (işlev) midir diye. “*Talking about jobs*” bir “*function*” mı yoksa konuşma alanı mı? Bu net değil. Alışık olduğumuz tarzda bir modül değil. Kitap seçerken üniteleri dağıtış tarzı, konuları nasıl verdiği, hangi metinde hangi dinlemeyi yaptırdığı aslında kitabın konusunu ele vermiş oluyor. Kitabı incelemeden önce öyle bir tablo olması rahatlatıyor. Bunların iyi bir şekilde düzenlenmesi gerekli.

U.5:Var. İşlevi tartışılır. Öğrenci bunu okuyor mu, öğretmen aktarıyor mu, bunlar önemli. Ben öğrencilerin okuduklarını sanmıyorum.

Ders kitabının sonunda ünitelerin kelime listesi ile ilgili uzmanların tümü kelime listesinin olmadığını ve bunun çok büyük bir eksik olduğunu ifade etmişlerdir. Uzmanlar, öğrencilerin öğrendikleri kelimeleri görmeye ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir. 1 uzman (U.3) tüm kelimeleri kapsayan liste değil, hedef (aktif) kelimelerin yer aldığı listenin verilmesinin daha anlamlı olacağını, öğrencilerin böylelikle önemli olan kelimeleri daha kolay ayırt ederek çalışabileceklerini vurgulamıştır. Uzmanların ifadelerinden bazılarına aşağıda yer verilmiştir:

U.1: *Kelime listesinin olması gerektiğini düşünüyorum. Sadece kelime listesi değil collocations (tamlama, öbek) da verilmesi gerekiyordu. Ayrıca kitabın sonunda “vocabulary” (kelime listesi) şeklinde ve her üniteye özel kelimelerin verilmesi gerekiyordu. Ünitelerde vurgulanan kelimeler tablo şeklinde, zıt anlamlılar, kelime egzersizleri şeklinde verilebilirdi.*

U.2: *Yok. Öğretim programında 7 kelime ile sınırlı tutulmuş hedef kelimeler, ama bu kitapta her üniteye neredeyse 50 kelime var hedeflenen buna “collocation”(öbek) ve “chunk”ları (kelime grubu) da alıyorum. Madem ilk 8 yılın tekrarı olarak buna bakıyoruz, o açıdan çocuğun bu yüklemeye yorulmaması lazım. Fakat burada 1. Üniteye bakarsak 3. Sayfadaki “everyday expressions” mı hedef yoksa biraz daha ilerdeki meslek isimleri mi hedef? Çok fazla kelime var. Bunlardan bazılarına baktım bunlar “corpus”ta (kelime listesi) da*

yeterince yer alıyor. Her gün gördüğümüz insan için “long time, no see” demiyoruz. Birkaç ayda bir görüyorsak o zaman deriz.

U.3: *Bu kitapta yok. Olması gerekir mi diye sorarsanız da açıkçası olması öğrencinin en azından hangi sözcükleri öğrendiğini göstermesi anlamında iyi bir şey. Tabii burada iki noktaya gelmiş oluyoruz. Öğrenciye gerçekten öğretmek istenilenler bir de üniteye geçtiği için öğrencinin maruz kaldığı sözcükler tarzında. Kitapta her geçen sözcüğün kitabın sonunda listeye verilmesini çok beğenmiyorum. Çünkü öğrenciye hangisi aktif kelime hangisi öylesine geçen sözcük imajını vermiyor. Target (hedef) kelimeleri çok fazla yansıtmadığı anlamına geliyor. Target (hedef) sözcüklerin olması bana daha faydalı geliyor. Çünkü şunu biliyor ünite sonunda şu sözcükleri öğrendim bunları bilmeliyim tarzında analiz ediyor. Bizim için de avantajı var böyle bir kelime listesinin öğretmen olarak bir kelimenin kaç kere geçtiğini bilmek istiyorsak o listede “bunu bir kere burada görmüştük “şeklinde fikir edinebilir. Ama çok fazla öğrenciye fikir verdiğini düşünmüyorum. Ben biraz daha “active vocabulary”nin (hedef kelimeler) yansıtılması taraftarıyım. Diğer türlü bir okuma metninde veya dinleme arasında geçen bir sözcüğün öğrenciye active vocabulary (hedef kelimeler) gösterilmesi de bana çok sağlıklı gelmiyor.*

U.4: *Ben göremedim. Olmalıydı. Diğer yabancı kaynaklı kitaplarda ayrı kelime listesinin olduğu kitapçıklar veriliyor. Onlar da hazırlayabilir böyle. Görsellik açısından da iyi olur. Kelime listesinin olmayışı bir eksiklik.*

4.2.2. Uzmanların Power Up 9 Ders Kitabının İngilizce Öğretim Programının Hedeflerine Uygunluğuna İlişkin Görüşleri

Power Up 9 ders kitabının, öğretim programının hedeflerine uygunluğuna ilişkin görüşleri aşağıda bölümler halinde açıklanmıştır.

Ders kitabının, dersin hedeflerini gerçekleştirmeye uygunluğu sorusuna uzmanların hepsi, genel anlamda A1-A2 düzeyine yönelik iletişimsel dil becerilerini geliştirecek şekilde hazırlanmış bir kitap olduğunu ifade etmişlerdir. Ancak bazı işlevlerin açık olmadığı, teorik açıdan uygun görüldüğü, ancak uygulamada öğrencilerin gerçekten bu seviyeye ulaşmış halde geldiklerin emin olmadıklarını, bunun da kitabın işlenişini çok etkileyebileceğini belirtmişlerdir. Uzmanların ifadelerinden bazılarına aşağıda yer verilmiştir:

U.2: *Öğretim programına bakarsak hedefleri tutturmak için güzel, buradaki amaçları gerçekleştirmek için bence ideal.*

U.3: *Kitabın kurgusuna bakıldığında çok net bir gelişim var, işlevlerin seçiminde de evet ünite başlıkları dikkate alınmış ama bazen alakasız konular da denk gelebiliyor. Bazı temalara hiç uymayan functionlar (işlevler) çıkabiliyor. Evet hedefleri gerçekleştiriyor ama her iddia ettiği şeye eşdeğer anlamda önem veriyor mu o konuda çok emin değilim.*

U.4: *A1 A2 düzeyinde, oldukça sade gibi görünüyor içerik, ama o içeriğe göre bu hedefi gerçekleştirmeye teorik olarak uygun ama uygulanabilirliği açısından bilemiyorum. Bu kitabı normalde üst düzey olarak isimlendirdiğimiz okullarda bir dönemde bitirir öğrenciler. Onlara basit kalır ama alt sosyoekonomik bir düzeydeki bir okulda çok bir farklılık yok eğer çocuklar dinleme yapıyorlar bu kitap dinleme ağırlıklı çünkü ama öğretmen kendisi söylüyorsa dinleme yaptıramıyorsa hiçbir işe yaramaz. Dinleme ile ilgili sıkıntılar da var konuşmalar çok hızlı ve anlaşılmıyor. Öğretmenin dört kez dinlettirdiğini gördüm. Çocuklar kelimeleri de bilmiyorlar, functions (işlevler) kısmında zaten eksikler. Eğer hedefler bu programda belirtilen hedeflerse tamam gerçekleştirmeye uygun ama okuldan okula da değişiklik gösterir.*

Ders kitabının öğretmen ihtiyaç ve beklentilerine uygunluğu sorusuna tüm uzmanlar kısmen uygun olduğunu, kitabın öğretmen ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde yeterli ve uygun etkinlik içermediğini, aktivite çeşitliliğinin az olduğunu, sayıca çok fazla etkinlik olduğunu, bunların detaylı bir şekilde yapılmasının mevcut ders saatinden daha uzun süre alacağını belirtmişlerdir. Kitabın sadece PDF dosyasının mevcut olup, dijital ortama uygun bir araç ve internet sitesi gibi bir bağlantısı olmamasını da eleştirmişlerdir. 1 uzman (U.1) öğretmen ihtiyaçlarını belirlemek için önceden kapsamlı bir ihtiyaç analizi yapılması gerektiğini belirtmiştir. Bir uzman (U.2) kitabın öğretmenler için çok iyi ve detaylı hazırlanmış bir içerik tablosu (hedefler, kazanımlar, bir modül için önerilen ders saati gibi) olması gerektiği, aksi takdirde kitabı ilk defa kullanacak öğretmenlerin çok zorlanacağını vurgulamıştır. Uzmanların bu konuya ilişkin ifadelerinden örneklere aşağıda yer verilmiştir:

U.1: *Öğretmen beklentileri ve ihtiyaçları ile ilgili bir analiz yapılması gerekiyor tabii ilk önce. Güncel olmaya çalışılmış. Dijital ortama uygunluk; cd olmadığı için çok yetersiz. Etkinlikler de yetersiz maalesef. Dört dil becerisini geliştirmesi gerekiyor. Etkinlikler çok sıradan, farklı etkinlikler içermesi gerekiyor. Çeşitlilik yok, burada öğretmene çok rol*

düşüyor öğretmenin eksiklikleri bulması gerekiyor, burada da öğretmenin yeterliliği sorgulanabilir tabi.

U.2: CEFR olarak baktığımızda tamam. Kazanımlar baz alındığında, öğretmenin de bunları öğretmesi için kazanımlar var, ama ben burada detaylı bir table of content (içerik tablosu) isterim, kaç saat öneriliyor bu gibi detaylar lazım. Yeni başlayan ya da bu kitabı ilk defa başlayacak öğretmenler kesinlikle kaybolur. Öğretmen açısından detaylı bir yönlendirme yok. Güncel olma noktasında güncel. Dijital ortama uygun değil bence. Yeterli ve uygun etkinlik içermesi A2 seviyesi için 3 haftada bir ünite bitiriyorsak yeterli diyebiliriz. Bu düzeydeki öğrenci için bence yerinde.

U.3: Kitapta seçilen sözcükleri çok beğendim. Everyday English bölümleri çok güzel bir şekilde verilmiş, contextler (bağlamlar) iyi ya da kötü müdür bir tartışma konusu ama konular güncel, resimler güncel. "Celebrities" kısmında içerik eskimeye tabi ki açık ama şu anda en azından günceli yakalamış görünüyor. Filmler de iyi bir liste yapmışlar. Dijital ortama uygunluk anlamında güncel metodolojinin birçok özelliğini yazmaya çalışmışlar. Gerçekten bir çaba var orada. Kitap dijital ortama uygun değil. Bunların dışında etkinlikler açısından çok yoğun bir kitap. Öğrencilerin bunları bildiğini ve tekrar amaçlı gördüğünü kabul edersek 18 saatte bir modülü bitirebilir. Ama gerçek hayata döndüğümüzde her sınıfta farklı profilleri olacağı için sanki ayrılan zaman içerisinde hocanın çok koşturması gereklidir. Bir de kitabın gramer öğretimi gibi bir kaygısı yok. Kendi içerisinde güzel bir şey bu, ama Türk öğrenci profili bellidir. Onlar yeni bir şey gördüğü zaman soracaktır "niye böyle " şeklinde. Burada hoca biraz daha yalnız kalıyor. Mesela, geçmiş zaman verdiği ünite de present perfect (yakın geçmiş zaman) örneğini vermiş bunlar çok karışacak konular ama kitabın böyle bir "burada bunu yaptım bunu yapmayayım" kaygısı yok. Öğrenci açısından baktığımızda hoca oturup farklı vermek isterse bu ekstra 4-5 saatlik daha öğretim yapmak demek.

U.4: Güncel, dijital ortama uygunluğu yok. Bağlantılı olması lazım. Programda bundan çok bahsetmiş ama kitapta yok. Öğrencilere ödev yönlendirebilir şu sitelere girin şunlara girin diye ama yok. Kitabın da bir web sitesi yok. Sadece pdf dosyası var taranmış halde. Çalışma kitabında oyunlar var, bunlar taşınabilir dijital ortama, o güzel olabilirdi. Etkinlikler uygun fazla bile, zaman kaygısı yaratabilir.

Ders kitabının öğrenci ihtiyaç ve beklentilerine uygunluğu sorusuna 3 uzman (U.2, U.3, U.4) olumlu yanıt vermiş, kitabın güncel olduğunu, öğrenci gelişim seviyesine uygun olduğunu, ancak içeriğin daha ilgi çekici hale getirilmesi gerektiğini ve aktivitelerin çeşitlendirilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. 2 uzman ise (U.1, U.5) kitabı öğrenci yaş ve seviyesine uygun bulmadıklarını, içeriğin çeşitlendirilerek güncellenmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Uzmanların ifadelerinden bazılarını aşağıda yer verilmiştir:

U.1: *Öğrencilerle ilgili de bir analiz yapılması gerekiyor. Gerçekten ilgileri, beklentileri nelerdir bununla ilgili anket yapılması gerekiyor öncelikle ve bunun analiz edilmesi gerekiyor. Öğrencilerin yaşları göz önünde bulundurulduğunda onların ilgisini çekecek konular seçilmesi gerekiyordu. Bu anlamda ilgisini çekeceğini düşünmüyorum bu konuların.*

U.2: *Güncel. Aziz Sançar bile var. Onun dışında futbolcular, şarkıcılar şu anki popüler kültürden, okulunu anlatıyor yer yön anlatırken, alışveriş merkezlerini anlatıyor bunlar hep çocuğun ilgisini çekecek, gelişim seviyesine de uygun bence. Bunlar ana dilinde zaten konuştuğu tarif ettiği şeyler. Dil gelişimi olarak bakarsak da anadilde yapabildiği bir şeyi hedef dilde de yapabilmesi için yeterli olgunluk da var. Yaş grubuna hitap ediyor. Dil seviyesi açısından biraz daha basitleştirilebilir ama öğrencinin seviyesinden biraz yüksek olmalı. Çok fazla seviye düşürülmesi taraftarı değilim. Demek istediğim konular öğrencilerin ihtiyaçları, istekleri, beklentilerine göre farklı bir şekilde düzenlenmesi gerekiyor. Cognitive load (bilişsel yük, düzey) u ben genel olarak uygun buldum kitapta. Entelektüel olarak çocuklar arasında farklar vardır. Buradaki gözlemlerime göre söylüyorum. Örneğin, filmle ilgili ünite, posterler var, bütün kitaplarda posterler böyle küçük küçüktür. İşte bu noktada dijital destek olsa hoca onu büyütebilir. İşte kitabın eksiklerinden biri bu, ya da filmin fragmanını izletse çok iyi olurdu.*

U.4: *Etkinlikler uygun fazla bile. Yaş gruplarına hitap ediyor gelişim seviyelerine uygun, ilgi çekici farklı resimler olursa daha ilgi çekici olabilir. Ünite 6 sayfa 76'daki basit çizimler kötü mesela üniteden üniteye değişiyor aslında.*

Ders kitabının dil seviyesinin dört dil becerisi açısından A1/A2 (CEFR) düzeyine uygunluğu ile ilgili soruya, uzmanların hepsi genel anlamda uygun olduğunu belirtmişlerdir. Kitabın konuşma ve dinleme bakımından CEFR kriterlerine uygun olduğunu, yine bu kriterler gereği okuma ve yazma becerilerinin biraz geriye atıldığını ifade etmişlerdir. 3 uzman (U.1, U.2, U.5) özellikle okuma becerisi ile ilgili bölümlerin geliştirilmesi

gerektiğini dile getirmiş, okuma metinlerinin daha derin, dilsel açıdan daha zengin bir hale getirilerek bir metnin daha derinlemesine çalışılması gerektiğini vurgulamışlardır. Uzmanların bu konuya ilişkin ifadelerinden örneklere aşağıda yer verilmiştir:

U.1: *Çocuklar başlangıç seviyesinde, kitap da bu seviyede çok fazla üzerine çıkmamış. Kelimelere bakıldığı zaman çok fazla anlaşılmayacak kelimeler kullanılmamış o anlamda bir B1 seviyesinde bir kitap diyemeyeceğim, uygun yani. Ama beceri olarak değerlendirdiğimiz zaman okuma becerisi biraz geri plana atılmış. Konuşma ve dinleme ön planda biraz daha. Yazma da basit düzeyde verilmiş.*

U.2: *CEFR'daki eksiklerden en önemlileri okuma ve yazma biraz daha bastırılmış durumda dinleme ve konuşma çok daha ön planda. Seviye olarak bakarsak yine her şey seviyede ama burada açık açık yönlendirmiyor. Okumayı tek bir metin üzerinden gitseydi o metni daha fazla sürdürseydi yani kitap kendi içinde çok fazla değişiyor. Daha az materyal ile derinlemesine işleyebilirdi. Okumalar zayıf bu yüzden. Yazmalar gayet güzel, kısa. Bu seviyeye özgü. Blog yazdırıyor, yorum yazdırıyor. Amaç burada günlük iletişim olduğu için sürece dayalı yazma benzeri product based (ürüne dayalı) yaklaşımları var. Çocuk zaten bunları çalıştığında kalıp ve terimlerle öğretiyorum, çocuk öğreniyor. Dinleme ve konuşma metinleri hepsi genel olarak dengesi çok güzel, egzersizler de yerinde yeter ki kayıtlar temiz olsun. Çocukların seviyesinde ayarlanmış olsun. Bence aykırı hiçbir şey yok. Konuşmalar da çok güzel çünkü konuşma bölümüne gelene kadar çocuk kendi içinde bir şeyleri öğreniyor. Mesela (sayfa 68'de ünite 5'te celebrities) dinleyelim ve konuşalım bölümü. Çocuk burada dinleyeceği şeyi zaten model alıyor. Hiçbir kitap tek başına öğrenciye öğretemez hoca destekleyecek, çocuk derse hazır olacak yoksa hiçbir kitap işe yaramaz ki.*

U.4: *A1 A2 temel seviyeye uygun. Ağır değil hatta bana sade bile geldi. Tez çalışmam için ortaokul kitabını incelediğimde, o kadar fazla kelime vardı ki, bu 9. sınıf kitabı ona kıyasla daha basit geldi bana.*

U.5: *A1 A2 seviyesine uygun. Kitabın dil seviyesi kesinlikle ağır değil. Bazı aktiviteler ortaokul seviyesinde gibi. Örneğin, 48. sayfadaki kaplanlarla ilgili olan aktivite çok basit bu seviye için. Yine 51'de eşleştirme aktivitesi 2. sınıf aktivitesi gibi. Bilişsel ve dil düzeyi olarak bu aktiviteler bu yaş grubunun çok altında. Okuma parçaları çok yüzeysel ve bu seviyenin altında. Mesela 45. sayfadaki parça çok basit. Yine 60. sayfadaki writing (yazma) aktivitesi "imaginary animal" çok basit kalmış, amaç da verilmemiş, böyle bir şeyi gerçek*

hayatta nerede yaparlar, düşünülmemiş. Bilişsel düzeylerine uygun değil, basit kalmış. Dil olarak uygun diyebilirim ama bilişsel düzeyi düşük. Kitap çekici değil zaten, tasklar (etkinlikler) açısından bilişsel olarak zorlayıcı değil kesinlikle. Ortaokul seviyesi gibi. Etkinlikler çok sıkıcı. Kitap bu seviyede yazılmış tamam ama işlev bazında düşünürsek, bu işlevleri ürettirip konuşturumuyor, konular örtüşüyor, bunda bir sorun yok, ama etkinlikler örtüşmüyor, “practice the dialogue” (diyalogu çalışma) ya da “read the dialogue” (diyalogu okuma) iletişime dayalı bir aktivite değil. Öğrenciyi bağımsız kullanıcı, konuşmacı yapmaya yönelik aktiviteler değil, hatta tam aksine örneklere bakarak ve sadık kalarak konuşturup yazdırmış. Bunlar çok basit, drill (tekrar etme) tarzı aktiviteler.

4.2.3. Uzmanların Power Up 9 Ders Kitabının İngilizce Öğretim Programının İçeriğine Uygunluğuna İlişkin Görüşleri

Power Up 9 ders kitabının yeni program ilkelerine uygun olarak tasarlanmasına (iletişimsel dil yaklaşımı, görev temelli yaklaşım, eklektik yaklaşım, işbirlikli öğrenmeyi yansıtması) ilişkin, 4 uzman kitabın temelde bu ilkelere göre hem işlev hem de becerileri kapsayan çoklu bir program (multi syllabus) şeklinde tasarlandığını belirtmişlerdir. Kitabın, projeler gibi işbirlikli öğrenmeye dayalı etkinlikleri tam olmasa da kısmen içerdiğini, yine de bu etkinliklerin daha iyi düzenlenmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. 1 uzman (U.1) kitabın tasarlanmasında, bu kitapta yapıldığı gibi, önce konu belirlenmesi değil, işlevlerin belirlenmesi ve buna dayalı konuların ünitelere göre belirlenmesi gerektiğini dile getirmiştir. 1 uzman (U.5) kitabın gerçek anlamda iletişimsel yaklaşımı yansıtmadığını, aktivitelerin aslında üretime dayalı olmadığını, sadece yapıları tekrar etme gibi olduğunu, eskiden okutulan kitaplardan sadece renklilik ve güncellik bakımından farklı olduğunu vurgulamıştır. Uzmanların ifadelerinden bazılarını aşağıda yer verilmiştir:

U.1: *Communicative approach (iletişimsel yaklaşım) baz alınarak hazırlanmış kitap. Kitabın çok büyük bir yetersizliği var. Burada üniteler konuya dayalı (theme of content) olarak belirlenmiş, modül başlıkları atılmış burada, ama aslında öncelikle ders amaçları şeklinde belirlenmesi gerekiyordu. Daha sonra dört dil becerisine ek olarak gramer olarak da etkinliklerin koyulması gerekiyordu.*

U.2: *Yansıtıyor. Çünkü tek bir türde program gitmiyor, “multi syllabus” yani çoklu işlev ve beceriye dayalı program diyor programda. İşin içine iletişimsel yeterliliği de alıyor. Functions (işlevler) var, 4 ayrı beceri var hem de birleşik (integrated). Burada bir de lexical*

functional(kelime ve işlevsel) grameri görüyorum, kelimelerle beraber gramerin de işlenişini almış.

U.3: Evet yansıtıyor. Kitabın günceli yakalama çabası var. Gerçekten çocuğun dili etkin kullanmasını, etkinlikleri ile birazcık daha günceli yakalamasını istiyor ve çerçeve programa uymaya çalışmış.

U.5: Ben kitabın communiative (iletişimsel) olduğunu düşünmüyorum. Örneğin, sayfa 107deki “let’s talk”(hadi konuşalım) grup çalışması olarak tasarlanmış, ama bu bir görev (task) değil aslında. Bireysel bir aktivite. Kalp krizi sırasında kimi arayabilir ki insan...Mantıklı bir kurgu değil. Bu bir sorun çözmeye, bir şey üretme şeklinde karar verilip uzlaşılarak yapılacak bir task (etkinlik) değil. Adı öyle yazılmış ama içeriği öyle değil. Projeler de aynı şekilde. Yani bu kitap bizim eski kullandığımız kitaplardan farklı değil, sadece daha renkli. Temalar güncellenmiş ama işleniş çok yüzeysel. İçerik adını doldurmuyor yani.

Ders kitabının öğrenci özerkliğini geliştirme ve desteklemesine ilişkin uzmanların tümü az derecede desteklediği yanıtını vermişlerdir. Ünitelerin sonunda bulunan öz değerlendirme kontrol listelerinin (self checklist) yanında ünitelerde proje, grup çalışması gibi ders dışında hazırlık gerektiren, öğrencinin kendi öğrenme sorumluluğunu almasını sağlayan aktiviteler bulunduğunu, ancak bunların gerçekten etkili bir şekilde yapılabiliyorsa işe yarayacağını belirtmişlerdir. 1 uzman (U.3) kitapta ne sunulursa sunulsun, öğrencinin içinde istek olmadıkça ve hazırbulunuşluk düzeyi düşük ise öğrenci özerkliğini geliştirme çabalarının çok sonuç vermediğini vurgulamıştır. Uzmanların bu konuya ilişkin ifadelerinden örneklere aşağıda yer verilmiştir:

U.2: Çocukların tam anlamıyla derse bağlı özerk davranacağını düşünmüyorum. Ama mesela sayfa 71’de “let’s read and talk” (okuyalım ve konuşalım) bölümünü ödev olarak verdiğinde, çocuk araştırıp gelecek kendince bir sonraki okuma parçasında bunları anlayabilmem için bilmem gerekir diyecek ve kelimeleri öğrenecek. Öğretmen yönlendirecek. Özerkliğini dışarıda devam ettirecek.

U.3: Kitabın içerisinde stratejiye yönelik bazı alıştırmalar var. Özellikle kelime çalışmaları ile ilgili, grafik, tabloları organize etmek gibi. Öğrenci bunun farkında mıdır çok bilemiyorum ama öğrenciye öğrenme ile ilgili fikirler veriyor. Otonom noktasında kitap ne yaparsa yapsın öğrencinin içerisinde böyle bir şey yok ise çok da faydalı olmuyor.

U.4: *Yazma bölümlerinde belki bir şeyler yapıyorlar ama bu öğrencinin kendine bırakılmış. Bir de öz değerlendirme bölümü (self evulation) kendilerini değerlendirmelerine örnek. Yani program göz önünde bulundurularak ona uygun bir şeyler yapılmaya çalışılmış.*

U.5: *Çok desteklemiyor. Bazı araştırma bölümleri var, ünite sonunda öz değerlendirme bölümleri var, onun dışında çok kontrollü diyalog ve yazma aktiviteleri var.*

Ders kitabının farklı öğrenme stillerine hitap edecek şekilde etkinlik içermesi ile ilgili soruya uzmanların hepsi kısmen hitap ettiğini, ancak aktivitelerin çeşitlendirilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. 1 uzman (U.5) aktivitelerin başlıklarının içerikle örtüşmediği için, aslında kitapta çoğunlukla tipik aktivitelerin olduğunu ve bunların farklı öğrenme stillerine hitap etmediğini belirtmiştir. Uzmanların ifadelerinden bazılarına aşağıda yer verilmiştir:

U.1: *Farklı öğrenme stilleri dikkate alınmış, ama bu konuda etkinliklerin biraz daha çeşitlendirilmesi taraftarıyım. Görsellik var, ama resimler ilgi çekici değil. İşitsel olarak diyaloglara baktığımızda onlar da otantik değil. Ses kayıtları çok hızlı, kinestetik öğrenciler için gruplar değiştirilebilir tabi bunun için sınıfın düzeninin ona uygun olması gerekir. Drama çalışması yaptırılabilir.*

U.2: *Ben öğrenme stilleri terimine karşıyım. Öğrenme stili olarak genelledebilmemiz için dünya çapında deneme yanılma ölçeklerinin gelişmesi lazım, mevcut ölçeklere bakınca bir kişide aynı anda, mesela 4 stil var, 3ü birden dominant çıkabiliyor. Ben öğrenme tercihleri diyorum. Bu şekilde bakarsak görselliğe hitap ediyor, grafikler ve tablolar çok güzel ve renkli. İşitsel olarak da dinleme aktiviteleri ile desteklenmiş. Kinestetik olarak blog, post yapıyor, film fragmanı çekiyor, sunum yapıyor genel anlamada herkesi memnun eder. İletişimsel öğrenmeyi baz alan kitapta, işitsel ve kinestetik etkinliklerin daha baskın olması mantıklı.*

U.4: *İşitsel olarak dinlemeler var. Görsellik tamam. Kinestetikler için projeler var. Yeterli mi yetersiz mi gözlemek lazım, ama en azından hepsinden biraz var. Kitabın interaktif oyun ve uygulamalar içeren bir desteği olsa daha güzel olur.*

U.5: *Çok hitap ettiğini düşünmüyorum. Sayfa 121de örneğin, kocaman diyalogda 4 kelime doldurtuyor ve sonra bunu ikili çalışma olarak "act out the dialogue" (diyalog anlandırma) yaptırıyor, bu audiolingual drill (tekrar etme), konuşma aktivitesi değil. Hep tipik aktiviteler*

var, matching, fill in the blanks (boşluk doldurma), true false (doğru/yanlış), listen and fill in the blanks (dinle ve boşlukları doldur). Çok çeşitlilik yok açıkçası. Bu yüzden değişik öğrenme stillerine çok fazla hitap etmiyor bence.

Ders kitabının düzenleme ve içeriğin gerçeğe yakınlığı (authenticity) ile ilgili soruya uzmanların hepsi kısmen olumlu yanıt vermiş ve kitabın genelinde görsellerin otantik olduğunu, diğer içeriğin zayıf kaldığını belirtmişler; şarkı, dergi, gazete gibi otantik materyallere yer verilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. 1 uzman (U.5) görseller dışında otantikliğin zayıf olduğunu bir örnekle açıklamış ve kitapta gerçekçi ifadeler kullanılması gerektiğini vurgulamıştır. Uzmanların bu konuya ilişkin ifadelerinden örneklere aşağıda yer verilmiştir:

U.1: Yetersiz buldum. Kitapta gerçeğe yakınlıklar noktasında çok büyük sıkıntılar var. Diyaloglar, metinler direkt dili öğretmeye yönelik. Gerçek anlamada dergilerden, gazetelerden, şarkılardan arada olması gerekirdi. Bu yaştaki çocukların ilgisini çekecek şarkılar olabilirdi. O konuda bir yetersizlik var.

U.4: Gerçeğe yakın resimler var. Brad Pitt, Beyonce verilmiş. Sayfa 73 te mektup 2015 yılına ait. En azından gerçeklik düşünülmüş. Bir problem görmedim.; Tabi şarkı vs. olmalı ama ben görmedim kitapta. Şarkılarla desteklenmesi daha güzel olur, kelimeler için de.

U.5: Bazı görseller hariç otantiklik yok gibi. Sayfa 77’de “Let’s read and listen”(okuyalım ve dinleyelim) bölümündeki “uçak 45 dakika sonra kalkacak” diyalogu gerçekçi değil ve yüzeysel. Otobüs gibi 15 dakika sonra kalkacak gibi bir deyim havaalanında kullanılmaz ki. Gerçekçi bir ifade değil.

Ders kitabının gerçek yaşam dil ihtiyaçlarına ve ilgilerine hitap etmesine ilişkin uzmanların tümü olumlu yanıt vermiştir. Temel düzeyi iyi yansıttığını, kelimeler ve yapıların günlük kullanıma yönelik olduğunu belirtmişlerdir. 1 uzman (U.4) kitabın modül olarak tasarlanmasının çok yerinde bir uygulama olduğunu, iletişime dayalı yaklaşıma daha uygun bir biçim olduğunu ifade etmiştir. Uzmanların ifadelerinden bazılarını aşağıda yer verilmiştir:

U.1: Gerçek hayatta kullanabilecekleri dil olarak işlevler zaten belirlenmiş. Yazılı amaçlarında bir sıkıntı yok işlevler güzel belirlenmiş.

U.3: *Temel İngilizceyi veriyor. Türkiye’de çocukların neye ihtiyacı var, kaç yurtdışına gider bu tartışmalı bir konu tabii, ama belki seçtikleri kelime ve kalıplar çok güzel (chunks and phrases). Günlük kullanımda kullanabilecekleri çok fazla kelime var.*

U.4: *A1- A2 seviyesinde tamam. Modül şeklinde verilmiş. Benim yaptığım çalışmada görüştüğüm öğretmenlerin %80 ini söylemişti kitaplar bu şekilde yapılsın diye. Modül şeklinde olmasını beğendim konuyu tamamladığı için. Konuşma ağırlıklı kitaplarda modül daha güzel işliyor bence. Kalıpları ezberler, konuyu öğrenir konuşur, diğer işleve geçer. Dilbilgisini arka plana itmişler o da güzel. Konuşma kitabı gibi hazırlanmış. Kelime öğretimine odaklanmış, ama çok fazla bir üniteye yaklaşık kırka yakın kelime var.*

Ders kitabının kalıcı öğrenmeyi sağlamak için (sarmallık) tekrar sağlamasına ilişkin uzmanların tümü olumsuz yanıt vererek kitapta sistemli bir sarmallık bulunmadığını belirtmişlerdir. Bunun, kitabın modüler biçimde yazılmasından dolayı her ünitenin birbirinden bağımsız olmasından kaynaklandığını, ancak kelimelerin ve yapıların ilerleyen bölümlerde hatırlatılması ve kullanılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Uzmanların bu konuya ilişkin ifadelerinden örneklere aşağıda yer verilmiştir:

U.1: *Bu konuda da çok büyük sıkıntılar var öğrencinin bildiğinin üzerine konması gerekiyor ve ya daha sonra geri dönmesi gerekiyor. Bu konuda sıkıntı olduğunu düşünüyorum. Mesela “episode based” (dizi) tarzında öğrencinin dikkatini çekecek belirli karakterler belirleyip daha sonra belirli bölümlerde bu karakterlerin hayatları üzerinden gidilebilir.*

U.2: *Böyle bir şey görmedim, çünkü her bir ünite birbirinden bağımsız. Kelime ve dil bilgisi olarak üstüne koyuyor ama sistematik değil. Sistematik olması için kitap dizileri arasında yapabilirler. Ama (kitap serisi) o artık ayrı beceri öğretimi yapılan kitaplarda kaldı. Bu tarzda çok zor sistematik sarmallık. Mesela sayfa 65 te çocuk en sevdiği şarkıcıdan bahsederken ünite 1’de “am/is/are” yapısını öğrenmişti. Çocuk zaten bunları kullanacak. Böyle üzerine koyacağı şeyler var ama bunu sistematik olarak beklemek yanlış. Genel olarak bakarsak sistemsiz olarak sarmal tekrarlar var. Bu da olması gereken bir şey.*

U.4: *Hayır. Kelime anlamında olabilir ama modüler sistemde sarmallık gerekmiyor diye düşünüyorum.*

Ders kitabının gerçek yaşam dil kullanımını sağlamak için multimedya, internet siteleri ve teknoloji ile desteklenmesi ile ilgili soruya uzmanların tümü olumsuz yanıt

vermişlerdir. Bunun kitabın içeriği açısından çok büyük bir eksik olduğunu, kitaba ait internet sitesi oluşturulup öğrencilerin kendi şifreleri ile girip etkinliklere ulaşabileceği, e-portfolio oluşturabileceği bir sistem oluşturulması gerektiğini ifade etmişlerdir. Uzmanların ifadelerinden bazılarına aşağıda yer verilmiştir:

U.1: *Son zamanlarda çıkan kitapların internet siteleri var öğrencilere verilen şifre ile bu sitelerden kendi seviyelerini değerlendirme şansları, eksiklerini giderme şansları var. Oyunlar oynayarak o konuları pekiştirme şansları var. Tabi bu şekilde olması için internet erişim alanı olması gerekiyor ama bu kitabın öyle bir özelliği yok.*

U.3: *Çok fazla internet üzerinden bilgi araştırıp, yapacak tarzda etkinlikleri yok ama küçük tarzda projeler öğrenciyi dışarıda çalışmaya yönlendirecek etkinlikler var aralarda. Webquestlerle (internet araştırması) birazcık daha bilginin erişilip, sentez yapılacak projeler daha faydalı olabilir bu noktada.*

U.4: *Hayır. Kitabın en büyük eksikliği burada. Multimedya, internet siteleri ve teknoloji ile desteklenmeli, özellikle Çalışma kitabı desteklenmeli. İnteraktif artık her şey.*

Ders kitabının tema organizasyonuna ilişkin, uzmanların tümü temaların genel anlamda öğrencilerin yaş ve ilgilerine göre seçilmiş konular olduğunu belirtmişler, ancak bu temaların ünitelerde işleniş şeklinin birbirinden bağımsız olduğunu, bunun da modül biçiminde tasarlanmasından kaynaklandığını ifade etmişlerdir. 1 uzman (U.2) Türk kültüründen öğelerin kitapta kullanılmasını çok doğru bulduğunu, daha da fazla yerde kullanılarak öğrencinin yerel değerlerine ilişkin farkındalığını arttırarak, uluslararası kavramlarla kıyaslama ve farklı bakış açısı kazanma şansı elde etmesi gerektiğini vurgulamıştır. Uzman görüşlerinden bazı alıntılar aşağıdaki gibidir:

U.1: *Kitapta güzel temalar var aslında. Mesela “studying abroad”. Öğrencilerin hep yapmak istediği bir şey yurt dışına çıkıp orada okumak. “Endangered species” mesela bu da öğrencilerin ilgisini çekebilecek bir konu, ama içi boş yani temalar güzel ama birbirleriyle ilişkilendirecek şekilde değil.*

U.2: *Öğretim tasarımında söylenen her şey var. Dil gelişimi, yaş uygun. Entelektüel olarak da aşına oldukları şeyler. Hiçbir yeni konu yok. “Seven wonders” mesela eskileri ve yenileri anlatıyor. Mesela Türkiye ‘de hiçbir şehir görmemiş Pamukkale, harabeler, Efes vs. bunlardan haberi olmayan Hakkari’deki çocuk için zor gelebilir. Ama çocuk merak edip*

araştırdığında benim ülkem ne güzelmiş diyecek. O açıdan Türkiye'den de şehirlerin olması çok güzel. Keşke Türkiye'den daha fazla örnek olsa. Resim, context (bağlam) biraz daha ağırlık verilebilir. Yabancılardan onu bekleyemeyiz ama Türklerin yazdığı kitaplarda biraz daha Türk kültürü ile ilgili, örneğin Türkiye 'deki nesli tükenmekte olan hayvanlarla ilgili örnek verebilir. Biraz daha yerel kültürlü olabilir. Türklerin yazdığı kitaplarda olması gerekenler bunlar, ama maalesef göremiyoruz. "Celebrities" çok güzel, "health problems" burada uymayan aykırı bir kültür yok. Bilgi teknolojileri ve internet üzerine yeni bir ünite olabilir. Küresel problemler üzerine olabilir.

U.5: Konu seçimleri güncel, bu açıdan günümüzü yakalamış kitap. "Intercultural topics" (kültürler arası konular) ünitesinin başlığı bir kere olmamış. "Topics" (konular) kelimesi olmaz burada. O zaman diğer ünitelerde de animal topics vs. demesi gerekirdi bu mantıkla. İçeriğine gelince bu ünitenin kültürlerarası bilgi öğrenme ile ilgisi yok, "travelling"(seyahat etme) denebilir. Yanlış bir başlık olmuş. 4 şehir vermekle kültürler arası yeterlilik (intercultural competence) oluşturulmaz yani.

4.2.4. Uzmanların Power Up 9 Ders Kitabının İngilizce Öğretim Programının Öğrenme Öğretme Sürecine Uygunluğuna İlişkin Görüşleri

Ders kitabının dört dil becerisini dengeli ve bütünleşmiş bir şekilde öğretilmesi ile ilgili uzmanların hepsi dört dil becerisinin bütünleşmiş bir şekilde verilmeye çalışıldığını belirtmişlerdir. 2 uzman (U.2, U.4) okuma becerisine biraz az yer verildiğini, daha derinlemesine çalışılan okuma aktivitelerinin olması gerektiğini ifade etmişlerdir. . 1 uzman (U.5), daha önceki bölümlerde de belirttiği gibi, konuşma aktivitesi gibi görünen bazı aktivitelerin aslında öyle olmadığını tekrar vurgulamış ve bunların gerçekten adına uygun bir şekilde hazırlanması gerektiğini ifade etmiştir. Uzmanların bu konu ile ilgili görüşlerinden bazıları şöyledir:

U.2: Evet dengesi güzel. Konuşma çok ağır çünkü çocuk iletişim kuracak. Mesela konuşmada olması gereken %35 dinlemede de yüksek bir ağırlık var. İçerik malzemesi olarak da okuma parçaları çok fazla çeşitli, daha az okuma parçasının daha detaylı çalışılmasıyla aynı etki yaratılabilirdi. Reading (okuma) ve writing (yazma) dengeli çünkü günlük hayatımızda daha az yazıyoruz, okuyoruz ama daha çok dinliyoruz ve daha çok konuşuyoruz. Öyle bakarsak ağırlık dengesi yerinde, ama kelime yükü sistemsiz bir şekilde çok fazla.

U.3: *Evet, integrated (bütünleşmiş) bence. Konuşma ağırlıklı, iletişim sürekli merkezde. Dinleme, okuma anlamında da zengin. Her modülün kendi içerisinde etkinliği var zaten. Yazma aktiviteleri da güzel. Dil becerisini geliştirme anlamında iyi bir denge var aslında.*

U.4: *Verilmiş. İlk önce dinleme verilmiş daha sonra yazmalar verilmiş, ondan sonra okumayla ilgili metinler verilmiş ama biraz az aktiviteleri, daha iyi çalışılabilirdi okuma. Bana şöyle geldi kelimeleri öğrensinler, dinleme yapsınlar, azıcık konuşsunlar en sonunda da işlevlerden bir şeyler öğrensin yazsın gibi. Bu açıdan bir sıkıntı yok da, bu yapıları bilmeden kelimeleri öğrenmeden cümle kuramazlar. İşlevleri okuma alıştırmalarının içinde yaptırması lazım. Yani bir okuma parçasının daha derinlemesine incelenerek teker teker kelime öğrenilmesi gerek.*

U.5: *Evet. Beceriler bütünleşmiş verilmeye çalışılmış. Ama mesela sayfa 93'teki pairwork aktivitesi (ikili çalışma) bir pairwork aktivitesi değil aslında, "fill in the blanks" (boşluk doldurma) var burada, bir iletişim, otantik bir diyalog kurmayı gerektirmiyor.*

Ders kitabının, yapıların ve kelimelerin ezberlenmesinden çok, anlama, üretme ve analitik becerilerin geliştirilmesini hedefleyen aktivitelere yer vermesi ile ilgili soruya 3 uzman (U.2, U.3, U.4) üretime dayalı aktivitelere yer verildiğini, 2 uzman da (U.1, U.5) üretime dayalı aktivitelerin az olduğunu, özellikle konuşma aktivitelerinin daha az kontrollü olması gerektiğini ifade etmiştir. Uzman görüşlerinden bazı alıntılar aşağıdaki gibidir:

U.1: *Kitapta dinleme ve konuşma var ama dinlemeye daha çok ağırlık verilmiş biraz daha üretme becerisi olan konuşmaya gerçek amaçlara yönelik olacak şekilde ağırlık verilmesi gerekir. Analitik becerilerde de yetersiz.*

U.3: *Üretime dayalı aktiviteler var. Öğrencinin anlamasını sağlayacak farklı türde görsellerin kullanımı, tabloların kullanımı vs. eklemişler ve çoğu verdiği sözcüğün içerisinde de context (bağlam) barınıyor ama hepsi için geçerli değil bu. En azından kendisinin de farkındalığı sağlaması gereken sözcüklerde baya yardımcı olmuş. Çok da ezberci bir yaklaşım görmedim burada.*

U.4: *Üretime dayalı. En azından kendileri öğrendikleri kelimelerle cümle oluşturabiliyorlar. Örneğin sayfa 98'de anlamlı aktivitelerde var. İlk olarak ezber daha sonra anlamaya yönelik aktiviteler ile cümle kurduruyor. Hem anlamaya yönelik hem ezbere yönelik aktiviteler var.*

U.5: Çok verilmemiş. Çok kontrollü, tekrar etmeye dayalı aktiviteler fazlaca var.

Ders kitabında bağlamsal dilbilgisi öğretimi yapılması ile ilgili soruya uzmanların tümü kitabın iletişimsel yaklaşıma göre tasarlandığı için dilbilgisi öğretimi içermediğini belirtmişlerdir. Uzmanlar, öğrencilerin yapıları önce bağlam içerisinde görüp, onunla ilgili çalışmalar yapıp sonra üretmesi gerektiğini, bu bakımdan kitapta az da olsa açık bir şekilde dilbilgisi öğretiminin yapılması gerektiğini dile getirmişlerdir. 1 uzman (U.3) öğrencilerin, kitabın arka bölümünde dilbilgisi yapılarını görebilme ve eksiklerini tamamlayabilme fırsatı bulacakları bir referans bölümü olması gerektiğini önermiştir. Uzmanların bu konu ile ilgili görüşlerinden bazıları şöyledir:

U.1: *Gramer öğretimini beğenmedim. Grameri öğrencilerin keşfetmesini sağlamış ama biraz desteklenmesi gerekiyor. Mesela simple present (geniş zaman) ile güzel bir bağlam verilebilir, bir diyalog ya da bir metin olabilirdi, öğrencilerin çok fazla ilgisini çekebilecek yaşlarına uygun bir şekilde verilebilirdi. Daha sonra bağlamın sonrasında başlık atmasa bile bunu biraz daha destekleyecek alıştırmalar olabilirdi diye düşünüyorum. Bu şekilde gramer öğretimine karşıyım açıkçası. Yapılar ile ilgili bir karmaşıklık var. Bunun bazen seviyesini dikkate almadan bazı okuma parçaları verilmiş, bunlar seviyesinin çok üzerinde. Verilen kalıbı direkt anlaması gerekmiyor ama ne kadarını anladığı önemli tabi.*

U.2: *Gramer yok. Açık bir şekilde vermemişler, ama bence dilbilgisi öğretimi olması gereken bir şey. Bütün yayın evlerinde gramere az olmasına rağmen değinilmiş. Çocuğa az da olsa o egzersizi yaptırıyor ki, çocuk yapıyı doğru kullanabilsin. Bu kitapta öyle bir sistem yok.*

U.3: *Gramer ile ilgili ciddi bir gramer öğretimi yok. Hatta belki de eksik de kalmış. Kitabın arkasında “language / gramer focus” (dilbilgisi bölümü) tarzında bir şey olsa hem zayıf öğrenciyi yönlendirir hem de hoca için ortaklık sağlayabilir bu. Rehberlik sağlar hoca için.*

Ders kitabında bağlamsal kelime öğretimi yapılması ile ilgili soruya uzmanların tümü olumlu yanıt vermiş, ancak kelime yükünün çok fazla olduğunu, bu sebeple öğrencilerin kelimeleri tam anlamıyla çalışma fırsatı bulamadıklarını ve bağlamın çok yetersiz ve zayıf kaldığını, öğrencilerin kelimeleri daha fazla bağlam içinde görüp çalışabilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Uzman görüşlerinden bazı alıntılar aşağıdaki gibidir:

U.1: *Bağlam içerisinde kelime verilmiş ama bağlam (context) anlamında çok yetersiz bir bağlam sunulmuş öğrencilere. Yani öğrencilere öyle bir bağlam verilmeli ki öğrencinin kendisi o kelimeyi anlayabilmeli. Burada onu sağlayamıyor maalesef verilen bağlamlar.*

U.3: *Çoğunlukla evet. Bazen bazı sözcüklerin öğrencilerin tahmin etmesi çok ihtimal dahilinde değil, ama genel çerçevede uğraşılmış. Seçtikleri sözcükler birbirleriyle alakalı olduğu için tematik olduğundan dolayı çocuk az çok o kelimenin ne anlama geldiğini bilmese bile genel bir çerçeveye oturtma şansı var, yani akılda kalmasını sağlayıcı bağlamlar var.*

U.4: *Genel anlamda kelime öğretimi bağlam içerisinde verilmeye çalışılmış ama bunları ezberlemesi lazım çocukların. Tek tek öğrenmeleri için hem yazmaları lazım hem tekrar okumaları lazım. Ortalama bir hedef bu. Tam olumsuz demiyorum. En azından kelimeye önem verilmiş.*

Ders kitabındaki kelime yükü ile ilgili soruya 2 uzman (U.1, U.5) kelime yükünün normal olduğunu, 3 uzman (U.2, U.3, U.4) kelime yükünün çok fazla olduğunu belirtmiştir. 1 uzman (U.5) kelimelerin dengesiz bir dağılım gösterdiğini, bir üniteye çok basit ve sayıca az kelime verilirken, başka bir üniteye çok üst seviyede ve sayıca çok fazla kelime verildiğini, bunun dengeli bir şekilde olması gerektiğini ifade etmiştir. Uzmanların bu konu ile ilgili görüşlerinden bazıları şöyledir:

U.1: *Çok fazla kelime yüklemesi yapmamış. O anlamda güzel diyebilirim. Seviyeye uygun.*

U.3: *Üniteler çok yüklü olduğu için toplama vurduğumuzda çok ciddi bir kelime yükü var. Bazen öyle denk geliyor ki çocuğun o bağlamda edinmesi gereken sözcükler kendi içerisinde o kadar karmaşık sözcükler ki yapma şansı yok, bazen aynı tip bildiği sözcükler denk geliyor. Bazen de yeni sözcükler çıkabiliyor. o yüzden kelime yükü açısından bence ağır bir kitap.*

U.4: *Kelime yükü çok. Bir ünite de 40 kelime var çocuk bunları nasıl ezberleyecek. Öğretilmesi hedeflenen kelime sayısı çok fazla.*

U.5: *Kelimeler bazı ünitelerde çok basit kalmış. Mesela sayfa 96'daki kelimeler çok basit, kesinlikle 9. Sınıf kelimesi değil.*

Ders kitabında yer alan yönergelerin açıklığı ve anlaşılabilirliğine ilişkin uzmanların tümü yönergelerin genelde anlaşılır olduğunu, ancak öğrencilerin bazen belirsizlik ya da uzunluktan kaynaklanan zorlanmalar yaşayabileceklerini belirtmişlerdir. Bu durumda, öğretmenin açıklamasına ihtiyaç duyulacağını, bunun olmaması için bazı yönergelerden gereksiz kelimelerin çıkarılmasının uygun olacağını ifade etmişlerdir. 1 uzman (U.5) bazı yönergelerin altında verilen örneklerin öğrencilere kopya olanağı sunarak üretimlerini engelleyebileceğini belirtmiştir. Uzman görüşlerinden bazı alıntılar aşağıdaki gibidir:

U.2: *Bazı başlıklar çok dikkatimi çekiyor. Mesela “let’s listen and write” (dinleyelim ve yazalım) diyor, orada “let’s listen” (dinleyelim) dese yeterli. Çünkü arkasından yönergede “listen and fill in the blanks” (dinle ve boşlukları doldur) diyor. Alıştırmaların başlıkları gereksiz yere kafa karıştırıyor. Yönergelerle ilgili karışıklık var, mesela sayfa 54’teki yönerge çok uzun. Ama genel anlamda sorun yok diyebilirim.*

U.3: *Biraz belki Türkçe çeviriden de kaynaklanabilir. Mesela “Lets talk and read” “konuşalım okuyalım” bu yönerge gereksiz olmuş burada. Genel olarak instructionlar (yönergeler) güzel ama yönergelerin yönlendiriciliği eksik olmuş.*

U.4: *Anlaşılır, uzun olanları anlarlar mı bilemem. Uzun yönergeleri öğrenciler kendi kendilerine anlayamazlar. Öğretmenlerin yönlendirmeleri gerekiyor. Bazı yönergelerin ne anlama geldiği kitap içinde ya da çalışma kitabında verilmiyorsa bile liste şeklinde öğrencilere verilebilir. Kendileri bakabilirler.*

U.5: *Açıklamalar anlaşılır, bunda bir sorun yok. Ama konuşma aktiviteleri için örneğin sayfa 73’te diyalog yapmaları istenmiş ve örnek diyalog vermiş, neden vermiş ki? Bu sadece kopyalayıp okumak olur, kendisi üretmez ki,.. Bu açıklamalar gereksiz ve üretimi engelliyor.*

4.2.5. Uzmanların Power Up 9 Ders Kitabının İngilizce Öğretim Programının Ölçme Değerlendirme Boyutuna Uygunluğuna İlişkin Görüşleri

Ders kitabının değerlendirme boyutunda dilin günlük yaşamda kullanımını ölçen etkinlikler içermesine ilişkin uzmanların hepsi ünitelerin sonlarında konuşma, yazma ve projeler gibi etkinliklerin olduğunu ve bunların dilin günlük yaşamda kullanımına yönelik olduklarını belirtmişlerdir. Önemli olan noktanın ise bu etkinliklerin gerçekten yapılması olduğunu vurgulamışlardır. Uzmanların bu konu ile ilgili görüşlerinden bazıları şöyledir:

U.1: *Eğitimde değerlendirme çok önemli. Kitaptaki değerlendirme etkinliklerinin daha çok yazma, konuşma ve projeye yönelik olması güzel. Bunlar düzgün bir şekilde yapılıyorsa tabii amacına ulaşır.*

U.2: *Yazılı ya da sözlü olarak hepsinden bir şeyler var. Uygun ve bunlar, günlük hayatında da bir gün kendi blogları (web günlükleri) olacak ya da blog yazarlığı yapacaklar önceden fikirleri olmuş olacak. Tasarımcı, grafikçi olacak ya da kendisi resim çizmeyi seviyorsa poster yapacak en basitinden, yazılı ve sözlü iletişim için farklı etkinliklerle öğretmen öğrenciyi görebilecek.*

U.3: *Değerlendirme etkinlikleri güzel, yazma, konuşma etkinlikleri günlük yaşamda karşılaşılan durumlar. Değerlendirme noktasında en beğendiğim nokta ünite sonundaki self checklistler (öz değerlendirme kontrol listeleri) öğrencinin neleri edinmesi noktasında fikir vermiş mi, hem de öz değerlendirmeye yöneltiyor.*

Ders kitabında yer alan değerlendirme etkinlik türleri ile ilgili soruya tüm uzmanlar ünite sonlarında öz değerlendirme (self checklist) bölümleri olduğunu, grup ve ikili çalışmalarda akran değerlendirmeleri olduğunu, etkinliklerle ilgili öğretmen değerlendirmesi olduğunu belirtmişler; bilgisayar, anne/baba ya da e-portfolio gibi farklı dönüt sağlayıcıların değerlendirmelerinin bulunmadığını ifade etmişlerdir. 2 uzman (U.2, U.3) özellikle portfolio uygulamasının sürece yönelik değerlendirme boyutunda çok önemli olduğunu ve öğrencinin bir dönem veya bir öğretim yılı içinde yaptıklarını bir dosyada tutarak kendi gelişimini somut bir şekilde görmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Uzmanların bu konu ile ilgili görüşlerinden bazıları şöyledir:

U.1: *Öz değerlendirme her ünite sonunda var. Akran değerlendirmesi var. Öğretmen, anne baba değerlendirmesi kitapta yok, e portfolio da yok.*

U.3: *Kendi içerisinde akran değerlendirmesi var, öğretmen zaten var. Bilgisayarla ilgili bir şey görmedim açıkçası, anne baba yok, e portfolio yok ama yapılabilir. İçerisinde bir sürü hali hazırda projeleri var, öğrencilere yaptırıp bunları biriktirip kendileri bir portfolio oluşturabilir, ama kitabın böyle yönlendirici bir yönü yok. Biz burada portfolio uygulamasını yıllardır yapıyoruz ve çok olumlu sonuçlar oluyor. Öğrenci kendindeki gelişimi görünce dönem sonunda inanmıyor en başta yazdığı cümlelere, yaptığı yanıtlara ve çok güzel ürünler çıkarıyorlar dönem boyunca. Lisede başlarsa bu sürece çok daha iyi olur bence.*

4.2.6. Uzmanların Power Up 9 Öğrenci Çalışma Kitabına İlişkin Görüşleri

Öğrenci çalışma kitabının ders kitabını destekleyici aktivitelere yeterince yer vermesi ile ilgili soruya uzmanların hepsi olumlu yanıt vermiş ve çalışma kitabının ders kitabını desteklediğini, hatta ders kitabından daha eğlenceli olduğunu, kelime ağırlıklı aktivitelere yer verildiğini belirtmişlerdir. 1 uzman (U.1) çalışma kitabında kelimelerin yanı sıra dilbilgisi aktivitelerine de yer verilmesi gerektiğini, öğrencilerin yapıları çalışma fırsatı bulabileceğini ifade etmiştir. Uzmanların bu konu ile ilgili görüşlerinden bazıları şöyledir:

U.1: *Evet destekliyor ama gramerden çok kelimeye yoğunlaşmış. Burada da biraz gramer verilebilirdi. Öğrenciler nasıl yapıları tekrar edecek ya da eksiklerini tamamlayacak... Kitap bu bakımdan eksik zaten, çalışma kitabıyla en azından desteklenebilir.*

U.2: *Yapılan her şeyi desteklemiş. Bulmacalar falan da var. Bunlar hoşuma gitti benim. Kelime çalışmaları var. Mesela Türkiye'den örnekler var. Güzel destekliyor.*

U.3: *Evet o konuda paralellik var. Kelime ağırlıklı. Kendi kendine çalışma noktasında öğrenciye yönlendirebilirsiniz çoğu aktiviteyi öğrenci evde yapabilir. Aynı tip çok etkinlik var ama okuma yaptırıyor yeri geldiğinde yazma yaptırıyor, bu benim hoşuma gitti.*

U.4: *Beğendim. Destekleyici aktiviteler uygun. Hatta kitaptan daha eğlenceli. Burada da resimlerde bazı sıkıntılar var. Sayfa 6 da "look at the picture and write the names of the items." (resme bak ve eşyaların adlarını yaz) kısmında resimler çizilmiş, çok basit ve ilkokul seviyesi gibi duruyor. Kelime aktiviteleri güzel ben beğendim.*

4.2.7. Uzmanların Power Up 9 Öğretmen Kılavuz Kitabına İlişkin Görüşleri

Öğretmen kılavuz kitabının dersin nasıl gittiğini değerlendirmede rehberlik işlevi görmesi ile ilgili soruya uzmanların tümü yeterince yönlendirici ve rehberlik edici olmadığını, sadece cevap anahtarı gibi olduğunu ifade etmişlerdir. 1 uzman (U.3) öğretmen kılavuz kitabında ünite değerlendirme testleri, ve dilbilgisi konuları ile ilgili destekleyici etkinliklere yer verilmesi gerektiğini belirtmiştir. 1 uzman (U.5) öğretmen kılavuz kitabında, ders kitabında yer alan projeler için değerlendirme kontrol listeleri içermesi gerektiğini eklemiştir. Uzmanların bu konu ile ilgili görüşlerinden bazıları şöyledir:

U.3: *Çok açıklayıcı ve yönlendirici görünmüyor. Dilbilgisi desteği ile ilgili burada öğretmene yardımcı kaynak ve alıştırma verse çok iyi olurmuş. Öğrenci mutlaka dilbilgisi*

ile ilgili bir şey ister. Bu durumda öğretmen ekstra hazırlık yapacak kendisi. Ayrıca ünite değerlendirme testlerine yer verilmesi gerekir diye düşünüyorum. Bunlar öğretmene kolaylık sağlar ve ülke genelinde bir standart getirir her okulda uygulanınca.

U.5: Sadece cevap anahtarı gibi. Aktivitelerin amacını açıklamış altında, bir de dinleme ses kayıt dökümleri var. Alternatif sunuş biçimleri, fikirler vermemiş. En azından ünite başlarındaki deyim ve atasözleri için etkinlikler verilseymiş, derste bunların anlamını verip geçmekle sadece görmüş olur. Etkinlik yaptırması lazım bunlarla ilgili. Var olsun diye koyulmuş gibi. Bir de kitapta projeler var. Bunların belli bir standartta değerlendirilmesi için öğretmene yönlendirici olacak değerlendirme kriterlerini içeren checklist (kontrol listesi) olmalı bence mutlaka. İlle de not vermek için değil, hangi projede ne beklendiğini, ne kadar yapıldığını hem öğrencinin hem de öğretmenin görebilmesi için yani.

4.2.8. Uzmanların Ortaöğretim İngilizce Dersi Öğretim Programı Değişikliğine İlişkin Görüşleri

11.02.2017 TTKB onaylı taslak öğretim programı değişikliğinin ders kazanımları ve öğrenme boyutlarına etkisine ilişkin uzmanların tümü basit düzeyde yapılan bu sadeleştirme ve eklemelerin iyi olduğunu, ancak çok bir değişiklik yaratmasını beklemediklerini belirtmişlerdir. Uzmanlar, aslında mevcut ortaöğretim İngilizce dersi öğretim programının zaten kağıt üzerinde iyi olduğunu ve CEFR'a göre yazıldığını, asıl önemli olanın kitabın farklı okul türlerinde aynı sonucu alıp almadığı olduğunu vurgulamışlardır. U.2 kodlu uzman, bazı işlevlerin eklenip çıkarılması ile ilgili eleştiride bulunmuş; U.3 kodlu uzman da gerçekten bir değişikliğe ihtiyaç duyulduysa önceden kapsamlı bir araştırma yapılması gerektiğini ifade etmiştir. U.4 kodlu uzman, programın farklı okul türlerinde aynı şekilde uygulanmasında sorunlar olabileceğini, kitabın alt düzey okullarda tamamının değil, belli bir kısmının işlenmesinin o okul türünde yeterli olacağını, okul ve öğretmene tercih hakkı verilmesi gerektiğini ifade etmiş ve öğretimde teknolojinin mutlaka etkin bir şekilde kullanılması gerektiğini önermiştir. Uzman görüşlerinden bazı alıntılar aşağıdaki gibidir:

U.2: 1. ünite de yer yön anlatma ile ilgili function (işlev) bence gereksiz onu çıkarabilirdi, çıkarmamışlar. “Wild life” teması yerine “human in nature” diyerek kapsamını genişletmiş biraz, daha iyi olmuş. Tema 6 da “ordering food” gereksiz olmuş. Tema 9 da “party” yerini invitations and celebrations” almış, bunu genişletmiş daha güzel olmuş. “doing shopping” işlevi gelmiş buraya, bunun yerine yeni bir tema açsaydı daha iyi olurdu. “Television”

temasını da “television and social media” olarak genişletmiş güzel olmuş. Paydaşlardan gelen dönütlere göre yaptılarsa bunu, uygun gözüküyor.

U.3: Genel anlamda bir değişiklik yapma ihtiyacınız var ise bunun gerçekten gözle görülür bir farkı olması lazım. Temalara bakınca çok ciddi çıkarılan bir şey yok çok da ciddi eklenen bir şey yok. O noktada değişim yapıyorsanız, bu bir hedefe ulaşsın. Bu şekilde öğrenme boyutunu çok etkilemiyor bence. Böyle bir ihtiyaç varsa bence daha kapsamlı bir araştırma sonrasında yapılmasında fayda var.

U.4: Sadeleştirilmiş. Modül olması güzel olmuş. İyi bir adım. Program kitaba yansımış bir dereceye kadar. Program gerçekte ne derece yansır onu bilemiyorum. Okulları 3 gruba ayırırsak alt gruptakiler kelimeleri anca ezberlerler, dinlemeleri zor yaparlar. Orta seviye grubunda idare eder, öğretmen yetiştiremez. Üst seviyedeki sınıflarda da modüller tamamlanır diye düşünüyorum. Çünkü öğrencilerin birçoğu kelimeleri biliyor. 3 modül verilmiş bir ünite. Farklı farklı seçenek sunulsun öğretmene, öğretmen en alt seviyede sadece 2 modül tamamlasa diğeri 3 en üst seviyedekiler 4 modül tamamlasa... Hepsini tamamlamak zorunda değil öğretmenler belli başlı işlevleri tamamlar, geri kalanları yapmasınlar. Öğrenciler zevk alır mı bu kitaptan, belli seviyede evet ama ondan sonra da bir şekilde sıkılırlar. Çocuklar artık oyunlarla öğrenmek istiyorlar. Onları incelesinler. Ortak bir komisyonda yazdırılsa çok güzel olur. Bu kitaplar da güzel ama bazılarını çok basit geliyor bazılarını ağır geliyor. Ortalaması olmalı. Okul türlerine göre ayrı kitap olabilir ya da bakanlık ayrı kitaplar önerebilir 9. Sınıf seviyesinde. Bir de öğrenciler video görmek istiyorlar, internetten bir şeyler yapmak istiyorlar. Sadece görüştüğüm bir öğrenci kelime öğrenmeyi animelerden öğrenmeyi sevdiğini söyledi. Devir artık o devir. Bunlar daha çok alt düzey öğrencilere hitap ediyor. Üst düzey öğrencilere hitap etmiyor. MEB kitabı deyip de bir kenara atılmamalı. Sonuçta bir emek harcıyor her şeyi düzgün olsun. Bu şekilde eksik kalıyor. Tamamen olumsuz değilim, güzel şeyler yapılmaya çalışılmış. Öğretmende bitiyor iş biraz da.

4.3. Power Up 9 Kitabının İçerik, Dilbilgisi ve Yazım Kurallarına İlişkin Doküman Analizi Bulguları

Milli Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları İnceleme Yönetmeliğinde (2015) ders kitaplarının nitelikleri arasında “bilimsel hata içermez” maddesi bulunmaktadır. Ders kitabında basımdan kaynaklı hataların bir ölçüye kadar anlayışla karşılanabileceği,

ancak bilimsel hatalar, bilgi eksiklikleri ve eğitsel tasarım hatalarının yol açabileceği eğitim-öğretim kazaları affedilebilecek türden hatalar değildir. Çünkü ders kitabının hazırlanması sürekli kontrol etme, düzeltme ve iyileştirmeleri gerektiren bir uzun bir süreçtir (Ünsal ve Güneş, 2004). Ders kitabının öğrencilere doğru rehberlik etmesi, öğretmeyi hedeflediği yapıları ve o dilin yazım kurallarını hatasız bir şekilde öğrencilere sunması, öğrenmenin doğru bir şekilde gerçekleşmesinin yanı sıra ders kitabına olan güvenirliliğin de temel noktalarındandır. Çalışma kapsamında, Power Up 9 kitabının dilbilgisi ve yazım kurallarına ilişkin yapılan doküman analizi yapılmıştır. İnceleme sonucunda, çok sayıda mantıksal hata, dilbilgisi, kelime, yazım ve noktalama işareti hataları bulunduğu tespit edilmiştir. Bu kullanım hataları aşağıda seçilmiş bazı örneklerle incelenmiştir.

1. Power Up 9 kitabı ve takımında bulunan yazım hatalarına ilişkin örnekler aşağıdaki gibidir.
- Power Up 9 öğretmen kılavuz kitabının kapağında öğretmen “teacher” kelimesi “theacher” olarak aşağıdaki resimde görüldüğü gibi yanlış yazılmıştır.

Görsel 4.1. Yazım Hatası

- Öğrenci ders kitabı sayfa 17’de David Brower’dan alıntıda cümle içinde “ancestors” ve “children” kelimeleri büyük harfle yanlış yazılmıştır. Kitapta buna benzer çok sayıda yanlış yerde büyük harf kullanımı mevcuttur.

Görsel 4.2. Büyük/Küçük Harf Kullanım Hatası

- Öğrenci ders kitabı sayfa 44'te tabloda "13th may" ifadesinde İngilizce büyük harfle yazılması gereken ay küçük harfle yanlış yazılmıştır.

At 6 pm 20th January	After the school 8th February	At night session 1st March	In the afternoon 30th April	At around 8 pm 13th may
Going to the theatre to watch Hamlet	Watching a DVD at home	Going to the cinema to watch a film	Having a barbecue party	Watching a movie

Görsel 4.3. Büyük/Küçük Harf Kullanım Hatası

2. Power Up 9 kitabı ve takımında bulunan mantıksal hatalara ilişkin örnekler aşağıdaki gibidir:
 - Öğrenci ders kitabında sayfa 7'de Ronaldo ile ilgili bilgi verirken, ilk cümlede "his" (erkek için "onun" anlamına gelen) kullandıktan sonraki cümlede, "he's male..." diye ("o erkektir...") bilgi vermeye devam etmiştir. İlk cümlede zaten cinsiyeti ile ilgili kullandığı iyelik sıfatından sonra tekrar cinsiyetini açıklaması gereksiz bir ifadedir.

Görsel 4.4. Kullanım Hatası

- Öğrenci çalışma kitabı sayfa 6'da öğrencilerin odalarında sahip oldukları eşyalarla ilgili bir paragraf yazmaları istenmektedir. Örnek cümlede odasındaki eşyaları sayarken odasında akıllı telefon olduğu yazılmış, sonra diğer eşyalarla devam edilmiştir. Akıllı cep telefonu bir oda eşyası değil bir kişisel cihazdır ve burada yanlış kullanım yapılmıştır.

b. Now write about what you have in your room. Use the expressions "I've got, There's, There are..."

e.g. I've got a smart phone in my room. There are two folders and a diary on my study table.
I haven't got a TV in my room.

Görsel 4.5. Kullanım Hatası

- Öğrenci çalışma kitabı sayfa 36'da kişisel özellikler ile ilgili sıfatların kullanıldığı bir konuşma metninde iki genç birbirleriyle bu sıfatları kullandıkları bir konuşma yaparken, diyalog birden "see you at school" ve "good bye" ifadeleriyle kesilip bitirilmiştir. Bu konuşma gerçeklikten uzak, yapay ve anlamsız bir durum sergilemektedir. Bu tarz diyaloglar kitapta oldukça sık görülmektedir.

Karen: Hello, Daisy.
Daisy: Hi, Karen. Do you know the new mathematics teacher, Mr. Brooks? He's a nice teacher. He's so **sensitive/ sensible**. He cares about our feelings and tries not to hurt us.
Karen: You are lucky. I can't say I like ours. He's really **grumpy/ cheerful**. But I love our literature teacher. She's a real bookworm. She reads a lot and she's very **brave/ generous**. She gives high marks to everyone in class.
Daisy: How about your friends? Are you making new friends at school?
Karen: Yes, of course. I have a new friend, Sue. She's very friendly and **outgoing/ shy**. How about you?
Daisy: You know I'm not good at making new friends. I'm a bit **reserved/ sociable**.
Karen: See you at school.
Daisy: Good bye.

Görsel 4.6. Kullanım Hatası

3. Power Up 9 kitabı ve takımında bulunan kelime ve dilbilgisi hatalarına ilişkin örnekler aşağıdaki gibidir:
- Öğrenci ders kitabı sayfa 95'te dünyaca ünlü yapıların, buldukları ülkeler ile eşleştirilmesi amaçlanmaktadır. Üç ülke adının yazdığı bölümde Amerika Birleşik Devletleri için "the USA" yerine "America" yazılmıştır. Amerika kıtası için kullanılan bu isim, ülke adı olarak yanlış şekilde kullanılmıştır.

 c. Track 50 Listen to the last part and tick the 3 finalists mentioned.

a. Statue of Liberty
 b. Eiffel Tower
 c. Acropolis of Athens
 d. Hagia Sophia
 e. Statues of Easter Island

 d. Track 51 Match the finalists in exercise c with the countries. Then listen and check your answers.

America _____ Turkey _____ France _____

Görsel 4.7. Kelime Hatası

- Öğrenci ders kitabı sayfa 104'te “hang up” haftanın deyimi bölümünde (idiom of the week) yanlış kullanılmıştır. Ancak, “hang up” bir deyim değil, edatlı fiildir (phrasal verb).

Everyday English

1. Let's Read and Listen

 a. Track 56 Read and listen to the conversation.

Idiom of the week
Hang up!

Görsel 4.8. Kelime Hatası

- Öğrenci çalışma kitabı sayfa 65'te parti türlerinin tanımları ile eşleştirilmesi amaçlanan bir aktivitede “Christmas” (Noel) kelimesinin tanımında yeni yıl kutlaması “New Year” ifadesi yanlış kullanılmıştır. Yeni yıl ve Noel farklı kavramlardır. Türkiye’de çok sıklıkla yapılan bu kullanım yanlışı bu kitapta da görülmektedir.

Read the short descriptions and match them to party types.

birthday	graduation	fundraising
dance	Christmas	house

1. You have this party at home and you invite your close friends.
2. You get presents from everybody if you have such a party to celebrate your new age.
3. Nobody sits during the party but everybody dances.
4. People join this party to collect money for people who need help.
5. Mostly there are students around and they throw their cap up.
6. You come together with friends to celebrate the New Year.

Görsel 4.9. Kelime Hatası

4. Power Up 9 kitabı ve takımında bulunan noktalama işareti hatalarına ilişkin örnekler aşağıdaki gibidir:
 - Öğrenci ders kitabında sayfa 15'te örnek konuşmada A konuşmacısının sorduğu sorunun sonunda soru işareti unutulmuştur (How can I get to the bank?). Kitapta buna benzer çok sayıda yanlış kullanım mevcuttur.

b. PAIR WORK Look at the map and give directions to your partner. You are at the school.

e.g.

A: How can I get to the bank.

B: Turn left after you pass the aquarium.

Görsel 4.10. Noktalama İşareti Yanlışı

- Öğrenci ders kitabı sayfa 66'da bir okuma metninde "His films are action films full of fighting scenes, but the fighting scenes don't contain violence but funny scenes. So, we can say that....." cümlelerinde, "ama" (but) ve "bu yüzden" (so) bağlaçlarından önce virgül kullanılması gerekirken, kullanılmadan yazılmıştır. Bu türde noktalama işareti hataları kitapta çok sık görülmektedir.

got a natural talent for acting. He is a very successful martial artist. His films are action films full of fighting scenes but the fighting scenes don't contain violence but funny scenes. So we can say that Jackie Chan is an action film star and also a comedian. His mimics and gestures

Görsel 4.11. Noktalama İşareti Yanlışı

5. Power Up 9 kitabı ve takımında bulunan dilbilgisi hatalarına ilişkin örnekler aşağıdaki gibidir:
 - Öğrenci ders kitabı sayfa 72'de okuma metni içinde “nerelisin?” sorusunu “whrere do you come from?” yerine “where did you come from” şeklinde sorarak zaman hatası yapılmıştır. Bu soruda geniş zaman yardımcı fiili “do” kullanılması gerekmektedir. Ayrıca, sorunun sonunda soru işareti kullanılmamış, noktalama işareti hatası yapılmıştır.

Jane has just moved from another city. We all love her. She has difficulty in making new friends so it's always us who asks her questions like "Where did you come from, Are you getting used to your new school?". She's very

Görsel 4.12. Dilbilgisi Hatası

- Öğrenci çalışma kitabı sayfa 18'de film türlerinin tanımlarının başına türlerin eksik harflerini yazarak tamamlama etkinliğinde, “animated film” (animasyon) türü ile ilgili sekizinci soruda “There are cartoon characters or drawings in this type” (Bu türde çizgi film karakterleri ya da çizimler vardır.) olması gereken cümlede çoğul kullanım ile ilgili hata yapılmış ve “.....or drawing.....” şeklinde yazılmıştır. Kelimenin sonunda “s” çoğul eki kullanımı unutulmuştur.

7. M_____ : This type doesn't have much action. There is generally a person or a group singing.

8. A_____ d film: There are cartoon characters or drawing in this type.

Görsel 4.13. Dilbilgisi Hatası

4.4. Öğretmen ve Uzman Görüşlerine İlişkin Bulguların Değerlendirilmesi ve Yorum

4.4.1. Öğretmenlerin Öğretim Programının Bir Ögesi Olarak Ders Kitabının Yeri Ve İşlevlerine İlişkin Görüşlerinin Yorumlanması

Öğretim programının öğrenciler ve öğretmenleri ortak paydada buluşturan ögesi olan ders kitabının yeri ve ders kitabı kullanımına ilişkin görüşme yapılan öğretmenlerin tümü, dersin etkili işlenmesi, öğretmene yardımcı bir kaynak görevi üstlenmesi ve öğrenciye temel kaynak teşkil etmesi bakımından yabancı dil öğretiminde ders kitabının çok büyük bir öneme ve yere sahip olduklarını dile getirmişlerdir. Ders kitabını aktif bir şekilde, derse gelmeden öğrencilerin yeni konuya hazırlanması, ders sırasında konuların işlenmesi ve etkinliklerin yapılması ve dersten sonra ödevlendirme ve tekrar amaçlı kullandıklarını belirten öğretmenlerin ders kitabının önemi ile ilgili görüş ve deneyimlerinin Batdı, (2010) ve Dinçer, (2013) tarafından yapılan çalışmalarda elde edilen sonuçlarla uyumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sonuç olarak, araştırmada ders kitabının önemi ve kullanımı ile ilgili elde edilen öğretmen görüşleri, birçok araştırmacının (Hutchinson ve Torres, 1994; Cuningsworth, 1995) çalışmalarında önemle üzerinde durdukları yabancı dil öğretiminde ders kitabının önemine ilişkin gerekli olan yazılı ve sözlü materyalleri sunması, yabancı dilde iletişim kurmaya ve pratik yapma imkanı sağlaması, çeşitlilik ve bireysel öğrenmeye olanak sağlaması ve derste sistematik olarak kullanılacak bir kaynak oluşturmasına yönelik açıklama ve görüşleri ile uyumludur. Bu sonuca göre, ders kitabı öğretim programının uygulanmasında anahtar rolü üstlenmekte ve programın çıktılarını direkt etkilemektedir.

4.4.2. Power Up 9 Ders Kitabının Fiziksel Özelliklerine İlişkin Bulguların Yorumlanması

Power Up 9 ders kitabının fiziksel özelliklerinin analizinde kapak; baskı kalitesi; resim, şekil, tablo; yazı karakteri, punto; ünite girişinde hedef ve içerik ile ilgili bilgilendirme ve kitabın sonunda ünitelerin kelime listesi olmak üzere altı ana başlık üzerinde çalışılmıştır.

İlk olarak, ders kitabının kapağına ilişkin 10 öğretmen yetersiz olduğu, 5 öğretmen ise yeterli çekicilikte olduğu yönünde görüş bildirirken; 3 uzman kapağın vasat olduğunu, otantik görünmediğini, 2 uzman da kapağın kabul edilebilir standartta olduğu görüşünü aktarmıştır. Öğretmen ve uzmanların görüşleri birbirine yakın olup, çoğunluğu kapağın daha

çekici olması gerektiği, kapak resminin daha gerçekçi bir şekilde tasarlanması gerektiği vurgulanmıştır.

Ders kitabının baskı kalitesini 11 öğretmen olumlu, 4 öğretmen olumsuz görüş bildirmiş; 3 uzman baskı kalitesini iyi olarak ve 2 uzman yetersiz olarak nitelendirmiştir. Baskı kalitesini iyi bulan öğretmen ve uzmanlar, Türkiye standartlarında, ücretsiz dağıtılan bir kitap olduğu için maliyetin önemli olduğunu, bu açıdan en iyisini beklemenin uygun olmayacağını; baskı kalitesini vasat bulan öğretmen ve uzmanlar da öğrencilerin kitaba karşı tutumlarını etkilediği için, baskı kalitesinin önemli olduğunu, bu kitabın yabancı yayınevleri tarafından basılan kitapların kalitesinden çok uzak olduğunu ifade etmişlerdir. Sonuç olarak, öğretmen ve uzman görüşlerinde çok uç boyutta farklar olmadığı, baskı kalitesinin orta ya da kötü olduğuna yönelik genel bir çıkarım yapılabilmektedir.

Ders kitabının resim, şekil ve tablolarına ilişkin öğretmen ve uzmanların görüşleri uyum göstermektedir. 10 öğretmen ve 3 uzman resimlerin basit olduğunu, yaş grubuna hitap etmediğini ve ilgi çekici olmadığını ifade ederken, 5 öğretmen 2 uzman resimlerin renkli, anlaşılır ve güncel olduğunu belirtmiştir. Öğretmen ve uzmanlar şekil ve tabloların resimlere oranla daha iyi ve anlaşılır olduğu konusunda hemfikirdirler. Benzer olarak, Hashemnezhad ve Maftoon (2011) İngilizce dilbilgisi kitap incelemesi çalışmalarında, kitabın görsellerinin yetersiz olduğu ve geliştirilmesi gerektiği sonucuna ulaşmıştır.

Ders kitabının yazı karakteri ve puntosuna ilişkin tüm öğretmen ve uzmanlar aynı görüşe sahip olup, yazıların okunabilir, ideal boyutta ve anlaşılır olduğunu ifade etmişlerdir. Yazıların anlaşılabilirliği ve kitapta öğrenciye not tutacak yeterli yer sağlanmış olması, kitap açısından olumlu bir nokta olarak değerlendirilmiştir.

Ders kitabındaki ünite girişlerinde hedef ve içerik ile ilgili bilgilendirme ile ilgili tüm öğretmen ve uzmanlar, bilgilendirmenin olduğunu belirtmiş, ancak işlev ve becerilerin ayrı ayrı belirtilmemiş olmasının hem öğretmen hem de öğrencilerin nerede ne öğreneceğini görememesine sebep olduğunu, oysa etkili bir ders kitabında ünite bazında hedef işlev ve becerilerin açık bir şekilde yazılıp okuyucuya iletilmesinin gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu noktada öğretmen ve uzmanların görüşlerinin birbiriyle uyumlu olduğu görülmektedir.

Ders kitabının sonunda ünitelerin kelime listesine yer verilmemesine ilişkin tüm öğretmen ve uzmanlar, bunun çok büyük bir eksik olduğunu dile getirerek hem fikir

olmuşlardır. Tüm ünitelerin kelime listesinin öğrenci ve öğretmen için bir referans kaynağı olduğunu, öğrencilere ünitelerdeki kelime yükünü görme fırsatı sunduğunu belirtmişlerdir.

Ders kitabının fiziksel özelliklerine ilişkin bulguların ışığında, kitabın şekil, tablo, yazı karakteri ve punto özelliklerinin iyi ve anlaşılır olduğu; kapak, baskı kalitesi, resimlerin daha gerçekçi, renkli, öğrenci yaş grubuna hitap edecek şekilde ve ilgi çekici olacak şekilde geliştirilmesi ve düzenlenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Ünite girişlerinde yer alan hedef ve içerik ile ilgili bilgilendirme bölümünün işlev ve beceriler başlıkları altında ayrı ayrı açıklanması gerektiğini ve kitabın sonunda ünitelerde bulunan kelimelerin listesinin eklenmesi gerektiği sonucu elde edilmiştir. İngilizce ders kitabı değerlendirmesi alanında ders kitaplarının fiziksel özelliklerinin yetersiz olduğuna dair benzer bulgular Çelik (2011), Çakıt Ezici (2006) ve Güreli (2008) tarafından yapılmış yüksek lisans tez çalışmalarında da benzer bulgular elde edilmiştir. Ders kitabın fiziksel özelliklerinin iyi olması, kitabın öğrenci açısından ilgi çekiciliğini arttırmaktadır. Arıkan (2005) te yaptığı çalışmanın sonucunda ders kitaplarındaki görsel materyallerin, hedef dili daha kolay öğrenilmesini ve hedef kültürün yapısının daha iyi anlaşılmasını sağladığını ortaya çıkarmıştır. Bu sonuçtan kitaptaki görsellerin çok büyük bir öneme sahip olduğu anlaşılmaktadır.

4.4.3. Power Up 9 Ders Kitabının Hedef Boyutuna İlişkin Bulguların Yorumlanması

Power Up 9 ders kitabının hedef boyutuna ilişkin bulguların analizinde, dersin hedeflerini gerçekleştirmeye uygunluk, öğretmen ihtiyaç ve beklentilerine uygunluk, öğrenci ilgi ve beklentilerine uygunluk, kitabın dil seviyesinin A1/A2 düzeyine uygunluğu olmak üzere altı ana başlık üzerinde çalışılmıştır.

Ders kitabının dersin hedeflerini gerçekleştirmeye uygunluğuna ilişkin 5 öğretmen kitabın dersin hedeflerini genel anlamda gerçekleştirmeye uygun olduğunu; 10 öğretmen kitabın dersin hedeflerini gerçekleştirmek için yeterli ve uygun etkinlik içermediğini, dil seviyesinin ağır olduğunu ve içeriğinin çok yoğun olduğunu belirtmişlerdir. Uzmanların ise hepsi genel anlamda kitabın A1-A2 düzeyine yönelik iletişimsel dil becerilerini geliştirmeye yönelik bir kitap olduğunu, ancak bunun teorik anlamda böyle olsa da, asıl önemli noktanın kitabın uygulamada bu hedeflere ulaşması olduğunu ifade etmişlerdir. Bu sonuca göre uzmanların öğretmenlere kıyasla daha olumlu görüşe sahip olduğu görülmektedir. Bunun sebebi, uzmanlarında belirttiği gibi, teorik anlamda dersin hedeflerini gerçekleştirmeye uygun görünse de, uygulamada durumun farklı olabileceği gerçeğidir.

Ders kitabının öğretmen ihtiyaç ve beklentilerine uygunluğu ile ilgili tüm öğretmenler olumsuz yanıt verirken, uzmanların tümü kısmen uygun olduğunu ifade etmiştir. Uzmanlar, kitabın hedeflenen seviyede olmasının, içeriğin çoğunlukla güncel olmasının ve iletişime dayalı etkinlikler içermesinin olumlu noktalar olduğunu belirtmişlerdir. Bunun yanında, tüm öğretmenler ve uzmanlar kitabın dijital ortama uygun olmadığını, yeterli ve uygun etkinlik içermediğini, kitaptaki etkinlik, okuma parçası ve resimlerin bu yaş grubuna çok hitap etmediğini ve bunların güncellenmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Sonuç olarak, kitabın genel anlamda öğretmen ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kaldığı ve geliştirilmesi gerektiği verisine ulaşılmıştır. Buna benzer olarak, Çelik (2011) yüksek lisans tez çalışmasında, 9. sınıf ders kitabının öğretmen ihtiyaçlarına cevap vermediği ve yeterli ve uygun etkinlik içermediğini ortaya koymuştur.

Ders kitabının öğrenci ilgi ve beklentilerine uygunluğuna ilişkin 8 öğretmen olumlu, 7 öğretmen olumsuz görüş bildirirken; 3 uzman olumlu, 2 uzman olumsuz görüş bildirmiştir. Olumlu görüş bildiren öğretmen ve uzmanlar, kitabın güncel olduğunu, öğrenci gelişim seviyesine uygun olduğunu, ancak içeriğin daha ilgi çekici hale getirilmesi gerektiğini ve aktivitelerin çeşitlendirilmesi gerektiğini dile getirmişlerdir. Olumsuz görüş bildirenler ise öğrenci yaş ve seviyesine uygun bulmadıklarını, içeriğin genel anlamda güncel olmasına rağmen bazı görsel ve okuma parçalarının daha güncel hale getirilmesi gerektiğini dile getirmişlerdir. Sonuç olarak, öğretmen ve uzman görüşleri uyumlu olup, bir kısmı kitabın öğrenci ihtiyaçlarına cevap vermesi bakımından iyi ama geliştirilmesi gerektiğini, bir kısmı da eksik yönlerinin ağır bastığını ifade etmişlerdir. Benzer bir çalışmada, Çelik (2011), yüksek lisans tez çalışmasında, ders kitabının öğrenci ihtiyaçlarını karşılamada %54'lük bir oranla yetersiz kaldığı sonucunu ortaya koymuştur. Bu sonuçlar, eldeki araştırmanın sonuçları ile örtüşmekte ve araştırmayı destekler niteliktedir.

Ders kitabının dil seviyesinin A1 / A2 düzeyine uygunluğu ile ilgili, 5 öğretmen genel anlamda uygun olduğunu, 10 öğretmen ise bu seviyenin yukarısında olduğunu ifade etmişlerdir. Uzmanların hepsi genel anlamda kitabın seviyesinin uygun olduğunu, ancak bazı bölümlerde dengesizlikler olduğunu, seviyenin özellikle okuma parçalarında geçen yapı ve kelimelerde birden yukarıya çıktığını, bunun düzenlenmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Olumsuz görüş bildiren öğretmenlerin orta ve alt seviyedeki okullarda çalışan öğretmenler olduğu, buna göre kitabın bu seviyelerde mevcut öğrenci seviyesine ağır geldiği, bu durumun göz önünde bulundurulması gerektiği ortaya çıkmıştır. Benzer

olarak, Al-Yousef (2007) ve akıt Ezici (2006) yüksek lisans tez çalışmalarında, inceledikleri ders kitaplarının dil seviyesinin öğrencilerin seviyelerine ağır olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Sonuç olarak, Power Up 9 ders kitabının hedef boyutuna ilişkin bulgulara bakıldığında, kitabın ğrenci ve ğretmen ihtiyaçlarını karşılamada çoğu noktada yetersiz kaldığı, dil seviyesinin genel anlamda A1 / A2 düzeyinde olduğunu ancak mevcut okul türlerinden alt ve orta seviyelerdeki okullarda öğrenim gören öğrencilerin bu seviyenin altında olduğu, kitabın dijital ortam ve internet destekli araçlarının olmamasının çok büyük bir eksiklik olduğu ve kitaptaki etkinliklerin genel anlamda ğrenci yaş, ilgi ve seviyesine uygun ve güncel olmadığı verilerine ulaşılmıştır. Benzer olarak, Yapıcı (2004) tarafından yapılan bir çalışmada, ders kitaplarının dersin hedeflerine ulaşabilmesi için, anlama, konuşma ve dinleme becerilerini geliştirmeye yönelik, öğrencinin bilişsel ve duyuşsal düzeyine uygun bir şekilde hazırlanması ve buna uygun görsel öğeler içermesinin bir gereklilik olduğu ortaya koyulmuştur.

4.4.4. Power Up 9 Ders Kitabının İçerik Boyutuna İlişkin Bulguların Yorumlanması

Power Up 9 ders kitabının içerik boyutuna ilişkin bulguların analizinde, yeni program ilkelerine uygunluk (iletişimsel dil yaklaşımı, eklektik yaklaşım, işbirlikli öğrenme), ğrenci özerkliğini geliştirme ve destekleme, farklı öğrenme stillerine hitap edecek şekilde etkinlik içerme, düzenleme ve içeriğin gerçeğe yakınlığı (authenticity), gerçek yaşam dil ihtiyaçlarına ve ilgilerine hitap etme, kalıcı öğrenmeyi sağlamak için (sarmallık) tekrar sağlama, multimedya, internet siteleri ve teknoloji ile desteklenmesi ve tema organizasyonu olmak üzere sekiz ana başlık üzerinde çalışılmıştır.

Ders kitabının yeni program ilkelerine uygunluğuna ilişkin (iletişimsel dil yaklaşımı, eklektik yaklaşım, işbirlikli öğrenme) ğretmenlerin hepsi kitabın temelde bu ilkelere göre tasarlandığını ancak kitaptaki yöntem ve tekniklerin bunu yansıtmadığını; 4 uzman kitabın temelde bu ilkelere göre tasarlandığını, 1 uzman ise kitabın gerçek anlamda iletişimsel yaklaşımı yansıtmadığını, aktivitelerin iletişime dayalı değil, kalıpları tekrar etme üzerine olduğunu ifade etmiştir. Öğretmenler buna ek olarak, öğrencilerin dil seviyesinden dolayı etkinliklerin üretimsel boyutta tam anlamıyla yapılamadığını vurgulamışlardır. Bu görüşlere göre, ğretmen ve uzmanların bu konuda temelde aynı görüşe sahip oldukları görülmektedir. MEB Ortaöğretim İngilizce Dersi ğretim Programında (2014), fikirlerini ve

kültürlerini farklı kültürlerden ve ülkelerden gelen diğer kişilerle paylaşabilmek için, Türk öğrencilerinin İngilizceyi aktif, üretken ve iletişimsel olarak kullanmaları gerektiği vurgulanmıştır. Bu ifade, yeni programın İngilizce öğretiminde iletişimin temel alındığını göstermektedir.

Ders kitabının öğrenci özerkliği geliştirme ve desteklemesi ile ilgili tüm öğretmen ve uzman görüşleri aynı doğrultuda olup, öğrenci özerkliği geliştirmeyi çok az desteklediği yönündedir. Bunun sebebi olarak da öğrencilerin hazırbulunuşluk seviyesinin düşük olması, dil seviyelerinin düşük olması ve öğrencilerin motivasyon ve isteklerinin düşük olmasından dolayı proje gibi ders dışı hazırlık gerektiren görevleri yerine getirmemeleri gösterilmiştir. Reinders ve Balçıkınlı (2011) ders kitaplarının öğrenci özerkliğini ne derece desteklediğini belirlemek amacı ile yaptıkları çalışmada, incelenen ders kitaplarının öğrenen özerkliğini az geliştirdiği ve öğrencilerin bu süreci deneyimlemesi konusunda sınırlı fırsatlar sunduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonucun, eldeki araştırmanın sonucunu destekler nitelikte olduğu görülmektedir.

Ders kitabının farklı öğrenme stillerine hitap edecek şekilde etkinlik içermesine ilişkin 6 öğretmen, kitabın farklı öğrenme stillerine hitap edecek aktivitelere kısmen yer verdiğini, 9 öğretmen ise yeterli etkinlik içermediğini ifade etmiştir. Uzmanların hepsi kitabın farklı öğrenme stillerine kısmen hitap ettiğini ve aktivitelerin yeterli çeşitlilikte olmadığını, genelde tipik etkinliklerden oluştuğunu belirtmişlerdir. Öğretmen ve uzmanlar kitabın genel anlamda görsel öğrenme stillerine hitap ettiği, işitsel ve kinestetik öğrenme stilleri boyutunda etkinliklerin çok yetersiz olduğu konusunda görüş birliği sağlamışlardır. Benzer bir sonuca Çakıt Ezici (2006) yüksek lisans çalışmasında ulaşmış ve incelediği kitapta farklı öğrenme stillerinin dikkate alınmadığını ortaya koymuştur.

Ders kitabının düzenleme ve içeriğin gerçeğe yakınlığı (authenticity) ile ilgili öğretmen ve uzman görüşleri birbiriyle uyumlu olup, 13 öğretmen kısmen yakın olduğunu, 2 öğretmen sadece var olan görsellerle gerçeğe yakınlık olamayacağını, uzmanların ise hepsi kitabın genelinde görsellerin otantik olduğunu, diğer içeriğin zayıf kaldığını belirtmişlerdir. Tüm katılımcıların kitabı gerçeğe yakın materyal kullanma konusunda çok yetersiz bulduklarını, özellikle el çizimi bazı resimlerin, metinlerin ve işitsel materyallerin gerçeklikten uzak olduğunu ifade etmişlerdir. Benzer bulgular, Tekir ve Arıkan (2007) tarafından yapılmış çalışmada da ortaya çıkmış, öğretmenler kitapta otantik etkinliklerin olmamasını eleştirmişlerdir.

Ders kitabının gerçek yaşam dil ihtiyaçlarına ve ilgilerine hitap etmesine ilişkin tüm öğretmen ve uzmanlar aynı fikirde olup, kitabın temel İngilizceyi iletişimsel bir yaklaşımla öğretmeye çalıştığını ifade etmişlerdir. Alt ve orta düzeydeki okullarda görev yapan 10 öğretmen, buna ek olarak, kitabın dil seviyesinin birçok bölümde A1 ve A2 seviyesinin üzerine çıktığını, bunun da genel hedefe ulaşmayı olumsuz etkilediğini belirtmişlerdir. Kitabın dil seviyesinin öğrencilerin dil seviyesine uygun olmasının önemini sık sık vurgulayan öğretmenlerin ifadeleri, İngilizce dersinin hedeflerine ulaşımın sorgulanmasını gerektirmektedir. Tekir ve Arıkan (2007) tarafından yapılmış çalışmada da Let's Speak English 7 ders kitabında, öğrencilerin dilin iletişimsel olarak kullanımına yönelik proje ve konuşma etkinliklerine yeterince yer verilmediği şeklinde benzer bir sonucuna ulaşılmıştır.

Ders kitabının kalıcı öğrenmeyi sağlamak için (sarmallık) tekrar sağlaması ile ilgili tüm öğretmen ve uzmanlar, kitapta sistematik bir sarmallığın olmadığı yönünde ortak görüşe sahiptirler. Bunun nedeninin kitabın modül olarak tasarlanması olduğunu belirten katılımcılar, yine de ilerleyen ünitelerde yapı ve kelimelerin tekrar edilmesinin kalıcılık açısından çok önemli olduğunu vurgulamışlardır. Ders kitabında sarmallığın bulunmamasıyla ilgili Al-Yousef (2007) yaptığı çalışmada benzer bulgulara ulaşmıştır. Bu sonuç, sadece bu kitapta değil farklı yabancı dil ders kitaplarında da benzer bir durum olduğunu göstermektedir.

Ders kitabının multimedya, internet siteleri ve teknoloji ile desteklenmesine ilişkin öğretmen ve uzmanların tümü kitabın teknoloji desteğinin olmadığını, bunun çok büyük bir eksiklik olduğunu ifade etmişlerdir. Günümüzde teknoloji ile zamanının neredeyse tamamını geçiren bir gençliğe sınıflarda teknolojiden soyutlanmış bir öğretim yapmak, onların öğrenme tercihlerini göz ardı etmektir. Bu nedenle, öğretmenler ve uzmanlar, kitabın bu noktada büyük bir değişim geçirerek teknoloji ile desteklenmesi gerektiğini dile getirmişlerdir. Fang ve Warschauer (2004) Çin'in doğusunda teknoloji ile zenginleştirilmiş bir eğitim reformu yapılan bir üniversitede, beş yıl süren bir çalışmada yeni öğretim programı geliştirilmiş ve bu programda, teknoloji ile desteklenmiş, proje tabanlı öğretim uygulayan dersler açılmış ve bu derslerin otantik etkileşimi, öğrenci özerkliğini arttırdığı, ve öğrenme sürecini ve öğrenme çıktılarını geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışma, teknolojinin yabancı dil sınıflarında ne kadar büyük bir öneme sahip olduğunu ve büyük bir değişim yarattığını destekler niteliktedir.

Ders kitabının tema organizasyonuna ilişkin öğretmen ve uzmanların ortak görüşü temaların öğrencilerin yaş ve ilgilerine göre seçilmiş olduğu, ancak temaların ünitelerde işleniş biçiminin birbirinden bağımsız olduğu ve daha ilgi çekici bir içerikle zenginleştirilmesi gerektiğidir. Güreli (2008) tarafından yapılan yüksek lisans tez çalışmasında, New Bridge to Success ders kitabının tema ve konularının öğrenciler tarafından ilgi çekici bulunmadığı ve içeriğin zenginleştirilmesi gerektiğini ortaya koymuştur. Bu sonuç, eldeki araştırmadan elde edilen sonucu destekler niteliktedir.

Power Up 9 ders kitabının içerik boyutuna ilişkin tüm bu yorumlara bakıldığında, kitabın, öğretim programının mantığına uygun olarak hazırlanmaya çalışıldığı görülmektedir. İletişimsel yaklaşıma uygun bir içerik düzeni ile temaları sunmaya çalışması iyi bir adım sayılsa da, kitapta yer alan etkinliklerin, teknoloji, temaların ilgi çekici bir şekilde işleniş, ve sarmallık gibi birçok açıdan eksik olduğu ve geliştirilmesi gerektiği görüşü, öğretmen ve uzmanların ortak görüşleriyle desteklenmiştir.

4.4.5. Power Up 9 Ders Kitabının Öğrenme Öğretme Süreci Boyutuna İlişkin Bulguların Yorumlanması

Power Up 9 ders kitabının öğrenme öğretme süreci boyutuna ilişkin bulguların analizinde, dört dil becerisinin dengeli ve bütünleşmiş bir şekilde öğretimi, anlama, üretme ve analitik becerilerin geliştirilmesini hedefleyen aktivitelere yer verme, bağlamsal dilbilgisi öğretimi, bağlamsal kelime öğretimi, kelime yükü, yönergelerin açıklığı ve anlaşılabilirliği olmak üzere altı ana başlık üzerinde çalışılmıştır.

Ders kitabının dört dil becerisinin dengeli ve bütünleşmiş bir şekilde öğretimine ilişkin öğretmen ve uzman yorumlarında bazı farklılıklar mevcuttur. 10 öğretmen dört dil becerisinin bütünleşmiş bir şekilde verildiğini, ancak dağılımın dengeli olmadığını, 5 öğretmen ise dengeli ve bütünleşmiş bir şekilde verilmediğini, özellikle yazma becerilerinin iyi öğretilmediğini ifade etmişlerdir. Uzmanların tümü dört dil becerisinin bütünleşmiş bir şekilde verilmeye çalışıldığını, ancak okuma metinlerinin daha detaylı çalışılması gerektiğini ve konuşma aktivitelerinin yapıların tekrarına değil, daha üretime dayalı ve az kontrollü bir şekilde düzenlenmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Öğretmen ve uzmanlar farklı noktalardan da olsa aynı paydada birleşerek dört dil becerisinin içeriği daha dolu ve planlı bir şekilde düzenlenmesi gerektiği görüşüne sahiptirler. Benzer olarak, Batdı (2010) yüksek lisans tez çalışmasında, dört dil becerisinin birbirinden soyutlanamayacağı, dengeli ve

bütünleşmiş verilmesi gerektiği sonucunu elde etmiştir. Araştırmanın sonucu, bu araştırmadan elde edilen verilerle uyumludur.

Ders kitabının anlama, üretme ve analitik becerilerin geliştirilmesini hedefleyen aktivitelere yer vermesi ile ilgili öğretmen ve uzmanlar aynı görüşlere sahiptirler. 8 öğretmen kısmen yer verildiğini, 7 öğretmen ise yer verilmediğini belirtmiş; 3 uzman yer verildiğini, 2 uzman da üretime dayalı aktivitelere gerektiği kadar yer verilmediğini ifade etmiştir. Öğretmenler ve uzmanlar, daha çok kelime çalışmaları üzerinde yoğunlaşan kitabın yazma aktivitelerinde strateji öğretimi yapılması gerektiğini ve daha az kontrollü konuşma aktivitelerine yer verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Tekir ve Arıkan (2007) yaptıkları çalışmada, Let's Speak 7 adlı kitabın üretime yönelik anlamlı aktiviteler içermediği ve iletişim boyutunda yetersiz kaldığı yönünde, bu araştırmada elde edilen verilere benzer bir sonuç elde etmiştir.

Ders kitabının bağlamsal dilbilgisi öğretimine ilişkin öğretmen ve uzmanların tümü, kitabın iletişimsel yaklaşıma göre tasarlandığı için dilbilgisi öğretimi içermediğini, bu durumun öğrenci ve öğretmen açısından zorluk oluşturabileceğini, dilbilgisi öğretiminin gerek hatırlatıcı nitelikte gerekse yeni yapılarla karşılaşıldığında yapılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Öğretmenler, öğrencilerin dilbilgisi öğretimi ihtiyacına kitapta yanıt alamadıkları için, öğretmenlerin bu durumu telafi etmek için sürekli ekstra hazırlık yapmak zorunda kaldıklarını belirtmişlerdir. Kitabın arka bölümünde konu anlatımı ve testlerden oluşan bir dilbilgisi referans bölümünün olması ve öğrencilerin gerek duydukça buraya başvurmaları da bir uzman tarafından önerilmiştir. Larsen ve Freeman (1991; aktaran Batdı, 2010: 56) dilin yapısını gramerin oluşturduğunu; dili ayakta tutan üç destekten birinin gramer olduğunu ve diğer iki ayak olan anlambilim (semantik) ve pragmatik (kullanımbilim) bir arada olmadan bütünlüğün bozularak etkili öğrenmenin gerçekleşmeyeceğini belirtmiştir. Bu ifade, dilbilgisinin dil öğreniminde ne kadar büyük bir öneme sahip olduğunu açıklamaktadır.

Ders kitabının bağlamsal kelime öğretimi ile ilgili öğretmen ve uzmanların hepsi olumlu görüşe sahiptir. Katılımcıların tümü, kelime öğretiminin bağlamsal olduğunu, ancak kitapta çok fazla kelime yükü olduğunu ve bağlamların ve aktivitelerin çeşitlendirilerek düzenlenmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Ders kitaplarında, metin içinde kelime öğrenimine yönelik alıştırmalar ve testler bulunması, öğrenciye bağlamsal anlamda benzer kelimeler öğretmekte ve kelimeyle ilişkili diğer sözcükleri de kapsayarak öğrencinin kelime

bilgisini önemli derecede arttırmaktadır (Mosback ve Mosback, 1977'den aktaran Batdı, 2010). Anlamlı kelime öğretimi ve etkinliklerinin dil öğretimi açısından önemi bu ifadeden anlaşılmaktadır.

Ders kitabının kelime yüküne ilişkin 5 öğretmen olumlu, 10 öğretmen olumsuz; 2 uzman olumlu, 3 uzman olumsuz görüş bildirmiştir. Öğretmen ve uzman görüşleri benzerlik göstermektedir. Olumlu görüş bildiren öğretmen ve uzmanlar, sekiz yıldır İngilizce öğrenen öğrencilerin bu kelimelerin büyük bir kısmını bilmesi gerektiğini belirtirken; olumsuz görüşe sahip öğretmen ve uzmanlar, kitapta toplamda çok fazla kelime yükü olduğunu ve kelimelerin zorluk seviyesi ve sayı bakımından ünitelerde dengesiz bir dağılım gösterdiğini ifade etmişlerdir. Çakıt Ezici (2006) yapmış olduğu yüksek lisans çalışmasında, New Bridge to Success 3 kitabında kelime yükünün çok fazla olduğu ve öğrencilerin zorluk yaşadığına yönelik, bu araştırmada elde edilen benzer bir sonuca ulaşmıştır.

Ders kitabının yönergelerin açıklığı ve anlaşılabilirliği ile ilgili tüm öğretmen ve uzmanlar, genel anlamda yönergelerin açık ve anlaşılır olduğunu, ancak bazı yönergelerin uzunluğundan kaynaklanan anlama zorluğuna neden olduğunu ifade etmişlerdir. Benzer olarak, Özdemir (2007) yapmış olduğu yüksek lisans çalışmasında incelemiş olduğu Time for English 4 adlı kitapta, öğrencilerin kitaptaki yönergeleri anlamakta zorluk yaşadıkları sonucuna ulaşmıştır.

Power Up 9 ders kitabının öğrenme öğretme süreci boyutuna ilişkin bulguların ışığında, dört dil becerisinin bütünleşmiş bir şekilde verildiği, ancak dengeli bir dağılım göstermediği ve okuma ve konuşma becerilerinin daha etkili bir şekilde öğretilmesi gerektiği, üretime dayalı aktivitelerin yetersiz olduğu ve artırılması gerektiği, dilbilgisi öğretimine yer verilmesi gerektiği, bağlamsal kelime aktivitelerinin çeşitlendirilmesi ve kelime tekrarının sistematik şekilde yapılması gerektiği, kitaptaki kelime yükünün ve kelimelerin zorluk seviyelerinin dengeli bir şekilde düzenlenmesi gerektiği ve bazı uzun yönergelerin kısaltılarak düzenlenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

4.4.6. Power Up 9 Ders Kitabının Ölçme Değerlendirme Boyutuna İlişkin Bulguların Yorumlanması

Power Up 9 ders kitabının ölçme değerlendirme boyutuna ilişkin bulguların analizinde, dilin günlük yaşamda kullanımını ölçen etkinlikler içermesi ve değerlendirme etkinlik türleri olmak üzere iki ana başlık üzerinde çalışılmıştır.

Ders kitabının dilin günlük yaşamda kullanımını ölçen etkinlikler içermesine ilişkin, tüm öğretmen ve uzmanlar aynı görüşe sahip olup, ders kitabında ünitelerin sonunda bulunan konuşma, yazma ve proje gibi etkinliklerin, dilin günlük yaşamda kullanımına yönelik olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenler, uygulama boyutunda bu aktivitelerin öğrenci profili, aktivitelerin ilgi çekici olmaması ve ders saatlerinin yetersizliği nedeniyle tam anlamıyla yapılmadığını, öğrencilerin seviyesine uygun olanların seçilerek zaman zaman yapıldığını ifade etmişlerdir.

Ders kitabında yer alan değerlendirme etkinlik türleri ile ilgili tüm öğretmen ve uzmanlar, ünite sonlarında öz değerlendirme (self checklist) bölümleri olduğunu, grup ve ikili çalışmalarda akran değerlendirmeleri olduğunu, etkinliklerle ilgili öğretmen değerlendirmesi olduğunu belirtmişler; bilgisayar, anne/baba ya da e-portfolio gibi farklı dönüt sağlayıcılarına yönelik değerlendirmelerin bulunmadığını ifade etmişlerdir. Öğretmen ve uzmanlar, her öğrencinin okul dışında bilgisayara erişim imkanı olmadığından, bilgisayar destekli değerlendirmenin teknik olarak uygulanmasının mümkün olmadığını belirtmişlerdir. Uzman ve öğretmenler, kitabın sürece dayalı değerlendirme etkinlikleri bakımından eksik olduğunu ve kitabın bu açıdan düzenlenmesini önermişlerdir. Benzer bir sonuca Çelik (2011) yapmış olduğu yüksek lisans tez çalışmasında ulaşmış ve kitapta süreç değerlendirmesine yönelik etkinliklerin olmadığı bulgusunu elde etmiştir.

Sonuç olarak, Power Up 9 ders kitabının ölçme değerlendirme boyutuna ilişkin bulgulara bakıldığında, kitapta yer alan değerlendirme etkinliklerinin, günlük yaşamda kullanıma yönelik olduğu, ancak uygulama boyutunda öğrenci dil seviyesi, profili, aktivitelerin ilgi çekici olmaması ve ders saatlerinin yetersizliği nedeniyle tam anlamıyla yapılamadığı, öz değerlendirme, akran değerlendirmesi ve öğretmen değerlendirmesine ek olarak sürece dayalı değerlendirme etkinlikleri ve koşullara göre bilgisayar destekli değerlendirme etkinliklerinin kitapta ve uygulamada mutlaka yer alması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

4.4.7. Power Up 9 Öğrenci Çalışma Kitabına İlişkin Bulguların Yorumlanması

Power Up 9 öğrenci çalışma kitabına ilişkin bulguların analizinde, ders kitabını destekleyici aktivitelere yeterince yer vermesi ana başlığı üzerinde çalışılmıştır. Bu bağlamda, tüm öğretmenler ve uzmanlar çalışma kitabının ders kitabını desteklediğini, hatta ders kitabından daha ilgi çekici ve eğlenceli aktiviteler içerdiğini, ancak ders kitabında yer

verilmemiş olan dilbilgisi aktivitelerine çalışma kitabında yer verilerek, öğrencilere yapıları tekrar etme ve pratik yapma imkanı sağlanması gerektiğini ifade etmişlerdir. Canpolat (2010) yaptığı yüksek lisans tez çalışmasında, öğrenci çalışma kitabının öğretmenler tarafından etkinlik çeşidi bakımından zayıf bulunduğu, etkinliklerin çoğaltılması gerektiği, öğretim elemanları tarafından ise uygun olarak nitelendirildiği sonucuna ulaşmıştır. Etkinliklerin çeşitlendirilmesi ve artırılması gerektiği ve çalışma kitabının öğretim elemanları tarafından iyi olarak değerlendirilmesi, bu çalışmanın sonucuyla benzerlik göstermektedir. Çelik (2001) yüksek lisans tez çalışmasında, çalışma kitabının düzeninin zayıf olduğunu, yeterince çeşitli aktivitelere yer verilmediğini, kalıcılığı sağlayamadığını ve dört dil becerisini de kapsayan aktivitelerin çalışma kitabında yer alması gerektiğini ortaya çıkarmıştır. Çalışma kitabının ders kitabını desteklemede büyük bir öneme sahip olduğu ve tekrar ve kalıcılık sağlaması konusunda etkili olduğu, bunun öğretmen ve öğrenciler tarafından da önemsendiği yapılan çalışmalarda net bir şekilde ortaya çıkmıştır.

4.4.8. Power Up 9 Öğretmen Kılavuz Kitabına İlişkin Bulguların Yorumlanması

Power Up 9 öğretmen kılavuz kitabına ilişkin bulguların analizinde, kitabın dersin nasıl gittiğini değerlendirmede rehberlik işlevi görmesi ana başlığı üzerinde çalışılmıştır. Bu bağlamda, tüm öğretmen ve uzmanlar öğretmen kılavuz kitabının yeterince yönlendirici ve rehberlik edici olmadığını ve cevap anahtarı olarak kullanımın ötesine geçmediğini ifade etmişlerdir. 6 öğretmen okullarına öğretmen kılavuz kitabı gönderilmediğini belirtmiştir. Bu önemli bir teknik eksiklik ve kılavuz kitabın tüm öğretmenlere ulaştırılması gerekmektedir. Öğretmenler, öğretmen kılavuz kitabının alternatif sunuş ya da etkinlik yollarını önerilerle birlikte sunması gerektiğini belirtmişlerdir. Uzmanlar da öğretmen kılavuz kitabında, ünite değerlendirme testleri, kitapta yer alan projeler için değerlendirme kontrol listeleri ve dilbilgisi konuları ile ilgili destekleyici etkinliklere yer verilmesi gerektiğini belirtmiştir. Çelik (2011) yüksek lisans tez çalışmasında, öğretmen kitabı ile ilgili öğretmen ve müfettişlerden, öğretmen kılavuz kitabının öğretmenlere kaynaklık yapacak yeterli ek açıklama ve alıştırma içermediği sonucuna ulaşmıştır. Çakıt Ezici (2006) yüksek lisans tez çalışmasında, öğretmen kitabının bir cevap anahtarı olmanın ötesine geçmediği, yeni konularla ilgili öğretmene bilgi ve yönlendirme sağlamadığı ve öğretmenlere ünite sonlarında kullanabilecekleri şarkı ve oyun gibi ekstra aktiviteler sunmada çok eksik olduğu sonucunu elde etmiştir. Bu çalışmalardan elde edilen bulgularının, bu araştırmadaki bulgularla benzer olduğu görülmektedir. Sonuç olarak,

öğretmen kitabının öğretmene bir yol haritası görevi görerek destek sağlaması gerektiği ve öğretmenin ihtiyaç duyacağı ekstra bilgi ve fikirleri sunması gerektiği açıkça görülebilmektedir.

Ortaöğretim İngilizce Dersi Öğretim Programı Değişikliğine İlişkin Bulguların Yorumlanması

11.02.2017 TTKB onaylı taslak öğretim programı değişikliğine ilişkin bulguların analizinde, ders kazanımları ve öğrenme boyutlarına etkisi ana başlığı üzerinde çalışılmıştır. Bu bağlamda, tüm öğretmen ve uzmanların yapılan bu sadeleştirme ve eklemelerin iyi olduğunu, ancak çok büyük etki yaratacağını düşünmediklerini ifade etmişlerdir. Öğretmenler, aslında mevcut ortaöğretim İngilizce dersi öğretim programının CEFR'a uygun olarak tasarlandığını ve bu açıdan zaten iyi bir program olduğunu, asıl aksaklıkların ders kitabında ve programın uygulanışında olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmen ve uzmanlar, okul türlerinin kitap seçiminde önem ve fark yarattığını ve bu yüzden farklı okul türlerine göre kitap seçilmesinin daha olumlu bir etki yaratacağını ve tüm sınıflarda teknolojinin mutlaka etkin bir şekilde kullanılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Sonuç olarak, İngilizce öğretim programının genel anlamda iyi hazırlanmış bir program olduğu, yapılan son değişikliğin çok büyük bir etki yaratmasının beklenmediği, önemli olanın programın ders kitabı ve uygulama boyutunda başarıya ulaşması olduğu görülmektedir.

4.4.9. Öğretmenlerin ve Uzmanların Farklı Okul Türlerinde Power Up 9 Kitabının Kullanımı ile İlgili Görüşlerinin Yorumlanması

Power Up 9 kitabının alt, orta ve üst seviyedeki okullarda kullanımına ilişkin, tüm öğretmen ve uzmanlar ortak görüşe sahip olup, tek tip kitabın farklı seviyelerdeki okullarda okutulmasının doğru olmadığını ifade etmişlerdir. Öğretmenler, kitabın TEOG puanına göre üst seviye okullar için basit, orta ve alt seviyedeki okullar için seviyelerinin üzerinde kaldığını belirtmişlerdir. Özellikle meslek liselerinde çok yoğun bir içeriğin öğrencileri çok zorladığını, her okul türünün kendi seviyesine uygun kitap seçerek öğretim yapması gerektiğini, en büyük sorunun kitabın seviyesinin uygunsuzluğundan kaynaklandığını vurgulamışlardır. Bir uzman da kitabın alt düzey okullarda tamamının değil, belli bir kısmının işlenmesinin o okul türünde yeterli olacağını, okul ve öğretmene tercih hakkı verilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Bu bulgulara bakıldığında, kitabın sadece üst düzey okullarda daha etkin işlenebileceği, ancak bu okullarda da seviyesinin basit kaldığı; orta ve

üst düzey okullarda ise verimli bir şekilde kullanılmadığı anlaşılmaktadır. Anadolu Liseleri, Anadolu Mesleki ve Teknik Liseleri, Anadolu İmam Hatip Liseleri ve Çok Programlı Lise türlerinde bu kitabın kullanıldığı bilgisine dayanarak, üst düzey köklü Anadolu liseleri hariç diğer tüm okul türlerinin TEOG yerleştirme taban puanları oldukça düşüktür. Bu durumda, Power Up 9 ders kitabının birçok okulda öğrenci seviyesinin üzerinde kaldığı görülebilmektedir. Okullara yine MEB tarafından hazırlanan alternatif kitap seçenekleri sunulurken tercih hakkı verilmesinin, uygulamada karşılaşılan zorlukları azaltması düşünülmektedir.

4.5. Power Up 9 Kitabının İçerik, Dilbilgisi ve Yazım Kurallarına İlişkin Doküman Analizi Bulgularının Yorumlanması

Power Up 9 ders kitabı ve çalışma kitabına yönelik yapılan doküman analizinde kitapların içerik, dilbilgisi ve yazım kuralları ana başlıkları üzerinde çalışılmıştır. Bu bağlamda, ders kitabı ve çalışma kitabında çok sayıda içerik, dilbilgisi ve yazım kuralları bulunmuştur. MEB Ders Kitapları ve Eğitim Araçları İnceleme Yönetmeliğinde (2015), ders kitaplarının nitelikleri bölümünde, “ders kitapları ile ilgili bilimsel hata içermez” maddesi bulunmaktadır. Bir ders kitabı yayınlanmadan önce detaylı bir hata taramasından geçirilmesi gerekmektedir. Kitaba olan güvenirliliğin ve kitabın yanlış öğretimi sonucu öğrencilerde bırakacağı iz göz önüne alındığında, durumun ne derece önem arz ettiği görülmektedir. Bu nedenle, ders kitabı ve çalışma kitabında yer alan hataların düzeltilmesi ve öğrencilere doğru bilgilerin aktarılması gerekmektedir. Arıkan (2009) yapmış olduğu çalışmada, ortaokul İngilizce ders kitaplarında edimsel (pragmatic) hataları incelemiş ve kitaplarda birçok kullanım hataları ve mantıksal hatalar olduğunu ortaya çıkarmıştır. Araştırmanın bulgularının, bu araştırmadaki bulgularla benzer olduğu görülmektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu bölümde, araştırmada elde edilen bulgulara dayalı olarak sonuçlara ve önerilere yer verilmiştir.

Sonuçlar

Bu araştırma kamu ortaöğretim okullarında dokuzuncu sınıf İngilizce ders kitabı olarak kullanılan Power Up 9 ders kitabı, öğrenci çalışma kitabı ve öğretmen kılavuz kitabının ortaöğretim dokuzuncu sınıf İngilizce öğretim programına uygunluğunu, öğretmen ve uzman görüşlerine göre değerlendirmeyi amaçlamıştır. Bu kapsamda Power Up 9 kitabı, öğrenci çalışma kitabı ve öğretmen kılavuz kitabı; fiziksel özellikleri, öğretim programının hedef, içerik, öğrenme öğretme süreçleri ile ölçme ve değerlendirme boyutları açısından incelenmiştir. Çalışma, TEOG yerleştirme puanına göre belirlenen alt, orta ve düzey okullarda görev yapmakta olan 15 9. sınıf İngilizce öğretmeni ve çeşitli üniversitelerde görev yapmakta olan 5 öğretim üyesi ile gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma yöntemi ile yürütülen çalışmada, veriler görüşme ve doküman analizi teknikleri kullanılarak elde edilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğiyle gerçekleştirilen görüşmelerin analizinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırmaya ilişkin sonuçlar aşağıdaki alt boyut başlıkları altında açıklanmıştır.

• Power Up 9 Ders Kitabının Fiziksel Özelliklerine İlişkin Sonuçlar

Power Up 9 ders kitabının fiziksel özelliklerine ilişkin veriler bir bütün olarak değerlendirildiğinde, öğretmen ve uzmanlar tarafından fiziksel açıdan kısmen yeterli bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kitabın fiziksel özellikleri ile ilgili verilerin değerlendirilmesi sonucunda aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

- Ders kitabının kapağı ve resimleri ilgi çekici ve gerçekçi (otantik) değildir ve görseller öğrenci yaş grubuna ve düzeyine uygun değildir.
- Ders kitabının baskı kalitesi ortalama düzeydedir.
- Ders kitabında yer alan şekil ve tablolar anlaşılır ve yeterlidir.
- Yazı karakteri ve punto özellikleri okunabilir, ideal boyutta ve anlaşılır bulunmuştur.

- Ders kitabındaki ünite girişlerinde hedef ve içerik ile ilgili bilgilendirme yetersiz bulunmuştur. İşlev ve dil becerileri hakkında açık ve detaylı bilgi içermemektedir.
- Ders kitabının sonunda ünite kelime listesi bulunmaması büyük bir eksiklik ve öğrencilere kelimeleri bir bütün olarak görme şansı vermemektedir.

- **Power Up 9 Ders Kitabının Hedef Boyutuna İlişkin Sonuçlar**

Power Up 9 ders kitabının, öğretim programının hedeflerine uygunluğuna ilişkin sonuçlar bir bütün olarak bakıldığında, öğretmen ve uzmanlar tarafından birçok açıdan yetersiz olarak değerlendirilmiştir. Görüşmelerden elde edilen verilerin değerlendirilmesi sonucunda aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

- Kitap A1-A2 düzeyine yönelik iletişimsel dil becerilerini geliştirmeye yönelik bir kitaptır, ancak dersin hedeflerini gerçekleştirmek için yeterli ve uygun etkinlik içermemektedir.
- Kitabın dil seviyesi teorik olarak A1-A2 seviyesine uygun olsa da, orta ve alt düzey okullar için seviyenin üzerinde kalmaktadır. Kitabın dil seviyesi bazı bölümlerde basitken, bazı bölümlerde, özellikle okuma parçalarında geçen yapı ve kelimelerde yukarıya çıkmaktadır.
- Kitap öğretmen ihtiyaçlarını karşılamada, içeriğin çoğunlukla güncel olması ve iletişime dayalı etkinlikler içermesi bakımından uygundur, ancak okuma becerisi, yazma becerisi ve dilbilgisi ile ilgili yeterli ve uygun etkinlik içermemesi nedeniyle öğretmen ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kalmaktadır.
- Kitap öğrenci ihtiyaçlarını karşılamada, genel anlamda güncelliği yakalamasına rağmen bazı görsel ve okuma parçaları güncel değildir; içerik olarak öğrenci gelişim seviyesine kısmen uygundur ve içerik öğrenciler için büyük ölçüde ilgi çekici değildir.
- Kitap öğrenci ve öğretmen ihtiyaçlarını karşılamada, dijital ortama uygun olmaması ve kitabın internet destekli araçlarının olmaması bakımından çok yetersiz kalmaktadır. Bu durum hem öğretmenler için uygulamada zorluk yaratmaktadır, hem de öğrencilerin profili açısından çağı yakalamada geride ve eksik kalmaktadır.

- **Power Up 9 Ders Kitabının İçerik Boyutuna İlişkin Sonuçlar**

Power Up 9 ders kitabının, öğretim programının içeriğine uygunluğuna ilişkin sonuçlar bir bütün olarak bakıldığında, öğretmen ve uzmanlar kitabın öğretim programının mantığına uygun hazırlanmaya çalışıldığını, fakat birçok açıdan yetersiz olduğunu değerlendirmişlerdir. İçerikle ilgili verilerin değerlendirilmesi sonucunda, şu sonuçlar elde edilmiştir.

- Kitap temelde, iletişimsel dil yaklaşımı, eklettik yaklaşım, işbirlikli öğrenme yaklaşımları gibi, yeni program ilkelerine uygun olarak tasarlanmaya çalışılmış, ancak kitaptaki yöntem ve teknikler bunları yansıtmakta yetersiz kalmaktadır.
- Öğrencilerin dil seviyesinin düşüklüğünden dolayı iletişime dayalı etkinlikler üretimsel boyutta tam anlamıyla gerçekleştirilememektedir.
- Kitap öğrenci özerkliğini geliştirme ve destekleme bakımından yetersizdir.
- Kitap farklı öğrenme stillerine hitap etme açısından kısmen yeterlidir. Genel anlamda kitap, görsel öğrenme stiline hitap etmekte, fakat işitsel ve kinestetik öğrenme stilleri boyutunda yetersiz kalmaktadır.
- Kitap düzenleme ve içeriğin gerçeğe yakınlığı (authenticity) ile ilgili, görseller açısından otantiktir, ancak diğer içerik açısından metinler ve işitsel materyaller gerçeklikten uzaktır. Kitapta şarkı ve film gibi otantik materyallerin kullanımı çok yetersizdir.
- Kitap gerçek yaşam dil ihtiyaçlarına ve ilgilerine hitap etmesine ilişkin temel İngilizceyi iletişimsel bir yaklaşımla öğretmeye çalışmaktadır, ancak öğrencilerin dil seviyesi bu konuda orta ve alt düzey okullarda çoğu zaman yetersiz kalmaktadır.
- Kitapta kalıcı öğrenmeyi sağlamak için (sarmallık) sistematik bir tekrar yoktur.
- Kitap multimedya, internet siteleri ve teknoloji ile desteklenmemiştir. Bu sebeple teknoloji ile yaşayan öğrencilerin öğrenme tercihleri göz ardı edilmektedir.
- Kitaptaki temalar öğrencilerin yaş ve gelişim düzeylerine uygun ve ilgi çekicidir. Ancak, temaların ünitelerde işleniş biçimi birbirinden bağımsızdır ve ilgi çekiciliği zayıftır.

- **Power Up 9 Ders Kitabının Öğrenme Öğretme Süreci Boyutuna İlişkin Sonuçlar**

Power Up 9 ders kitabının, öğretim programının öğrenme öğretme sürecine uygunluğuna ilişkin sonuçlar bir bütün olarak değerlendirildiğinde, öğretmen ve uzmanlar tarafından birçok açıdan eksik ve yetersiz olarak değerlendirilmiştir. Kitabın öğrenme öğretme süreci ile ilgili verilerin değerlendirilmesi sonucunda aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

- Kitapta dört dil becerisi bütünleşmiş bir şekilde verilmeye çalışılmıştır, ancak dengeli bir şekilde dağılım yoktur.
- Kitap anlama, üretme ve analitik becerilerin geliştirilmesini hedefleyen aktivitelere kısmen yer vermiştir. Kitapta daha çok kelime çalışmaları üzerinde yoğunlaşmış, yazma aktivitelerinde strateji öğretimi ve örnekler üzerinden çalışma yapılmadığı için üretim boyutu zayıf kalmıştır, konuşma aktiviteleri daha çok yapıların tekrar edilmesine dayalıdır ve kontrollüdür.
- Kitap iletişimsel yaklaşıma göre tasarlandığı için dilbilgisi öğretimi içermemektedir. Ancak, bu durum öğrenci ve öğretmen açısından zorluk oluşturmaktadır. Öğrencilerin temel referans kaynağı olan kitapta tekrar amaçlı ya da yeni dilbilgisi yapılarının öğretiminin olmaması bir eksikliklerdir.
- Kitapta kelime öğretimi bağlamsal bir şekilde yapılmaya çalışılmıştır, ancak yeterli bağlam sunulması ve farklı türlerde üretime dayalı kelime aktivitesi sağlaması açısından yetersiz kalmaktadır.
- Kitaptaki kelime yükü fazladır ve kelimelerin zorluk seviyesi ve sayısı bakımından ünitelerde dengesiz bir dağılım göstermektedir.
- Kitapta yer alan yönergeler genel anlamda açık ve anlaşılabilir, ancak bazı yönergeler çok uzun olduğu için anlamada zorlanmaya neden olmaktadır.

- **Power Up 9 Ders Kitabının Ölçme Değerlendirme Boyutuna İlişkin Sonuçlar**

Power Up 9 ders kitabının öğretim programının ölçme ve değerlendirme boyutuna uygunluğuna ilişkin sonuçlar bir bütün olarak değerlendirildiğinde, öğretmen ve uzmanlar

tarafından kısmen yeterli bulunmuştur. Görüşmelerden elde edilen verilerin değerlendirilmesi sonucunda aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

- Kitapta yer alan değerlendirmeye yönelik konuşma, yazma ve proje gibi etkinlikler, dilin günlük yaşamda kullanımına yöneliktir, ancak aktivitelerin ilgi çekici olmaması ve ders saatlerinin yetersizliği nedeniyle tam anlamıyla yapılamamaktadır.
- Ders kitabında yer alan öz değerlendirme (self checklist) bölümleri, öğretmen ve akran değerlendirmeleri, farklı değerlendirme türlerini içermesi açısından çok iyidir. Ancak, bilgisayar destekli değerlendirme (e-portfolyo, blog) ve portfolyo gibi sürece dayalı değerlendirme etkinlikleri bakımından eksiktir.

• **Power Up 9 Öğrenci Çalışma Kitabına İlişkin Sonuçlar**

Power Up 9 öğrenci çalışma kitabına ilişkin elde edilen veriler bir bütün olarak değerlendirildiğinde, öğretmen ve uzmanlar tarafından genel anlamda uygun bulunmuştur. Öğrenci çalışma kitabı ile ilgili verilerin değerlendirilmesi sonucunda şu sonuçlar elde edilmiştir.

- Çalışma kitabı ders kitabını destekleyici aktivitelere yeterince yer vermektedir.
- Çalışma kitabında yer alan aktiviteler ders kitabından daha ilgi çekici ve eğlenceli bulunmuştur.

• **Power Up 9 Öğretmen Kılavuz Kitabına İlişkin Sonuçlar**

Power Up 9 öğrenci çalışma kitabına ilişkin elde edilen veriler bir bütün olarak değerlendirildiğinde, öğretmen ve uzmanlar tarafından yetersiz bulunmuştur. Görüşmelerden elde edilen verilerin değerlendirilmesi sonucunda aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

- Kitap dersin nasıl gittiğini değerlendirmede yeterince yönlendirici ve rehberlik edici değildir.
- Kitap cevap anahtarı olarak kullanımın ötesine geçememektedir.
- Kitap alternatif sunuş, etkinlik ya da değerlendirme yolları sunmamaktadır.

- **Ortaöğretim İngilizce Dersi Öğretim Programı Değişikliği ile İlgili Görüşlere İlişkin Sonuçlar**

11.02.2017 TTKB onaylı taslak öğretim programı değişikliğine ilişkin elde edilen görüşler değerlendirildiğinde, öğretmen ve uzmanlar tarafından genel anlamda olumlu fakat çok fark yaratacak boyutta olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Program değişikliği ile ilgili görüşlerin değerlendirilmesi sonucunda şu sonuçlar elde edilmiştir.

- Mevcut ortaöğretim İngilizce dersi öğretim programı CEFR’ a uygun olarak tasarlandığı için zaten iyi bir programdır; yine de öğretim programında yapılan bu sadeleştirme ve eklemeler iyi bir adımdır.
- Mevcut 9. sınıf İngilizce öğretiminde, asıl aksaklıklar ve başarıyı olumsuz etkileyen faktörler, öğretim programı değil, ders kitabının yetersiz oluşu, farklı düzeylerdeki okul türlerine uygun olmayışı ve programın uygulanışındaki eksikliklerdir.

- **Farklı Okul Türlerinde Power Up 9 Kitabının Kullanımına İlişkin Sonuçlar**

Power Up 9 kitabının alt orta ve üst düzey okullarda kullanımına ilişkin elde edilen görüşler değerlendirildiğinde, öğretmen ve uzmanlar tarafından, aynı kitabın farklı seviyelerdeki okullarda okutulmasının doğru bir uygulama olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Kitap TEOG yerleştirme puanına göre, üst seviye okullar için basit, orta ve alt seviyedeki okullarda öğrencilerin dil seviyelerinin üzerinde kalmaktadır.

- **Power Up 9 Kitabı Doküman Analizine İlişkin Sonuçlar**

Power Up 9 ders kitabı ve çalışma kitabına yönelik yapılan doküman analizinde elde edilen bulgular değerlendirildiğinde, kitapların içerik, dilbilgisi ve yazım kuralları açısından çok sayıda hata içerdiği sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenler ve uzmanlar tarafından da fark edilen bu hatalar, yanlış öğrenmeye neden olduğu için önemli bir sorun olarak değerlendirilmiştir.

Bütün sonuçlar değerlendirildiğinde, ders kitabının fiziksel özellikleri ve öğretim programının hedef boyutu açısından kısmen yeterli; içerik, öğrenme öğretme süreçleri ve değerlendirme açısından birçok açıdan yetersiz olduğu saptanmıştır. Öğrenci çalışma kitabının genel anlamda ders kitabını destekleyici, eğlenceli ve ilgi çekici olduğu, ancak öğretmen kılavuz kitabının öğretmen için destek ve yönlendirici olmadığı sonucuna

ulaşmıştır. Bunlara ek olarak, aynı kitabın farklı seviyelerdeki okullarda kullanılmasının, öğrencilerin dil yeterlilik düzeyindeki farklılıklardan dolayı uygulamada birtakım sorunlar oluşturduğu ortaya çıkmıştır.

Öneriler

Bu bölümde Power Up 9 ders kitabı, öğrenci çalışma kitabı ve öğretmen kılavuz kitabının Ortaöğretim İngilizce dersi 9. sınıf öğretim programına uygunluğunu belirlemek amacı ile yapılan araştırmanın sonuçları doğrultusunda uygulamaya yönelik ve araştırmacılara yönelik öneriler sunulmuştur.

• Uygulamaya Yönelik Öneriler

1. Yabancı dil ders kitabının tasarımı kitabın etkin şekilde kullanılmasına olanak sağlayacak şekilde yapılmalıdır. Öncelikle kitabın kapağı kaliteli, ilgi çekici ve çok iyi bir tasarım ürünü olmalıdır. Kitapta yer alan resimler, şekiller ve tablolar öğrencilerin yaşına ve gelişim seviyesine uygun, anlaşılır, çözünürlüğü yüksek, ilgi çekici ve renkli olmalıdır. Kitabın baskı kalitesi yüksek ve kağıdı birinci sınıf hamurdan olmalıdır. Kitabın yazı karakteri ve puntosu okunabilir, ideal boyutta ve anlaşılır olmalıdır. Kitap sayfalarında öğrencilerin not alabilecekleri boş alanlar bırakılmalıdır.
2. Ders kitabındaki hedef ve içerik ile ilgili bilgilendirme, öğrencilere ne öğreneceğini bildirmek için detaylı bir şekilde yapılmalıdır. Ünitelerde yer alan işlev ve beceriler ayrı ayrı açıklanarak bir tablo ya da liste şeklinde sunulmalıdır.
3. Ders kitabı, iletişimsel yaklaşıma dayalı, hem işlev hem de becerileri kapsayan çoklu bir program (multi syllabus) şeklinde tasarlanmalıdır.
4. Öğretmen kılavuz kitabında öğretmenler için çok iyi ve detaylı hazırlanmış bir içerik tablosu (hedefler, kazanımlar, bir modül için önerilen ders saati gibi) bulunmalıdır.
5. Ders kitabının sonunda öğrencilere kelimeleri bir bütün olarak görme şansı vermek ve bir kaynak sağlaması için ünite kelime listesi bulunmalıdır.

6. Ders kitabı öğrenci seviyesine uygun ve iletişimsel dil becerilerini geliştirmeye yönelik olmalıdır ve dersin hedeflerine yönelik yeterli çeşitlilikte ve uygun etkinlik içermelidir.
7. Ders kitabı bilgi ve iletişim teknolojilerinin entegrasyonunu sağlamalı, dijital ortama uygun olmalı, internet uygulaması ve akıllı tahtayı da etkin şekilde kullanacak şekilde interaktif etkinlikler içeren ek bir kaynağı olmalıdır.
8. Ders kitabın içeriği güncel, otantik (authentic), hedef kültüre ait ögeler sunan, ilgi çekici ve eğlenceli bir şekilde öğrencilerin gerçek yaşamdaki dil ihtiyaçlarına hitap edecek şekilde olmalıdır.
9. Ders kitabı iletişimsel dil yaklaşımı, eklektik yaklaşım, görev temelli öğrenme yaklaşımı, işbirlikli öğrenme yaklaşımı, proje temelli öğrenme yaklaşımı gibi, ortaöğretim İngilizce ders programında belirtilen (CEFR'a göre hazırlanmış) ilkelere uygun olarak tasarlanmalıdır ve bu yaklaşımları gerçekten yansıtan yöntem ve tekniklerle hazırlanmış, üretime dayalı etkinlikler içermelidir.
10. Ders kitabı öğrenci özerkliğini geliştirmeye destek olan etkinlikler içermelidir.
11. Ders kitabı farklı öğrenme stillerine hitap edecek çeşitlilikte etkinlikler içermelidir.
12. Ders kitabında kalıcı öğrenmeyi sağlamak için yapıların ve kelimelerin sistematik olarak tekrar edilmesi (sarmallık) sağlanmalıdır.
13. Ders kitabının tema organizasyonu, öğrencilerin yaş ve gelişim düzeylerine uygun, hedef kültürün öğelerini içeren ve ilgi çekici temaları birbiriyle ilişkilendirecek şekilde düzenlenmelidir.
14. Ders kitabında dört dil becerisi dengeli ve bütünleşmiş bir şekilde verilmelidir. Okuma becerileri öğretimi, öğrenci seviyesine uygun, ilgi çekici ve otantik materyallere yer verecek şekilde yapılmalıdır. Kelime öğretimi okuma parçalarının içinde bağlamsal şekilde yapılmalı ve anlamlı kelime öğrenimini sağlayacak, üretime yönelik farklı türde etkinliklere yer verilmelidir ve kitabın kelime yükü dersin hedeflerine ve öğrenci dil seviyesine uygun olmalı ve kelime yükü dengeli ünitelerde dağıtılmalıdır. Yazma becerileri öğretimi, gerekli strateji öğretimi yapılarak ve üretime dayalı etkinliklerle yapılmalıdır. Dinleme becerileri öğretimi,

bağlam içinde, otantik materyallere yer verecek şekilde, anlaşılır ses kayıtları ile yapılmalıdır. Okullarda ses kayıt cihazlarının ve ses kayıtlarının bulunduğu MEB tarafından öğretim yılı başında kontrol edilmelidir. Konuşma becerileri etkinlikleri üretime dayalı, gerçek yaşam dil kullanımına yönelik amaçlar doğrultusunda düzenlenmelidir.

15. Ders kitabında anlama, üretme ve analitik becerilerin geliştirilmesini hedefleyen üretime dayalı aktivitelere yer verilmelidir.
16. Ders kitabında dilbilgisi öğretimi ve etkinlikleri bağlamsal bir şekilde yapılmalıdır.
17. Ders kitabında yer alan yönergeler açık, kısa ve anlaşılır olmalıdır.
18. Ders kitabında yer alan değerlendirmeye yönelik konuşma, yazma ve proje gibi etkinlikler, dilin günlük yaşamda kullanımına yönelik olmalıdır ve farklı değerlendirme türlerini (öz değerlendirme, karan değerlendirme, öğretmen değerlendirme, e-portfolio gibi) içermelidir.
19. Öğrenci çalışma kitabında ders kitabını destekleyici aktivitelere yeterli düzeyde yer verilmelidir.
20. Öğretmen kılavuz kitabı dersin nasıl gittiğini değerlendirmede yeterince yönlendirici olmalı ve rehberlik etmelidir. Kitapta alternatif sunuş, etkinlik ya da değerlendirme etkinlikleri sunulmalıdır.
21. Ders kitabı içerik, dilbilgisi ve yazım kuralları açısından hatasız olmalıdır.
22. Ders kitabının içerik yoğunluğu, okutulacağı sınıf düzeyi için belirlenmiş olan haftalık İngilizce ders saatine göre düzenlenmelidir.
23. Ders kitaplarının hazırlanma aşamasında kapsamlı bir ihtiyaç analizi yapılarak öğretmen ve öğrenci görüş ve önerileri alınmalıdır.
24. Aynı ders kitabının farklı tür ve seviyelerdeki okullarda kullanımında zorluklar yaşanmasından dolayı, ders kitabının etkin bir şekilde kullanılmasını sağlamak için, farklı seviyelerdeki okul türleri için MEB tarafından kitap seçenekleri sunulularak okullara tercih hakkı verilmelidir.

- **Araştırmacılara Yönelik Öneriler**

1. Bu araştırmanın çalışma grubunu Aydın'da görev yapan İngilizce öğretmenleri ve değişik üniversitelerde görev yapan öğretim üyeleri oluşturmaktadır. Buna benzer yapılacak başka çalışmalarda farklı iller ve üniversiteler seçilebilir.
2. Bu çalışmada 9. sınıf İngilizce ders kitabının ortaöğretim dokuzuncu sınıf İngilizce öğretim programına uygunluğu değerlendirilmiştir. Diğer tüm İngilizce ders kitapları da İngilizce öğretim programına uygunluk açısından, yapılacak çalışmalarla değerlendirilebilir.
3. İngilizce ders kitabının uygulanabilirliği açısından öğrencileri de kapsayan geniş çaplı nitel bir çalışma yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Alkan, C. & Kurt, M. (1998). *Özel Öğretim Yöntemleri, Disiplinlerin Öğretim Teknolojisi*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Al-Yousef, H. S. D. (2007). *An Evaluation of the New Third Grade Intermediate English Coursebook in Saudi Arabia*. A Master's Thesis, Department of English at the College of Arts, King South University.
- Arıkan, A. (2005). Age, Gender and Social Class in ELT Coursebooks: A Critical Study. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28: 29-38.
- Arıkan, A. (2009). Pragmatic Problems in Elementary Level ELT Coursebooks: Focus on Dialogues. *Dialogue Analysis*, XI, 3.
- Brooks J. G.& Brooks, M.G. (1993). *The Case for Constructivist Classrooms*. Merrill Prentice Hall: New Jersey-Ohio.
- Batdı, V. (2010). *Yabancı dil ağırlıklı liselerde okutulan İngilizce ders kitabının etkili kullanılabilmesi için taşınması gereken özelliklere ilişkin öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi (Elazığ ve Diyarbakır illeri örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Byrd, P. (2001). Textbooks: *Evaluation for Selection and Analysis for Implementation. Teaching English as a Second or Foreign Language*, (415-429). Boston: Heinle & Heinle.
- Canpolat, D. (2010). *İlköğretim 4. sınıfta okutulan İngilizce ders kitabına ilişkin öğretmen, öğrenci ve uzman görüşleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir.
- Ceyhan, E. ve Yiğit, B. (2005). *Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Council of Europe (2001). Common European Framework of Reference for Languages (CEFR): Learning, Teaching, Assessment, Modern Language Division, Strasbourg.
- Cresswell, John W. (2015). *Nitel Araştırma Yöntemleri*. (2. Baskı). Ankara: Siyasal Kitabevi
- Cunningsworth, A. (1995) *Choosing Your Coursebook*. Oxford: Macmillan
- Çakıt, I. (2006). *Evaluation of the EFL textbook" New Bridge to Success 3" from the perspectives of students and teachers*. Unpublished MA Thesis, Middle East Technical University, Ankara, Turkey.
- Çelik, Ş. N. (2011). *Ortaöğretim İngilizce ders kitabı Breeze 9 hakkında öğrenci, öğretmen ve müfettiş görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Çokluk, Ö., Oğuz E., Yılmaz, K. (2011) . Nitel Bir Görüşme Yöntemi: Odak Grup Görüşmesi. *Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi*, 4(1), 95-107.

- Demir, Y., & Ertas, A. (2014). A Suggested Eclectic Checklist for ELT Coursebook Evaluation. *The Reading Matrix*, 14(2), 243-252.
- Demircan, Ö. (2012). *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri*. İstanbul: Der Yayınları.
- Demirel, Ö. (2015). *Eğitimde Program Geliştirme: Kuramdan Uygulamaya*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (2010). *Yabancı Dil Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Dinçer, B. (2013). 7. sınıf İngilizce öğretim programının Stufflebeam'in Bağlam-Girdi-Süreç-Ürün (CIPP) modeline göre değerlendirilmesi. Doktora Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın.
- Doğan, C. (2012). *Sistemik Yabancı Dil Öğretim Yaklaşımı Ve Yöntemleri*. İstanbul: Ensar Neşriyat.
- Duymaz, Z. (2014). *Investigating the tourism and hotel management students' perceptions of their vocational English coursebook*. Master's Thesis, Çanakkale Onsekiz Mart University Institute of Educational Sciences.
- Erdem, E., & Demirel, Ö. (2002). Program Geliştirmede Yapılandırmacılık Yaklaşımı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(23), 81-87.
- Eğitimde Program Geliştirme Süreci Şeması (2017). acikders.hacettepe.edu.tr. (Erişim Tarihi: 14.06.2017)
- Fang, X., & Warschauer, M. (2004). Technology and Curricular Reform in China: A Case Study. *TesOL Quarterly*, 38(2), 301-323.
- Fredriksson, C., & Olsson, R. (2006). English Textbook Evaluation. An Investigation into Criteria for Selecting English Textbooks. *Malmö högskola/Läraryrket* *Electronic Publishing*.
- Genç, A. (2002). İlk ve Ortaöğretim Okullarında Yabancı Dil Ders Kitabı Seçimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(22), 74-81.
- Grant, N. (1987). *Making the Most of Your Textbook*. London: Longman.
- Güler, G. (2005). Avrupa Konseyi Ortak Dil Kriterleri Çerçeve Programı ve Türkiye'de Yabancı Dil Öğretim Süreçleri. *Trakya University Journal of Social Science*, 6(1), 89-106.
- Gündoğdu, M. (2005) Avrupa Birliği Yolunda Türkiye'nin Yabancı Dil Politikası. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(29), 120-217.
- Gürel, N.(2008). A study into Çanakkale Science High School students' perceptions of an ideal English coursebook. Master's Thesis, Çanakkale 18 Mart University, Çanakkale.

- Harmer, J. (2001). *The Practice of English Language Teaching*. Harlow: Pearson Education Limited.
- Hashemnezhad, H., & Maftoon, P. (2011). An Evaluation of English Language Grammar for College Students 1&2: An EAP Coursebook Evaluation. *International Journal of English Linguistics*, 1(2), 106.
- Hatch, J. A. (2002). *Doing Qualitative Research in Education Settings*. Suny Press.
- Hengirmen, M. (2006). *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri ve Tömer Yöntemi*. Ankara: Engin Yayınevi.
- Hutchinson, T. ve Torres, E. (1994). The Textbooks as an Agent of Change. *ELT Journal*, 48, 315-328.
- Litz, D. R. (2005). Textbook Evaluation and ELT Management: A South Korean Case Study. *Asian EFL Journal*, 48, 1-53.
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler*. Ankara: Nobel Yayın
- Karataş, Z. (2015). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Teknikleri. *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi* 1(1), 63-80.
- Kaya, Z. (2006). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Kılıç, A. ve Seven, S. (2007). *Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi*. (6. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Larsen-Freeman, D. (2000) *Techniques and Principles in Language Teaching*, (Second Edition), Oxford Univeristy Press: China.
- Memiş, M. R., & Erdem, M. D. (2013). Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Yöntemler, Kullanım Özellikleri Ve Eleştiriler. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(9), 297-318.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis: A Sourcebook*. Beverly Hills: Sage Publications.
- MEB (2017). Milli Eğitim Bakanlığı Avrupa Dil Portfolyosu. <http://adp.meb.gov.tr/>
(Erişim Tarihi: 02.06.2017)
- MEB (2017). Millî Eğitim İstatistikleri. Örgün Eğitim 2016-2017 Yılı (1. Dönem) <http://sgb.meb.gov.tr/www/mill-egitim-istatistikleri-orgun-egitim-2016-2017-yili>.
(Erişim Tarihi: 02.06.2017).
- MEB (2015). Millî Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları Ve Eğitim Araçları Yönetmeliği. <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/dersarac/dersarac.html> (Erişim Tarihi: 05.06.2017).

- MEB (2014). Millî Eğitim Bakanlığı İngilizce Dersi Ortaöğretim 9-12. Sınıflar Öğretim Programı <http://ttkb.meb.gov.tr/program2.aspx> (Erişim Tarihi: 05.05.2017).
- MEB (2013). TTKB İngilizce Dersi (2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar) Öğretim Programı. <http://ttkb.meb.gov.tr/program2.aspx> (Erişim Tarihi: 02.06.2017).
- MEB (2012). Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Ve Eğitim Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (11 Nisan 2012). Resmi Gazete, 6287/ 28261.
- MEB (2011). Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun (12.04.2011). Resmi Gazete, 6215/ 27903.
- MEB (2006). Millî Eğitim Bakanlığı Yabancı Dil Eğitimi Ve Öğretimi Yönetmeliği. http://mevzuat.meb.gov.tr/html/26184_1.html (Erişim Tarihi: 07.06.2017).
- MEB (2006). TTKB İngilizce Dersi (4-8.Sınıflar) Öğretim Programı ile Seçmeli İngilizce Dersi Öğretim Programı. <http://ttkb.meb.gov.tr/indir/ttkb/programlar/anadolu/Ingilizce> (Erişim Tarihi: 02.06.2017).
- MEB (2006). Millî Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği (01.09.2006).Resmi Gazete, 2588/ 26276.
- Mikk, J. (2002). Experimental Evaluation Of Textbooks And Multimedia. *New Educational Media and Textbooks. Stockholm Institute of Education Press*, (2), 121-140.
- Odabaşı, F. (Ed.), (1998). *Bilgisayar Destekli Eğitim*. Açıköğretim Fakültesi İlköğretim Öğretmenliği Lisans Tamamlama Programı: Eskişehir.
- Özdemir, V. & Ulaş, F. (2007). Mersin Merkez- İlçe Anadolu Liselerinde Görev Yapan İngilizce Öğretmenlerinin Ders Kitaplarına Yaklaşımları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 3(2), 216–226.
- Özdemir, F. E. (2007). An evaluation of time for English 4, the 4th grade English coursebook for public schools. Unpublished Master's Thesis. Middle East Technical University Graduate School of Social Sciences, Ankara.
- Patton, M. Q. (1987). *How To Use Qualitative Methods in Evaluation*. Newbury Park, CA: Sage.
- Polio, C. G. (1998). *A Course in Language Teaching: Practice And Theory*. Cambridge: Cambridge University Press,
- Reinders, H., & Balçikanlı, C. (2011). Do Classroom Textbooks Encourage Learner Autonomy?. *Novitas-ROYAL (Research on Youth and Language)* 5(2), 265-272.

- Richards, J. C. (2006). *Communicative Language Teaching Today*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2001). *Approaches and Methods in Language Teaching: A Description and Analysis*. Cambridge, London: Cambridge University.
- Saban, A. (2000) *Öğrenme Öğretme Sürecinde Yeni Teori ve Yaklaşımlar*. Nobel Yayınları, Ankara.
- Saracaloğlu, A. S., & Küçükoğlu, A. (2015). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: PegemA Yayınları.
- Sönmez, V. (2014). *Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şeker, H. (Ed.). (2014). *Eğitimde Program Geliştirme: Kavramlar Yaklaşımlar*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tarcan, A. (2004). *Yabancı Dil Öğretim Teknikleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tekir, S., & Arıkan, A. (2007). An Analysis of English Language Teaching Coursebooks by Turkish Writers: " Let's Speak English 7" Example. *International Journal of Human Sciences*, 4(2), 1-18.
- Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 6(4), 543-559.
- Uşun, S. (2016). *Eğitimde Program Değerlendirme Süreçler, Yaklaşımlar ve Modeller*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ünsal, Y., & Güneş, B. (2004). Bir Kitap İnceleme Çalışması Örneği Olarak MEB Lise 1. Sınıf Fizik Ders Kitabının Eleştirel Olarak İncelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(3), 305-321.
- Yapıcı, M. (2004). İlköğretim Dilbilgisi Konularının Çocuğun Bilimsel Düzeyine Uygunluğu, *İlköğretim- Online*, 3(2), 31-41
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yüksel, İ., & Sağlam, M. (2014). *Eğitimde Program Değerlendirme*. Ankara: Pegem Akademi.
- Zohrabi, M., Sabouri, H., & Behroozian, R. (2012). An Assessment of Strengths and Weaknesses of Iranian First Year High School English Coursebook Using Evaluation Checklist. *English Language and Literature Studies*, 2(2), 89.

EKLER

EK.1 Milli Eğitim Müdürlüğü İzin Yazısı

T.C.
AYDIN VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 90864724-605-E.14573594
Konu: Araştırma İzni

26/12/2016

VALİLİK MAKAMINA

Adnan Menderes Üniversitesi'nin 06/12/2016 tarihli ve 21612 sayılı yazılarında belirtilen; Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Hasret GÜVEN tarafından "Dokuzuncu Sınıf İngilizce Ders ve Çalışma Kitaplarının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi" başlıklı tez çalışmasında kullanılmak üzere İlimiz Efeler İlçesindeki Anadolu Liselerinde görev yapmakta olan İngilizce öğretmenleri ile görüşme yapma isteği 28/09/2016 tarihli ve 10420408 sayılı Valilik Onayı ile kurulan Değerlendirme komisyonunca incelenmiştir.

Söz konusu çalışma Değerlendirme Komisyonunca uygun görülmüş olup 2016/2017 eğitim-öğretim yılında, Hasret GÜVEN tarafından; İlimiz Efeler İlçesindeki Anadolu Liselerinde görev yapmakta olan İngilizce öğretmenleri ile görüşme yapılmasını olurlarınıza arz ederim.

Pervin TÖRE
Millî Eğitim Müdürü

Ek:
- Adnan Menderes Üniversitesinin
Yazısı ve Ekleri (10 Sayfa)

OLUR
26/12/2016

Mustafa YILDIZ
Vali a.
Vali Yardımcısı

Güvenli Elektronik İmza
Aslı ile aynıdır
26/12/2016
Osman
7

Meşrutiyet Mah.Kültür Cad. No:20 09100 Efeler/AYDIN
Telefon :(0256)2151028 Faks :(0256)2251268
E-posta : aydinmem@meb.gov.tr Web : http://aydin.meb.gov.tr

Bilgi İçin :Fadime GÜMÜŞ
Memur
Telefon :(0256)2151028-1101

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 93dc-be23-395f-a757-dfe4 kodu ile teyit edilebilir.

EK. 2. Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programında Yeterlik Düzeyleri

Dinleme

A 1: Benimle, ailemle ve yakın çevremle ilgili tanıdık sözcükleri ve çok temel kalıpları, yavaş ve net konuşulduğunda anlayabilirim.

A 2: Beni doğrudan ilgilendiren konularla ilişkili kalıpları ve çok sık kullanılan sözcükleri anlayabilirim. (Örneğin; En temel kişisel ve ailevi bilgiler, alışveriş, yerel çevre, meslek). Kısa, net, basit ileti ve duyurulardaki temel düşünceyi kavrayabilirim.

B 1: İş, okul, boş zaman vb. ortamlarda sürekli karşılaşılan bildik konulardaki net, standart konuşmanın ana hatlarını anlayabilirim. Güncel olaylar ya da kişisel ilgi alanıma giren konularla ilgili radyo ve televizyon programlarının çoğunun ana hatlarını yavaş ve net olduğunda anlayabilirim.

B 2: Güncel bir konu olması koşuluyla uzun konuşma ve sunumları anlayabilir, karmaşık tümcelerle yapılan tartışmaları takip edebilirim. Televizyon haberlerini ve güncel olaylara ilişkin programların çoğunu anlayabilirim. Standart dilin kullanıldığı filmlerin çoğunu anlayabilirim.

C 1: Açıkça yapılandırılmamış ve ilişkiler açıkça belirtilmemiş sadece ima edilmiş olsa bile uzun konuşmaları anlayabilirim. Televizyon programlarını ve filmleri fazla zorluk çekmeden anlayabilirim.

C 2: İster canlı ister yayın ortamında olsun, hiçbir konuşma türünü anlamakta zorluk çekmem. Sadece normal anadili konuşma hızında ise, aksana alışabilmem için biraz zamana ihtiyacım olabilir.

Okuma

A 1: Katalog, duyuru ya da afiş gibi yazılı metinlerdeki basit adları, sözcükleri ve çok basit tümceleri anlayabilirim.

A 2: Kısa ve basit metinleri okuyabilirim. İlanlar, kullanım kılavuzları, mönüler ve zaman çizelgeleri gibi basit günlük metinlerdeki genel bilgileri kavrayabilir ve kısa kişisel mektupları anlayabilirim.

B 1: Meslekle ilgili ya da günlük dilde en sık kullanılan sözcükleri içeren metinleri anlayabilirim. Kişisel mektuplarda belirtilen olay, duygu ve dilekleri anlayabilirim.

B 2: Yazarların belirli tutum ya da görüşü benimsedikleri, güncel sorunlarla ilgili makaleleri ve raporları okuyabilirim. Çağdaş edebi düzyazıyı anlayabilirim.

C 1: Üslup farklılıklarını da ayırt ederek uzun ve karmaşık, somut ya da edebi metinleri okuyabilir, ilgi alanımla alakalı olmasalar bile herhangi bir uzmanlık alanına giren makale ve uzun teknik bilgileri anlayabilirim.

C 2: Kullanım kılavuzları, uzmanlık alanına yönelik makaleler ve yazınsal yapıtlar gibi soyut, yapısal ve dilbilgisel açıdan karmaşık hemen hemen tüm metin türlerini kolaylıkla okuyabilir ve anlayabilirim.

Karşılıklı Konuşma

A 1: Karşımdaki kişinin söylediklerini daha yavaş bir konuşma hızında yinelemesi ve söylemek istediklerimi oluşturmada bana yardımcı olması koşuluyla, basit yoldan iletişim kurabilirim. O anki gereksinime ya da çok bildik konulara ilişkin alanlarda basit sorular sorabilir ve cevap verebilirim.

A 2: Bildik konular ve faaliyetler hakkında doğrudan bilgi alışverişini gerektiren basit ve alışılmış işlerde iletişim kurabilirim. Genellikle konuşmayı sürdürebilecek kadar anlamasam da kısa sohbetlere katılabilirim.

B 1: Dilin konuşulduğu ülkede seyahat ederken ortaya çıkabilecek birçok durumla başa çıkabilirim. Bildik, ilgi alanıma giren ya da günlük yaşamla ilgili (Örneğin; aile, hobi, iş, yolculuk ve güncel olaylar gibi) konularda hazırlık yapmadan konuşmalara katılabilirim.

B 2: Öğrendiğim dili anadili olarak konuşan kişilerle anlaşmayı mümkün kılacak bir akıcılık ve doğallıkla iletişim kurabilirim. Bildik konulardaki tartışmalarda, kendi görüşlerimi açıklayıp destekleyerek etkin bir rol oynayabilirim.

C 1: Kullanacağım sözcükleri çok fazla aramaksızın, kendimi akıcı ve doğal bir biçimde ifade edebilirim. Dili, toplumsal ve mesleki amaçlar için esnek ve etkili bir şekilde kullanabilirim. Düşünce ve fikirlerimi açık bir ifadeyle dile getirebilir ve karşımdakilerin konuşmalarıyla ilişkilendirebilirim.

C 2: Hiç zorlanmadan her türlü konuşma ya da tartışmaya katılabilir; deyimler ve konuşma diline ait ifadeleri anlayabilirim. Kendimi akıcı bir şekilde ifade edebilir, anlamdaki ince ayrıntıları kesin ve doğru bir biçimde vurgulayabilirim. Bir sorunla karşılaşırsam, geriye dönüp, karşımdaki insanların fark etmelerine fırsat vermeyecek bir ustalıkla ifadelerimi yeniden yapılandırabilirim.

Sözlü Anlatım

A 1: Yaşadığım yeri ve tanıdığım insanları betimlemek için basit kalıpları ve tümceleri kullanabilirim.

A 2: Basit bir dille ailemi ve diğer insanları, yaşam koşullarımı, eğitim geçmişimi ve son işimi betimlemek için bir dizi kalıp ve tümceyi kullanabilirim.

B 1: Deneyimlerimi, hayallerimi, umutlarımı, isteklerimi ve olayları betimlemek için çeşitli kalıpları yalın bir yoldan birbirine bağlayabilirim. Düşünce ve planlara ilişkin açıklamaları ve nedenleri kısaca sıralayabilirim. Bir öyküyü anlatabilirim, bir kitap ya da filmin konusunu aktarabilirim ve izlenimlerimi belirtebilirim.

B 2: İlgili alanıma giren çeşitli konularda açık ve ayrıntılı bilgi verebilirim. Çeşitli seçeneklerin olumlu ve olumsuz yanlarını ortaya koyarak bir konu hakkında görüş bildirebilirim.

C 1: Karmaşık konuları, alt temalarla bütünleştirerek, açık ve ayrıntılı bir biçimde betimleyebilir, belirli bakış açıları geliştirip uygun bir sonuçla konuşmamı tamamlayabilirim.

C 2: Her konuda bağlama uygun bir üslupla ve dinleyenin önemli noktaları ayırt edip anımsamasına yardımcı olacak şekilde konuşmamı etkili ve mantıksal bir şekilde yapılandırabilir, açık, akıcı bir betimleme ya da karşıt görüş sunabilirim.

Yazılı Anlatım

A 1: Kısa ve basit tümcelerle kartpostal yazabilirim. (Örneğin; tatil kartpostalıyla selam göndermek gibi) Kişisel bilgi içeren formları doldurabilirim. Örneğin: Otel kayıt formuna isim, uyruk ve adres yazmak gibi.

A 2: Kısa, basit notlar ve iletiler yazabilirim. Teşekkür mektubu gibi çok kısa kişisel mektupları yazabilirim.

B 1: Bildik ya da ilgili alanıma giren konularla bağlantılı bir metin yazabilirim. Deneyim ve izlenimlerimi betimleyen kişisel mektuplar yazabilirim.

B 2: İlgili alanıma giren çok çeşitli konularda anlaşılır, ayrıntılı metinler yazabilirim. Belirli bir bakış açısına destek vererek ya da karşı çıkararak bilgi sunan ve nedenler ileri süren bir kompozisyon ya da rapor yazabilirim. Olayların ve deneyimlerin benim için taşıdıkları önemi ön plana çıkaran mektuplar yazabilirim.

C 1: Görüşlerimi ayrıntılı bir biçimde, açık ve iyi yapılandırılmış metinlerle ifade edebilirim. Bir mektup, kompozisyon ya da rapor yazabilirim. Önemli olduğunu düşündüğüm konuları ön plana çıkararak karmaşık konularda yazabilirim. Hedef belirlediğim okuyucu kitlesine uygun bir üslup seçebilirim.

C 2: Uygun bir üslup ile açık, akıcı metinler yazabilirim. Okuyucunun önemli noktaları ayırt edip anımsamasına yardımcı olacak etkili, mantıksal bir yapılandırma ile bir durum ortaya koyan karmaşık mektuplar, raporlar ya da makaleler yazabilirim. Meslekî ya da edebî yapıt özetleri ve eleştirileri yazabilirim.

EK-3. Öğretmen Görüşme Formu

ÖĞRETMEN GÖRÜŞME FORMU

1. Kendinizi kısaca tanıtır mısınız?
2. Sizce İngilizce öğretiminde ders kitabının önemi nedir? Açıklar mısınız?
3. İngilizce öğretirken ders kitabını derste ve ders dışında nasıl kullanıyorsunuz? Örnek verir misiniz?
4. Power Up kitabının fiziksel görünüşü hakkında ne düşünüyorsunuz?
 - Kapak (çekici olma)
 - Baskı kalitesi
 - Resim (anlaşılabilirlik, çekici olma)
 - Şekil, tablo
 - Yazı karakteri (anlaşılabilirlik, okunabilirlik, çekici olma)
 - Punto
 - Ünite girişinde hedef ve içerik ile ilgili bilgilendirme
 - Kitabın sonunda ünitelerin kelime listesi
5. Kitabın
 - Dersin hedeflerini gerçekleştirmeye uygunluğu hakkında ne düşünüyorsunuz?
 - Öğretmen ihtiyaç ve beklentilerine, (güncel olma, dijital ortama uygunluk, yeterli ve uygun etkinlik içermesi)
 - Öğrenci ilgi ve beklentilerine, (güncel olma, öğrenci gelişim seviyesine uygunluğu, yaş grubuna hitap etme, ilgi çekici olma)
 - Türkiye'deki liselerde mevcut İngilizce sınıflarının genel profiline (düzeylerine, birikimine) uygunluğu,
6. Kitabın dil seviyesini
 - okuma,
 - yazma,
 - dinleme,
 - konuşma bakımından 9. sınıflar için nasıl değerlendiriyorsunuz? (A1/A2- Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Programı)
7. Sizce kitap yeni program ilkelerine uygun olarak tasarlanmış mı?
 - Dil öğretme ve öğrenme metotlarının karışımı olan eklettik yaklaşımı (task based, communicative approach, project based,vb.) yansıtıyor mu?
 - Bilgi ve iletişim teknolojilerinin entegrasyonu desteklemesi bakımından nasıl değerlendiriyorsunuz?
 - İşbirlikli öğrenmeyi desteklemesi hakkında ne düşünüyorsunuz?
 - Öğrenci özerkliğini (öğrencilerin bağımsız öğrenmelerini) geliştirme ve destekleme bakımından nasıl değerlendiriyorsunuz? Örnek verir misiniz?
8. Kitabın farklı öğrenme stillerine hitap edecek şekilde yeteri kadar alıştırmaya ve etkinlik içermesi hakkında ne düşünüyorsunuz? Örnek verir misiniz?
9. Kitaptaki düzenleme ve içeriğin gerçeğe yakınlığı (authenticity) hakkında ne düşünüyorsunuz? Nasıl? Örnek verir misiniz?
10. Kitabın içeriği hakkında ne düşünüyorsunuz?
 - Öğrencilerin gerçek yaşamdaki dil ihtiyaçlarına ve ilgilerine hitap eder nitelikte mi? (temel İngilizce, akademik İngilizce vs.)
 - Kalıcı öğrenmeyi sağlamak için farklı ünitelerde sürekli olarak (sarmal) tekrar var mı?
 - Gerçek yaşam dil kullanımını sağlamak için multimedya, internet siteleri ve teknoloji ile desteklenmiş mi?
 - Yapıların ve kelimelerin ezberlenmesinden çok, anlama, üretme ve analitik becerilerin geliştirilmesini hedefleyen aktivitelere yer verilmiş mi? Nasıl? Örnek verir misiniz? Sizce nasıl olmalıdır?

- Ünitelerin tema organizasyonu hakkında ne düşünüyorsunuz? Öğrencilerin dil, toplumsal sorunlar, kişisel konular gibi yaş ve ilgilerine göre belirlenmiş temaları birbiriyle ilişkilendirecek şekilde düzenlenmiş mi?
11. Kitabı içerik düzeni açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?
Dört dil becerisi;
- okuma,
 - yazma,
 - dinleme,
 - konuşma dengeli ve bütünleşmiş bir şekilde verilmiş mi? Nasıl? Örnek verir misiniz? Sizce nasıl olmalıdır?
12. Kitap kelime ve gramer öğretimi açısından sizce nasıl?
- Gramer ve kelime öğretimi bağlam içerisinde verilmiş mi?
 - Ünitelerdeki kelime yükü nasıl? Örnek verir misiniz?
 - Kelime alıştırmaları anlamlı kelime öğrenimini sağlayacak nitelikte mi? Örnek verir misiniz?
12. Kitabın açıklamalarının açıklığı ve anlaşılabilirliği hakkında ne düşünüyorsunuz? Örnek verir misiniz?
13. Kitaptaki alıştırmalar ve etkinlikler hakkında ne düşünüyorsunuz? Örnek verir misiniz?
14. Kitabın yardımcı kaynağı alıştırma kitabı (workbook) hakkında ne düşünüyorsunuz?
- Ders kitabında yer alan konuları destekleyici aktivitelere yeterince yer verilmiş mi?
15. Öğretmen kitabı hakkında ne düşünüyorsunuz?
- Size yardımcı olmada yeterli mi?
 - Dersin nasıl gittiğini değerlendirmede bir rehber/ kılavuz görevi görüyor mu?
16. Değerlendirme boyutunda, dilin günlük yaşamda kullanımını ölçmeyi sağlayacak etkinlikler içeriyor mu?
- Ne tür değerlendirme etkinlikleri var?
 - Farklı değerlendirme türleri için farklı dönüt sağlayıcılara imkan tanınmasını sağlayan bölümlere yer verilmiş mi? Ne tür (öz değerlendirme, akran, öğretmen, bilgisayar ve anne/baba değerlendirmeleri, e portfolyo) değerlendirme yapmayı sağlayacak bölümlere yer verilmiş?
17. MEB tarafından yapılan (11.02.2017 TTKB onaylı) program değişikliğini 9. Sınıf programı açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?
- Ders kazanımları ve öğrenme boyutlarına nasıl etki edeceğini düşünüyorsunuz?
18. Siz bir ders kitabı yazsaydınız nasıl bir kitap yazardınız? Nelere dikkat ederdiniz? Nasıl bir kitap olurdu?
19. Eklemek istediğiniz herhangi bir şey var mı?

Katkılarınız için çok teşekkür ederim.

EK-4. Uzman Görüşme Formu

UZMAN GÖRÜŞME FORMU

1. Kendinizi kısaca tanıtır mısınız?
2. Power Up kitabının fiziksel görünüşü hakkında ne düşünüyorsunuz?
 - Kapak (çekici olma)
 - Baskı kalitesi
 - Resim (anlaşılabilirlik, çekici olma)
 - Şekil, tablo
 - Yazı karakteri (anlaşılabilirlik, okunabilirlik, çekici olma)
 - Punto
 - Ünite girişinde hedef ve içerik ile ilgili bilgilendirme
 - Kitabın sonunda ünitelerin kelime listesi
3. Kitabın
 - Dersin hedeflerini gerçekleştirilmeye,
 - Öğretmen ihtiyaç ve beklentilerine, (güncel olma, dijital ortama uygunluk, yeterli ve uygun etkinlik içermesi)
 - Öğrenci ilgi ve beklentilerine, (güncel olma, öğrenci gelişim seviyesine uygunluğu, yaş grubuna hitap etme, ilgi çekici olma)
 - Türkiye'deki liselerde mevcut İngilizce sınıflarının genel profiline (düzeylerine, birikimine) uygunluğu hakkında ne düşünüyorsunuz?
4. Kitabın dil seviyesini
 - okuma,
 - yazma,
 - dinleme,
 - konuşma bakımından 9. sınıflar için nasıl değerlendiriyorsunuz? (A1/A2-Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Programı)
5. Sizce kitap yeni program ilkelerine uygun olarak tasarlanmış mı?
 - Dil öğretme ve öğrenme metotlarının karışımı olan eklektik yaklaşımı (task based, communicative approach, project based,vb.) yansıtıyor mu?
 - Bilgi ve iletişim teknolojilerinin entegrasyonunu desteklemesi bakımından nasıl değerlendiriyorsunuz?
 - İşbirlikli öğrenmeyi desteklemesi hakkında ne düşünüyorsunuz?
 - Öğrenci özerkliğini (öğrencilerin bağımsız öğrenmelerini) geliştirme ve destekleme bakımından nasıl değerlendiriyorsunuz? Örnek verir misiniz?
6. Kitabın farklı öğrenme stillerine hitap edecek şekilde yeteri kadar alıştırma ve etkinlik içermesi hakkında ne düşünüyorsunuz? Örnek verir misiniz?
7. Kitaptaki düzenleme ve içeriğin gerçeğe yakınlığı (authenticity) hakkında ne düşünüyorsunuz? Nasıl? Örnek verir misiniz?
8. Kitabın içeriği hakkında ne düşünüyorsunuz?
 - Öğrencilerin gerçek yaşamdaki dil ihtiyaçlarına ve ilgilerine hitap eder nitelikte mi? (temel İngilizce, akademik İngilizce vs.)
 - Kalıcı öğrenmeyi sağlamak için farklı ünitelerde sürekli olarak (sarmal) tekrar var mı?
 - Gerçek yaşam dil kullanımını sağlamak için multimedya, internet siteleri ve teknoloji ile desteklenmiş mi?

- Yapıların ve kelimelerin ezberlenmesinden çok, anlama, üretme ve analitik becerilerin geliştirilmesini hedefleyen aktivitelere yer verilmiş mi? Nasıl? Örnek verir misiniz?
 - Ünitelerin tema organizasyonu hakkında ne düşünüyorsunuz? Öğrencilerin dil, toplumsal sorunlar, kişisel konular gibi yaş ve ilgilerine göre belirlenmiş temaları birbiriyle ilişkilendirecek şekilde düzenlenmiş mi?
9. Kitabı içerik düzeni açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?
Dört dil becerisi;

- okuma,
- yazma,
- dinleme,
- konuşma dengeli ve bütünleşmiş bir şekilde verilmiş mi? Nasıl? Örnek verir misiniz?

12. Kitap kelime ve gramer öğretimi açısından sizce nasıl?

- Gramer ve kelime öğretimi bağlam içerisinde verilmiş mi?
- Ünitelerdeki kelime yükü nasıl? Örnek verir misiniz?
- Kelime alıştırmaları anlamlı kelime öğrenimini sağlayacak nitelikte mi? Örnek verir misiniz?

10. Kitabın açıklamalarının açıklığı ve anlaşılabilirliği hakkında ne düşünüyorsunuz? Örnek verir misiniz?

11. Kitaptaki alıştırmalar ve etkinlikler hakkında ne düşünüyorsunuz? Örnek verir misiniz?

12. Kitabın yardımcı kaynağı alıştırma kitabı (workbook) hakkında ne düşünüyorsunuz?
• Ders kitabında yer alan konuları destekleyici aktivitelere yeterince yer verilmiş mi?

13. Değerlendirme boyutunda, dilin günlük yaşamda kullanımını ölçmeyi sağlayacak etkinlikler içeriyor mu?

- Ne tür değerlendirme etkinlikleri var?
- Farklı değerlendirme türleri için farklı dönüt sağlayıcılara imkan tanımalarını sağlayan bölümlere yer verilmiş mi? Ne tür (öz değerlendirme, akran, öğretmen, bilgisayar ve anne/baba değerlendirmeleri, e portfolyo) değerlendirme yapmayı sağlayacak bölümlere yer verilmiş?

14. MEB tarafından 9. Sınıf İngilizce öğretim programında yapılan değişiklikleri nasıl değerlendiriyorsunuz?

- Ders kazanımları ve öğrenme boyutlarına nasıl etki edeceğini düşünüyorsunuz?

15. Ekleme istediğiniz herhangi bir şey var mı?

Katkılarınız için çok teşekkür ederim.

EK-5. Öğretmen Görüşmelerinden Elde Edilen Örnek Tema-Kod Tablosu

Tema	Kategoriler	Kodlar
Ders Kitabının Yeri ve İşlevi	Ders kitabının önemi	Önemli Çok önemli Olmazsa olmaz Yardımcı Kılavuz Kaynak Dersin etkili işlenmesi Motivasyonu arttırma Derse olan ilgiyi arttırma Düzen sağlayıcı Öğrenilenleri tekrar etme fırsatı sunması Görsel materyal Konular arası bağlantı sağlama Ortak kazanımlar için yönlendirici bir kaynak Öğretmene destek sağlama
	Ders kitabı kullanımı	Derste konu anlatımı Derste kelime öğretimi Derste aktivite yapımı Derste ödev kontrolü Ders dışında ödevlendirme Ders dışında yeni konuya hazırlanma Ders dışında kullanmama

EK-6. Uzman Görüşmelerinden Elde Edilen Örnek Tema-Kod Tablosu

Tema	Kategoriler	Kodlar
Power Up 9 Kitabının İngilizce Öğretim Programının Ölçme Değerlendirme Boyutuna Uygunluğuna	Dilin Günlük Yaşamda Kullanımını Ölçen Etkinlikler İçermesi	İçeriyor Kısmen içeriyor Yazılı ve sözlü etkinlikler Yazma aktiviteleri Konuşma aktiviteleri Proje çalışmaları
	Değerlendirme Etkinlik Türleri	Öz değerlendirme Akran değerlendirmesi Öğretmen değerlendirmesi Portfolyo yok/olmalı Sürece dayalı değerlendirme yapılmalı

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı: Hasret GÜVEN

Doğum Yeri ve Tarihi: Aydın / 03.12.1982

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi: Anadolu Üniversitesi / Eğitim Fakültesi / İngilizce Öğretmenliği

Bildiği Yabancı Diller: İngilizce (YDS: 93,75)

Almanca (Temel Düzey)

İş Deneyimi

Okutman (2004-2011) Anadolu Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, Eskişehir

Öğretmen (2011-Devam Etmekte) Milli Eğitim Bakanlığı, Ovaeymiri İlkokulu, Efeler/Aydın

İletişim

e-posta Adresi: hasretguven82@gmail.com

Tarih 20.07.2016